GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0503
4	Work Number	D 1391-F-VOL-VI
5	Page No (From... To)	1 to 321
6	Name of the Work	BROWNS TELUGU ENGLISH DICTIONARY
7	Subject	DICTIONARY

B. 512.

12-5-23

D No. 13911

Volume VIII

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

Memorandum of Sanscrit words or meanings omitted in the 2d Edition of Wilsons Dictionary

Vaikhari – Vyāmōkam, Jāni, and bhū-jāni – ~~al~~ amogha. This list of words is elsewhere completed –

125

12-5-23

Vol. VI

D. 1391. F

B. 503

Dear Sir

I return you act XX of 47 as you may wish to have it for reference.

The preamble of this act is not a little curious - and shows how little legal learning is necessary to make an Indian Law Commissioner. Evidently the party who drew this preamble knew nothing about the law of Copyright - the body of the act

our Indian act is traced after that of the 5 & 6 Vict -

I am afraid therefore that you must adopt the course pointed out by the Indian act in order to protect your publications - The mode of proceeding is pointed out Sec III & V.

Yours faithfully

[illegible]

22 July 1848

On Copyright

When act XX of 1847 appeared I applied to a skilful attorney to obtain guidance how to proceed under that act. His reply is as follows—

The preamble of this act is not a little curious: and shews how little legal learning is necessary to make an Indian Law Commissioner. Evidently the party who drew this preamble knew nothing about the law of Copyright. The body of the act has been manufactured with the English statute and a pair of scissors.

Previous to the 9th Geo III. there had been no express decision as to the common-law rights of Copyright. The first case upon the subject was that of Miller vs Taylor*: in which it was held that such a right did exist by common law. But in the subsequent case of Donaldson & Becket, 22 July 1774 the House of Lords* determi-

* Blackst. 2. 407

has been manufactured with the English Statute and a pair of scissors -

Previously to the 9 Geo III there has been no express decision as to the common law rights of copyright - The first case upon the subject was that of Miller v. Taylor in which it was held that such a right did exist by common law - but in the subsequent case of Donaldson & Beckett 22 July 1774 the House of Lords determined the contrary - Therefore every

lawyer ought to know that there is no common law right of copyright at home. Lawyers out here find the law makers of Calcutta gravely doubting whether the right called copyright can be enforced by the common law of England!

The right is entirely (it must be held since the case in the Lords) a statute right - The first statute is that of 8 Anne c 19 which is 5 & 6 Vict c 100 amended by 6 & 7 Vict c 65

-ned the contrary.

Therefore every lawyer ought to know that there is no common law right of copyright at home. And yet we find the Law makers of Calcutta gravely doubting whether the right called Copyright can be enforced by the common law of England!

Since the case in the Lords it must be held that the right is entirely a statute right. The first statute is that of 8 Anne c. 107. the last is 5 & 6 Vict. c 100 amended by 6 and 7 Vict c. 65. Our Indian act is traced after that of the 5 & 6 Vict.

I am afraid therefore that you must adopt the course pointed out by the Indian act; in order to protect your publications. The mode of proceeding is pointed out by Sec. III and V. —— 22 July 1848

మ

T మ. M. 1. As a Telugu Initial is sometimes dropped, thus
ఏము ēmu is written for మేము mēmu, we, Tara. 1. 130 -
ఎఱికల or ఏఱికోల for మెఱికోల
ఉన్నికాయ for మున్నికాయ - 2. Sometimes it is inserted
౧ — to prevent elision as in ఉస్సుమనుచు (q. v.) ussu-m-anuçu - So
in Pancha 3.130 = నే వారికి నేమనెల్లుమనవచ్చు? for అనవచ్చు - So also
in Vema. 1. 150 printed - 3. As a termination m is changed
as explained under ము - 4. As a contraction మ॥ or మం॥
stands for మంజె or మౌజె a village, for మంగళవారం or Tuesday,
for ముంత a certain measure - 5 In Prosody మ is మగణం
a molossus - In music it is the note D. 6 It is changeable
into ం bindu, or (ఁ) ardha bindu as explained under
the letter అ -. 7. In some words this is a contraction
thus పమిడి pamidi gold becomes పయిడి pa-yi-di
౨ — or పైడి pa-idi, paidi -

S మ a contraction for మదియు mine - as మఱ్ఱు తుర Tara
4.51 my skill - for మదియఱ్ఱ. The initial వ of వాతుర being
doubled

మంకు | చైన | adj. ~~Dull~~ Vicious foolish, brutish senseless, wicked,
3— Vile abominable horrid Vem 255.
1409 Sacuntala 1.171 - Raja Sekhara 3.216 =
మంకు or మంకుడు n. a fool; a senseless, stubborn wretch =
జానదన్న | చంది | Compare వేందకుండు - In Bala
-Hasti bnga Satacam. 57. సీ॥ పాతుంటు లవి చెట్టు బత్తినదిపంచెన్న |
మంకు నకొనరింటు మంచితేనవు ... In Dilaram Catha
వెర్రిమంకు పట్టురు to go mad, turn fool

౧ so also నిగనిగమనుట niga niga-m-anuta
౨ in some words ము and వు seem equivalent Thus
నిమ్మురుట and నివ్వురుట are the same word
Compare note on P: వ
౩ ~~maimed, imperfect, toothless, tuskless~~
౪ In the present Dictionary the final
mu, as ర. ఱ్ఱము, ప్రస్థము is often mar-
ked thus ర ఱ్ఱ|ము, ప్రస్థ|ము This denotes
that regarding such

Browns Telugu Dictionary

మంకుల adj. Maimed (mancus) imperfect - Toothless, tuskless. కేశమంకు Hairless.

మంకుతనం. Stupidity, brutishness, vicious conduct ~~see Utt Harijah 4. 183~~

౧ మంకెన n. s. A hamper, pannier - Rad. Siva 3.180 - Suca Sap. 1.116. 1.119

పెద్దాపెదండుమంకెనముచేము "An old woman ~~is the pest of the panniers" i.e. always in the way - Rather she~~ is a mere make weight; something to fill a pannier with. చెంపట్టమీదనెక్కబెండెలు, పెస్సెలుం తెరవల బిత్తెవుల తోకట్టునది. D.

మంకెనచెట్టు n. s. A sort of rose, the tree termed ~~దాసాని~~ or బంధుర Tara 3.63. Ahalya 3.127. Hams 4.20. Bilh 2.127. (N B in Tara 3.63. the lip is compared to it) is very conveniently rendered by A Red rose, a rosebud, or a pink - In the Lacshmi Narayana samvada Satacam verse 44. it is mentioned as one of the flowers used as arrows by Cupid .. Kala Hasti 3.51 & 60 See Rox 3.182 పల్లెమంకెన Urena Sinuata. = బంధురా Q = దాసాని Q

౧ మంకెనాం or మంకెన H. ౯. ౧౧౨

మంచెనవెయ్యి

మంగకాయ n.s. The emetic nut (Vanguera spinosa) Ainslie II.185 Rox. 1.713
The large species is పెన్మంగ Hams. 4.9. and ముద్దుమంగ.

3 మంగాపడుట Ellaya 3.366 To fail, be foiled, or eclipsed

3 మంగలం n.s. A pipkin P.P.L VII.55 An earthen vessel to roast grain in — a pot sherd or a vessel with a hole in the side through which the grain is stirred while roasting — In Chandr. Rek. 1.81 the vulva is satyrically compared to it. A brazier is called mangal in Turkey — see Davys Ionian Islands 1842. vol 2. p 417

మంగళం n.s. Happiness, good fortune, prudence, carefulness Bhag X.92. also the envoy, or closing verse of a play, the denouement — నీకుమంగళం Blessings upon thee!
9 Narsimha Vilasam 3.152. & 153 (four times over)
మంగళమహాశ్రీ are like "feliciter finitur" a phrase
7 added at the end of a volume. Also the name of a metre

మంగళం, -మైన Happy, lucky, fortunate, prosperous, faring well

Amrugam XLV has this lovely verse అర్ఘ్యప్రదానం ॥
దీర్ఘా వందనమాలికా విరచితా దృష్ట్యైవ నేందీవరైః
పుష్పాణాం ప్రకరః స్మితేన రచితో నో కుందజాత్యాదిభిః
దత్తః స్వేదముచా పయోధరయుగేనార్ఘ్యో న కుంభాంభసా
స్వైరేవావయవైః ప్రియస్య విశతస్తన్వ్యా కృతం మంగళం ॥

it is equivalent to Hosanna — see numerous instances in Tel: Miscll: vol 1. p: 326

మంగ The Sk. p 171 in విషప్రష్ఠః says పిండీతకే। మ్రుంగవెల్లు .. In the Garudach[illegible] p. 93 line 1 మంగకాయలు .... the పిండీతక is Vanguera Spinosa Y. Q says మ్రుంగ అనగా ఆఘ్రాణ.

Browns Telugu Dictionary

మంగలకత్తి

మంగళపిట్ట n. s. The bird called a martin.

మంగళమహాశ్రీలు Beatitudes, blessings – see conclusion of Charitra

మంగలవాండ్లు or మంగలి n. s. A barber.

మంగళవారం n. s. Tuesday. అమంగలకరమౌవారమౌమంగలవారమస్తే

BD\4.1770 =

మంగళసూత్రం n. s. The cord or necklace with which the తాళి బొట్టు or token of marriage is fastened on the neck of the bride – metaphorically the being ∩

మంగళహారతి n. s. Breaking a charm – Waving a lamp to avert an evil eye – (See నివాళించుము)

మంగళాష్టం The finishing stroke: the completion

మంగలికత్తి n. s. A razor – the మంగలికత్తి in shape resembles an English cleaver – see on కటారి Also the name of a fish. Russell No 114

మంగలికొళ్లు KP. 7.105

మంగలి n. s. A barber – plur మంగళ్ళు A: 6.17 Local Record vol 1. p. 307 line ౧౧

∩ wedded to a business or any clearly definite employment free from doubt. మంగళసూత్రం పెట్టు thus to employ – Raemangaba 4.108 – సీ॥ కామినీమణికి మంగళసూత్రమె చాలు శృంగారములకెల్ల చెలువుచూప See Tara ౯. 187.

Browns Telugu Dictionary

మంగళ్యం n. s. The sacred fig tree - Ficus religiosa - the Ægle Marmelos. ~~ægle~~

౭ మంగళ్యం|ప్రైన ~~[illegible]~~ adj. Beautiful, handsome, auspicious, propitious, conferring happiness -

మంగళితరళ్లు K P. VII. 105. అనగా కంఠ్యప్రదేనములు wrong - Gratulations

మంగసుజంతువు see ముంగిస -

ముంగు Freckles (mangu)

౬౨ మంచం n. s. A couch, cot, bedstead - Tara 3. 117. 131 procax (E. s. మంచ) Naish 6. 129 procax Swa 3. 166 Swa VI. 3

మంచి adj. Good, sound excellent, best. 2 Fine, fair - pretty, charming Sound, = (శ్రీ), మేరా sober: not mad. Harmless. Whole, well, not ill free from fault. 4 Commodious, nice - 5. Much, Kind, good great, severe, as a blow, or a fever or heavy, as rain a storm Pure (as water) Fit for food or for medecine 6 Very - 7. Real, not artificial or fictitious - Naish 3. 49 - మంచిపాము a venomous snake - Here the word real. ie is an euphuism, as fairies are vulgarly called the good people, and erysipelas the sacer ignis - So Fortunata (i.e. cursed) terra" Dante, Inferno XXVIII. 5 auri sacra fames Virg మంచిపగడమా యిదుపగడకాదు It is real coral, not artificial, మంచిబంగారు real gold - as distinguished from ముచ్చుబంగారం or Tinsel

౩ మంచిగంధం n. s. ~~Goodness~~ Fragrance Perfume, Sandalwood -

మంచి n. s. Advantage, good, profit. మంచికి as a bribe. Pal. 321

మంచితనం n. s. Goodness, worth, excellence, honesty - Goodness kindness, fair means, gentle methods, courtesy manners, grace, civility. Vish. P. 4. 27. a singular instance - Radha 3. 21. అల్లునిమంచితనంబు He is as kind (i.e. peevish, cross) as a son in law see అల్లుడు Radha 1. 83.

౧ మంచినిద్ర Sound sleep - మంచినీళ్లు ~~Fair~~ Pure water, sweet water, fit for drinking

మంచినూనె (fine oil i.e.) The oil of sesamum seed - మంచిది Very well - So be it. Hams. V. 5. Dasav. 4. 83. మంచిమాట Very well - very true - Prosody P. 94. Chatu. 1. 59. మంచిపని Very well - very true Ila 3. 15. మంచివంయిఁపు Very convenient మంచిపేరు the proper name, the specific word, the word wanted. "Bless the name!"

౨ మంగులు .. మ్రుంగపలులు Ellaya .. 3. 366

౩ మంచిరాత్రి Late at night మంచితప్పు a great fault, a serious error. గుడ్డివాండ్లకు నిన్న మంచివాండ్లకు నిన్న both to those who are blind and to those who are not: నామీదమంచితనము లేదు he is not kind to me: not friendly మంచిగాలి a fair breeze severe storm

౪ Sumati says, కొంచెపు నల్లి గరచిన మంచానికి - పెట్లు వచ్చు ~~[illegible]~~

౫ మంచి denotes Very, extremely. Thus మంచిముసలిది a very old woman మంచిచక్కనిది very pretty. మాంచి మీరు మంచివారు Give it me there's a good fellow! there's a dear! సరిసరి మంచిమాటలు Aha! it is very fine talking!

మంచె Suca 3. 387 A stand in a cornfield, on which the watchers keep guard

౨ నాకు మంగళభిక్షము పెట్టవలెను - Lit: grant that my husband may be spared: bestow on me the life of my lord.

మంచితెబ్బ

మంచినిద్ర

మంచినీళ్లు Fresh water, sweet water. fair water

మంచినీళ్లపాము A river snake. It is a species of Coluber. Russells serpents No. 4

మంచినువ్వులు

మంచినూనె The oil extracted from sesamum seed (తిలవసు)

మంచిపని

మంచిపాంవు [?]

మంచివాయు [?]

మంచివాడు [?]

మంచు n.s. Dew, a fog or mist, snow-

మంచుగొన్న adj. snowy- మంచుపుంజము [?] BD. 13.98 A sort of cloth

మనుచు v.a. To preserve, maintain, nourish or cherish- (This is contracted for మనుపుచు to cause to live)

మంచి good is sometimes used as a negative or word of contrast - Thus అన్నతాగుబోతుగాని. తమ్ముడు మంచివాడు the elder is a drunkard the younger is not.

Browns Telugu Dictionary

T మంచె n. s. A shelf, or stand, or platform - A lodge, ~~of~~ stand or shed erected on long posts for persons who watch the crop - గడమంచె A stand for holding any thing - from Sans. మంచ. Here enter ~~p. 622. on పడిశల~~ the following verse from the Vidhi Natacam వ॥ పిరిశెలుపెని మీదనొక చిప్పన వాలుగ జూలిసంతతా। వరిశలచేతలబట్టుకొని వ(లు)ను గుబ్బల పైతు జారగా। నరుమసి యెూరగా పిరుదు నాట్యము సల్పగ కొప్పు వీడగా। దురదుర మంచె యెక్కె నొక దొత్తమిటారి యొకొప్పు కూతురుర్॥

S మంజరి n. s. A posy, bunch of flowers, nosegay - ~~A compound pedicle, a fruit or flower stalk~~: also a ball or bunch of flowers; hence applied to a girls breasts Hams. 1. 65 Lavanya 43. This expression like wreath or Garland is used in the titles of some books, as the Rasa manjiri which Sir W. J. Wks 13. 409. denominates The Analysis of Love-

B. X. § XI. 18

3

T మంజసం n. s. A box or ark - see Mahab. Adi V. 36 where the yati prasa proves that it is not మందసం (as Campb. says) but spelt with జ - The other spelling is common but unclassical so in Suca Sap. 1. 418. (but not in rhyme) The word must be Telugu - It is in A. Dip. but wrongly spelt and is omitted both in Sab. C. and in Wilson in both spellings

మంజాకుప్పం A name of Cuddalore

మంజాళి or మంజెలి n. s. A certain weight in diamonds a carat. q. v.

2 —

2 — మంజిల్లి n. s. ~~A kila, or vajeel~~ -

13

2 In D Navan: p: ~~30~~ 310 మంజిళ్ళ పరితేలు means what? It is a word regarding swift horses and I suspect it is the Persian manzil horses that will go a days journey without halting - a horse of good wind, a roadster

2 మంజిమ, Rbl. 1. 80 is rendered మార్దవము 2W says "Beauty, elegance" R. 4. 65 = softness - Bloom In the Kavi Jana Ranjanam 1 ఉ॥ మా వసు నే(త్రే)బా పాలకరుల మంజిమ లిబ్బివి యుంబు here it probably is Beauty, Elegance:-

3 మంజరి ద్విపద + The name of a rambling ballad metre in which the Palnati Legend is written See Pal. p 973

Browns Telugu Dictionary

మంజిష్ఠ n.s. Madder a red dye – Bhanumati 4.199 speaks of మంజిష్ఠపటరమ్యపీఠ a crimson cushion – Heyne says A sort of red lotus. (Tract. 129) See Rox. 2.540 Symplocos Racemosa

మంజిష్ఠి

మంజీరం n.s. A ring and bells worn round the ankle or toe the description of anklets called panji or అందెలు being a flat chain of silver distinct from కంకణం which is a bar of silver – Ila 4.118 Lalito V.57 Manu 4.113. – Vasu 1.1. Bhag. 3.1002. = నూపురే। కుంతలిఅందె. SC.

మంజు n.s. Moderation – మంజుభాషిణి sweet voiced

మంజులం or మంజువు adj. Sweet, delicious, pleasing – Vish Maya 3.87. Vish. P. 2.220. Pretty (earrings) Ananda Sundari 1.41 Fluent, easy in style.

~~మంజుష్ఠి~~

మంజుశింజత్కి adj Softly, tinkling, n.s. anklets Bhag. 3.1002.

మంజూష n.s. A large basket or box = పెట్టె. SC A verse says భిత్త్వా శనైర్మూషిక మంజూషాం ద్వారం కృత్వా ఖాదితః the rat gnawed a hole in the basket full of snakes & was eaten up – Going out shearing & coming home shorn

మంజిష్ఠపరి Pal 34 A red petticoat

మంజిష్ఠ SC says అరుణలాక్షం – and gives no Tel. name – Under మంజిష్ఠ he gives no Tel name & says రక్తాధికవస్త్రే। మంజిష్ఠతగ

PAS~~YTA~~ gives merely the Sanscrit synonymes

Browns Telugu Dictionary

మంజేలు - Turmeric-yellow. (not in Shak [illegible])
మంజేలిపట్టు yellow silk. Pal 367 coloured with manjal
It is Tamil - see Ainslie 2.183 & 1.454

మంట n.s. Blaze, flame, burning, sore acute pain, fury, wrath, ardour, heat, inflammation. Vema [illegible] మంట yearning of the bowels, pining, cravings, heart burning - jealousy, envy - spitefulness -
BD | 5.733

మండిగె n.s. A biscuit, a sort of wheaten cake, without sugar -

మంటపం or మండపం n.s. A bower, cabinet, chapel. A Porch or Portico, Choultry, ~~An apartment~~ A ~~summer house, a bower, lodge~~, A HALL. G.7.27
3 pavilion, ~~or pleasure house~~ A booth, Tabernacle or temporary lodge house - A ~~closet, chamber, or~~ cabinet - A ~~room or~~ chamber standing alone, as a small chapel - or Belvedere, called a "station" -
పటమంటపం a tent - lit - a cloth chamber -
ముఖమండపం the front hall: that one before the gate
Bhasc. Ram. Ayodh. 39. Lalita. 1.1. In Hebrew called [illegible] or [illegible] see Clarke on Judges 3.20 Compare [illegible] - [illegible] M. Virat II.332. = [illegible] a "station" is the Catholic word مقام is the Arabic word = తమకం - -

మంటమారి n.s. A vixen, a hot headed person. Ila 4.102. Bunj. 3.93 Vizaya Vil 3.56

మంటమారితనం Lila XIII.184 Fractiousness, hot headed ness

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary.

Pavilion is the word Byron uses in Sardan. 2.1. Arb.22
It is sometimes translated A Porch. [illegible] ద్వారమంటపం the porch or gate of a temple. The little chapel at the entry - Buffet is the French phrase. see Ency Amer. [illegible]

మంటపం a den or harbour of thieves
In Hoole's Narrative of Mission in South of India; date Aug 1823 he describes a "Mandabam" - "it was a platform of stone, raised about five feet from the ground, having no walls, but a number of stone pillars supporting the roof, on which was erected a small tower adorned with images." - The same as the Hindustani Chabutra - The Mahratta Dict: p: 793 says "A temporary building: an open shed or hall adorned with flowers and erected on festive occasions as at marriages &c: an arched way of light sticks for the vine &c to climb and overspread. An open temple or building consecrated to a deity.

మంటపి (ending in ఇ) A. 6.7 గర్భమంటపి the inner chapel

3 In Local Records {8.294 3.169} [illegible]మంటపము i.e. is said to mean a porch or veranda: a portico

20

Browns Telugu Dictionary

మింపుడు adv. vide. బింపుడు

1 మండుదున్ని Basu Devi 3.553 ~~I obeyed~~ lived i.e. మన్నితిని see మన్నుట or మనుట

మండ n.s. A bough or thick branch with leaves on — a hurdle or pack of thorns — Brambles — a frying pan — చీలమండ the ankle — సన్నమండలతో చేసిన తుప్ప a brake formed of (small boughs) twigs — మండకంచం a metal cup cast solid not beaten —

మండ (for Canarese) or తలమండ the skull —

మండి n.s. Scum, skimming, froth, foam, barm &c = మీగడ A. 4. 36 మండ, not — [illegible]

మండకంచం a platter that has a rim like a soup plate — ఆకుకంచం having no rim

3 మండగంజి Gruel without the grain, cleared from rice — see విక్రమసారసంగ్రహం, leaf 15 line 10 which is cited under మెతుకు +

మండగబ్బి n.s. The large black scorpion

మండదీడు A groom or horsekeeper Palin 50

2 మండనం n.s. Ornament, decoration, PLL ff IX.37 BD. 4.223 — Bhag. X.191 — Hams. 4.320 — where మండనవల్లి is the name of some plant.

మండనమైన adj. Dressy, fond of ornaments —

మండనకాడు మగలు BD 5.8. A gallant, a handsome fellow. In Vasu 5.19

మండపం A hall of audience Pal 255, 303 & Tel Miscell 2 : 394 & Local Records, I. p 297 — but in Pal 255 another ms reads మాడవములు

2 మండనం ‖ A verse in the Murari ~~says~~ verse 67, says కర్ణప్రవేధవ్యధా కష్టాని తీర్థం లవ వహాన క్షమం:। శ్రీవత్సాన ~~ర్ధ~~ మలంకా రః కపోలస్థలం ~~మండలం॥ where some~~ మండనం॥

1 మండు I live! i.e. I am alive again : i.e. I rejoice Parijat 3.27

3 మండకల్లు = కుండరాతి Q

మండలం n. s. 1. A circle round or circumference [వృత్తం]
2. An orb, a sphere, 3 A region, empire, province, circuit. 4. A theatre part or place - 5. A mansion, abode - 6. A heap, quantity, round or assemblage as నారాచమండల Lalito XVII. 76 a flight of arrows రథమండలం a body or assembly of chariots Lalito XVIII. 25 . . . 7. The period of forty days. Tripura Siddhantam XXXIX. 13. and మండలార్ధం ibid XLVII 79. is sixty days - a lent and a half - 8. A

1 మండలార్ధం

మండలి n. s. Society, assembly, circle. Enugala p 34 line 25

~~మండలి~~

మండవాకకము n. s. A distiller -

3 మండి D. says ఆలీఢపాదము a strained or forced attitude in drawing the bow, or in dancing as a figurante మండిని వెయ్యుట To strain thus
2
మండించుట here enter the article placed under మండుట

మండిగం n. s. The threshold Manu Cha. 5.52
4 మండిగె n. s. a flower pot: a large bowl, bigger than a మూకుడు Also in D Navan ~~250~~ 251 a sort of cake or biscuit likewise in Hams 1. 116. G. 2. 171.
Rbh 2. 114

figure or diagram - Culam VI. 24, 25 - - - 9. A receptacle - 10. a round cake or sweetmeat - In some passages the word hardly can be translated as జూతకేసరమండలం Lalito XI. 11. the lion with a flowing mane - ముఖమండలం Lalito XVII. 13. simply means - the [rounded] face - స్కంధమండలం ib XV. 42. simply the shoulders - కుచమండలం the [rounded] bosom. Tel. Jaimini Bha. V. 124. Anand. Tantram XII 38. అగ్నిమండలం the pudendum muliebre; see under అగ్ని . అధరమండలం her lip is translated మెవి See on ఇక్ . . రణమండలం is a battle field - the theatre of action - same as రణక్షేత్రం . . . యోనిమండలం the mons veneris. Tantra Saram tom 1. 557 line 9 అగ్నిమండలం. The yoni

2 మండలాగ్రం Abhas R G III 96 is expl. sword ?? Also in Nellore H. 5. 160

3 మండాడు Pativratya p 13 (yati & Prasa) Ramay Narsim ignorat - Perhaps the same as మండలించు Yes - this is the sense ~~[See Pal. 118 మండాడి below]~~

4 మండిగం(ర)లు H. 4. 155 a sort of grain

5 మండాడి Pal 118 The name of a village in Palnaud

6 రెట్టమండిగలు a sort of bread? Tel Collecⁿ 2. 571 where this is mentioned as a poor diet

7 In D the word ఆలీఢం is rendered విలుకాని నిలువుమండి. See Swa 5. 52 సీ: మండిగెలిది

మండితం వి. adj. Ornamented adorned, Lalita v. 67
మండితమణిమయ blazing with gems. Vish P. viii
and see verse cited under ఉల్లిపల్లికె

మండిపడును

మండియు The same as ఏగు? In G. 1. 108 పండువండియు is expl. పెద్దఏగు

మండివేసికూర్చున్నాడు

మండి n. s. A warehouse, wholesale shop, an attitude in archery or squatting or sitting with the right knee advanced, plural a sort of sweet cakes — మండివేసికూర్చున్నాడు ~~squatting or sitting~~ on the balls of the feet with the heels touching & the knees wide apart; this is an attitude in dancing. In the compound word మాలమండి it means Pariars and the like (anuk)

మండుట v. n. To blaze, burn, flame to smart or to flame give acute pain, to rage be in a fury or violent rage, to flame, blaze or give forth flames, Vish 1. 19 వృందు. 47 M, adi, 2. 47 Vema 1. 43. 1937 Ila 4. 102 + కడుపుమండుట v. n. to the bowels to yearn to be jealous, or envious, moved with compassion yearning commiserating ఒళ్లుమండుట v. n. To yearn or burn to feel great anger to be Infuriated —

మండించుట v. a. To inflame, to put in a blaze, enrage — మండిపడును Panch 3, 131 & Sar Dwi 297

౧ మండి ఆరతపోతే Pativ 1/p 13 is Tamil ~~supposed to mea~~

కడుపు మండి మానవలెనా Am I to be left to burst with the spleen + నీ కడుపు మండా May thy children perish!

Browns Telugu Dictionary

మంథరోవిన BD. 1.846 what? Excluded because

మండవి

See [illegible] మండవి H. 4.104 Hindustani a shed.

మండూకం n. s. A frog — also the name of a flower — possibly the Ranunculus which literally means a small frog — which is crowfoot [illegible] 3 HK.3.166

మంథరోదర Slender waisted, sometimes spelt మద్దూకోదర Having (ఉదరం) a waist

మండూకోదరి

మండూరం n. s. The rust of iron, or refuse of melted iron — used as a medecine. = [illegible] says Q.

మంద n. s. A stack or heap of the unthrashed ears of the great millet — or of cut tobacco Tel Miscell: 3. p 429 & Local X. 466

మందోదరి n. s. A slender waisted nymph, Slim slight. The wife of Ravana [illegible] In Hind. [illegible] to sit in state. Shake. & Herklots 44

మండోదరి

మంత్రకప్ప) See మండూకము

Slender as (మండూకం) a small drum — which is shaped like an hour glass. Or, from మందారం a slender creeper. Terra, goddess of earth as [illegible]

{మండోదరి మందిరమున Suca 3.230

{మండోదరి లాగున కూర్చున్నది There she sat as grand as the Queen of Sheba, or Queen Bess. As grand as my lady. From మంద elegant & ఉదర waist. She is spoken of as having no breasts.

and [illegible] have the same double senses — Manducai. మండూక the tutelar goddess, or deified [illegible], see Saubhagya Ratn XV.52. — and Syam Archana Tarangini VI.14. But examine a most singular! passage in TS 156 leaf 14 in "Bija Cashanthighantu."

మండూకపర్ణి A plant Bignonia Indica

The SC says [illegible]

మంత్రవేత్తు A kind of tree Hams 4. 10

మంత్రి mandreh ... M 12. 2. 273

మంత్రోలు ~~A sluggard a grass fat man~~

K.P. VII. 185 Suca 3. 235 & 355

మంతనం n.s. Secrecy privacy A secret, = [illegible] R. 3. 12 Suca 3. 257 a retreat or concealment secret consultation advice. Jara 4. 10 M. Aranya 1. 78 UH. 2. 97

మంచి ౧ ౨ adj. Noble, fine, grand, illustrious

మంతు n.s. Nobleness, fineness, excellence. Jara 1. 17

మంతుడు or మంతుడు an affix, denoting 3

~~మంతువు n.s. Offence fault, transgression, understanding intellect. (A bad word~~

మంత్రం n.s. 1 A formula of words, 2 A "breve" or secret prayer, 3 A spell, incantation. In Parasara Samhita cap 19 these are described as masc fem & neuter 4 Any secret or consultation మంత్ర పుష్పం consecrated flowers used in temples. Brevia is the Romish word ... నీదివ్య నామ మంత్రముచేత By repeating thy blessed name

మంత్రగాడు or మంత్రవాది n.s. A magician, conjurer.

~~మంత్రతాయెత్తు An amulent~~

---

౧ తాంబూలము నందు, దు| మంతనమున చెలగి చెలగు మార్గము (బుందక| Vishnu Purana VII. 100 క| అనియుల్లు బలికి మంతనా| మున నాంతని బిలిచి &c Hamsa Vim 2. 38 తే| అంతదినాంత వేళ| మంతనంబున వెడలగె వాంతరంబు|. also BX f 292 తడవాంచిరి మంతనములు తపసులు వేడ్క also 323 మగ్గువాని కొమరుడు వమా| మగవారలు బావ([illegible] మంతనమునకు| దగజేరిపెం దవడి కెను|–

౨ (= శ్రేష్ఠం) Vema. 680, Ila I 113. & 148. procax.

3 quality భక్తం faith భక్త మంతుడు faithful.

౪ This certainty is an error of the transcriber of OG.

~~౫ & without proper proof)~~

౭ మంత్రి Pativratya p 26, a minister (Thus spelt to suit the prasa & hyme) – also at foot of p: 27 without any such necessity

Read మంత్రి...

౬ మంతికాడు HD. 2: 535, where another ms reads: తికాడు – neither word is known – see ibid. p: 247 line 445. It is Kann. for [illegible] a proud man

౯ మంతరసాని Valsesvar 3. 135 (a prose passage) instead of మంత్రసాని a midwife

౦ మంతనం A. 4. 8 = రహస్య సంకేత.... మంతనస్థుందెర R. 5. 17.

౭ See note 3 in next page

Browns Telugu Dictionary

~~మంత్రిత్వం n.s. Agency, ministry~~

మంత్రవాది

మంత్రసాని n.s. A midwife, or wise woman Das. IX.209 Paidimar. 3.125 Mantrasāni eduta ollu dācuntava? Will you hide your affair from counsellors? You must sometimes...

మంత్రాంగం n.s Agency

మంత్రి n.s. An agent, a manager, A counsellor, or adviser - a king's councillor or minister. the queen at chess, ~~here insert మంత్రించు to charm, bewitch, enchant advise counsel~~

మంత్రించు To bewitch enchant charm advise counsel

~~మంత్రసానితనం n s Midwifery~~

మంథం or మంథానం n.s. A churning staff,

మంథని n.s. A churn

మంథోదధి n.s The sea of milk. It is one of the seven fabulous oceans,

a churn staff. In French Ribot, ribot s.m. = pilon = Latin Pilum. says Boiste = spatha Vish Pur 7.148 Lalita 4-44.

wane delicacy మంత్రసానితనం Midwifery

3 Note on మంతు -- R.4.138 The editor says, మంతులు అనగా మంచి పేరు-మంతనంబు అనగా మంచిక నరంబులు శబ్దములనకు యిట్లు అర్థములు వ్రాయుదము అయినది అర్థాంతరము ఉంచవి విచారించవలెను-సంస్కృతార్థము-మంతు-అపరాధము॥ ఈ అర్థము ఉపయోగములు కాదు. In BD. 5.678 మంతు కాటుక is a sort of magic powder used by thieves.

Browns Telugu Dictionary

౧ — మంద, మందారు

మంద n. s. A flock or herd of cattle, a pack of dogs. Bhag x. 165 [Bhag R. Kishk. 336] మందకట్టు Shepherds bye-laws. Ila 3. 21 the passage is obscure

మందం [సం] adj. Slow tardy, dull, stupid heavy, foolish, thick, turbid, gentle soft, not violent, soft, gentle (sound &c) Labits x. 35 dull of sale (in merchandize) మంద[illegible] A blockhead. - మందమతి or మందబుద్ధి Vema 1681 Dull comprehension forgetfulness - మందాహారం generous diet

మందం. n. s. Thickness, slowness (see మాంద్యం) Indigestion, loss of appetite.

మందకట్టు see under మంద

మందగమన Slow paced, Gentle mover an epithet of a graceful woman.

మందగించుట To become dull, to lose one's appetite, To fall as price

unintelligible మందగోష్ఠి Pal. 180 in the cowhouse + in the barn

మందయు (adv) Near, along with, at, before see M.7.1.39 }
మందల (A Cambam word)

మందలు (infl: of మందల) adv. Near, along with, at, before

మందపిచ్చుక a little white breasted bird - with black head - Also పసిరిక మంద పిచ్చుక - a species with yellow breast

Pal. 77 where it is written మందరీలు
Evidently means సమీపస్థు: । చెనవరు । అనుచరుడు

౧ మందటీలు In Virat 1. 89 or మందరీలు or మాంద్యటీలు what? తే॥ మా యమ్మ యుం కిపరికించు మందరీలు కెల్ల
మారటు యొగ్గుబలు పెక్కుల్ల నేర్పు - In G. 1. 86 it seems to mean a groom పనివాడు The Kannadi Dict says An acquaintance

౨ మందర, మందారు a plant (aquatic ?) the juice of which prevents hair falling off

3 మందకట్టుట To keep a flock of sheep on a field for the purpose of manuring it. మందపోతుదిన్నారు Pal. 165 a gang of robbers: broke out - ఆ పొలములో మందకట్టించి they manured the field by penning sheep on it.

౪ మందం, మందుడు Nalus. p 114 line 12 కృశాఙ్గవాసా వసేరాజ్ఞ: సున్నందా సహితాం స్థితాం। మందం ప్రఖ్యాయమానేన రూపేణా ప్రతిమేనతాం

౫ మందరి In Local XIX. 137 describing a pagoda
కొంది నిలువు మందరి నందిని పుంటాను మించు గట్టులు (తోరణకంబాలు వేసినది) మించు What is మందరి ? not in Kann Dic

Browns Telugu Dictionary

మందపు మనిషి

మందబుద్ధి

మందమతి

మందమఱపు Silliness

మందర Full. ~~[illegible]~~ ప్రసాదమందరంచ
~~క్షుః Lalit XIX.102 with eyes full of love మందరం~~
~~ముష్టితాడనం Ananda T. XII.135~~ much thumping

మందరము n.s. The mountain Mandara the Indian Olympus. The gods churned the ocean with it & it is now at the foot of Mount Meru. And ~~much, greatly. Ananda T. XII.135~~

మందరధరుడు A.5.172 is an epithet of Vishnu.

మందల At present for the present మందల యుండు to be present, hence మందలు. In front. మందట M. Karn. 1.39

మందలించు v.n. To observe, remark, express himself, talk, propose alledge vouch for to avow assert, settle, agree, stipulate give his word for, To offer or propose to do. It is a colloquial word, but is used in some modern poems Ila 4.65.

Bhanumati Vij 3.510 Cama Cala 2.31. In Vasu 3.243 ~~em aushadhas~~ ĕ mand ani mandalintam - what medecine shall we prescribe - WB says To admonish To warn of a fault: to reprove gently - మందలించువాడు a reprover or admonisher

Browns Telugu Dictionary

మందలించలు Vasu. 3. 243 shall we prescribe

మందసం n. s. A chest ark hamper, a great box a steel casket or case, see M. Aranya. A floating ark D Navan: 246

మందస్మితం or మందహాసం n. s. A smile, a gentle laugh.

మందహాసం. ~~Kr Pal. 140~~ A gentle smile

మందాకిని n. s. Slow moving or slowly flowing The Ganges of heaven an old woman.

మందారలు Drugs A. 2. 8

మందాగ్ని vide అజీర్ణం n. s. A slow fire, want of appetite, hunger being considered as fire

VII. 354 M. adi 5. 35 where మంజూషం is the spelling proved by the prasa. This is the Tel. Calp translates simply పెట్టె. -- మందసం DRB. p. 494. Vaijayanti 471 Vasu. Cha

Browns Telugu Dictionary

T మందాడించు v: n ~~To~~ volunteer or come forward. Tara 4.217. An uncommon word, says 3. A. 1

S మందారము n. s. Gigantic swallow wort, or, the Coral Tree (Asclepias Gigantea, or Erythrina Fulgens). It is a sacred tree, & supposed to grow in heaven: with a purple flower & berries like red currants. Its juice is supposed to remove poison or intoxication (Rees in Vincetoxicum & Nummularia) Figures of Ganesa are carved from its wood & if found naturally formed by its roots are greatly venerated.

3 — The same as తెల్లజిల్లేడు? query is that ~~మందారము~~ plant sacred? (Wilson, Ainslie Rees, Ainsworth in Asclepias who cites Pliny 27.5) Dasav. 2.444, Sar Dwi 624

S మందారము n. s. Cloudy, or dark, weather, Desiya Sanscrit. Moderately, not much. Compare ఉమందారము. Haziness, dulness.

1 I suspect is an error for మందాడించు

2 ~~plant sacred? (Wilson,~~

3 The Mandāra is "one of the five trees of Swarga". hence దీనజనమందారుడు A patron or benefactor – Lit: the Arbor vitæ to the poor" or – "Fountain of good to the wretched".

4o D

Browns Telugu Dictionary

మందారవృక్షం

మందాక్షము n. s. Modesty, shame bashfulness.

folk. troops.

మంది n. s. plu. People, persons, as నానామంది
Many people or మంది అంత all the people
Followers, retinue.
This term is affixed to all the neuter numerals, from five inclusive upwards, to make them masculine or feminine, as అయిదుమంది దొరలు Five rulers, రై-తులు farmers. కొంతమంది some men. నా-నామంది many persons సగమ్మంది Half the people ఎంతమంది how many (men) సగమ్మం-ది half the people, where several nume-rals are mentioned మంది is added to the last alone, as ఎనిమిది పదిమంది 8 or 10 persons.

Local Records I. 254 line 26 & IX. 324. 325,

troops, army. కోతులగుంపు మంది

a flock of monkeys – but ఆవులగుంపు మంద

Besides – the leading monkey in a troop is called మంది – which is thought ~~to be Tamil~~

2

మందించు v.a. To attend to mind. consider. notice - (మ)ందించరేమి M. 8.1.36 to kill?

మందవేలం - See ౼ది -

మందిరం n.s. A chapel, an abode. A temple in which the Lingam is worshipped మన్మథుని మందిరం the chapel of love, i.e. the pudendum muliebre ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~. Ward. 3.227 H V.m.e మానినవు మోజమందిరం In the 1844 Sansc NT this is used for Temple

మందిరాంతరం The interior of a temple. The inside of vulva Vish. P. VI.10

మందు n.s. + Drugs, Powder, a medicament medicine physic, Love-powders poison. gunpowder. A rarity, a great matter or marvel Ra Swa 1.88 Lavan 16 మందు see B × f 5 - మందు Ven a 36 Sar Dwi 551 - మందు నకైనలేదు, or మందు అయి పెట్టమందు It cannot be had for love or money ~~are colloquial expressions for it~~ It is good for sore eyes ~~is not procurable~~ you cannot get any though your life depended on it, not a grain is to be had మానక్కరనిది మందు Of course I shall die if you dont tell it me! + నీలిమందు n.s. Indigo నల్లమందు n.s Opium నల్లపుమందు / సాంకు or పెట్టుమందు or మందుపెరంకాయంకే Bhall Dwip 2.110 + Love powder. - మందుపెట్టు To infatuate Thus Shakespeare says p. 499 line 45 He hath certainly given me medecines to make me love him

~~[illegible]~~ మందుకు మెరకదు you cant get it if it was to save your life ~~పలకనదిమందు it's a great matter for you to conceal!~~ మనుతైరో. అ. వ. వ. నది మనులాకని కొమందులేదు i.e fretting and fuming will do no good. N.B. సొక్కమందు is love powder but the mere word మందు also bears that sense - ... పలకనది మందు "it's no great matter for you to conceal - I dont care to know it" - seems to be corrupted from పలకనిది మానింది - see under మానలు.

Browns Telugu Dictionary

మందులవాండ్లు n. s. plu. Druggists. A sort of pedlars who sell charmed medicines.

మందులు or (మొం)దులు Vasu R Y III. 459 = కోపించు to be angry. ? PLL 4.54 to be enamoured! & Pal 89 మాంసంపు ముద్దలు పెంచు

మందుడు n. s. A sluggard. The planet Saturn so named from his slow motion.

మందుపెట్టు

మందుర n. s. A stable Vasu R Y II, 1059

మందురజం A monkey. W. Grammar p 306. line 13... n 2W

మందెమేలం n. s. ~~Rashness, heedlessness, disregard, Presumption, impertinence Foolhardiness~~ Bhag. X. second Part. 666. Casi Kh. 2.102, Vish. P. VII. 102. Jara IV. 12. = (లోం లోన్నరం।లోపే క్కు। ఆనందం దుముమ వాంఛ) దుడుకు [D Nav: page 65 where it is explained विहितभावं H.D.1.950 it means దుడుకు rashness, foolhardiness, impertinence, presumption The Ag 42 says మించిన చనువు great familiarity In Pal 102.107 it is rendered **idleness**, trifling: or, joking: scoffing మందెమేలముగా తిరుగుచున్నాడు he wanders as a vagabond - In the Kanyaca Puran VII. 112 తె॥ ప్రియము చెప్పిన నెలఁతల చేత లేదు। రాజు మన్నించినాఁడని రాజసమున। మందెమేలాన నిలుచుండు మాటలాడ &c
Sar Dwi 2.238 మన్నించకలానె మందెమేలంబు where the Tica says amaryāda

మందెమేలం On further examination this word proves to mean [Eagerness] Fondness, Kindness, Friendliness. Compare మేలం which is the same word in

Browns Telugu Dictionary

మందోదరి n. s. vide మందోదరి

మందోష్ణం n. s. Warmth, gentle heat.

మందోష్ణ(మైన) adj Warm, Tepid

౪ మంధర

మంద్రం n. s. A low sound. such as that of muttering thunder; a base note — 2W spells it with द्र dra not ध्र dhra +D. 1. 869

మంధారం See in మం. దార

మంపితము Drowsiness PadSar: 1.70 కొలప్రులతో మంపిల్లి కొంకొత్తు మని యార్చి The Tica is silent Vijaya Vilas 1.92

మంపు n. s. + Tipsiness, sleepy heaviness. నిద్రమంపు

మకమకలాడు Dim, obscure. (anuk) .µ. Dull-µ

3 మకరము

మకరం n. s. Capricorn, the seagoat, being a sign of the zodiac-

౨ It is also the Dolphin on which Cupid rides - A monster in general, behemoth leviathan or the crocodile as the largest of amphibious animals - this denoting the universal power of Cupid or love - Also the name of one of Cuberas treasures (Tara) See Vish. P. 3. 222. Ila. 1. 2. Compare వాయుగ, మీన and మొసలి - A note on the Gita Govinda by Sir W. Jones says A horned fish supposed to be the hammer headed shark - This is not correct. This word is vulgarly understood as meaning మొసలి an alligator ~~[illegible]~~ — or more precisely [illegible] or polypus, or alligator See next page N° ౧

౧ Drowsiness Radha 3. 122, Dasav. 9. 43. Ila 4. 18.

౨ In the Encyclopaedia the figure of the Cayman is recognized by bramins as being the macara or నెగడు negadu. "A man of terrible aspect having tusks like a macara." — (see Colebr. miscell Essays 2. 369) is explained in his note "A sea monster: perhaps the Narwhal may be intended." Pliny H N. VII. 11 (or in Valp. p) Elephantes fert Africa .... Sed maximos India, bellantesque cum iis perpetua discordia DRACONES (that is, the Macara) tanta magnitudinis ut et ipsas circumplexu facili ambi-ant nexuque nodi praestringant -. Then this is the BOA CONSTRICTOR But no — in chap XIV he distinctly mentions "de serpentibus maximis et bois"

3 మకరము. సుంకము. మగము A tax or fee levied on ~~those~~ who visit or pass by particular pagodas. Local VII. 77.78 where it is described

౪ మంధర
Lalit XIX. 102 ప్రసాద మందిరంబున
Ananda XII. 135 మంధరాంగ ముఖ్య [illegible]

Browns Telugu Dictionary

S మకరందం n. s. Maydew The nectar, or honey of a flower.

మకరకంఠి A necklace of 3 or 4 rows

S మకరకుండలం n. s. A species of earring-

మకరతొబ్బ Local VI. 10 a sort of cannon

S మకరతోరణం n. s. A triumphal arch, as the shrine or frame of an idols statue because the figures of dolphins were interwoven in the tracery. A garland borne on poles across the road before a procession- Lila 3.45

మకరసంక్రమణం The Summer Solstice: a festival much celebrated. = పొంగలి

S మకరాంకుడు n. s. The Dolphin-bannerer-that is Cupid who has the మకరం q. v. as his ensign-

S ~~మకరారూఢుడు n. s. Neptune, who rides on the sea horse or seagoat-~~

మకరి n s A crocodile

S మకరి (or మకరిక or చిత్రపత్రిక q. v. or పత్రిక) n. s. A damasked or marbled hue, a changing tint as that of a fish's scales- A pattern of figures drawn with lines of gold dust, or musk powder on the cheeks or breasts, giving a variegated tint, but not a different colour; thus the naked legs or breasts appear to have a tight silk covering, called basma in Persian - Compare సిబ్బెం and లాగు and నైరిక- These patterns are

see next Page-

In the Dattatreya Satacam is this verse । కం॥ ఎంత దయో దాసులపై। పంతంబున మకరిపట్టి బాధింపంగా। శ్రీకాంతుడు చక్రము పంపెను। దంతావళరాజు కాంచె దత్తాత్రేయా॥

which is parodied thus. ఎంతటి దెందెందెంతలపై। పంతంబున మదిచిపట్టి భక్షింపంగా। శ్రీకాంతుడు చక్రమంపెను। దంతావళరాజు కాంచె దత్తాత్రేయా॥ పంచపదిగ్రమలనలెం గతాశగాం తప్పియిట్లా చెప్పితే దానికి యింపేరుకలదు॥ Or, as some say దంతావళరమొసవెఱచ్చి దప్పికతోరా॥

మకరతోరణము- This is usually applied to sheets of cloth hung across the road, with fringes, in preparation for a procession

50 b

Browns Telugu Dictionary

called by different names, as మత్స్య like a fish's scales, or వజ్రరేఖ like lightening - Thus in the Vicr. Char. ౭. 63. సీ॥ చెదరిన

మకరికాచిత్రపత్రిరేఖలతోడ The patterns were all rubbed off her cheeks - So in Ahalya 3.29. సీ॥ పతి వేసిన మకరికలో ప్రాయని తేజు ॥ మకరికాపం Bhasc R. Yuddh 846 here it means, a female fiend in the form of a macaram - See మకరం - See మన్నా which is the Hind. word. Vij Vil. ॥.97 .DRB p: 564

మక్కరి n.s. Vide మకరం

మకరంకం In Ila 2,164 de coitu సీ॥ మగాలమల్ నించిన చిగురు మకరంకములల్ చిలికె కల్పి See also verse 167 [Here Vnars doubts: & objects that this would be macar-ratwam if the penis were meant] Perhaps the word or sound మమ is meant, In printed Asht-ottara, page ౧౧ మకరపంచకోద్భవా త్రాం తాలపల్లవ మండలీ,

మకిరి Trick? iniquity ~~Hind. Makra~~

మకిల n.s. Dirt, soil, Ceremonial, impurity Enugala D p: 105 line

మకిల /adj/ Dirty, dim, tarnished, unclean, impure Defiled Unclean

౧ మకరికా So Juvenal papillis nudatis constitit auratis

మకరికదళం Sunanda Parin ౬. 69/7 - viz

కుంజరయానవక్షోజములమీద కుంకుమ కస్తూరి పూసి సంగదిద్దియు — (false prasa)

హొంబట్టుమంజిష్ఠ చెక్కడల పైతొంగరన్ పూస్తు గద్దిగు బ్దిల్

చందన కర్దములబిలిదిబాగుకరన్ మకరికాదళంబులన్

దంతకాంతిరంతవ వని దాయుకొని తెల్లసంప్రమద మిటాకన్

Compare Utt Harich. 4.167 where it is said, Viswacarma, the goldsmith was gilding the breasts of Menaca. Equivalent to "fleshings" used by Opera dancers

Browns Telugu Dictionary

మకుటం n.s. A crest a head dress, a crown, a tiara
మకుటం, or మెకుటం (the same as మకుటి) A clean dress

మకురు macuru Petulance? Wantonness - The same for Don't

౫ మక్కళించు v.n. To squeeze contract or pinch up (the belly) Hams 1.212

మకెవన్నె
మక్కెంచులు To kik. Parizat 3. ~~44~~ 46 B.1 (in printed edn p: 28)

మకిలిమకిలి [illegible] Diamond cut: cut in facets.

మకివన్నె Gamboge. Bright yellow colour

౬ మక్కె n.s. Putty (made of white lead & oil) In A. 6. 17 మక్కెక్కి makkekki is rendered మక్కెకుబెజ్జి, [illegible]

To love to fancy
మక్కెయు
౭ మక్కళిలు v.n To fade, spoil, lose its colour. Kanyaca 8:315

మక్కువ n.s. Affection, love, desire, lust, wish, inclination. Vema 330 Cham. Manj 3-100 Calahast 1-49. BD\5.28.

మక్కె n.s. A bone particularly a rib

3— మక్క, ~~see [illegible]~~

మఖం n.s. A sacrifice, or oblation, Harisch Dwi h 19. Dasav 4.9 [illegible] Indra, who

performed the Hecatomb ahalya 17 Visk v.65

మక్కలు H.5.36. is rendered ఇలకళ్ళుకోను

3 మక్త [illegible] A Contract: settlement: a compounded tax మక్తగ్రామం, or బిల్మక్తా bilmocta A village that is thus settled

౮ సర్పమవిపడు M.18.1.111. compare Colebr 1.319 on శ్యేనయాగం which seizes on the foe "as" a hawk would

౯ మక్క described as a part in the breast near the shoulders [illegible] And మక్కనరాయి the spleen?

౬ మక్కె a phrase for the breast or front shoulder Thus [illegible] in fighting the cock received a ~~stap~~ stab of the spur in the breast.

మఖమ

మఖవంతుడు Indra as being the hecatomb-ean = ఇంద్రునికితమనుడు god Utt Ram VI.463 మఘవన్నగారులు R.5.155

మఖవాజి A horse fit for sacrifice in the అశ్వమేధ

మఖవాంశ n s A sapphire Vasu Cha 2-4 expla in comment as (indra nilamu) a sapphire of secondrate merit.

మఖి n. s. A sacrificer Chand R. 3.65 he who celebrates a sacrifice.

మఖిలి ns Dirt, dust

7 — మగ adj. Male, vide మెగ But see Paidim. 3.123

మగంటిమి Manliness M Salya I. 336. HD.1.1110 Loc XV. 379 line 11

మగటిమి n. s. Prowess, manliness. M. Sal 2.1302 Drip. R. p. 6 line 8 — మగ తు లైని వాడు Impotent in coition మ.స్త్రీ. ... molli R. 3.8 A.g 43 says పెదటుకుడు

~~మగడిం బులు v. a To turn = మళ్లించు See మగడలు~~

8 — మగడు n. s. A husband, a man M Udy I.342, a male ? A Ruler, King P.L.L. VIII.8 (vide మెగడు) or మెగవాడు a genius, a hero or brave person Vish 8-105 Jaim Bha IV-64 Zara 3.103 9

— 9/2

~~Z.A. of secondrate goodness~~

procax Ra Madh 1.23 procax Radha 1-84 adm, procax best instance — plu మగలు Rbh 2.112

3 మగదలు v. n To turn. Same as మరలు

మగలు chess M Salya IX.1.137

8 మగడు Lord, ruler, King, prince. Thus R. 5.201 పక్షి మగంటు = పక్షిరాజు the eagle as king of birds

9 మగకరువు Suca 3.555 Want of a man, absence of the male.

Browns Telugu Dictionary

౨ మగతనం| might, Vigour, manliness, Vicram Cha. 1. 109.

మగది - the male of any brute

మగధదేశం n.s. The country of Magadh now termed ~~South~~ Behar, W. Vish. 177. మగధనాధుడు Padma X.31

మగనాలు n.s. plu మగనాండ్లు" A mans wife, a matron mistress of a families, a family woman R. Mad. 1.47

మగపొందు n.s. Man fashion (ఉపరతి q.v) a mode in coition Zara 3.141.

మగపిల్ల A man child a male infant

మగపోల్కి [illegible] Man fashion, in coitu. ఆంధ్రభాగవతం 2.337

౪ మగమాణికం n.s. a diamond, a jewel of a husband, Yayati 5.10

౩ మగరాలు A diamond Das: 9:188 U Ram 6.154

మగరాయి or మగరాలు n.s. The diamond lit. the male stone Uttara R 4.238 & 6.154 Hams 4.2 Dasav 9: 188 Bhanum 4.136

మగ~~[illegible]~~ Manfashion Is a mode of coition Chatu 1.48 ult ఉపరతి

మగవాండ్రు

౧ ఉ| తరుణీ సరసాంగ జలత్కృ మగరాల తెలతమ్మలు నీకొన సంగ్రహించి మకరాను

౨ మగతనం - Bhallana Charitra 3.49 - క॥ మగువగది సిక్రుడిం పని| మగవానికి మగతనంబు మరియేమిటు కా| జగదీశు భక్తి గుణామి| ట్లగ (agādu q.v.) తెల యెటు నర్చె దాగ నాధిప రూపా॥ and in the same legend as given in the Raja Sekhara Vilasam 3.213 describing rati నరులకు నెంతయుగ్ మగతనంబనిప్పాని

3 మగమానిసి రూపుల Rbh 2.87 = పురుష స్వరూపముల

౪ మగవలు see మకవాలు

Browns Telugu Dictionary

TS మగవింగం the Orchis morio mas? see Shakespeare Hamlet IV. 1 Subf. Hams 4. 21. a common

T మగవాడు n. s. A man a male a strong or stout fellow A genius Vish 8. 105 A hero, a brave man. Bobbili 1.44 (వీరుడు)

T మగసాల n. s. A terrace with ~~seats~~ before a house see మొగసాల B X f 141. UR VII. 229

T మగుటం magutam మగుట్టం + A vest which is worn while bathing

T మగుడ. adv. Again మగుడపడు to disobey turn

T మగుడపడు

T మగుడి adv. Again, back, Tara 3. 8 Basu Du 3. 546 \S. 1031.

T మగుడి again, back, Tara 3. 8

T మగుడించు v. a To turn another back Naish 3. 20 Vema 8. 68 = మరల్చు) BD\S. 842 avert arrows M. 7. 4. 249

T మగుడు v. n To return or turn again G. 3. 66: DAY. 252 foot. HD. 2. 2083 spoiled, discoloured

ర- T మగులు or మదులు The coping of a wall మగులుగోడ such a coped wall In G X. 123 it is said to be corrupted from ~~mahat మహాలు~~ from మదుర

T మగులుగొర

T మగువ n. s. A woman, or young girl Vema 2. 43 beautiful మగువతనం Womanhood, " 3
మగువతనం Womanhood. The female shape B. VIII. 446

{ Rox. 1. 109
ర plant of which the fruit resembles a linga & yoni the Phallus Impudicus or stinking morel See పుత్రజీవ రత్నం. "The trivial name is a stinker" "The Doctor &c." 4281.

9 again Vema 2. 129 & 3. 183. BD. 6. 50

3 woman kind. the female sex B. 8. 411

ర KP. 3. 37 మగులుగోడ

Browns Telugu Dictionary

A.1.46

మగ్గం n. s. A loom మగ్గంపెట్టు To set to work to do a thing (vulgar cant) Chan Rek 2.578 3.47 ౧

మగ్గంపెట్టు

~~మగ్గంవాండ్లు a weaver~~ (masulm)

మగ్గదరి A tax on looms

౪ మగ్గు v.n. {To perish, be slain BD.1.155. 5.261 die Arnavam 3.134 DRV 149 Paidim 4.294 KP.6.59 / To become soft (to waste away or perish as fruit) to be spoilt ruined ౨ to be diminished BD.5.66

మగ్నం Sa. adj. Plunged, immersed, sunk, drowned.

మగ్నుడు He that is immersed. Vem 3.169 VIII. 82

మఘ n. s. The tenth of the Lunar mansions ౩

మఘం Vish. P. VII. 273 or మఖం A sacrifice of a horse

మఘవాండ్లు see మఘ

౧ To set to work determinately - the allusion is to a weaver who in India often pitches his loom in a shady spot where he sets to work.

౨ slain Vijl. 1.49 Bahulasya 5.179. M Virat 4.471 or routed. - to perish DRV.149 తుంగమునఁ బ్రుగ్గె

౩ మఘరాజి Das 9.200 also in Jaimini 5.126 ~~a mistake for మఖరాజి~~ A sacrifice of a horse

౪ ప్రుగ్గు Kala Purna 6.59. దుర్వ్రతివిధమునఁ బ్రాపు. దెగి ప్రుగ్గెదవ్రైయని తల్లిలితెదఁ ... To be done away. as sins Chenn 2.179 .. Molli Sand. 165

×

మఘవత్సుతు n. s. A name of Indra. Ahalya 114 మఘవాత్మజ (Ramabhyu 5.328) Arjuna, as son of Indra

6 మఘోని n. s. The wife of Indra W.

3 మచఖరికి The same as తెల్లజం or ఉద్ధు

మచ్చ n. s. A mole, freckle scar or spot on the skin పుట్టుమచ్చ natural marks on the skin Vish 7. 56 Vicr 3. 52 మచ్చ for మత్స

౫ ౨ ౬ మచ్చరం n. s. Vehemence rancour, zest zeal ardour Emulation rivalry Vish Pur. 2. 9. Satyab Sant 4. 200 Ila. 3. 67 Radha 1. 50. Vema 2. 65. M Aranya 7. 138 In చ్చ prasa which decides the spelling. This word appears to be ౧

మచ్చరం n. s. Emulation, rivalry; sometimes it is used for conflicting feelings, discordant inclinations. Vish. P. 2. 9. Satyabh 4. 200. Radha 1. 50. Ila. 3. 67. Vema 2. 65. Tel. Naish VIII. 68. procax. Compare మత్సరం which is not the root. Lila XV. 106 proves the prasa spelling చ్చ Observe that మచ్చరము is omitted in the Andhra Dipica! BD \ 4. 1209 & M. XIV. 4. 120.

౧ pure Telugu & distinct from మత్సరం:

౨ మచ్చింతికి See under త్రిసమింగ

3 Maghóni. But in the Rig Veda (Rosens specimen p. 6 line 2) can this be the sense? The line is
ఉరుం హ్రియం క్షసే రోచమానా అస్థురవాం సూర్యయోరుశంత్కా
కృణోతి విశ్వాసుపథా సుగాన్యభూత్సవిత్ దక్షిణా మఘోనా ॥

౪ మఘుశాల UR VII. 229 another spelling for మగశాల

౫ మచ్చము A mark - గురుతు Nelloor H. 5. 147 159

౬ మచ్చర Love powders మచ్చరపెట్టుడు to poison, to drug, to physic

౭ మచ్చికేము? Local VIII. 282 line 23 what?

మచ్చరపడు }
మచ్చరించుట } v. n. To spite, emulate, rival - Vicr. Cha 4.219.
మచ్చరించుట } v. n To be vehement or ardent ^ storm, rage, strive
Hari Vamś. Part 2. 1.176

మచ్చరికం ~~n. s.~~ This is an error for మత్సరం

మచ్చరికించుట Tel. Naish. 8.68. is an error - Imagine

మచ్చిక or మచ్చిక n. s. Fondling, dallying, toying, caressing, love, fondness. Vish. P. V. 60, VI. 273, VII. 125. Hams. 2.48. Saranga 78. Ila II 21, 141. Lavanya 15. Tara 2.174, 3.31.
~~మచ్చిక~~ Bhasc. R. Kish ౪౩౬ & see verse cited under దైవకృతం Radha 1.36 PLL. 3.12 Rbh 2.117 & 5.159 = చనువు। అలవాటు। [illegible]

మచ్చు n. s. A model, standard, sample, pattern, specimen or muster; Manner, way BD. 4. 1171 An upstair house. A shelf. The touch in
౧ metals. Vestige, trace, sign, token, appearance, symptom shadow, semblance (see under మాయము) మచ్చువనెవే it is all of a piece, of one metal, or touch - మచ్చులగుది a string of samples of gold used in standards - మచ్చు is also lovepowder and మచ్చుచల్లు i.e. To sprinkle with love powder, i.e. To bewitch
మచ్చున వలె BD. IV. 292 in the fashion of. Like
ఒక మచ్చుగా All alike: more and more, louder and louder ఒకటే మచ్చున without change

Kr Pal. 48.
౧ To be emulous or a rival Vicr Cha. 4.219

౨ మేడమీది మచ్చులెక్కె Utt Har 4.25 she went upon the roof ఆమచ్చున thereupon, then - మచ్చు కఱ్ఱలు wood of a middling description: second sort wood

Browns Telugu Dictionary

మచ్చుకత్తి n. s. A bill hook or large wood knife — or hatchet

మచ్చుచిచ్చులు

మచ్చుపొడి n. s. Love powder - approdisiacks.

మచ్చులగుడి

మచ్చువేటకు

మచ్చెం n. s (from మత్స్య) A fish

~~మచ్చెకంటి A woman lit fish eyed.~~ See on ~~... where the reason is explained~~

మజ్జ n. s. Clammy ~~my~~ sweat The grease (not marrow) of the body In Sansc Cala Sas. 3-31 it is rather interpreted a greasy oily constitution moist temperature of body subject to sweat &c — or "clammy sweated" Clammy sweat is the true sense. Note, in the Telugu version Sri natha (book I. verse 95) substitutes

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

"మెన గారవము వల వను" which is allowed to give no clear sense.

మజబాష Hail! Huzza.. Charitra ~~p 339~~ I. 4559

BD\5:101

మజ్జ { మరజ్జా Hurrah
{ Basava Dw IV. 468 బాగు?

మజ్జనము n. s. Bathing, ablution మజ్జనశాల A bathing room Panch. I IV. 362 Tara మజ్జనమాచరించి BD. 1. 344

మజ్జనమండపము

మజ్జనశాల

మజ్జాతి Satyabh 3.3 & IV. 47

మజ్జిగతెవులు

మజ్జిగ n. s. Buttermilk. vide మజ్జిగ—
మజ్జిగతెవులు a disease of corn which

మరుజ్ఞ (Interject) Well done, Hail, Huzza

మటం n. s. vide మఠం

మటుమటుమాయించు v. a To hide, conceal Vish P. VI. 307

మటుమాయము Gross delusion, utter falsehood

3 మటు ~~Much, great~~ Vema IX. 45 See Tara 3. 88 & Vema IX. 45 (1369) మటుమాయము Strong delusion hypocrisy; Utter falsehood Downright falsehood మటుమాయములు & Par Dwi 320 In Enugala 34 line 10. దొంగలు మటుమాయమై వెళ్ళిపోతున్నారు The robbers plunder the houses and disappear

3. 23 మజ్జనమాడుట To bathe Ahalya 1 turns it white నీరు మజ్జిగ whey

3 మటుమాయము ... Harischandr 4. 90

మజ్జం DRY. 1229 Marrow

మటుమాయమైనారు they vanished. Kasi page 66 they disappear .. వాన మటుమాయముగా వచ్చినది వర్షం the storm of rain came on in an instant: unexpectedly

Browns Telugu Dictionary

మైమరపు. Infatuation

మట్ట n.s. A ~~young palmyra tree~~ bough or stem of any ~~palm~~ tree which ~~supports~~ the leaf as the cocoanut ~~&c~~ a ~~broad leaf~~ such ~~which is~~ sappy substance as that of the aloe ~~or of cabbage~~ or ~~of~~ similar plants which have no proper leaf మట్టపలక A level, a plane, a flat: one side of any polygon A lever, a fulcrum

3— మట్టు or మట్టై, a kind of fish Echeneis, or Remora several species of this are called కొర్రమట్టు, పసుపు బొరుమట్టు & మట్టు గుడిసె but some call it మట్టగాండిగె & say it is an inferior kind of కొర్రమెను

మట్టు adj Impure, (as gold or silver) not purified. Narrow, not wide, as a piece of cloth

మట్టం/ పైన/ or మట్టు పాటి adj Short small, similar, equal foursquare Ila 1.112. Deficient in length of an inferior quality. మట్టుకాగితం coarse paper, paper

మట్టం n.s. A floor, a terrace raised basis; మూలమట్టం a carpenters square నీరుమట్టం a water or spirit level.

9— A lighter tint in colour అబ్బిమట్టం an Acheen poney. In Suraya Tanaya 2.10 what?

but lighter in colour other kinds are called పూలమట్టు & మాలమట్టు & కడిచమట్టు

బందరు మట్టునేత A sort of cloth exported from Masulipatam

3 మట్టుచేప? Russell gives the following Plate 82

Browns Telugu Dictionary

మట్టగించుట v.a. To trample, crush, lessen, diminish or depress, to mince or cut-

మట్టగుడిసె n.s. A sort of fish.

మట్టపలక n.s. మట్టమున or మూలల మట్టము a carpenters square, a Level

మట్టపెంటు Small, not large. Kasi Yatra page xv

~~మట్టమధ్యాహ్నం Broad noon, high noon~~ (Anuk) Error for మిట్ట—

మట్టసం n.s. Rate standard, scale.

మట్టాడుట R.5.191. = మట్టుమల్లాడి మెట్టు,

~~మట్టి post p. Since, from which,~~ (see పట్టి)

~~రెండుతేపలమట్టు Twice~~

మట్టి n.s. Earth, soil, mud Pal 203 scurf or dandriff ~~మట్టితైలం Earth oil Bitumen~~ నల్లమట్టి పెద్ద

3 Black? Compare మట్టై.

మట్టుపెట్టుట Pal 59 To moderate. మితముగాచేయుటం

1— To slay, crush, ruin, trample on Pal 293 = తొక్కించు

మట్టితైలం Earth oil: a kind of artificial ~~bituminous~~ oil, used in medecine, and to anoint palm leaf volumes as a preservative from insects

మట్టుమల్లాడుట v.n. To trample (ruin) down or all over - The same as మట్టుట with the imit. మల్లా added. P.L.L. XVI.57 XIX/336

into small pieces. To crush with the foot. To flatten. = మర్దపరచుట BD. 3.995

2 శిరముల మట్టుటయు Pal 424 smiting off their heads In Rbh 1.86 it is rendered నేలబెట్టు చేయుటయు...

3 మట్టుతినుట To turn fool, go mad - మట్టితిన్న పాముగా వున్నాడు he is quite stupid

4... వేయుట, తొక్కివేయుట

Browns Telugu Dictionary

T మట్టుగాను Suca 3. 239 = బెట్టు

T మట్టు n. s. 1 Limit, bound (Compare మట్టుకు) 2 Measure, capacity, power, ability 3 Rate 4 Stature, height, 5 A fathom being a mans stature 6 Moderation, limited scale, medigenity Proportion 7 Deficiency, want as వానికి బుద్ధి
౭ మట్టు he is wanting in sense, his sense is limited వానికి పుణ్యగతులు మట్టు (Vema 1079 erroneous number?) there is no heaven for him 8 a sling which forms
౯ one end of a కావడి yoke 9 Battle array.. మట్టుగాను moderately, temperately, sparingly, suitably మట్టుగా నున్నది It fits, it is sufficient మట్టు పడినది It decreased or abated మట్టుచేయు v. a. To diminish, moderate, lay aside, మట్టుమీరు To transgress మట్టులేని unfathomable ఆ మట్టున Thereupon, afterwards, instantly, then, thus far మట్టు. మట్టు n. s. a crib, stall, stable, మట్టు నందుండు బెట్టు Chatu. 1.52 line 11 మట్టె రుంగరె Dasav. 7. 87. అతని మట్టు యెంత తానెంత Ma 3.20 he does not know his proper place (అధికారం) or rank మట్టుపెట్టు To limit. Vema 3.279 278 to restrain దాహము మట్టుపడింది Lavania 92 his thirst was slaked

౭ నా బుద్ధే మట్టు It was I who mistook (= తప్పు)
నా బుద్ధి మట్టుగనుక It was through my folly. (lit: incapacity)
క్రింది మట్టు తక్కువ It is not thick enough at bottom మట్టు తప్పినవి the proportions are wrong! అక్కడ ఉండే జనం మట్టు the country is but thinly peopled
౯ కట్టు మట్టున నుందురు they were in battle array. Vicram Cha. 4.82. తానా మట్టు much less మట్టున Suca 1. 48 = నిలుపుట

మట్టు [illegible] adj Small, moderate, short, as మట్టుదోస the small cucumber, or dwarf cucumber. వానికి బుద్ధి మట్టు he is wanting in sense.

మట్టు ~~[illegible]~~ మట్టైపోయిన closed, ceased, over, ended

మట్టుకు (dative of మట్టు n.s.) Until, as far as. An adverb used with several different

మట్టుమన్ను

మట్టుగా

మట్టుగాపెట్టుదుము

మట్టువేయుట

మట్టించు v.a. To tread or trample.

~~[illegible] the small [illegible] or [illegible].~~

~~[illegible] the short [illegible] species of the [illegible] cucumber.~~

మట్టున. adv. See పట్టున Chatu. 1. 52. line 11.

senses in these phrases ఆమట్టుకు Thus far, up till that time. కావలసినమట్టుకు, as much as is necessary, as long as it is required. నాకు వద్దులు? మట్టుకు వద్దు As for the things I do not want them. పిల్లమట్టుకు మంచిది The child though is a fine one. ఇదిమట్టుకు కావలె at any rate this will be wanted, this one at least will be necessary. నేనుమట్టుకు పోయినాను I alone went. ఏమట్టుకు to any extent. At all. చాలామట్టుకు Greatly, to a degree, very much. వాడుమట్టుకు రాలేదు Not he himself came. నీలిమందుమట్టుకు ఇచ్చిరి They gave nothing but the indigo. Compare మట్టుకు & మాత్రం.

.... నామట్టుకు నేనుంటిని I kept myself to myself. I meddled with no one.

Browns Telugu Dictionary

మట్టుపడుచు v. n. To decrease

మట్టుపరచుచు v. a. To decrease, abate, lay aside, moderate Lavanya. 183-

మట్టుపెట్టుచు v. a. To fix or restrain. Vema 3. 278 = కుదరజేయుట

మట్టుబచ్చలి (విడబచ్చలి) n. s. The "small" బచ్చలి q. v. ~~termed Basella rubra or lucida~~-

మట్టుబీర n. s. The "short" cucumber, a short species of the acute angled cucumber-

మట్టుమల్లాడుట To struggle, contend, strive D Abhim 28.

మట్టుమీరుట

మట్టె or మట్టియ n. s. A ring worn on the toe by married women and also assumed by prostitutes ~~who have the world for a husband but by no other women~~. వానికిమట్టెపెట్టినావా a slang term used among goldsmiths signifying how you cheated ~~diddled~~ him - చెప్పుమట్టె A shoe-heel - తాటిమట్ట a young palm tree, a sapling. మట్టియ M Virat 2.68

మట్టె adj: Dappled: Hams. 2. 88.

మన్నుగుఱ్ఱ n. s. A certain snake. See మొండిపాము

Browns Telugu Dictionary

మఠం n.s. A school, college or academy, A convent the residence of a Mahant or Abbot of wandering mendicants. See Vema 2114 where it means simply a house. BD\4.420

~~మఠంబూర్చుకొనడం v.a. To squat down with the feet in the lap, as the statues of Boudh are represented.~~

౬ — మట్ట ns A layer, మటతొక్కేటి to pile, as leaves & then trample on them

౧ — మడ a certain timber tree that grows in salt soil మడతె(ఱ) is used for firewood. Local XIX.279 line 1

మడ A plot or division of a field? = మడి? D.Nav: 59

౫ — మడక n.s. A turnout A yoke of oxen, with a plough & all the other

౨ — implements of husbandry, appertaining thereto, ~~బావికుంటపనికిమడక~~ మడకపాప్పు తప్ప లేదు the cattle at the well did not draw enough మడకపాలు the share or portion of the crop granted to the plowman See మడుపుకంతలు. ..... నీరుమడకపాలు low lying spots, where water lies

మడతె(ఱ) n.s. ~~Firewood~~, see మడ

మడగ Dasav. 2.192. Error for అడగ & see Sucas 2.396

మడచు see -డు-

మడచుట v.a To slay, to abolish Vema V. 197 (or 1398)

౪ — Or -డు, -చు, -చుట- To fold, bend, close a clasp knife

మడత n.s. A wrinkle, crease, fold plait; folds collops or laps of fat: ~~bibi undum~~ మడతమడత a folding

౧ Screen మడతమడుపు Vema (977 in the folio ms.)

౨ మరతొక్కుట is to press flat. (as they do leaves. in making a roof.) మడతకాళ్ల మంచం a bed with folding legs

౩ మరంత A woman Ogl 42

౪ here enter మ. డమలు

౫ మడక A yoke of oxen: a plough and team: A field: being as much as a yoke could plough.

౬ మడవెట్టు HD.2.903 placing them in a pile, one over another

మడతేలు, రవికమడతేలు a sort of cakes H 1.117

మడతతో వేయు or మడతవేయు.

మడతపెట్టు for వేయుట v.a To fold, to double up. To crease

మడతవేయుట

మడతి n. s. This seems to be a mistake in Campbell's Dictionary for పడతి or rather for మగువ a woman.

మడతాళాలు n. s. a turnscrew.

మడతబలుగున్న n. s. ~~The same as~~ An urchin, a short fat dumpy woman, a thick short snake, See మెండిపాద

మడవక adv ~~quickly speedily~~ Straightforward. Lit: without foldings (see మడుపులు) as in English without twistings and turnings.

మడమ n. s The heel మడమతిమడమ the back of a hoe ... మడమ the back of an axe ... మడమద్రొక్క Satyabh 4.26 treading on ..... మడిమెత్తు పరువు Suca 1.369 trotting? Chandra Hasa Vilasa 1.82. Pal 6.106
మడమలు in husbandry (Tel. Miscell. 3.426) అనగా నాగళ్ల పాయవేర్లు జాలు తప్పించి, వేగ తిని పాయవేర్లు లుగా చేసు టకు సాధనమైన దిబ్బలు కల్లుడమలు నరుపేరలు

Browns Telugu Dictionary

Andh B Arn 3.134
మరయటము v. n. To die see మడియు, M. Sal; 2.141.

మడవ n. { An earthen platform or terrace / s. A small dam or dike for stopping water. KP 4.105

౨ మడి n. s. plu. మళ్లు - A field - a subdivision of a field - a garden

3 BD 5.67 bed or plot - The top of the head. Ramabhyu 6.164 - ~~వాయు~~ మడి Urine - ~~a swelling of the joints Z. A cqm.~~ Vema 6.31. మళ్లబొర Charcona muslin

మడి adj. Dead, stupid. మడినిద్ర deep sleep.

మడి plu. మడుగులు or మళ్లు - Purity - a pure vest, clean clothes - మడితోవుండుట To be dressed clean. Chatu 1.65. ఎక్కడపోయినా నా మడి తప్పను Go where I may I will not

౪ desert my faith. మళ్లు, మళ్లబొర a cloth woven lattice-wise

మడి adj. Pure, clean - మడిబట్ట a clean cloth - మడిడబ్బు the ~~[illegible]~~ precious metals, pure coin i.e. gold or silver or plate. Panch. Tan. 4.251. Satyabh. 2/126. so called

౧ because never spoilt by defilement.

మడికొండ The Hill of Silver, i.e. రజతగిరి or Cailas. Vasu 6.4

మడిచారు n. s. Petticoats worn breeches fashion, tucking the front skirt up behind between the thighs; it is peculiar

౮ to dancing girls, to Vaishnavas and Satani women. Chatu 1.65. Suca Sap. 3.14. The word is known in the South & west but not the East.

~~[illegible]~~

~~మడితొలు (Madatolu) a turn screw.~~

మడిచివేయుట v. a. To slay, To fold up. See ముడుచుట

మడిబట్ట

మడిమ } n. s. The heel. Cavi Car. Rad. 4.104. Compare మడమ?
మడిమె } ND. 3.103. HD. 2.545 Suca 3.282

మడియ n. s. Deadness, dullness, insensibility, inelegance, want of point.

౧ మడిడబ్బు "White money" was an old English word for silver - Giffords Ben Jonson, 4.432 - Vedanta Ras 4.56 - N.B. - The word madi signifies ceremonially pure, or undefiled: it has no reference to being clean from dirt. A cloth when it comes home from the wash is not madi till it has been sprinkled with a few drops of water: a cloth may be madi however dirty: and it may be defiled however white from dirt. A Note - All that is not మడి pure, is మైల i.e. ~~All that is not pure is~~ impure.

౨ See Collec. 3.426

3 మళ్ల ఎలుక the field mouse In ABA. 3.78
మడిలనగా A vest, a field. క్షేత్ర వ(స్త్ర)ము, కేదారం

౮ మడిచారు ... వైష్ణవ(స్త్రీ)లు కట్టే కోక వెనకటుకట్టు (గోచివలె) ఉండి

౪ మడి ... వారందరు భోజనము చేసిన దాక మడికట్టుకొని వున్నారు
he arrayed himself as a servant

Browns Telugu Dictionary

మడియ adj. Dull, stubborn, hard, dead or unfeeling, insensate, rude, stupid, sluttish, coarse, gross, boisterous, patient, long enduring, tasteless, inelegant, violent.

మడియతనం n. s. Violence, boisterousness, rudeness, grossness, turbulence, indocility, fury.

మడియలు or

మడియించు v. a. To kill, assassinate, or destroy. Prabh LL XIII. 183. DRY. 1658. line 12

Molli Sund. 1.4.2.161. Yuddh 3.133 Charitr 2.3091 DRY. 1600 line 4
మడియు v. n. To die, perish, ప్రాణదానవిరాంబుధింకి దాప్పింక్తా।
6 ౨౨౮. వేమ।౧౨౩౦. మునశల్యి విగిరగ।ప్రమ్మ శత్రువఖాశయమండు నివశ
కైష్ణాంబులగ్గిల. ఇ. గగగ. Pal 110. 397. 261 line 12

3 — మడివాండ్లు or మడివాండ్లు n. s. A title assumed by the cast of washermen.

మడిసంచి n. s. A "pure or sacred bag" so called by the Saivites. The Vaishnavites call it తిరుగాండు and the Smartas వెడ్డపాల. See Kasi Yatra date 29 Sepr.

2 — మడుగు n. s. A basin, a pond, lake, A deep or hollow place in the bed of a river or tank. M. Salya 1.9. Vema 1867. N. P. 1. 3. a clean cloth. R. 5.95. Vish P. VII. 403 (In this sense it is borrowed from Canarese) Ma 1.80. Panch. 5.
2 — 4. 243. Query. Is this derived from మడుగు a water pit? for the washermen always resort to such places to wash linen "Cloths fresh from the river. It is a Canarese word. -- మడుగు కట్టిన Sloppy వాడు నెత్తురు మడుగుల మీద పడి ఉన్నాడు he was found weltering in his blood.

2 మడత D Nava: 87. A fold, a folded cloth

3 Roxb. Flora Ind. 1. 243, 244 maddee rooba sollie మడిరూవ చెట్టు?? see మద్దిరూపు చెట్టు which is said to be the true spelling

6 మడియులు Observe the anuk శకటరేఫ in this verse. Towt fol. 5. 508. written by Vemula vāda Bhima Kavi. క॥ కొండికెల భీమన వరదులు। ఖండాగ్రాహ్యలను గాసి కవి వాకములమే। ఖండింపకయైదను మహిచంతకుదుసైన। మడియుభీమనవరదుడు। మండలాకుండకట్టె మడి శకటరేఫ —

Browns Telugu Dictionary

మడుగుపైన adj. Pure, clean.

మడియుట v.n. To die, to perish. Pal. 261 line 12 మడియుదము let us die. See మడిపోవుట

మడుచు v.a. To fold, plait, or bend, crease. To shut or close (as a book) Vema 230. కాలుమడుచుట To make urine. lit: to squat. The Asiatick, ~~Hindus like other eastern nation~~ always crouch down to urine.

మడుపు n.s. A fold or plait, a fold of betel leaf. &c
1 Tara 4.69. and 3.135. Bab Ram. 6.267. BasDw 4.9

మడుపుకత్తి n.s. A folding or clasp knife.

మడుపుము v.a. To kill. - see మడుచుట
4 మడువ KP.4.105: a small water course or channel
మడేలు see మడివేలు
మడ్డెల n.s. A sort of small drum (Lalito XI.4.) డ్డ not డ్డు
2 మడ్డి n. s. Dregs, lees, sediment. Suds
3 మడ్డిపైన adj Foul, dull, stupid, awkward, clumsy మడ్డి
మడ్డి ఎరుపు a dull red - మడ్డితిండి hard fare
మడ్డికాకితం n.s. Blotting paper

౧ మడ్డిస్తంభం A pole or ~~p~~ mast smeared with lees climbed on festival days for prizes placed on the top.

౨ clean linen fresh from washing BD 4.35
మడుపులవాడు (K) A personal attendant (An appointed or select man) on a raja: who bears the betel box: - ౪

౩ మడ్డినిద్ర deathlike sleep

౪.౨ మడుపు denotes "appointed, select, ready" - మడుపుచేను ... land assigned to a man

౫ మడుపునకు M. 1.2.62

Browns Telugu Dictionary

మద్దిచెక్క n.s. A sort of wood, that grows on hills and is used for dying cloth red.

మద్దితేనం Fumbling [μ]

మద్దిమైనం Bees wax

మద్దిస్తంభం n.s. A greased pole that is climbed on festival days by those who try to get the prize placed on it.

~~మద్ది n. s. b~~

మచ్చు n.s. Glow, intensity, a red heat. [illegible] He is in bitter grief. (My refce to Satyabh 4. 236. ~~is wrong~~) See Prabha=vati 5. 62.

మచ్చు [ైన] adj. Glowing, intensely hot.

మచ్చుకత్తి n.s. A bill hook.

మచ్చువన్నె see మచ్చుప-

~~మణగాసు... n.s. Smearing, plastering~~ the ground, ~~Smooth with wet clay.~~

మణుగు v.n. To be bent, to be inclined down
మేకులు మణగగొట్టుట to clinch nails. μ. మణగగొట్టిన మేకు a rivet.

మణుచు To bend &c.; to close a hasp knife

మణత n.s. A fold.

మణిమ see మడిమ The heel

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

+౧ మచ్చుపట్టించుట to heat red hot. Vani Vilas: p: 399

౨ See Ainslie .2. 254 note - where he says it is the Morinda Citrifolia

+౧ మచ్చ See. R. 6. 214.

Browns Telugu Dictionary

మణి n. s. A gem, a ruby as being "the gem" of greatest value- the diamond itself is considered only a రత్నం or "precious stone" and is sold by weight- but the ruby is judged by the standards of hue and size, not weight. Compare చింతామణి Also a charmed gem worn in battle- Lalito. XIV. 37. Vema 1546. In compounds this denotes unrivalled excellence, as రాధికామణి Ila. 1.11. Radha that gem of her sex- విప్రమణి he, the noblest of bramins- సుందరీమణి the loveliest of women. ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] మణులు Rucmangada IV. 33 Those lovely women .. దినమణి the star of day, the sun. DRK 219

Some reckon the నవరత్నములు (మణి) thus . 1 గోమేధికం Onyx
2 నీల sapphire 3 పగడం coral
4 పుష్యరాగము topaz 5 మరకతం emerald
6 మాణిక్యం ruby, carbuncle 7 ముత్యము pearl
8 వైడూర్యము cat's eye, lapis lazuli 9 వజ్రము Diamond

మణికం n. s. A water jar, or pitcher.

మణికంఠం n. s. The blue jay.

An expression for anything most excellent already printed under నవరత్నములు

BD\4.1088

మణికట్టు n.s. The wrist - మణికట్లు సుతెగకోసుకొనును To cut off the hands - Lit: the jewel place but used with regard to a monkey as well as a man.

మణికారుడు n.s. A jeweller.

మణికూజితం or మణితం n.s. Cooing, neighing, amorous murmurs, a whinnying, purring, a shuddering,

8 మణితాలాపము tremulous note or sigh, "houpper." Gannitus in coitu. In Jeremiah V.8. XIII.27. it is translated neighing. Sara IV.147. Manu. The same as మణితం

మణిగ n.s. A ~~shop~~ row of shops: a line or row of sacks - Kams. 2.248 - see మళిగ

మణిగంజు

మణిగ్రహము * Vasu 3.146

మణిగె

మణితం See మణికూజితం - Anand. T. XII.107. where it is compared to the notes of a lute. In Satyabh 3.148 it is compared to the beating of a drum - and this shews that మణితం means the beating of the heart or pulse

~~మణిధనుస్సు n.s. The rainbow~~

మణిపట్టు A sort of flowered silk BD.\3.99

మణిపుష్పకం n.s. Omit this.

మణిపూరం n.s. { Lila XX.134 A mystic phrase for the navel Yogini Hridayam 3.77. Compare NE vol 73 page 512 line 12 being 3

3

2 మణిప్రవాళం n.s a cento or verse in mixed language part Sanscrit part Telugu

మణిబంధం n.s. See మణికట్టు

మణిభిత్ n.s. The diamond - lit: "the ruby cutter."

---

1 ~~[struck out]~~. మణికూజితం see Visl Chitt IV.194!!

2 Lit. Rubies and corals mixed - Doggrel. The following is an instance తండులాంబుసుతరాంమునసంతి। తిండత్రైతె బహుమండి వసంతి। కుండ బొంకు గ్రేవోష్యులంతి। ముండలాః మెడ కువెళ్లి గాసంతి॥ also the following - పెండ్లాం వింటి సదా ధ్యాయినం। పెండ్లాం మింటి సదా జపః। పెండ్లాం మింటి సదా మంత్రం సదా పెండ్లాం మల కీర్తనం. Also... x

3 being the comment on the ఋగ్వేయామలోత్తరఖండం

4 మణికూజితం and మణితం signify, the beating of the breast: the throb of the heart, or, audible pulsation - see proofs under మణితం

x Many comparisons for whiteness having become stale a poet gave a novel description thus అస్థివత్ బకవత్ వైవ చల్లవత్ తెల్లగుర్రవత్। రాజతే శ్రీ జట్టి ప్రసన్నం నాసిదంతవత్॥

Browns Telugu Dictionary

మణిమొఱఁగాటికె n.s. "A red impression made by a bite". W. a line of red dents on the skin Sara 3. 126

మణియం or మణిహం + n.s Superintendence of a village or of a temple – A rent or superintendance

మణిమె see మడమ The heel

మణిమంతి = లవణోత్తమం. Q.

మణియగాడు n.s. A superintendant, trustee, warden, renter Hamsa 2. 55.

మణిశిల n.s. What? a drug. not in W.. Omit this –

మణిషి ns. Man. Person. Human being. This word is colloquially used in a manner that cannot be defined in English – It is used as a mere expletive

~~మణిశిల~~

మడుగు ns Folding. a fold Basw Dwip 4.37

మణివేశం n.s. Merchandize, trade. Surely an error for వాణిజ్యం

మడుగు or మడువు or మడువు n.s. A maund – or weight, of which twenty make a candy. It is about an English "quarter" or more exactly – 25 pounds. see the Almanc Viera Cha V. 130. the multiplication of any thing by itself as defined by English word fold as five fold, six fold &c a pure cloth as applied to the first of the two words only. The ABA. 3. 90 – adds, Also, మడుగు a washed cloth

మడుగు v.n. To be folded, indented or bent, to be dyed, to be washed, (Cloth &c) Vish 4. 246. To die, to expire –

మడుగుబువ్వలు ns A sort of sweet cake H. 1. 117

మడుచు v.a. To fold or bend –

మడుగుపూలు

మడువ

మణ్ణెంగులు H. 4. 155 A sort of grain

౧ మణిహారము n.s వాణిజ్యము D Local VI. 326 line 9 & 18 & 23

౨ మణిహా ns. దుకాణం D

3 మణిహారి ns Buch Ham E I. 1. 377 a shopkeeper?

౪ మణిశిల అనగా శిలావిశేషః Q = నాగసింహకా = గారుడ. Q = నేపాళి Q = మదిబల Q = మనశ్శిలా Q

మతం n.s. Mode, rule, principle, Opinion (as a variety of mode,) idea, thought, mind, heart, love, Plan, scheme, A system in religion or philosophy, creed, sect, tenet, doctrine, usually an embraced faith as opposed to కులం the national faith in which one is born. ~~The principal sects are called~~ [illegible]

Appa Cavi. II. 21. Vema 1. 36. Sumati 2. Vema 126. Elsewhere త్రిమతస్థులు signifies men of all persuasions: by which is meant men of the Vaishnava Saiva & Smarta sects. Each of these having two sects. షణ్మత is an expression (the six creeds) shan-matam for every religion. Hence షణ్మతసమ్మతం or "tolerant" an epithet applied to the ప్రభుమతంగారు.. It is "Catholic, national, universally accepted." నామతం వేరు I am of another opinion.

Another reckoning of six creeds which prevail is thus Two sects of Vishnu (Tengala & Vedagala) two of Siva (Jangam & Aradhya, or Jangam & Saiva) And Smarta and Sacta. But these are conflicting creeds so strongly opposed that షణ్మతసమ్మతం cannot apply to them

Note. Mode is the radical sense Thus వాదిమతం is the mode wherein the alphabet is recited the right way & ... the reverse - beginning with హ which is the last consonant ...... మతకం stubbornness. will. = మాత్సర్యం Pal. 246. 441. 447. 462. = పరివాదం fury ... In Pal 462 it denotes Resolution, determination = నిశ్చయం

Others say, the three matams are Vaishnava Smarta & Madhava

Browns Telugu Dictionary

~~మతంగం n. s. Omit this. not in W.~~

మతంగ Paria, outcaste. In poems మతంగి (స్త్రీ) (vide Sarabhaya 2.146) a Syren or woman sent to tempt and destroy. A BAR-MAID. Une TAVERNIERE.

మతంగజం or మాతంగజం n. s. An elephant in rut.

మతంగము

మతంగుడు n. s. The name of one of the prophets.

మతకంబైన adj. Jadish, unmanageable, ~~plaguy.~~ whimsical. ~~Stupefaction through gluttony sluttish, termagant.~~ {~~Chatu 3. 9.~~} = నిక్కులమారిగా వుండే. PLL. ~~VII~~. VI. 44. {Entered in opp: page}

మతకరి adj. Treacherous, see మతకం. Sar Dwi 350. & Pativratya charitra : p : 6 ... Ol 43 says జాలకాడు Parijat. 1.55 = కొంటె baseness, vileness

మతమలు

మతల్లి } Nell. H. 5.47 = శ్రేష్ఠము

మతల్లిక } n. s. The noblest of, the gem of, the noblest among, Thus లతామతల్లిక Manu. 5. 114. the pick of garlands; compare తిలకం and తల్లజం. ... Vasu VI. 84 noblest of women; chief or ~~prime~~ prime

మతి n. s. Thought, heart, mind, M. Adi 1. 177. Recollection, Advice, wish, inclination. Common sense, soundness of intellect.

మతించుట v: To rate or value, see మతించుట.

మతిభ్రమ n. s. Absence of mind, mental absence, forgetfulness.

మతిమంతుడు n. s. A man of sense, Bilh 2. 102. m. Anusas 5.417 DRU. 840 line 6

మతిచలనం n. s. Insanity, shaken intellect.

మతకం PLL 3.75. VI.44 A trick, a device & PLL XI.53 A characteristic, or peculiarity = విశేషం. The following Epigram leaves the sense doubtful

శ్రీనాథ మెతుకు సీమ జమిందారుల మీద చెప్పిన తిట్టు -

చ॥ మెతకలు కోయదుంగలకు మెప్పారవి నారతురష్ట జాతికిన్

మతకపులంజ తొత్తులకు మాదిగవాండ్లకు మప్పు దార్లకున్

కాతరకనిత్తు రింతెకవి లోకుల కిత్తురు చెత్తురంతె పో

మెతుకు దొరల్ ప్రజాపతుల మీదిపురల్ బలుదోయి దోబఱుల్॥

See BP Padya VII. 258 లె॥ బసవరాజయ్య మతకమ లవన్నెబిట్టు। వీరమాహేశ్వరులపముంబు &c compare PLL. VI. 44. Reeve says Confusion, maze: deep or fixed thought కుతకపడు To be amazed To be in deep or fixed thought

Browns Telugu Dictionary

మతిమరుపు n. s. Forgetfulness, absence of mind. mental aberration.

మత్కుణం ~~Omit this word, and~~ see note in Wilson regarding error. Panch T. 1. 416 = నల్లి a bug. RKD says -- ?

మత్తం ~~పెను~~ adj. Merry, tipsy, in high spirits from any cause. see మదం. Satiated, full of flesh

మత్తకాశిని n. s. A beauty, charmer, or lovely woman. Vicra Cha. V. 37. VI. 31. Mucunda 3. Sunanda 3. 105. Pariz. 3. 83

మత్తకోకిలం n. s. The name of a certain metre: lit: the amorous nightingale.

మత్తవారణం see వారణం. The meanings here given are needless.

మత్తిల్లు n. s. Intoxication &c see మదం Vasu.

మత్తాలంభం Omit this.

మత్తిలు / మత్తిల్లు } v. n. To be exhilarated, delighted intoxicated, to be inebriated. Sara V. 114. Sar Divi 618. Vish P. VIII. 47 R. 2. 97 In PLL XI. 36 it is explained నిద్దురపోవు To be!! ..but 3

మత్తు n. s. Intoxication, drunkenness, pride, arrogance, rut as applied to that of elephants Hams 2. 70. Vema 1. 156. plu నిద్రమత్తు The drowsiness of sleep. మత్తుమందు an intoxicating or somniferous drug

puffed up. Lewd, proud, salacious. Mad, insane, Lalito XI. 9. రాజానమత్తః శిశవస్తైవ ప్రమాదా ధనగర్వితః। అప్రాప్యమపి వాంఛంతి కింపునర్లభ్యమేవహి। Sovereigns, the ~~libidinous~~ lustful and children, with madmen and the purse-proud ~~such as are made vain by riches~~ are eager ~~ever anxious~~ for what they cannot get ~~is unattainable~~, ~~and how much~~ more so for what they can. ~~is [attainable] Wilkins's~~ Hitopadesa ~~p 179~~. మత్తపికము the amorous dove the lovelorn nightingale

7 మత్తిడు - see on మంత్రాక్షి. Lila XIX. 126 a fool, a proud man - In BD\3. 432 ~~the sense is doubtful~~ "A coxcomb, a bully" but this is absurd - for the line is మానిజాం వమ్మునైలెను మత్తిల్లపున్నె - I suppose this means "senseless as an image."

8 మతిహీనుడు BD\5. 1082 Senseless, foolish

9 మత్తుదా అని అహితలోకునిపరిగం ఇతిరత్నా వలి " The hairless pudendum muliebre W SC says మతుర్గణః (which he misplaces under trissyllables) is మత్తుపని. He quotes Amera: in which it is not found - nor is మత్తుపనం there!

6 మత్తి The పిప్పి or residue of a green leaf out of which the sap has been squeezed - Schoolboys use this in cleaning their writing books See no 3 in next page.

Browns Telugu Dictionary

~~మత్తుగానుండు~~ v.n. To be intoxicated.

~~మత్తేభ~~ n.s. An elephant in heat with intoxicated gestures. a certain metre in prosody contracted

~~[illegible]~~ మత్తేభయాన epithet of a lovely womans skuttle tipsy walk. Ahal. 111.

మత్సరం n.s. Inveteracy, Animosity, Prejudice, grudge remorselessness, see నిర్మత్సర. వలపాండి. See note on వర్గం Sar Devi 350.

మత్స్యం ns A fish

~~Individuals in general~~

మత్స్యండి
మత్స్యండి
వి
ns. Sugar in general. Vasu Cha. 4.31 Molasses
Rudra Yamal (M.E. 5). VII.23
= ప్రలఖండరం. Q.

మత్స్యండిక

S మత్స్యధ్వజ The god who has a fish (dolphin) for his banner: i.e. Cupid. To The శఫర or poetical dolphin (see వేరిసె)

S ~~మత్స్యనేత్రం Omit this~~

~~వి~~

~~మత్స్యధ్వజ~~

మత్స్యధ్వజ Cupid: the god who has a fish (మత్స్య) for his (ధ్వజ) banner. The poets liken the flash of a bright eye to the gleam of a dolphin (శఫర see note on వేరిసె) or silver fish: which therefore they denominate the ensign or sign of the god of love.

మత్సరం Emulation, contention. Contending passions (zeal), conflicting feelings, discordant inclinations — See మచ్చరం which is the Tadbh form Krishn Abhyudayam 3.65 ధ్రు।

మత్తి or మత్తిగాడు n.s. A base wretch, a sordid creature. (అల్పుడు, నీచుడు, తుచ్ఛుడు. BD.3.432. మలహారు క్రిపలేని మత్తిగాండ్రు మును కెలుగు నేలంబరి కెంబుసేయుంగ. మత్తికాడు, (అల్పుడు. L.19.126. మాటలు నేర్చుల మత్తిగాండ్రు కును। యేటికి సాధ్య మెా యెరుక గోరక్షు. HD.2.535. చిక్కైబార నాచే మత్తికాడు। చిమ్మలబెట్టి కాశికుని మెప్పింతు. Navanatha 445. ఫ్రిగిభిక్షమడుగ। రూఢికి నెక్కు విప్రుడుగాని। మత్తిగాడు బుద్ధిదియునుగాక.

~~మత్స్యధాని a snare or trap for fish~~

మత్స్యమాంసం The flesh of a fish

~~మత్స్యవేధనం~~

మత్స్యావతారం The first incarnation of Vishnu as a fish

మత్స్యాక్షి The [illegible] or Asclepias

మథనం n s Churning, troubling, agitation, perturbation, mixing

మథించుట v. a To churn, torture, kill

మథితం Butter milk

మథియించుట To churn &c see -థించు

మథుర The name of a certain city

మదం n. s. High spirits, prime, pride, excitement of mind or body. Tipsiness. luxury. fulness, Lust, wantonness, Fulness of flesh, ebriety, The juice that flows from the temples of an elephant when in rut. Semen. ఈభూమిమదందిగింది the fatness of this soil is abated, అతనిమదందిగింది he has sown his wild oats. Yet మదంబిగినయేనుగ is an elephant in rut. and మదకోకిల the amorous. linnet Vema 1. 167. Vish. P. IV. 171. Padma 3.53.

x మద Mad: amorous, lustful

~~మదావళము An elephant~~ in rut. ~~The ... is inserted to prevent elision~~

3 మదన# Omit this - No - see Ananda IX.9 the goddess of drunkenness - see మదనిరు

౮ మదనగంటు See Ainslie 2.259 The root of the shaggy button weed

~~మదనాంకుశం~~ - see కామాంకుశం & అంకుశం Ars puellam manustuprandi, puellitari

~~మదనాగ an elephant~~ in heat.

౬ మదనాయుధం Omit this: మాటరాదు

మదనాలయము } The pudendum muliebre
మదనవుల్లి }

మదనుడు The god Cupid

మద adj. Fierce, furious, amorous, lustful, headstrong. మదశునకములు eager fox hounds Bhoj 2.224. brave hounds

3 మదటి Wicked, A wretch, a miscreant Sananda Ganesw (TE vol 7) 2.. verse 12

3 మదటితనం Wickedness. Panch. 3.108

౪ మదనకైతువులు A.2.17 Some sort of ornamental stucco work or carving. Chandrangada 1.~~#~~129 (Paidim. 1.129)

x మదకుల BD\4.1515 where the line is మదకరి బదపడులమలుగాపెళ్లువును - Some mss read -ద- and others -డు- otherwise all are alike + The meaning is doubtful - The Padya version omits the line

౬ మదనాగారము the mons veneris - landed in this verse
సపంకపంకవిన్యస్తసారంకఖురసన్నిభం। అలోమశం మృగాక్షీణాం వందే మదనమందిరం॥

{మదనపము
{మదనకము is the ఉమ్మెత్తచెట్టు Q. This is mentioned in B. VII. 175 సీ॥ మందారమకరందమాధుర్యములనేలు। మధుపంబుబోలి నే మదనముల నేల

౮ మదనగంటు the plant called Spermatoce hispida - Ainslie 2.259 In Tamil నత్తైచూరి Error for మదనగ్రంథి

౭ మదనపదులు Local XIII.270 line 16 To be discussed

Browns Telugu Dictionary

మదప్రవేసనగ An elephant in rut. The స is inserted to prevent elision

మదభ్రంశ ns Dispassionate calmness, moderation Lalito 4.24

మదమవి n. s. A merry maid, an amorous girl, Tara 3. 136. Suca 3. 152. Das. 9. 394.

~~మదమత్తకం~~ Omit this

మదరించులే ఝ

మదరులే ఆ 43 ర్రి

మదర్థమై. On my account, for me, Ratnavali 1.5.

మదవతి * అనగా (స్త్రీ) Suca 3. 152

మదవైరి G.8.4

మదశౌండం n. s. The nutmeg. (Poetical)

మదస్థలనం

మదస్ఖలిత v Sangita Ratnacaram vol 55 p435!!

మదాలస adj. Faint or sick with love, heavy with desire, languishing. Hams. 2. 109. In Lalit XII. 53. it is the name of a certain angel. who was the heroine of a poem, now lost, by Allasáni Peddanna

మదాలసించుట see మదించుట. To be lustful, or rank
మదాలసించిన వెల్లు rank weeds

మదావళం n. s. ~~An~~ war elephant ~~in rut~~. M Car 2.170 R.4.41

మదావళయాన soft ~~Sleepy~~ footed, having the graceful sleepy pace of an elephant ~~in rut~~ Ila 1.110.

మదాంధత Blinded with pride - Haughty

మదమస్తు = ... mad-mast, mad with pride
wrongly written మందమ
A IV. 234 & 267

మది See మతి Mind &c

గర్వించుట. అహంకరించుట BD\4.313

St మదించు v.n. To be flush, high in spirits, amorous, elated, tipsy, or in rut.

T మదించుట v.a. To appraise, estimate, value

T మదింపు n. Valuation, appraising, ~~ap~~ estimate average, supposal మదింపుగా పదివరహాలు about ten pagodas

Heartily, Comfortably, at ease. Utt Harisch. 4.183. Utt Har. 4.183

T మదిమది n. ~~the very heart: lit: the mind of the mind~~ in my inmost heart Ila 2.89 మదిమదినుండి

T మదిమదులు = మనోజ్ఞం... BD.4.1249

మదిర n.s. Wine. Surabh 85 Lalitop XV.72

మదిరాయతేక్షణ PLL. IV.80 Tipsy eyed, or languishing

మదిరాక్షి n.s. A tipsy eyed nymph (bright eyed girl): a fair girl Vish P. 1.134 Sunanda Parin 2.133

మదిరేక్షణ A tipsy eyed girl Ramay Sansc. 2.p 303 verse 65

S మదీయము adj My. (meus) M. Adi I.142.145 Vish P. 6.221. So in English we use meum and tuum.

మదుం n.s. A sluice or flood gate

మరుగు ns. Concealment, obscurity. A hiding place (=మరుగు) or hole. A tunnel or underground sluice (సందు)

మరుగుడు

మరుపు

మరుస్సు (a H error for మరుంస్థ) See Mixed Vocab

మదుము. See మదుగు – A bank, a dam

మదురు ns the cope of a wall, the ledge, coping, or crown that completes the top ~~Bhag X. § 69 verse 13~~. మదురుగోడ the enclosing wall – HD. 2. 1038

మదురువేయు To cover in a wall

మదురులు ns The cope, or crown of a wall.

మదోద్ధతం Omit this "Arrogant; furious" 2W

మద్గురం Omit this "A fish" 2W

మద్గువు Omit this "An aquatic bird; an outcaste, a ship" – 2W

మందురం House? abode? dwelling? B.X. § 69 verse 13

మదుప్రవర్ణ Dark emerald green

110

మద్దం [illegible] adj Dull. చెవ్వుల మద్దం hard of hearing: also moderated, slackened, as fever.

మద్దమిల్లు v:n To moderate, as heat becoming slack – "[illegible]" – says Patabhi R. in his List. p. 124

మద్దళం A drum – thus spelt in Balram 2.24

మద్ది(మ్రాను) The tree called Terminalia Alata (The Indian Oak??) or అర్జునం. B.X.382. [illegible] మద్ది, [illegible] మద్ది &c are species in Hams: 4.17 – An earring shaped like its ~~fruit~~ acorn. Dasav. IV. 165. 173. IX. 229.

మద్దెల ns. A small drum. Rbl 2.88 [illegible] మద్దెల పేరు బెట్టెను. a bad workman finds fault with his tools. Pla మద్దెళ్లు Pal. 202

మద్యం ns Wine in general (temetum)

మద్యపాయి A wine bibber Vema 260. 765

మద్రదేశం ~~Omit this~~ A country in the N.E of Bengal. 2W... Sar Dwi

మద్వచనం My word. M 1.1.142

3 — ~~మధు The name of~~ a giant slain by Vishnu

~~మధు~~ See మధువు mead.

మధుంధ Omit this

మధుకమద్ది Liquorice – Omit this

మధుకరం ns A bee, as maker of honey – See – [illegible] – Asking alms: a ceremony used during the pupillage of bramins

మధువు See మధు the name of a giant

64

Tract. 131. Morinda citrifolia, the same as [illegible]

Heyne says ~~the మద్దిచెట్టు is Morinda Citrifolia and answers to [illegible]~~ – Reeves says it resembles the oak – In the Bhagavatam మద్ది is used for the ~~[illegible]~~ అర్జునవృక్షం into which Krishna mounted – The wheels of the idols cars are made of this. B Mysore 1.27 PLL 3.7 In DRB. 150. మద్దిగాయలవంటి ~~their~~ the cheeks ~~[illegible]~~ of the boys are "bright as apples".

మద్దిరాశిల A sort of slate – of this the small images of the lingam are made – Also fine black marble / quarried at Maddoor

3 మద్విధేయులయిన PLL VII. 72 Subject to me

4 మద్దిగాయలు a sort of silver ornament hung at the waist of a little boy

5 [illegible]మద్ది Q says is [illegible] which is n 2W In Local VI. 387 line 37 [illegible] మద్ది

6 మద్యపానం Wine drinking M Mausal 1.67

7 మద్దిరుకమల్లెలు is the true spelling of the word. Roxb. 1. 343. 344 which he writes maddee rooba soloo – This I am told by a Musulman – but I doubt it

మధనపడు see – ద –

మధుపము / మధుపర్కం A bee, as sucking honey

మధుపర్కము n.s. A Bridal Syllabub - Posset like gooseberry fool - Junket In Ramayana note on Vol. 2 p. 205 it is misinterpreted - In Manu Smruti 3.119. it is defined as consisting of honey curds and fruit - See Wilson - ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ See Vij Vilas 3. 110 (118) Ahal 26. See also citations under పర్కం॥ Colloquially it is wrongly used for a bridal dress, just as in English gingerbread is applied to jewels. The bride-ale in old English meant the marriage festival Indeed "our old writers frequently use ale in composition for a merry meeting." Giffords Ben Jonson 3. p 391 note on The Silent Woman - as also see Johnson in Ale & Junket

~~మధుపర్కపువలువ~~ In Colebrookes Digest 3. 364 it is used in the literal sense, syllabub. And this is the only sense given in 2W. & in Manu Cha 5.99 - 3

మధుర The city now called Muttra in the north of India: the city of Madura in the south of India

మధురంబైన adj Sweet, delicious, agreeable

మధురిపుడు An epithet of Krishna, as slayer of the giant Madhu.

మధులిట్టు n.s The honey-licker: a bee.

Print this article thus - మధుపర్కం। n.s Syllabub, like gooseberry fool (This literal sense is obsolete) A bridal dress: a bridal (in old English the Bride-ale) or festival. Here the word is misapplied, as in English gingerbread is applied to gaudy finery.

~~మధూచ్ఛిష్టం Wax~~ wrong

3 and in Manu Char 5.99 it is distinctly explained by the poet as a sillabub.

మధులిహం An epithet of a bee -

మధువారం Sipping, drinking frequently

మధువు ns. Wine, spirits. Honey, mead or wine made from honey. Any sweet juice or fluid. The sweet juice or nectar of flowers - The name of a giant slain by Krishna. Spring time of the year

మధువనము An apiary, where hives are kept: a description of shrubbery. Pal. 341

Browns Telugu Dictionary

~~మధువ్రతం~~
మధువ్రతం ns A bee.

మధుస్నేహుడు He who loves spring sweetness. Cupid.

మధుసారథి Cupid, he who rides in the car of Spring

~~మధుసూధనుడు~~

మధుసూదన An epithet of Krishna as having slain the giant Madhu - Tara 1.64 (Bhag VIII. 437)

మధూకం A. ౫. 132 wine

మధూకరం Asking boiled rice as alms: begging n 2W: being one of the (ఆ(శ్ర)మములు) periods of a bramin boy's education: when he feigns being a mendicant, and uses the formula భవతి భిక్షాం దేహి .. See TE vol 502 page 340 line 4 where it is spelt మధ్రూకరం

మధూచ్ఛిష్టం See ఇప్పపిల్లు

మధూచ్ఛిష్టం Hams 2.203 Beeswax Lit the orts of honey

మధ్రూకరం - see - ధూ - n 2W

మధుధారలు A. ౬. 130 = తేనెలు Rather మధుధారికలు = తేనెజాలలు, streams of honey: roscida mella

మధ్య adv. affix. Between, in the midst, on the road, meanwhile. ఆ మధ్య thereabouts – తొమ్మిదో మాసం ఆ మధ్య about the ninth month – జనవరి ఆ మధ్య About January. ఈ మధ్య About this time, during this period, meanwhile, lately recently. మధ్యమధ్య here and there, between whiles, now and then, at times, intermediately – ఆ మధ్య during that interval

మధ్యం n s. the middle, the waist. the middle sort. Dab. 132 ult

మధ్యమం n s adj. That which is in the middle, centric. Middling, that is neither good nor bad. మధ్యరూప్యం base silver, much alloyed దృష్టిమధ్యం ~~half~~ purblindness, dimness of sight దేశమధ్యమందు all through the country నీళ్లు మధ్యమమైపోయినవి the water fell short, or proved insufficient.

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

మధ్యనాయకం Local VI. 2. the middle piece in a necklace

Browns Telugu Dictionary

మధ్యమం n s The middle finger, anything in the middle. The fifth note of the Hindu Gamut, or Tenor.

మధ్యమం adj Middle, centrical, intervening

Third or other, as appertaining neither to that nor this అటునా లేక యిట్లా చెప్పవలెనుగాని మధ్యమమార్గం లేదు You must say either that or this, there is no third way (or no alternative) Ordinary, middling common. It sometimes literally means Third. Thus in Ananda T. VII. 103 ఆదిమ ద్వితీయము మధ్యమము చతుర్థకం First, second, third or fourth. మధ్యమపు వెండి base or ordinary (not fine or pure) silver మధ్యమపు చూపులు Tender eyed (Gordon in Genes 29.17)

మధ్యమధ్య here and there, betweenwhiles occasionally, now and then

~~[illegible]~~

మధ్యమపురుషుడు The second (or middle) person in grammar: Thou, you. See in proof N3h p ౮౮ line 18 "This ends in వి. ప్రి. or డు"

~~మధ్యమమధ్యమం~~
మధ్యముడు He who is middle, or third. Thus
ంతేనేమధ్యముడు Jaim. 7.116. In Virata
IV. 93 printed in Pros. p. 11.

~~మధ్యరాత్రం~~

మధ్యరా(త్రి)ం ~~Midnight~~

3 — మధ్యవర్తి

౧ —

~~మధ్యగ్రీవ్యత్వం "The navel" Omit this~~

~~మధ్యస్థము~~

మధ్యస్థం n. s. Mediation. arbitration

మధ్యస్థం 1 2 3 adj Middling

మధ్యస్థుడు n. s. A mediator, third person, umpire, referee.

మధ్యాణుమధ్య Her waist was slender as the middle of an atom Ila 1.78

మధ్యాహ్నం See మధ్యాహ్నం

మధ్యావయవం The perineum, thus defined in a book on anatomy अपानाद्[dvya]ङ्गुलादूर्ध्वं मध्यावयवमुच्यते।

మధ్యాహ్నదరిద్రులు {those utterly poor / without a dinner

౪ మధ్యాహ్నం n s Midday, noon, also Midnight

౬ మధ్యేమధ్యే Intermediately, at times, occasionally now and then, here and there.

౭

---

౧ మధ్యవర్తి n. s. A third person, an other person, a Referendaire, arbitrator mediator, intermediate, common friend, or neighbour, + agent, or vouchee a referee, nominee, a bystander, spectator or indifferent person (vouchee says Mss E. in Manavriy chap XII p 3) Vulgarly a witness. In grammar it means the third person. మధ్యవర్తుల యెదుట in the presence of several persons or individuals: before a committee. (by which word curatores is translated in Quinctilian VII. 4.7. See ౫

౨ మధ్యమతం The religious sect called మాధ్వ Madhwas

3 మధ్యరాష్ట్రం Neutral ground: where both Tamil & Telugu are spoken మధ్యదేశము the intervening country. Jour Roy As Soc No X. p 345

౪ మధ్యాహ్నమున समीरकुमारविजयं 5.140

౫ మధ్యవర్తి ౧ The word Conservator is used in Mem de Comines vol 1. p 398 Book IV chap XI. Treaty, § 10 "Referendaire" is the French phrase

౬ మధ్యే Meanwhile: in the middle. Loc Rec 2. 293 line 3

Browns Telugu Dictionary

T మన్ contracted for మన our. See మనం Bhag X.328 – (error మన్న యమం in Sanscrit)

S మన్ contracted for మదీయ mine – as మన్న యమం my law. Bhag X.328

1 – S మనం n.s The mind &c. see మనస్సు M. Virat 2.111.

మన our M. Dro. 2.40 త్ర

మనం, మనము, We : the pronoun which* Gen plu & acc మనల్ల.

మ॥ ఆది॥ ద్వి – ౬౬ – షష్ఠము – ౩౧౩ – ఉత్త॥ ౧ – ౧౬౮ –

మ॥ ద్రో॥ ౧. ౩౪౩

విష్ణుపురాణం – ద్వి – ౧౭ – ౧౮ – ౪ – ౧౩౪ – అష్టమం – ౪౪ –

శ్రీభా – దశమం – ౧౬౩ – ౧౮౦ – భార – ద్వి – ౪౩ – రాధా

త్రి – ౨౪ – జైమినిభారత – ౫ – ౧౮౩ – ఉత్తరరామాయణ

౯ – ౨ – ౯౭ – సునంద – ౫ – ౬౬ –

మ – అశ్వ – ౩ – ౧౫౧ – శాంతి – ౫ – ౨౪౪ –

* includes the person addressed, as distinguished from మేము which does not. It occurs in Tamil, in Canarese, and in the language of the South Sea, as see Polynesian grammar and also Kotzebue's Voyage vol 2. p 382

The plural is మనలు as see Radha 1.49 It is applied (like "your" in Shaksp and notre in French, and Vester in Latin) indefinitely in a colloquial manner. "Noster Ofellus (Horace)" Your Englishman likes pudding + Ah your saints have cruel hearts (Moore)

3 notre bon homme Richard. On the Greek phrases σοι μοι, υμιν, ημιν, see Blackwoods Magazine N°212. for 1833. page 398 —

2 – The acc: is మనమిద్దరము మనముగ్గురం

1 .. In Vij. 1.10. the antelopes use it to the gale (singular) Ranga Rao Charitra (Padya) 2.193 In Bhag I is a fine instance cited by Z. A. viz. మనములచిగనాంతిచనియె మనుజాంధీశా. With a negative we may translate it thus మనము చూతలేదు neither you or I saw it.

2 in Tel: contr. as మన్ ~~పి~~ పిల్లి for మనపిల్లి a wild cat D.H. 1.510

3 మనము sometimes bears the sense of మేము Thus in HK. 2.113 ఏల మనతో ఇంత వైరము నీకు where it is "why art thou at enmity with us". Sometimes it denotes a singular ఇక మన కోసరం పాలుంచినారని పిల్లిచెప్పినది the cat said I see they have placed the milk here for me. — which in colloquial English is "for us."

Browns Telugu Dictionary

మనజేయుట HD. 2. 1939

మనఃపూర్తిగా

మనఃపూర్వకం

మననం One of the [illegible] Ward. 3. 288
says A conditional vow promising to present offerings on condition that the god bestow a certain boon.

౨

మనమడు A grandson BD\5. 633

I మనమరాలు a grand daughter.

౬.౩ ~~మనవతి a ~~[illegible]~~ regent. See మనవి~~

మనవర్తి see -మ-

మనవల

మనవి see -వి-

మనస్సిల

౪ — మనసరి ns An honest sincere man. Sumati

౭ — మనసించుట To be of opinion మనసించిన [illegible] as be pleased.

మనసిజుడు Cupid. love as born in the heart

~~మనసిమ్మ్యారారా~~

---

౧ మనసాల A hall - This = పరసాల = సాల

౨ Basu Dwi IV. 96. [illegible] మనవలతేని బోవుదము। [illegible] అనియర్థముతో వినది।

3 మనలు for మనము we. Radha 1. 49 and మనము Us. (Kira Bahattari: p: 73) Dab 138

౪ మనసరి i.e. మనస్సు తీర్చి। [illegible] Rbh. ~~1~~.123 See [illegible]

౫ మనసా Mentally. ~~sacred~~ secretly. in his heart.

౬ మనము This is sometimes used for నేను, particularly in speaking to oneself. So in Tatacharis. Tales "the ghost". [illegible] possibly it was this thing that seemed to me as a ghost.

౭ వాసుదేవమననం the name of a book on mysticism.

మనసు n s The mind, the heart - see -స్సు-

మనసువచ్చు

మనస్కరించుచు v. n To be inclined అట్లుమనస్కరించె he resolved on doing so. To think on, muse on, study, apply to, lay to heart To grant,

౪ ~~మనస్కారము~~ attend to (a request)

౨ 3 మనస్తాపం Heartburning, pique, unkind feeling ఆమెకుమనస్తాపంగావున్నది She felt hurt or annoyed

౬ ౫ మనస్వినవి adj Sincere, cordial. Lalito 9.26 see W. - మనస్విని "A man of feeling" Wilkins in Hitopades. p 59 of English

మనస్సు n s The mind, the heart Vicr Ch. VI.130 M.1.1.142

Inclination, wish, will, pleasure.

నామనసువచ్చింది Do you understand this?

పోవలెననిమనసువచ్చింది Dasav. 9.102 I felt inclined to go

మీ మనసు As you please! your pleasure.

వానిమనసువచ్చినట్టి as he chose, as he pleased

మనసిచ్చులేదు he did not agree or consent Chatu. 1.32. Sav Dwi 271

౧ మనసుంచుకొనుట To give close attention

మనసుమాట real opinion (verba animi Juv: IV.91)

తనమనసువచ్చినపనులు whatever jobs he pleased

అట్లుచేసేటందుకు మనసురానందున as he could not find it in his heart to do this

నామనస్సునపట్టింది It was impressed on my mind

మనఃప్రభవుడు M.3.2.22 అనగామనస్సులో

౨ in correspondence, the phrase మనస్కరించేది is the same as Please to consider the above - this is equivalent to "your's truly."

3 మనస్కుడు Suca Sap 11.593 ^ Padma IX.344 ఆపత్తుమనస్సు Inclined, wishing for వి

న్నమనస్కులు. Chandra 1005 heart broken ప్రసన్నమనస్కులు Light hearted G 4.70.

౪ మనస్కారం Inclination, voluntary act, willingness.

౫ మనస్సృష్టిగా Spontaneously

౬ మనస్థము Mental, located in the mind M. Santi 5-596 - సీ॥ పురుషునింద్రియంబులెరుగంగ వివిమనస్థములౌను

Browns Telugu Dictionary

మనస్సనుష్ఠింపుము

మనఃపూర్తి } adj Voluntary, hearty cordial

మనఃపూర్వకం(?)త్రి

మనఃపూర్వకంగా Voluntarily, freely, ~~cord~~

౧ మనికి ns Existence, living, home, abode = స్థితి Tara 2.152, G.5.264 and 8.27 where plu మనుకులు Rbh 1.102.

౬

౨ ౪ మనికేతం another spelling for మనికేతం

మనికిపట్టు ns Home, abode. Varaha Puran: page 327 line 10

మనిమి A request, petition, representation. See మనివి of which this is a ~~corruption~~ less approved spelling – vide Series of Letters, vol 2. p: 365 line 4

మనియగాడు see – కా –

మనివి ns Request, solicitation (vulgarly spelt మనిమి)

మని[illegible]విచేయులు v: a To submit, represent, state, మనివిచేస్తాను I shall respectfully mention I: e: I will mention

మనిషి } ns A person, a man or woman, an individual. It has also a
మనిసి collective sense – as మనిషికొక్కవగా వుంది the number of people being inconsiderable; or is used adverbially as మనిషికొక బట్టయిచ్చిరి each of them gave a cloth: one cloth apiece. It is often a mere expletive, as నల్లగా వున్నాడు మనిషి he is a rather dark complexioned – here it is used for the personal appearance

3 – The word మనిషి is used in conversation as an expletive and thus is not capable of translation Thus నల్లగా వున్నా డు మనిషి

౧ ~~మనాయన Papa, father, daddy~~

౨ మనాక్ मनाक् Rapidly Dasav. VII. 157

3 thus also ఆమె లావు మనిషి గదా She is corpulent in person. It is translated "one" as మనిషి కేమి తెలుసు Would one (or anybody) have thought so గుఱ్ఱం మనిషి మీద తిరుగుబడ్డది the horse turns upon one. Note – the plural is usually spelt మనిషి(?)లు ~~So in M. Sauptic. 1.231 మనిషి(?)లు [illegible] in this passage (can it be correct?) surely the metre will decide it.~~

౪ – no – The spelling మనికేత (న prása) is in DR Ayod 74 – PLL XI. 30 in both places the sense is Grief, pain, distress మనోవ్యాకులం In this passage PLL there is no prasa decision but in Vish Pur VII. 263. (al: 284) it is న prasa.

In Og. 43 it is wr.ⁿ మనికేతం & expl.ⁿ విచారము

౫ మా తల్లి విజయనగరపు మనిషి my mother was a native of Vizianagar. నా మనిషి ఒక్కరు చనిపోయినందున ...౭

౬ మన్కి BD\5.216 home abode In BD|8 5.625 refuge, defence, protector

౭ ..౫ as a kinsman of mine was dead

Browns Telugu Dictionary

మనీష n s Mind, understanding, intellect Sara 3.107 Sar Dwi 404. Suca 3.196. HN.4.259 P.3.334

మనీషి n s A sage, wise man.

మను " Belonging to the మనుబోతు or bison, as మనుకొమ్ము bisons horn. మనుతోలు its hide

మను or మనువు n.s. A magical spell. The name given to certain ancient prophets or legislator

౨ Old age. antiquity Vasu 2.101 Lalito. VI. 29

మనువు Marriage contract: espousals preliminary to the wedding Vem 1104. 1098 ఆపిల్లకు మనువులు లేదు No offer has as yet been made for this girl

౧ ౪ ౬-౩ మనుగుడుపు The feast held when a son in law reaches the age of puberty. It is also called అల్లెం, he being called అల్లుడు

మనువులు అనగా పోషింపబడు ఉత్తరం వరకు. D.

~~మనుచు v. a. To support, nourish, rear, cherish. Causal of మనుట Vem 273. 1067 47 475. 508. 916~~ These quotⁿ all are అనుట

మనుజుడు n s A man. Vema 38

BD\4.188

మనుట v. n To live, to be, exist. R.5.33 Bhag X. 323 Vem. 152. 234. 251 మంటిని I

౫ lived. Basw Dwi 3.553 & Vijaya Vil 2.68 మంటిమి In M. XII. 2.357 మనజాలను i.e., జీవింపజాలను

మనుతత్త్వం

మనుపాల A certain medicinal tree with oval leaves. Nerium antidysentericum. Linn.

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ మన్ను n. s. The animal called మనుబోతు q. v.

మన్ను, infl. మంటి n. s. Earth, mud, clay, Earth, soil, dirt Vema 41. మంటన్నుతగిలించుట To inter or bury a corpse

౨ మనుగోరానికి మందు లేదు (proverb) i.e. ceaseless & useless anxiety.

౩ మనుకడ n s Life, being, existence Pal. 109

౪ మనుకుట v. n To be wet? Its తడిసిన మనుగుడువర M Saupt 1.84 = నానబ్రవు రేకే a wet fold of cloth?

౫ మనుట

ఇది నాకు మనువిచ్చేది లేదు this is no good to me — మనరు BD\4.1967 They cannot live

౬ మనుసర M Santi 3.370

Browns Telugu Dictionary

మనుప్పు v. a. To support, nourish, rear, cherish. Vema. BD. IV. 490. R. 3. 60 మనుప జూరలము = మన్నేలట్లుగా వివాహింపుము. Suca 1.42 = బ్రోచు q.v.

మనుపెంటి n. s. The female మనుబోతు and క్రొంజు

౩ — మనుబితి n. s. The female మనుబోతు — q.v.

౨ మనుబోతు n. s. The Gayal (or (గవయ + or బుశబ్ q.v. in Wilson) మనుబోతు "a species of wild ox erroneously classed by the Hindu writers as a species

౪ — BD|5.1438. of deer". W. Like the unicorn or badger it is proverbially stubborn and untameable.

మనుబోతు The horns are like those of an ox but four times the size; they are set with silver and used by bramins as sacrificial cups. The name is మన్య the word బోతు meaning Animal or beast. Vish Par. IV. 297. It is commonly however asserted to be the painted or white footed antelope, (A.D.6.) and the print of that animal in the Encyclopadia is recognized as the mannubot. Others erroneously say the goat-deer, bison, nilgao: and others say, like an ass or horse but with horns: Some say the (అరణ) arna or wild buffalo. — but the buffalo's horn is rough, flat, ~~మనువతి~~ and black: while the mannubots horn is round smooth, & white like ox horn, but with a black tip Thus it answers to the BISON by which name it is called by Dr. Richmond who has shot it in Nagpore

౧ X — మనువర్తి n. s. A jointure or pension, alimony, maintainance, subsistence, allowance — Alimentary pension. మనువర్తి లెక్కలు private or household accounts

మనువు See మను — and ~~మనువులు~~ మనుం marriage. Suca 3. 227. మారుమనువు ~~Tara~~ Vish P. 6. 33 a second marriage. తన కొమార్తెకు తిరిగి మనువు చేయుట Loc Rec. VI. 16. line 8 — Loc VIII. 213 line 10

౧ ~~మనువతి n. s. A request, petition~~

౨ Strike out these articles, and merely say thus మనుబోతు the male bison, as మనుబితి, (plu మనుబిత్తులు) or మనుపెంటి is the female. It is proverbially untameable. The horns are used as cups in sacrifice: they are round smooth & black or white like the oxhorn, not rough flat & black like that of the buffalo. It is often asserted to be the painted or white footed antelope the name is మన్య — Vish P. IV. 297 See బుశబ్ & కణుజు — See account of మనుబోతు or bison in Madras Journal No 25. Dec 1839 .... Palin p 29 30 bis

౩ plural మనుబిత్తులు Basava Dwip 3. 330. HD. 1. 511 Dab 92

౪ BD|5.1438 ఆయుత సద్భక్తి యను తోమరమున మా యను (ప్ర)పంచమను మనుబోతు (ను) బవి Take the sword of faith and slay that Unicorn your folly.

౧ మనుమని M. Udyo 4. 125

Browns Telugu Dictionary

మనువు n.s. Name of a certain lawgiver A word like Prophet or Sage: a "Manu" has appeared in each of ~~fourteen~~ seven succeeding centuries

or మనువర్తి

మనువృత్తి n.s. Subsistence, allowance, pension

మనుష్యుడు n.s. A man G.8.114. Infl -ష్యుని.
౧ - D-నికి Acc-ని V.-ష్యుడా. Plu-ష్యులు
౨ - మనోజమందిరం The mons veneris Vema 55.&3.
మనోజుడు n.s. The Hindu Cupid. See on అనంగ.

౧ మనెరి He shall live - he will survive - In the B.D. 5.101 మనజబాప్రకెలంజమనెరి బావన్నెనా
౨ మనోగుప్త = మనశిలా

Browns Telugu Dictionary

మనోజ్ఞమైన adj. ~~Beautiful, handsome, lovely, pleasing.~~ Attractive, agreeable, Utt. Ram. 4.276.

మనోజ్వరం n.s. Distress, Lalito XII. 49.

మనోనుసారముగా Voluntarily: obediently: at will.

మనోభావం n.s. Aim, secret, intention.

మనోరంజని A flower with a rank smell: apparently a sort of arum – not in SC nor Pidd

మనోరథం n.s. ~~Extasy~~, wish, desire, Transport. M. Santi VI. 602 Paidim 3.190 The chariots of the mind. See Solomons Song VI 12. ~~మనోరథవర్గం Vish P. 4.140 our human passions, viz. avarice, lust, pride, stupidity & cruelty~~

మనోవర్తి / మనోవృత్తి } Pension, see మనువర్తి, for which this is the common but erroneous spelling

మనోవేగముగా As quick as thought

మనోవేగ n.s. Will-sped, i.e. having the superhuman faculty of sudden locomotion. (Luke IV. 14 Acts 8.

మనోవ్యథ Mental ~~p~~ pain

మనోహరం A sort of comfits Local X. 567. H.1.116

మనోహరమైన adj. Charming, seducing, alluring. Lalito 4.66. XII. 29. Proper, allowable, becoming "Heart-robbing" Spenser F.2.5.8.1

మనోహరుడు n.s. ~~A dear, a husband, a love.~~

మన్ని n.s. vide మన్నిక.

మన్నీడు KP.7.17 అనగా రాజు. (ప్రభువు)

39.) Tripura Siddhantam XIV. 35.

Vish P. 4.140 మనోరథవర్గం the state of bliss that "we desire!" నా మనోరథము తమరు త్వరగా నెరవేరుస్తారని నమ్మియున్నాను I trust that you will soon grant what I so earnestly wish

mano vritti is vulgarly used for Household affairs

~~మన్నత ns Ill will = ... Pal p 25~~

౧ మన్నన { Grace; pure favour
n.s. Civility, politeness. A present or offering; మన్నించుచు మన్ననల్ DRU. 364 line 5 Pal 25
Dharm. p 9. line last. Hams 1. 86. Sara 2. 120. Bhag X. 349. Vish 8. 170. M. Santi 3. 334 Vish 2. 12. 2. 18

౯ మన్నులపాము n.s. A harmless species of serpent, extremely thick: the same as that given in Russell on Snakes vol. 2. No XVI. [What he calls the Cobra Manilla?]

మన్నించు v.a. To treat with civility, To congratulate, greet, To sue; intreat, to excuse. Bhag X. 191.
౬ To overlook, pardon
Parijata 1. 47. Lavanya 155. Ila 1. 78. DRU. 292

మన్నింపు n.s. Civility, pardon, forgiveness, apology, request.

మనింపు వేడు To entreat, &c see మన్నించు

మన్నిగొను v.a. To kill or slaughter. ~~(query) A.D.C.~~ Proved true by Calah. Mah: 3.234 Suca. 3.167. 167.

౧ మన్నీడు n.s. A governor or lord. Sumati 49. From మన్నెం q.v. M. Satya. 1. 14. మన్నీలు lords. Pal. 52. 170

మన్ను The animal called మనుబోతు q.v. మనుబోతు See Manu 4. 20.

మన్ను n.s. infl మంటి Earth, mud, clay, soil, dirt Vema 41 మన్నువేయు or మన్నుపెట్టు To inter, bury - or మన్ను వేసి ... పసిడి మన్ను
౨ Gold - B.D. IV. 180

~~మన్ను vide మను - To obey live~~

~~మన్నెలు To obey - preterite మనితిని I lived~~

మన్నుతగిలించు To inter or bury

౩ మన్నె adj. High. noble. This is distinct from మన్నెం highlands.

మన్నెం n.s. Highlands, hilly land. ~~uplands of~~ hill country, uplands B.D. 3.1093 కురుమన్నీలు A. 4. 303

మన్నెగాడు. మన్నెవాడు n.s. Mountaineer; a highlander. Ila IV. 57.

మన్నెత Satyab 3.23 plu మన్నీలు The hill chiefs

3 మన్నుపిల్లి Calahasti Mah 3. 67. the same word is spelt మనుపిల్లి in B.D. 3. 329 and is interpreted The wild ~~cat~~ cow - plu మన్నుపిల్లులు Sarpapura Mahatm. 2. 39. It is not the wild cat but [the female of the మనుబోతు] the మనుపిల or wild cow - or Dun cow

౪ మన్నుబోతు ND. 3. 131 see మనుబోతు

౭ మన్నన adj Civil, mannerly, polite, Respectable, gracious. వాడు మన్ననవాడు కాడు he is rude - He is not respectable - మన్ననయువతి R. 5. 17 = ... A respectable or civil woman, a gracious dame.

౬ మన్నించు To forgive, overlook మాపు చేయు R. 4. 141 5.198 BD 4. 1300 To honour, exalt, 5.726 To excuse (payment of tax) Local Rec. IV. 460 line 25 ... id. 1.273. lines 2 & 11. ad habendum dedere

౨ మంటిపగడము false coral మన్ను తిన్న పాముల లాగున్నారు they are as quiet as a gorged snake

మన్నెములు Instruments in a tweezer case. Ham. 2. 85

3 — మన్నెరికం Vaijay. 2. 67 Management, government, mastery

మన్నెవారు n. s. plu. Highlanders, proprietors of land

మన్నెది, plu మన్నెళ్లు H.D. 1.511 The she bison or female of the మనుబోతు

మనోత్రపత్రిక n. s. A billet doux. Tel Cala II. 190.

మన్మథుడు n. s. Cupid. See on అనంగ. మన్మథబాణాలు The arrows of Love – The name of a particular kind of rice. H. 4. 155

~~మన్నన n. s. Whispering. murmuring, low sound.~~
~~Gannitus.~~

~~మన్నరి (Tamil) Earth rain: a shower of dust~~

మన్ని for మనివిని error for మనివి

~~మన్ని Z. A. rejects this word as absurd~~
~~yet see దళమన్నిలు Vasu 1.7~~

— మన్యం See మన్నెము Highlands, mountains ~~R~~ BD|3.1093

మన్యువు n. s. Emotion, passion, pride. Dasav. I. 186.

మన్వంతరం A great period of time supposed to be under the sway of one మను Manu or progenitor. Fourteen such constitute one age of the world. Vulgarly, Time, Rule, reign – thus చందులాల మన్వంతరములో in the time of Chandu Lala (the present governor of Hydrabad) B. 3. 975

మన్నెపుగొడ్డలి n. s. A broad axe, or woodmans' axe, a highlanders axe.

2 మన్నెప్రదేశము highlands. Loc Rec 3. 360, అంతర్మన్నెము the interior of the hills.

3 Local VI. 403 line 18 VIII. 275 line 14 Chieftainship also vol XXV. p. 31-32 Rule of a chief in succession

~~ముప్పితం At will, at pleasure, free, at our disposal~~
~~A.D.C.~~

ముప్పుట v To break in, or train any animal. In one ms of Ila 1. 71. the fourth line is సెంకవిముప్పుటనుముప్పు చెలిమెప్పుగొనిమెప్పుకరమొప్పు నెరవిప్పు ఘురముతోడ F. Aign

~~మబ్బు~~ This word is doubtful.

మబ్బు n. s. Obscurity, darkness. మబ్బు is wrongfully used in the western districts for Night. కనుమబ్బు twilight. వానిచెవులకుమబ్బువచ్చె his ears are dull of hearing. నిద్రమబ్బు Drowsiness, or heaviness. ఆసంగతి మబ్బుతాళంచేసినాడు he has put the question in a ~~de~~ wrong light – has blinked it: or prevaricated మబ్బుకట్టినకాలము Threatening weather. = మేఘము Suca 3. 208

మబ్బురంగు n. s. A dark tint in colour.

~~మబ్బెం n. s. A lie, a falsehood.~~ (ముచ్చెం) not Sansc.

Browns Telugu Dictionary

మభ్యం. See మబ్బెం.

మభ్యం n. s. Fraud, delusion, slurring, not Sansc but Gramya. See మభ్యం and మబ్బెం.. మభ్యపెట్టు చెప్పినాడు - To lie or deceive.

మమకారం. or మమత ns ~~Self-love, selfishness,~~ Fondness, Attachment, affection ~~Interest arising from our own connection with a possession~~ Vema III. 35 Sar Dwi. 655 Vema 404. 439. 718. 1305 (III. 35) 1652 - Covetousness, lust, libidinous passion, Dab 314 line 2 Tara 2. 110 Vish. 7. 297.

Regret Ahal. 92 - Self seeking - See Cumara Sambhavam I. 12 with the decisive note thereupon in Journal of As Soc July 1833 No 19 p 341 - where Mill ~~he~~ says "Regret, attachment." Yes. See L. X. 230

2 — మమత - see మమకారం Fondness See on విదు ... Note 8 In Dab 314 line 2 it merely means Affection —

మములు (II) for మమ్ములు (VII) metri gr - see తపతి సంవరణం 3. 35 Surya Tanaya 3, 31. Adyatma Ramay VIII. 399 The — Us, the accus. plural of నేను. I.

మమ్ము M. 1. 6. 201. Us

మమ్మారె O dear me! Bless the boy! Bahulas 4. 93. Tara 5. 58

1 మభ్యపెట్టుట or మభ్యపరచుట v. a. To delude, slur over, To lie or fib.

2 Mamacarah PLL. 3. 21. Desiderius Egotistes? Avidus?

3 Mamacaram - Desiderium, επιθυμια seems the right word - Avidity? - "Mine-ness" is the interpretn given by W. Vish. 367 - In that comment on the Cumara Sambhavam is a verse from the ప్రబోధచంద్రోదయం. 5. 2, "If the cat seizes a domestic fowl we feel for it a (mamata) partial regret, such as we never feel for a mere sparrow so killed; still less for a mouse." మార్జారభక్షితే దుఃఖం యాదృశం గృహకుక్కుటే। న తాదృఙ్ మమతాశూన్యే కలవింకే ఽథ మూషికే ॥ Thus in Statius Sylvar. 2. 6. Gemit inter bella peremptum Parthus equum; fidosque canes flevere Molossi: Et volucres habuere rogum cervusque Maronis. Quid si nec famulus?

Browns Telugu Dictionary

మయ్యల Us. for మయ్యు. N. Bhatt 5. 50.

T మయం n.s. The middle

S మయం (మైన) adj. Composed of, formed of. This is an affix denoting quality, or substance; (see on మాయ) as జలం water జలమయం Aqueous, watry అగ్ని fire అగ్నిమయం fiery రత్నం a gem రత్నమయం jewelled త్రయి the vedas త్రయీమయం scriptural (Manorama. XV. 83.) తృణమయ సర్పం M. 1. 1. 216. a snake made of grass శివమయ చిన్మయుడై Vema 2. Formed of the divine substance తత్వమయుడు devoted to holiness Vema 1619. 487.

~~మయంగా In the middle~~

hence మయశిల్పం ~~the~~ Architecture and carpentry being the art of composing or putting together. Hence the word is analogous to కల్పన — శిలామయమైన petrified See Cnugala p 61 line 17 ఊరు తురకల మయం the town swarms with mussulmans

మయం n.s. Mass, assemblage. [illegible] పుస్తకములే మయం collections or masses of books.

మయుకము Intoxication

~~మయూతం Fulness of. Cavi Karna Ras 1. 2.~~

౧ — మయుత్వం unitedness ఇది ~~యు~~ కమయుత్వమయింది she was united or mingled with the wave కల్లోలాగ్రాణాఖండ 4.94

౧ — మయసం n.s. See మైసం

మయల n.s. See మైల... మయలారలు dirty clothes – linen sent to wash

మయలవస్త్రములు

మయూతుత్థం n.s. Blue vitriol or sulphate of copper, or Verdigris, subacetate of copper.

మయుడు n.s. A demon, Vulcan, the carpenter or architect of the Daityas. See మయః (~~vicarudu~~) a doer of. as కర్మమయుడు. కర్మవిదూరుడు Vema 566. a performer of good works.

మయూఖం or మయూఖ n.s. Light, ~~Lustre~~ bright=ness, a ray Flame. Beam. Z.W ~~or beam of light Vema 4. 40.~~

మయూరం n.s. The peacock, (in W.) is also a certain fragrant powder called also ఇర్కి used in performing worship. See Skanda Purana, the Siva Rahasya Part second chap XVIII leaf 61½ and in the same sense Dasav. 2. 173. where in the notes the quotation from the Scanda is intered. – the peacock ND. 1. 281 కొండమయూరం a plant See Rox. 1. 580 "Ardisia Solanacea – It is a small tree or large shrub: the juice of the berries is of a very beautiful bright red colour: it 3

౧ మయల
Garudach # p ౧౮ line 4 నవాల వందచ్చునలంచు మయత్రై! జాలువారెను వెంటి తెయునవనతిగాగక!!

౨ మయూరశిఖ Wax. A. 5. 161

3 is in flower & seed nearly the whole year The berry is the size of a small cherry, round, juicy, black, & one-seeded.

Browns Telugu Dictionary

మయూరకతుత్థం मयूरतुत्थं అనగా కర్పూరం Q కర్పూరతుత్థం Q

మయూరారి n.s. A chamelion; a lizard, lit. the enemy of the peacock.

మయ్యిచేప A sort of fish?

మరి n.s. A spiral, a screw. A hinge-

[illegible] Inattention, forgetfulness

మరపని clockwork - machinery

నీటిమరి the ripple Vish Chitt VI.104

గద్దిమరలు Ainslie 2.22

మరందం n.s. A nectar, or honey, of flowers. Chatu 1. 19. line 10. Dasav. 9. 159. Krishna Lila 3.18 Uma Maheswara Satacam XIV

ᑎ — మరందౌకం n.s. A flower.

మరకు n.s. A stain, spot, or blot, Greasiness. ~~a Kid~~ మరకపాటు Constitutional effects of a disease; its recurring after apparent cure

ᑎ మరందలు See మరదలు Pariz 5.48 Pal 383

మరకట్లు Pal. 93 A sort of spell, called స్తంభన K. Pal. 362
the word is doubtful – Kan Dict merely says To draw lines

మరకతం or మరకతకం n.s. An emerald. Dasav.
IV 119. Saundarya Lah. Lila XIV. 43 DRY. 1519
BUT it seems to have a GOLDEN hue … for …

మరకతత్వం

మరకపాటు A relapse, of fever &c.

మరకాడు or మరుకాడు n.s. A skipper, the native commander of a Vessel In Manu 5.56
3 – it is used for a merchant. Vasu loco incerto

మరకాలు or మరగాలు n.s. A stilt or wooden leg
Vema 45.

మరకువ Inattention. ADB. A dying state. M. Anusas 2.151.

మరగాలు – see – 5 –

మరగించు v: caus. To enamour, seduce, or accustom, or train, to evaporate, rather మరగ్గించు i.e. మరగకాగు to boil down, or boil away. v. a.

మరగుకాగు v.n. & v.a. To boil away, evaporate
See Bhasc LX. Rather మరగ్గగు.

మరగుకాచు To make milk boil.

మరగుజ్జు n.s. A dwarf

మరగుజ్జు adj Dwarfish

మరగు v:n. To become used, or familiar, to be inclined or amorous, to evaporate, waste away [illegible] Hamsa
మరగు v:a To grieve, pain Bhasc R Kishk. 314 343 To fall in love – ibid 540, To boil, be warm, To fall into a snare, pine with grief PL L VIII. 13 6

– 2. 119. Enamoured, smitten Bhag X. 292. Vema 48. 192. 229. S 2070. 1725. వాని యిల్లు మరిగియున్నాడు he haunts her house, is familiar there.

Rearrange the v: a & v: n senses of this & the next word

3 Og 43 says [illegible]

మరగుట v: n To evaporate = నీరు ఇంకుట See BD\3. 822 There enter – ట – In R. 5. 59 మరిగి is explained thus [illegible]

m Hitopades. 1. 41 (Johnsons line 95) కాచః కాంచనసంసర్గాద్ధత్తే మారకతీం ద్యుతిం It's contact with gold makes glass look like maracata – The meaning is that green glass may be taken for emerald if set in gold

6 మరుగుట v: n To boil (bullire) as oil. Letters IV. 120 line 14 [illegible] as an ordeal

Browns Telugu Dictionary

మరగొమ్ము A sluice or outlet. Cala Purnod III. 88. & 89. & 69: 87. where it is a horn or handle on a sample — no. there it is అమరిన + కొమ్ము

మరచితెప్పున - see - రు -

మరచిపోవు To forget. See - రు -

మరచుట - see - రు - Put that article here
మరువ BRK 460

మరచుట్టు n.s. A screw. A. 5. 131

మరచేప n.s. A sort of shark, the పొడ్డుమర బొమ్మమర is the squatina or angel shark

౧ మరణం n.s. Death.

౨ మరతిప్పుట v To wind up. (a watch) To turn (a screw)

౪ మరదంత్రో

or మరందులు q: v

మరదలు n.s. plur మరదం(డ్రు) (౨౦. Ila 3. 183 ..!) A female cousin, if younger than oneself: being the daughter of a mothers brother or a fathers sister M. Anusas. 2. 219: Dab 252. 8.

మరది n.s. A cousin, being A husbands younger brother: a mothers brothers son: fathers sisters son: a man's brother in law if younger than himself. [Plu మరదం(డ్రు) Ila 3. 183]

3 మరపించుట or మరిపించుట To make him forget, blot from his memory Tara 2. 161. Cala. Sas. 1. 13.
జ్వరమును మరిపించు doing away the fever

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ మరతవ్యాధి the cholera

౨ మరతేకము A. 1. 34 is rendered మరకతము There it is a various reading

3 మరపద్ద - forgotten = మరచిపోయిన BD. 1. line 32

౪ మరతీ a certain measure of land Local X. 564, 565, 567.

మరపు n.s. Forgetfulness Minaxi 15. Breaking in. Vema 446 Dab 207 In H.D.1.2414 it seems to be an Anuk. to మరుపు

మరపించు v.a. To enamour. See -చు- To teach, train, break in మరపరాని untameable, indomitable

మరమర Rustlingly, crashingly, with a rustle

మరమేకు n.s. A screw. lit: a spiral nail

మరల, adv Again - hence మరల contractedly మళ్లీ again Vem 1683. 1681. 572. Bhag 8.423

మరలు v.n. To turn, return go back. Contractedly మళ్లు To be rescinded, abrogated, annulled Vik P.2.272. మనసు మళ్లించినాడు as he changed his mind, or gave up the fancy Vema 434. To fail or be evaded, as a dart, to miss. మరలిపోవనివాడు Padma 3.21 Sar Dwi 278 M. Aswam 3.27 [illegible] మరలి మరలి

మరవ n.s. A sluice, or outlet. Local Records {V.216 line 17, I.165 line 1, VII.3.163}

మరవమంచ A sort of cup, or casket. see మలవ

మరసు see మరు

Basw Dwi 3.205 (816) IV.71

మరవకుము Forget not thou. Bhasck Y II.976 M. Udyoga

మరాటదేశం n.s. The Mahratta country.

మరాటమొగ్గలు n.s. A certain aphrodisiac drug. Cala Sas 3.55. Rox 3.410

మరలించు (contractedly) మళ్లించు v.a. To turn back. to recall: to rescind, abrogate, annul Dasav. 9.254. To ward off, turn, chide, evade,

మరలుకొనిపోవు v.a. To turn &c see మరలు v.a. Padma 3.21

~~మరలపంది n.s. porker or fat pig. (Dubois.)~~ Surely ~~[illegible]~~

మరలపాము "a variegated snake". C. One would suppose it merely is "the retiring snake."

మరల return - see మళ్లల Anir 3.59 M. XIII.3.155 మరలంపుదురు M. Ud. 1.7 308. ... KP. 3.18 మరలితేవను = మరలితెరవు [illegible]

మరపించు To make him forget KP. 4.24 to put it out of his head

మరాటదేశము Rox 3.410

మరాటి The name of a nation, the MARÁTAS whom we call Mahrattas - See proof of the spelling in Padma IX.387 - Also spelt మరాఠీలు - Local VII.50. foot.

Browns Telugu Dictionary

మరిగామ్మ n.s. A sluice.

మరిచిపోవృలు

1 మరిడి n.s. The goddess of the cholera morbus
3 మరిడీసంకటం The cholera morbus.

~~మరిది n.s.~~
మరిది - see మరది

~~మరినాడు Next day.~~

మరిన్ని conj. Besides, also, moreover

మరిపించుట v.a To make him forget, put it out of his head, blot from his memory

మరియాంద n.s. vide మర్యాద. Pativratya: p: 12 (R/prasa)

మరియు See మరి Bilh. 1.67. Manu 2.35. Naish VI.55. Vema 423. 569. And, But. Too
1 మరియేమి What else? మరియేమి లేదు nothing else
మరియొక adj Another, one other

మరీచం n.s. Pepper. Rbh 2.113
~~మరీచాయలు [illegible] 302 (n 2 W)~~

1 query is this rightly spelt డి or ది? the true way is డి
2 వెగ్గలి మరియు నల్లని వితర్ద్రిరావె Padma. 3.15.
3 మరిడింపుట Pal p [illegible] line 14 where it perhaps should be మరలించు

మరీచి n. s. A ray of light, a proper name of a hermit

మరీచిక n. s. The mirage or vapour, which in hot or sandy countries appears at a distance like a sheet of water. Hamsa 2. 169.

~~[illegible]~~

~~[illegible] Cupid for [illegible]~~

~~మరు adv. Again, in return~~

మరు adj Other, next, as

మరునాడు Next day Vish P. IV. 275. VII. 147

Suca. III. 410. 247

Browns Telugu Dictionary

మరు mārŭ A.4.160 signifies కూను a hump on the back – ~~in A.6.18 it means మురికి వాసన Stink, stench where మురు~~

మరు n.s. or మరుడు Cupid See మరుడు

మరుకాంక The fire of love Tara 2.75.

మరుకాండు n.s. The captain of a ship Vasu 4.2.
మరుపు Loss of Recollection Ag. 42 says మరుపు లేక, జ్ఞాపకం తప్పుట
~~మరుగాలి a whirlwind~~

మరుగాళ్లు n.s. Stilts. – rather మరకాలు

మరుగు n.s. Privacy, cover, shelter a screen, concealment, the hidden part of any thing Vema 2108 (355 481). the privy or necessary. మిమ్ము మరుగు జొచ్చినాను I have sought shelter with you ~~ventured to intrude on you~~. ఆ తోట మహా మరుగు
1 – గా వున్నది. That garden is very private

మరుగు|గైన| adj. Hidden, unseen, invisible, imperceptible, obscure. sheltered

1 మరుగుమరుగోడ Local VII.128 a screen wall, before the front, a curtain wall

Browns Telugu Dictionary

మరుగుజ్జువాండ్లు n.s. A dwarf. U.R. 4. 250. or. మరుగుజ్జు

మరుగుగోడ n.s. A screen wall, a door walled up.

7 3 మరుగుచు v.a. See మరగుచు To keep secret, to keep a mistress.

మరుగుదొడ్డి n.s. A necessary, or privy.

మరుగుపడుచు v.n. To be ~~garbled~~ (a document) secreted, or perverted. To disappear, vanish

మరుగుపడ్డ Fraudulent, ~~garbled~~. Vanished

మరుగుపుచ్చుచు v. To embezzle, secrete, slur, to wave a question, to blink, to gloss over, to gloze, make away with. To ~~garble~~.

మరుగామ్ము n.s. A sluice or outlet

మరుగ్గాగుచు v.n. To boil away, boil down, be diminished by boiling

మరుచివ్వ Hams. 4. 340 & 2. 268

మరులుకొలుచు v.a. To cajole, lure, enamour, persuade Cala Sas. 1. 149 To seduce. To keep a mistress

మరుచుచు v.a./v.n. (or -ర-) To forget B X. 2. 1224 తేమరుపు

మరుచుచు or మైమరుచుచు To lose consciousness, to swoon

రు.౨ Utt R. 4. 251 - Vem. 1489 . మరవకు forget not thou Tara 2. 55

~~[illegible]~~ మరాకు forget not! M. Udyog IV. 71 జనమరుపు Ila 4. 115 Forget thou this మరుపుము O forget Dab 112

7 మరుగుచేయుచు To secrete &c see మరుగవరుచుచు to misrepresent, to veil, screen, garble

3 మైమరచ్చగా losing consciousness, సానందగణేశ్వర III. 70 మెయి మరచి Pal. 495 he lost the use of his limbs మరవ్వురు Dab 250 Forget ye - మరువనేరు, న Suca 3. 378

3 రుచిమరగిన eager for, having a ~~taste~~ for

మరచెదరు Ellana 3. 198 a triple instance abc & in BRK 460 is the form మరువ

మరుడు ns Cupid see మరుని Vema 175 R.6.23 where మరుసైన్యము is the host of Cupid i.e. parrots, cokilas &c

మరుత్తు. మరుత్, ns Wind, air: a genius or ruler of the winds. A deity, an immortal (ప్ర Vasu 2.57) The mythological winds being seven this word means seven ~~see one~~ మారుత & another opposite

మరుత్వంతుడు
మరుత్పాల
మరుత్వంతి
మరుత్సఖుడు
} Epithets of Indra or Jupiter as lord of demigods

మరుదంతి Loves elephant - a phrase for a woman Ila 1.34

మరుదిండి marudindi KUR. 1. 34 is supposed to mean a hermit మునీశ్వరుడు

మరునాడు Next day. మరునాట R.5.67 DR Ayo. 386

మరునాటి Paidim 4.292

మరునిల్లు ns (మరుని Cupid's ఇల్లు abode) The pudendum muliebre, the mons veneris. Lavanya 51 and see ~~quotation under చిరంత~~

మరువడుచు v.a. To disappear, or vanish - In A. 4. 36 మరుపడ is rendered మరుగుపడేటట్లుగాను M. Dro. 4. 315 BD. 1. 32 (or 1.73) BD 1. 568

మరుపించుట - see -ర-

మరుపు ns - see -ర-

మరుపుడు - see -ర-

See Calahasti Mahat. 3. 12। ఉ॥ మంచెలమీద నెక్కి కయి
మంచెలి చుట్టున పారుటాకులిం। బించుక బంచలించి
మరునిల్లు యిల్లు రజేయు పిట్టలర్। మెంచ తలార్చి
ప్రేయుడు చిత్రములగా నెలత ... బాహువులా।
లాంచిత దీధితుల్ చిరుత వైసు లేనెంగవమీద బర్వగన్॥

మరుతము S. 3. 422 [alias 419] seems to mean మరువపొదలు

Browns Telugu Dictionary

మరుపుటం See on పుటం

మరుబద్ధ BD. 1.568 = మాసిన fool? dirty?

మరుబెల్లు Og 43 says మరుగుసేత Suca 3.97

5 మరుభూమి *n.s A dry waste, a desart spot
See మరువు = పుష్కర క్షేత్రము Suca 3.205

3 — మారుమనువులు

మరులు. n.s Love, desire Sara 2.65 BD-IV\1249
Folly, silliness B.D.4.311
౨ — Vem. 748. 989. 1022 Like a fool
madness. మరులెత్తినక్రైవడి CBP. 3.148

మరులుకొనుట v.n To fall in love. Vema 2.104

మరులుకొల్పుట v.a To allure, inveigle, enamour
To make love to, sue, court Dasav. 9.285

౪ — ౧ — మరులూను v.n To be in love, Dasav. 9.332

మరులువు n.s Change, exchange, return, revolution Sara 3.124

మరువ n.s An earthen pot. Dumbness

మరువ. see మరుపుటం BRK. 460

మరువ adj Dumb

మరువం The scent extracted from sweet marjoram Sara 4.56. (54) Anirud 5.111. See మరువం
G. ౧. ౨౨౨

మరువంపుచెట్టు The plant called sweet marjoram
Ila 3.172. Vasu 3.165

మరువంపుమొలకలు H. 4.155 A sort of rice

౧ మరులుతీగె A. 6.11 also called మరులుమాతంగతీగె
Siren's root: insane root In BD. 1.807, 8
వమరులు = శివస్మరణాపేతప్రత్యూష మరులు

౨ మరులు Madness, folly B.D\3.2292

3 మారుమనువులు The second marriage of a widow. See వైరాగ్యశతకము (inserted at వేంకట in this Dict) verse ౧౬

౪ మరులుజరపెట్టు See SC. 793. in శోభనకృతిult

మరువగు v.n. To be forgotten Vema 181

మరువాక Local Rec 3. p. 368 line 16

మరువారు తూపులు Heart piercing darts. M Salya 1. 292

T మరువు n.s. Cover, shelter; armour. Same as మరుగు q.v. M. Salya 1. 295. = కవచములు M Dro. 3. 209

౬ — Forgetfulness. Solitude Privacy. See మరుగు ... మరుపున Baow Dwi 3. 208

S. మరుభూ n.s. A desert, waste, barren flat Vem 1857

3 — మరుపులు ... So the heart, through & through M Salya 1. 295

౧ — మరుసటి (సంవత్సరం) The next (year) దినము next (day)

మరూరి n.s.(H) A turnscrew

మర్కట Suca. 3. 52 Yes! of course!

మర్కటం n.s. A monkey. Vem 1417

౫ — మర్కటము

Omit this "A spider." A. 1. 45

మర్కటకీటం

మర్కటన్యాయం BD. book 2 verse ~~104~~ 418

౪ — మర్తులు Enemies M. Karn 2. ~~361~~ 362 another spelling for మార్తురు

౨ — మర్త్యం n.s. the visible world, the terrestrial scene — M. 3. 2. 84. M. 1. 2. 154 (in Pros. p. 29)

మర్త్యుడు n.s. A man, a mortal. Dasav 9. 109 M. XIII. 5. 89 మర్త్యులు

మర్దనం n.s. Rubbing, handling, grinding, pounding, crushing. see ...మర్దనం Killing, slaying ...మర్దనం ... అంగమర్దనము Champooing Rubbing or pressing the flesh

1 ~~మరుపైన adj Forgotten~~

2 But this spelling మ is thought erroneous

3 మరుపుము Imperative of మరచు to forget Dab 112 line 7

4 మర్జీ H marzi مرضی Pleasure, will, mind

x మర్కట In Logic the following are two Figures or Similes మర్కటకిశోరన్యాయము అనగా కోతిపిల్ల తల్లిని తానుగా పోయి కరుచుకుంటున్నది... మార్జాలకిశోరన్యాయము, అనగా పిల్లి తానుగా, పిల్లనుపోయి కరుచుకొని తీసుకొని పోవడము అనగా కృష్ణుడుగాపోయి సురక్షను ఆశ్రయించడము. మర్కటకిశోరన్యాయము అనబడుతున్నది గురువు లావారి అభిమానించిన కృష్ణశక్తి యేలుకోవడము మార్జాలకిశోరన్యాయమనబడుతున్నది. These are two ~~fables~~ similes or logical instances: in that of the monkey and its cub ~~has~~ the weaker adheres to the stronger by instinct; whereas the మార్జాలకిశోరన్యాయం 'the cat and kitten' denotes that instinct which leads the stronger to protect, or carry, the weaker. ~~Thus in~~ the latter instance is used to illustrate the free grace of God: and the former is of man seeking divine aid

6 మరుపు The scar or mark of a wound Balrama 3. 110

Browns Telugu Dictionary

మర్దలం } A kind of drum. G. 8. 166 & 7. 26

మర్దళిక } Lalita x1. 2 = మద్దెల

మర్దించు v. a. To rub, handle, grind, crush Ila 4. 70 Vem 1092. 1709 &c DRY. 1886
To slay Pal. 166 To slay. M. 7. 5. 110

మర్దితం adj Rubbed, ground, trodden M. 1. 1. 206 Slain, Killed

BD 5. 1842

మర్నాడు The next day. i.e. మరు ది the నాడు day

there are in pl.

సమర్యాదత n.s. Moderation, fair dealing
సమర్యాదగా Moderately
సమర్యాదమైన adj Moderate, fair.
మర్యాదతో

మర్మం n.s A secret. that which is hidden - the secret parts. A joint, organ, vital member, part. The sexual part. Dasara 9. 310 Ila. 4. 125 &c. కం శస్త్రైః మర్మస్థానవిభేదిభిః Lalita v. 10 Weapons that pierce mortal parts

Ahamm 4. 142

మర్మజ్ఞుడు n.s A confidant: who knows the secret Vem 374. a bosom friend

మర్మరం Murmur, rustling sound

మర్మస్థానం Private part: mortal part

సమర్మకంగా In full detail, minutely
మర్మం hidden truth Vem 953 concealment
Vem 481. 2032

మర్మి ns A confidant, one who knows the secret. A hypocrite: hollow hearted

3 మర్మోద్ఘాటనము Noticing defects, satire, hitting him on.. 3

మర్యాద ns Limit or line. ~~The sea shore or limit~~. Manner: BD 5.169 custom, limit or bound of manner. Respect, civility, decency. Style, way. దానికి మితిమర్యాద లేదు there is no end to this - it is an interminable task. ఆయుర్మర్యాద the limit of life "Land mark" - used in this sense in R.A.S. Journal No 7 p 109 line 1 పూర్వతో గోవనీ మర్యాదా Bounded on the east by Govani. The sea shore -

మర్యాదకరమైన adj Mannerly, genteel, polite

మర్యాదవాక్యం Proper language, propriety of speech. Vema 1837

మర్యాదస్థుడు One who is respected: respectable - One who is respectful

మర్యాదైన Ordinary, usual

మర్రి(చెట్టు) ns Rox. III. 540, 550. The Indian fig tree, or banian Ficus Indica Heyne the fruit is dark red. = వటవృక్షం Panch 3.132 Vema 53 Vish Maya Natac 3.93 మర్రాకు. G. 12.13

మర్రాకు a

మర్లుబారము see మరలుపాం. D says మాలుబా నవలు

మర్మస్పర్శి (see below) Searching, penetrating, radical

ఆ మర్యాదగానే చెప్పెను he said so: he said in like manner.

3 The sore place -

~~మర్వ for మరవ the Inf: of మరువు~~
మర్వం see మరువం

మర్షణి - మర్షణం ns Patience, endurance

మల ns A mountain. A.3.41 The post on which the మీట or lever of a ఏతం turns. మలలలో Loc XV. 315 line 11

9 మలం ns. Dirt, dung, uncleanness. Sin Vish P. 4.229 మలహరుడు n 2W The remover of defilement. an epithet of Siva P.L.L. X.60

4 మలంచుట see మలచుట A. 4.36 T. 3.120
మలంతి OG 43 says మదిగొన్న

మలక ns A twist, crookedness, bend, a spiral, a serpentine
2 line మలకలు Tricks, guiles SarDw 286 Ila 4.90
3 Bhag. X. 16.66. HD. I. 1620. HD. I. 386.1610 & 2.771
మలక or మలగ a double bullock load being a litter placed on two bullocks

మలకత్తాలు / మలకపాలు } OG 43 says పాదరక్షలు shoes A.6.94 = చెప్పులు [illegible]

మలకప్పుట్టి A measure of grain, about a ton. being from 200 to 240 కుంచములు or 960 seers
మలకలితం Bhasc R B 252

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

1 మలకల తపసి the wily monk = కపటపు తపసి in A.6.161 the twisting or turns of a channel the bend

2 మలము - Three sorts of sin are reckoned, viz 1. అణుసంబంధమైన మలము అణవమలము. Original sin: lit: atomic ~~sin~~ defilement. 2 - మాయామలము See మాయ, and 3 కార్మికమలము See that word. These unitedly are called మల(త్రి)యము, or, మలత్రయము. The word మలమూత్రము

3 మలక In B. X. § 16 verse 66 A verse says [illegible]

4 మలంచి అనగా [illegible] What is this? in OG 43 the words stand thus [illegible]

మలగ Again చెదరు DRAyo. 282. BD. 5. 962

మలగ ns A ~~stand~~ troop or set of draft bullocks; a drove of asses: a caravan.
See Tel. Vozees, vol 1. page §229 ...

౪ – మలగుట v: a To surround = చుట్టుకొనుట This is the sense in the Dipica but seems incorrect

౩/౨ – మలగుట v: n To wince, flinch, turn away disgusted. To be extinguished. To walk, behave, live, HD. 1.1570 conduct himself Vema 980 Vish Maya Natac 3.294 DR Ayo. 282 See మారుమలగుట

౧ – మలచటి ~~[illegible]~~ adj Next, next but one, subsequent
మలచటినాడు the next day – or on a following day

౯ – మలచుట v: a To chip, smooth, engrave, carve, Rbh 2.87 cut stone, to chisel, fashion, shape. To extinguish – see మరుమలచుట. To winnow grain so as to separate it from pebbles Vem 1569
~~[illegible]~~ In Tara 3.120 మలచు de futurtione ~~"dedolare" est.~~ intertwining their legs – See మలపెనగు and మలుపు

౯ – మలమల (మరగుట) } BD\3.760 Entirely, wholly (Anuk) Fiercely, violently, hotly Charitra 3.1498

౧౧ – మలమల (మాడుట) } To be in anguish

మలమూసపదం *

మలమూత్రాలు Dung and urine Excrements

౫ – మలయకేరి } Molesw says "Malabar". See what Wilson says Vish P. 174 & Reeve
౫ – మలయపర్వతం } Hymettus, a mountain celebrated for its fragrant sandal groves

౬ – మలయజం ns Sandal wood Bhag 3.1002 Vem 1.27 Pariz. 3.83 = చందనము A. 5. 152 Rukmanga 2.176.

95
100

౧ మలపు ~~Full = నిండు~~ – మల్లుంగాయ్లిన్నది it is full of ~~hard weed among~~ కూరమలు

౨ see Vijaya 1.74 & A. 4.36. మలచు, i.e. వంచు, విరచు To [bite] bend the lip – పైమలచు KP. 6.18

౩ మలగపేటులైన నేలవెంట see HD. 1.1570 seems to mean Disordered, not trim – In A.3.25 మలగి is rendered మళ్లు v: n To turn away

౪ This is apparently the same as మలగుట v: n To twist, curl, be crooked

౫ Mount Malaya is the Southern portion of the Western Ghauts, says W. Vish. 174

౬ మలయజపట్టి A sort of silk BD\3.117

౭ మలగుట .. In BD\5.962 పులుగరచినైచలచలని లగినాకులకు In DRAyo 282 నైమలంచగనుపోచెం తీసెప్పిపలచు... మలగనివగలసుమంతుండు నాలునేలచుటులు On the review the meaning is తెలగ

౮ Ainslie 1.377 says Sandal trees grow in great abundance in the Travancore, in the Coorg & Wynaad districts, & in Mysore – This confirms Wilsons observation No 5 above

౯ In Radha Madhava Vilasam p: 14 line 9 (No 2 vol 158) మలయమారుతవలపేమలమలనంత్రాసుక"

౧౦ Malaya .... Pliny mentions Mons Maleus (Valp: p 1126 but Hack: p: 337)

౧౧ అన్నానికీలేకమలమలమాడుతున్నారు they are in severe distress.

మలయమారుతము A breeze fragrant as one from Malaya, resembling Hymettus a zephyr. Ila - 3.202

మళయాళము The country called Malayala

మలయిక n.s. Rambling, junketting. వనవిహారము; సంచారము;

BD 4.273 R. 5.157.965

మలయు v.n. { To be earnest or bent (on) To be eager, to long, to try or endeavour. To move, wander, To be excited, వ్యాపించు.

మలయు; పొందుట; వలించుట; వ్యాపరించు; [illegible] ద్వి. ఖ. 3.న. (స్త్రీ) మోహపొందుట; వత్తా. ర-ర-రర. ఖానుమద్విబంధుం. ~~[illegible]~~ 3.92 [illegible] వెలసెన్ వాన బావానత్ | [illegible]

మలరోగము The disease called prolapsus ani

మలవతి n.s. A slut, dowdy, draggle tail. = వ్యభిచారి =

మలవరము Plumpness మలవరప్పు Pal 320 line 21 sed qu.

మలహారుడు P.L.L. X.60 The destroyer of sin! a title of Siva

మలాతిక H.5.396 some sort of perfume?

మలారము A string of glass bracelets. Also a rake (used in a garden) = గాజులమల్లారము The rake used by a scavenger

మలి adj Next. మలినాడు next day తొలిధర the original price మలిధర the second price

మలికలతము P.L.L. XI.30 118 Doubt, wavering ??? = మనోవ్యాకులము no. మనికోత is the true spelling –

1 బలిసెన్ కరము సుమ పంజ్క్తి భాసురరాంతిన్ | మలసెన్ రేవెన్నెలతగ | మెలసెన్ తరుదయముపైన మెగిసవ్యాకన్ || మందరుమలయుతమారవలసినది. సంచరించుచుట - మెలగుట - వేమ [illegible]

1103. Vasu Cha 3.116 తే|| Manasu tad urója Hémadri maniki maragi = Mahita surat-ánubhúti kai, malayuç' unda = which the note explains thus "malayuçuta = yatnam seyuta." i.e. to be eager or long = lit: to endeavour. B.D. 3.508 4.17 To live? Pal 10 line 22 మానవమేధనముగామల యుబుండెదమరు - In Dab 289 line 13 వలనెప్పు నవ్వధ్వని వరులగురించు (పలు మలయుకగో (త్రి) నామలంబు లుమనలవ|| In R. 4.156 = విహరించుచు In R. 3.41 here it is an active verb = ఆవృత్త చేయు To surround R. 3.41 the same In Suca 1.69 = విప్పులు The Canarese Dict for మలయు says To be proud, be deluded, to rebel, to covet, be thick or [perturbed meant for] Turbid

మలాపహారి Local. X. 37 line 6 The name of the river which at Kurnool parts from the Krishna and turns to the south

౧ — మళిగె ns A row or line of shops. A line of sacks of grain piled up. = మడిగ - Kamo. 2. 246 This word is incorrectly used for a single shop.

౨ — ~~మలిగండ్లు Pebbles or bits of dirt that come to the top when grain is winnowed Vema 3. 34 (3 A ign)~~

~~మలిగెలుండ్లు~~

మలిచుట్లు ns a turnscrew

మలినం ns Dirt, fault, defect, blackness Vem 154

మలినంబైన adj Dirty, sinful, foul, black

మలినముఖుడు Black faced. an epithet of the god of fire, of a ghost, of a monkey or of a bad man

మలిమ్లుచం Omit this

మలిమ్లుచుడు Omit this

మలీమసం adj Foul, dirty. In A. 4. 120 it is rendered నల్లనైన black

T ~~మలుం ns Grass &c set before a cow to induce her to yield her milk~~

3 — మలుకవ Abj 42 says మలినకు। మన్నెన్న। మప్పున్న

మలుకారు The second crop produced within the year: the light crop.

౨ మళిగె or మాళిగె is a house in canarese: and తిరుమళిగె is a phrase (for a house) used by Vaishnavites

౧ మలిగండ్లు - Pebbles or dirt mixed with grain

PLL. xxiv. 15. విష్యయుష్కత్వర్గంబు విక్షన విరియు। మలిగజ్జు లేసిన పుంబుల యను వినుబడు the mind must be cleared from passions as pure corn is cleared from pebbles. See also Vema 3. 34 -

3 మలుకవ See — ల —

Browns Telugu Dictionary

మలుకు ns A turn, twist, fold. Tara 5.7
సుంటమలుసుగాలి an eddy of wind round a point of land

మలుగ ns A kind of eel.

మలుకు - ~~వెనక~~ see the plural

మలుగు v.n To be extinguished. go out?
Vish Maya Natac 3.294. HD. 1.1570 See మలుకు
M XII. 6. 163 = మళ్లు To turn

~~మలుగించు~~

మలుగు మీరను

మలుగాలు ns Local Rec 3. p. 384 line 6 of a horse. The small of the back above the loins - the sides of the loins? వెనక మలుకు the back of the hip = [illegible]

మలుమలు see మలమలు

మలుమట్టు ns A screw driver, a wrench - (a tweezer?)

మలుచూలు The next child: the second edition

మలుపు ns A turning or corner మ
Local 3. 303 line 9 ~~[illegible]~~

మలుమలుపోవు To caress, to beset as a fondling or angry child besets its mother - To tease, pester. Omit

Browns Telugu Dictionary

A.4.36

మలుప్పు (see మలవుట) v.a. To turn ... మలప
బఱ్ఱె a she buffalo which is turned or
౮ forced to give milk to a calf that is ..

౧ ~~మల్లుపు~~ మలారము Gl 43 says ...

A Dish

మల్లుల్లు
౨ మల్ల ns A small earthen cup. = పాదిక (Kind)
Wrestling.

~~మళ్ళ వేసుకొ To drive cattle home~~ - see మళ్లించు
~~This word is misplaced~~

మల్లకం ns A cup, a lamp.

మల్లగుల్లాలు Disputing
వాండ్లు మల్లగుల్లాలు పడుతున్నారు They are wrangling

మల్లచరము To play the wrestler (see ...)
before setting to

to brag, to use acts of defiance before setting to
౪ To spar. M. Salya 1.413 Bala Purna 3.303

Redoubled force Ramabhyu 7.154
మల్లడి ns. Struggling. మల్లడులు Struggles Suca 4.120
౫ X. § 5.71
Bhag X. 176 Vasu. 3.123.? PAL 3.14

To struggle, wrestle. Manu 3.8 Pal 376
మల్లడికొను v.n. Vish Chitt 1..
౬ ~~మల్లడి~~ where it means, Redoubled మల్లడికొన్న PAL.. 4.89

మళ్ళబాటు చేయు to rebel

మల్లరి see in Wilson

The art of wrestling
3 మల్లశాస్త్రం

మళ్ళా adv Again

౧ not her own - Hence comes the proverb మారు
తల్లి మలపగొడ్డు a step mother is a grudging
wretch .. మలప్పు To turn cattle that
have gone astray Hamsa 2.85 - To extin-
guish or put out a light

౨ మల్లె ns A Musalman. Vasu 3.251 మల్లె
విజేత The vanquisher of Maliks - where
the comment says మ్లేచ్ఛులు - perhaps
a Mameluk, or malik i.e. governor

3 మళ్ళవేసుకొను see మళ్లించు To drive home cattle
౪ in Samagamam 3.184 it is used regarding sam-
bhogam In M Sal. 1.413 it is rendered భుజాస్ఫాలనం
౫ మల్లడి Gl 42 says గుంపు a crowd the comment
on A.1.77 says ... Pal 376
౬ మల్లడికొనగా Excessively, vastly, much
౭ మలుచూలు second bearing: second pregnancy.
(see చూలు ... whence చూలాలు) .... మలుచూలు ఆవు
the second calf she bore.)
౮ మలుపెంపుడు Loc Rec 1.211

మల్లాడుము v.n. To wrestle, struggle, wallow Dasav 9.342. Vasu 4.16 మల్లమల్లాడు Dab. 28 L XVI.57 L.XIX.336

మల్లాడుట ... 43 says ... Idly, loitering

మల్లి n.s. A wrestler, prizefighter Vish P. VII.423 ... మల్లి Suca 3.16

మళ్లీ adv. Again

మళ్లించుము v.a. To turn, to return, to get back ... He went there with a view to recover (his sleep i.e.) his health.

మల్లికె n.s. Jasmine Rox. 1.88. A cup See మల్లె

మల్లికాక్షము Ananda T. IX 59 A gannet, a kind of crane or gull

T మల్లియ Jasmin — see మల్లె

మళ్ళీ adv. Again

మల్లు and ... A name of a Jangama saint, ~~an incarnation of~~ quite distinct from the next word

మల్లు n.s. A name (like Pug or Jacko) for a monkey. An ugly man. A wrestler or boxer Vish P. 6.268.

మళ్లు plural of మడి. Fields.

మళ్లు v.n. To turn. To resemble ... he resembles you — he turns like you. ... It is just like leather ... he is just the same as ever

మళ్లించు v.a. To turn, ~~return~~. To steer or command a ship. Contracted for మరలించు. To

1 మళ్లనున్నది there is a prospect of recovery. The illness is on the turn మళ్లి వేసుకొని = మళ్లించుట = To drive home

2 మల్లికార్జున (literally Lily-white) The title given to the image of the lingam which is worshipped at Sri Sailam. See story about it in Chenna Basava Puran 3.61–63 – and in the Parvata Puranam 1.46 – which is translated from the Skanda –

3 మల్లసారం, or, గాజుల మల్లసారం, A cluster of bracelets. A cord on which bracelets గాజులు are strung by venders.

4. See ... the Sivandhram is written as a match for the Amera — it "answers to" the Amera

5 ... Rox. 1.95. ... ib. 120

6 మల్లె or మల్లికె the jasmine

మల్లుడు A monkey, a wrestler. See మల్లు

౧ — మల్లువాట్లు n.s. Turning, stubbornness = తిరుగబాట్లు

మలారం Flesh, shreds of meat on bones (n W.) Chandr. R. 1.47 — Query the same as మస్తిష్క?

మల్లె n.s. (Climbing arabian) jasmin — Ila 3.92

౨ — Also a ~~kind of~~ canker grass, or weed like tares. అడవిమల్లె the wild jasmine which grows to ten feet high, called Nerium antidysentericum Jasminum Angustifolium

కైవల్లికరమల్లె the tuberose

వేరుమల్లె Jasminum speciosum.

మల్లె. మల్లెలు. or మల్లెతెవులు the disease called cancer, sometimes supervening after the small pox

బొండుమల్లె n.s. Canker grass, like tares

Other flowers are called గుంపటుమల్లె.

ములమల్లె, ~~బొండుమల్లె~~. పెరమల్లె. నాగమల్లె!

తీగెమల్లె. ఏటిమల్లె Rox. 2.287 a water-creeper

The తీగెమల్లె seems to be a sort of rice in A. 1.75 ఆతే ఏటిమల్లె Rox. 2.287

A proverb says నల్లరాతిమీద మల్లెనాటినట్లు నాటిన బండమీద పోయినట్లు

మల్లెజంగురు A heron. (ADb) = లోహపృష్ఠపక్షి M.V. — But Z. A. ... It is spelt మల్లెజోగురు, and interpreted రాబందులు by PAS. 121 vice లోహపృష్ఠ

౧ see in proof Panch. T. 1. 353 మల్లెపట్టుగాని నా

౨ మళ్లు plural of మడి a field

Browns Telugu Dictionary

మశ్లెపురుగు ns A canker worm, that ~~lie~~ is generated in the flesh of cattle

మశ్లెమొగ్గలు BD.VI.139

మశ్లెలు - see మశ్లె

మశ్లెసాల A parlour or sitting room. Perhaps contracted for మజ్లిసుసాలె Vema. 573

1 - మసృణం ns Bloom, delicacy, kindness, favour = గరిమ OG 43. Sucal 3.288

మసృణం | మైన | adj Blooming, delicate, kind

మశకం ns A gnat or muskito. Vema 153. Chenna Mastaca Calpam 1.23

మశానం - see మసనం The rough word for a స్మశానం or burning place, cemetery

మశూచికం ns The small pox. ~~Variola~~

పిల్లకు మశూచికం పోసింది the child has got the small pox. మశూచికం పొడుచుట To inoculate.

1 — మషి or మసి KUR. 1.6 Ink, blackness Pariz 2.108

మషితులు KUR. 1.258. ~~Kal Calp 4.40~~ is rendered దేవయోగానివిశేషులు wrong

మషి See మసి Ink, blackness

మష్టు n.s. Sediment — వెండిమష్టు Litharge

1 మసృణం ns ✓

Hams 2.124. 3.117 Vicr. V.45 Satyab. 4.273. Mal.11 Vish P. 3.291. VI.69. Anir 3.10 |ధృ| Tricanu U.R VI.78 |ధృ| The words మసృణగరిమ are the burden of a Cento - see Tel Miscell vol 1. p 524 &c.

2 మషలు A.4.116 = మసలు = బూదిదెలు

Browns Telugu Dictionary

స — మస n.s. Sweetness, charm, grace = మచ్చిక, వచ్చిక Z. A.
వి.రాం.పం. Hamsa 2. 105 – Dasarathi Satac 12 = మోసము

౧ — See మసగొను = మచ్చికగొను

మసకొలుపు pr. Lavanya 49 ...

Loc Rec I. 100 last line = మోసము, మాయ

మసపెట్టు To enveigle, charm, seduce

T — మసక n.s. Swimming or dimness of the eyes through faintness – గానవశ ... కలహ ... మసకప్పుగా ... Bilhan: 2.128 (in one ms.)

౨ —

స — T మసగు v.n. To be enraged, to rage. See కెరలు మసగు. M. Sabha. 1. 308. + Virat. 2.317 Tara 5. 69. = కసిగొను. See కసి మసంగు

౩, ౭ — T మసగొను v.n. To be charmed, or seduced. Calahasti 2. 133. 137. Also in the Dasarathi Satac XII. మసగొని ...

T మసలు n.s. Dirt, foulness. Pal. 70 Bahules 3.66 where it means మష్టు, stain

st మసనం A cemetery or place for burning or burying – For శ్మశానం – G.8.206 203

౬ —

T మసర adj. ~~Dark brown, as a dark English complexion~~

౨ — మసలుబారు To become dim as the eyesight

wrong

Here enter all the quotations given below, at ౨

౧ కసి మసంగ seems to mean కసి తీరలాగ

౨ see citation under స్ఖలనం where it is given as a sign of commencing pregnancy

౩ మసరం A sort of rice H. 4. 158

౪ మసరు masaru Nelloor H. 5. 59 is rendered దేహ ... బలిసారము – Vigour. So in Local XVI. 399 line 6 ....

౫ మసకం A gnat, "muskito"! musca

౬ మసలు Red Tail – See in Mixed Vocab

౭ కసిమసంగుట

BD. IV. 19. V. 180. 284. VI. 41. ~~V. 69.~~ T. 5. 69
HD. p 229. M Salya 1. 251. M. 2. 1. 308. Virat. 2. 317.
P. IV. 84

౮ మస See Local Records I. p. 100 last line, where it means మాయ

౯ మసమసక Siva IV. 50

౧౦ ... మసరుభూమి rich soil

మసలక At once, without delay BD\4.996

మసలిన Experienced, versed

మసలుకొను v. n. To beware &c. see మసలుు

మసలుు v. n. To be, exist. To live or move. To dwell BD\4.1840\5.503 lodge. To throb, boil up. To behave, conduct himself. ~~To pass, elapse~~ To draw back in disgust. To hang back, hesitate, hesitat. delay. To elapse, or pass as time. To be intoxicated or bewildered.

1 — BD.1.1333

DRB.126 BD.1.381. [illegible Telugu quotations]

మసవేయు v. a. To seduce, inveigle, charm–

~~మసనం See మసనం Bilh 3.26~~

మసాణ or మసాణలు (Sea term) the ~~rattines~~ rattlins. same as కొడాలు

మసారం n. s. An emerald or sapphire. (W. C.) Omit this

మసి adj Dirty. Black.

1 — మసి or మసి n. s. Dust, dirt, earth, ashes, a black powder: ink Sar. Dwi 630. utt. Harish 4.187

మసి n. s. A certain small fish

మసిసు

మసికిట్టు n. s. The scoria of metals &c. ~~Dross~~ Dross.

BD\4.629.&1428 = జాగుచేయక = ఆలస్యము చేయక Olg 43 says ఆలస్యము చేయక

1 మసలక without hesitation, readily BD.1.1333

పాము కప్పను తిని మసలుచున్నది the snake has swallowed a frog and is gorged In Olg 43 మసలి is expl. మెండొక్కి (ఆలస్యము చేసి) & in page ~~45~~ 43 the word మసలి is rendered సరిగా ... In Pal 324 మసలినపులి a ~~raging~~ tiger that is ... 3.

2 మసిపాతమాణిక్యము A. 6. 3 A jewel hidden in a dunghill – [illegible Telugu]

3.. 1 hanging off and on – See Dab 166 line 7 – To be wasting his time – as an expectant or hanger on – To Dangle .... నెలమసలి BD.1.380 to conceive, become pregnant మసలక BD\3.85\4.996 In R. 3.88 నెలమసలి being pregnant, i.e. the menses, or proper time for them, elapsed పాము కప్పను తిని మసలుచున్నది the snake is glutted

Browns Telugu Dictionary

మసూషి n.s. Gloom, cloudiness, obscurity

~~మసూలూష్ఠ రము n.s. Brown and J.A. ignorant. Omit this~~

మసులు

మసులువు See మసలుట

మసూరిక n.s. The small pox. *vide* మసూరివికం & తమ్మలోయు.

మసృణమైన adj Glossy Smooth, ~~ft~~ soft, mild, unctuous Polished
Vasu 6h Printed 108 Namani p 17 line 14 శైలా
శ్రీ మఖ యూప్రబాహుల మసృణా బ్జాతత్రసన్నద్ధనానాం

మస్కరం n.s. A bambu A staff 2W A.5.146 rendered వేణుదండం
= వెదురుదండం

మస్కరి or -రుడు n.s. One who has. or bears a staff. Dab 237
A ~~bramin~~ sanyasi mendicant because he uses
a bamboo staff. Panch. I. 1. 236. Amucta. 1.45 A.1.45, [48]

మస్తం } n.s. The head, the skull, Bhaga 1. 182
Tara 1. 6 In A. 6. 21 హస్తి, మస్త, భి [illegible]
మయుగు is rendered ఏనుగు తలవలెనే ఉన్న
మస్తకం } కుచంబులు అని మస్తకము అన్నదానికి మస్తకభవ
యని రచనాదిశేషము

మస్తరించు To cherrup, or make the particular hissing sound, by which horses or cattle are kept still. Ols 42 say నోయి ప్ర[illegible]షించుట !!

మసృణత్వము Smoothness

Browns Telugu Dictionary

మస్తిష్కం n.s. The brain. Chandra Ile 1.47. Bhasc Ram Yudd II. 10

మస్తు

మస్తుగైన, adj. Abundant, plentiful, profuse excessive, hard (drinking)

మస్తు n.s. Intoxication. This is persian but should be retained in this dictionary because used in good poets. Ahalya 3. 104.

మస్తువు n.s. The watery parts of curds: whey

మహంతు Mahant: a title assumed by some gurus or father confessors –

మహతి n.s. The Veena or ~~kata~~ lute

౮– మహత్తు, See Sankhya Karica page 14 (page 3 line 16 of the Sansc) తత్ర వ్యక్తం మహదాది బుద్ధిరహంకారః

మహత్తర adj Great, large, bulky. best, excellent, illustrious

మహనీయత్వ n.s. Glory, greatness

మాహాత్మ్యము or మహత్త్వం. n.s. Greatness. Celebrity. A legend or chronicle regarding a town

౪– మహాదేవ, మహాదేవి n.s. A title like lord, or lady, used to

౫ natives of rank in the north మహాదేవులు lords, courtiers

మహదైశ్వర్య n.s. Noble estate prosperity. The crisis or top of his luck

౧–

౩ మహానాడు (ఱాలి) n.s. The "general" or common "country". a company, i.e. confederation, body of men – In Infl. మహానాటివారు "Men of the general stock" This is the collective name of the Right hand Caste, containing the castes called బలిజె, సాలెల, మంగల, మాల, కమ్మర, and some others, both Sudras and pariars. Yet they always elect a bramin to be their head – They reverence an ass which they call తెల్లగాడిద! All other sudras and pariars

౩ constitute the Left hand caste.

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ మస్తుగా adv: In abundance. in profusion, to excess (drinking)

౨ మహాద్వారం The bar at the mouth of a river: more correctly ముఖద్వారం.

౩ మహానాడు The vocabulary furnished by the Mysore Commissioners says "మహానాడు "A general convocation of the aboriginal castes of the country, usually assembled for seditious purposes."

౪ and see Kannadi Linga Puran. p. 420 line 5

౫ మహాదేవులు is best rendered Gentlemen –

Browns Telugu Dictionary

మహనీయము Holy, sacred, blessed (in 2 W) n Sab C. In tica on Panch I. 1. 70 the editor omits the interpretation BD|5. 1079 = శ్రేష్ఠమైన

మహానీయ
Vish VI. 7. and M. Udyoga 3. 66 Anusas. 3. 138. మహానీయంబు Panch. I. 1. 70.

మహాంధ్యయం

మహానార్నాసం The name of a certain book of spells see శమ్బర(శ)ంనార్నాసం (not in W)

౪ మహాంసు n. s. Light, lustre

మహా adj Great, much eminent, see the Various words with which it is compounded when applied to Sanscrit words it signifies simply great. Thus మహారాజు
౩ a great King మహాద్రోహ(ద) great baseness. it is always an intensive adverb greatly much as మహాచెడ్డ very bad. మహామంచి very good మహాంద్రోహ(ద)మైన very vile. M. Adi: 1. 164.

మహా adv: Exceedingly. vastly excessively, much, very, abundantly, frequently. మహా a common intensive adverb meaning Too much, as మహా ఉప్పు వేశినావు You have put too much salt చేదులు మహా పుట్టినవి, మహా అరచినాడు he roared out loud, మహా వచ్చినారు They have come great
౧ numbers. మహా అక్కర లేదు It does not signify much,

౧ ఏరులోనీళ్లు మహా పారుతవి The water flows abundantly
౨ మహారాజ see under మహా adj
౩ As a colloquial expression మహారాజ is the same as Mighty Sir! (This I find in Skinners Tour vol 1. p... It is a capital rendering) Baron! Squire! Sir!
౪ మహర్నవమి — a common mispronunciation for మహానవమి q. v.

Browns Telugu Dictionary

మహాకాళి n. s. The wife of Siva and a terrific form of Durga

మహాకాలుఁడు Saturn, The god of destruction or Siva, as Time

మహాకాళుఁడు n. s. ~~A~~ name or rather form of Siva in ~~his~~ character of the destroying deity being then represented of a black colour & of aspect more or less terrific

మహాకులము n. s. a good or respectable family

~~మహాకులీనం Of good birth~~ This was copied from Campbell

మహాకులీనుఁడు D says సత్కులప్రసూతుఁడు

మహాకులీనం Of dignified birth: high born

మహాకులీనుఁడు D says సత్కుల(ము)నగా పుట్టినవాఁడు

మహాగురువులు (Kannadi) A title assumed by Jangam Gurus

The Maha Bharat, a celebrated poem which has been styled the Iliad of India. The Telugu version of the Ma-habharat, written 400 years ago, is much respected, as the learned consider it as a model of style. Yet it is obsolete, ~~being at least 400 years old.~~ and few even of the learned Telugus at the present day are really able to understand it. The Adi Parvam or First Book is a favourite schoolbook: this and some other portions are sedulously read as a pious act, though the meaning is disregarded. The common manuscript copies swarm with errors, which are rectified in the printed edition.

Browns Telugu Dictionary

మహాగ్రీవి n. s. lit. long necked. A camel

౩— మహాజనము The upper ranks: the principal people, or superiors.

మహాత్మ్యన్నైన adj Liberal lofty minded, magnanious heroic

మహాత్ముడు n. s. A hero, sage high minded being. Inamu Amr 1. 41. (Jones's version) Vema 180. తం a hero M. Adi 1. 140

౧→ మహోదధి The sea. Vasu 4. 21

మహాదేవుడు n. s. lit. the great deity Siva: the deified phallus: Osiris. Baal Peor. Apollyon, the destroyer Nudus, tripudiens passis crinibus, pellem indutus monoculus

మహానందం n. s. Eternal emancipation, or beatitude

మహానటుడు R. 6. 4 The Great Dancer — i. e. Siva Navanatha. page 108

౪—

౨— మహానవమి See మహాత్మ్యం

మహానసం n. s. A kitchen = వంటయిల్లు ~~M. Aranya~~
M. 3 I. 50. A. 6. 83. KUR. 6. 173. P. 3. 410

మహానాడు — see మానాడు

మహానిశ n. s. Midnight.

మహానియ

~~మహానీలం n. s. The emerald, lit. very blue.~~ Deep +

మహాన్యాసము the name of a certain book of spells

మహాపద్మం n. s. (Omit this) One of Cuberas Nithis or treasures, a large number, one hundred thousand millions

౫

౧ ~~మహాత్మ్యం Might, glory: a chronicle or legend~~

౨ మహానవమి The feast in which schoolboys (in the month ఆశ్వీజ) go about in procession with flowery bows and arrows in honour of Cupid

౩ Mahajan — "equivalent to Mirasidar". See Fifth Report p 831.

౪ మహానది The name of a river in కటకం Cuttack

౫ మహాప(త్రి) A name of the లొద్దుగు tree

Browns Telugu Dictionary

మహాపురుషుడు n.s. A hero, a heaven born or venerable character. Lalita 9.15

~~మహా పితృ పితామహులు~~ n.s. plu. Distant ancestors.

మహాభాంగతి
Lalita IX. 30 See quot.n under ప్రత్యాలీఢ

మహాభారతము n.s. The Maha Bharata, a celebrated poem
See entu Warren's note p 369

~~మహామాంసం Game - Venison, being the flesh of the deer and other animals of the chase.~~

~~మహామోహము.~~ See మోహము. The blindness of human nature.

మహాయుగం n.s. Eternity The great year, a year of God, containing one revolution of the four (యుగ) ages, ~~and being equal to 4,320,000 sidereal years.~~ Warren p. 369
Eternity.

మహారజతం n.s. Gold.

మహారజనం n.s. Safflower

~~మహారణం (From రణం) See~~ ... under
~~...~~

మహారాజు Well! be it so! what then? Like "Sir" or "Gentleman" this is a mere phrase of civility, denoting no great respect. మహారాజ Mighty Sir!

మహారాజు n.s. A sovereign or emperor. మహారాజుశ్రీ మా ప్రభువు My gracious lord Your excellency
మహారాజులాగు By all means! of course, oh well

మహారాష్ట్ర adj. Mahratta

మహారాష్ట్రం n.s. The Mahratta Language

114P

[illegible] చిరుతేదు
శ్రీ లార్డ్ దొరగారికి [illegible] - [illegible]
తెలుగుపదములు లక్షల - ౧౦ం [illegible]
౧ - ౬ - ౧౦ం - పుస్తకములు - ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] - - [illegible]

పుస్తకములు - ౩౧౬ - పత్రిక - ౧౧ -

7 done! (at pueri ludentes Rex eris aiunt an expression of Horace referred to in Elph's caubut 1. 374 on shabash.) See Ila 3. 34. మహారాజా Mighty Sir! This good interpretation I find in Skinners Tour మహరాజా మహరాజా Bless your honour!

2 In Missionary Register 1833, page 247 is an account of a Mahapurush who was at that date worshipped in Calcutta - Some thought him a మహాపురుష, a సమాధిలక్షణాక్రాంతుడు, or, a మానవుడు

3 Here enter, for the sake of reference, the 18 names of the పర్వములు viz I ఆదిపర్వము II సభా పర్వము & here enter note 3 written opposite మహాభారతము

4 మహారాజులు = Most Noble: Most Excellent.

5 colloquially Maharaj is equivalent to Baron, or Squire, my Lord, or Sir! Mighty Sir! It is used in addressing all classes of superiors excepting Bramins: who in the ancient books bear the title of "a god of this world," భూసురః and therefore never assume the lower title of Noble Sir!

6 మహాపురుషుడు a supernatural being or personage Local Rec. 3. 384 line 4 As depicted in B. 2.52 (Bur B. 206) the Mahapurush is a STOIC, or Perfected ASCETIC MONK. In B. 5.18.15 Bur. retains the word untranslated. Vish P. 4.226 which verse should be printed. The Romans called such INDIGETES - It is sometimes applied to a Guru గురువు see Grant Duff 1.559 & 1.23 details.

13-6-15

మహారోగం Leprosy. Martin-Buch-Hamilt 3.485

మహారౌరవం n.s. A particular hell.

మహార్ణవం n.s. Ocean - see అర్ణవం

3 మహార్నవమి The high day (occurring on ఆశ్వయుజ శుద్ధనవమి) of the Dasera feast or మహానవమి - See కలుషం - ౧

౨ మహావిష్ణునాడు

మహావిద్యం Omit this

మహావిద్య n.s. Magic. Appa Cavi 2.68 The great Knowledge as Byron calls it in manfold act 2. Sc 2. Speech 15.

మహావృక్షం n.s. The tree Euphorbia of several species W. See on జెముడు

మహావ్యాధి The Leprosy

మహాశూద్రుడు n.s. A cowherd, formerly one of the first casts among the Sudras

మహాసర్పః Bur B. 5.12.29 "An immense reptile.

మహాసేనుడు n.s. A name of Kartikeya the Hindu Mars. the Commander in chief the commander of a great force

మహి n.s. The earth, Vemanna ubique మహిలో on the earth in the world. This word is frequently used as a padap

మహాంధ్రం n.s. A very large rat, the mungoose Omit this

మహితం (మైన) adj Proper, right, agreeable fit. worshipped, reverenced M Virata V. 21. M Sal 2.137

౧... This feast is in honour of Cupid, but the gods worshipped are Hanuman and Betala - or, the Devil - The object worshipped is a cup of water with పత్రి leaves in it and with swords hanging over it - See మహాలయపక్షం

౨ మహాలయం A ceremony performed ~~in the month Bhadrapada~~ in honour of the dead (this sense is r.2.W) - A ceremony regarding a death performed once in 3 or in 6 months: being extra & independant of the regular obse-quies

3 మహాలయపక్షం * A fast of 15 days from full moon to new moon in Bhadrapada, held by certain bramins

Legend. Story. Enugala p 61 line 6 miracle

మహిమ or మహిమం n. s. Magnitude as a divine attribute infinitude, illimitability omnipotence, మహిమలు M. Vivata. 3.33 [illegible] greatness in general, literal or figurative, glory,
6 power (of truth. Vemana 2.77. printed) ~~celestiality~~, heaviness, gravity. Vema 254. 335. 2071. 792. 1414
Tara 4.142 = [illegible] మహిమ Value, intrinsic ~~[illegible]~~ worth. Drooping, humbling = [illegible]

మహిళ n. s. Lady, female, maiden. ~~Surabh~~ 58 Suca 1.32. Vasu 5.117
3— Tara 4.142. మహిళాపురం the name of a town see Panch. 2.5 Our Lady's Town

మహిషం n. s. A buffalo

మహిషాక్షి A sort of bdellium 2W. see below

మహిషి n. s. A she buffalo. A queen. A wife BD. 4.264
మహిష్ఠ BD\4.305. (n 2W)
మహిషాక్షి BD. 1.440 A sort of frankincense &c see Chantra: [illegible] 499 BD\4.1766 Charitr 2.210
మహీధ్రం n. s. A mountain as supporting the earth

~~మహీపురం see [illegible]~~

మహీయస్సైన adj Noble, great (n W.) Lalito X 11.31.
Kuchelo 3:39 [illegible]

మహీరుహం n. s. A tree as produced from the earth

మహీరుహం n. s. A tree. Vish. 2. 209.

మహీలత n. s. An earth worm as creeping on the ground

మహీసుతుడు n. s. Omit this

1— మహిమ mahima, vast size, is in some legends attributed to popish Saints. Thus in his Lives of the Saints Alban Butler shews that St Philip Neri's body was sometimes, during his devotions, raised from the ground some yards high. He relates the same of St Dunstan, St Edmund, and many other saints — and adds that Calmet assures us that he knows a religious man who in devout prayer is sometimes involuntarily raised in the air and remains hanging in it without any support. Also that he is personally acquainted with a devout nun to whom the same had happened. He says that St Philip Neri could detect sins by the smell of the sinners. He died in 1595 and the body of such a saint of course worked miracles.

Hone's Every Day Book 25 May.

Compare Dens VII. 326 de dotibus corporis gloriosi

2 See Pal 377 = [illegible]

3 మహామహిళ A. 6.120 A name of భూదేవి the deified Earth = Goddess [illegible]

4 మహిష్ఠ seems to be a mistake — one ms reads మదిష్ఠ "Great, extreme?"

5 మహిష్ఠత BD\5.296 "Greatness, excess?"

6 మహిమ Glory, repute Loc Rec III. 196

Browns Telugu Dictionary

౧ — మహేంద్రుడు

మహేశ్వరుడు The great Lord — A constant title of the god Siva.

మహోత్పలం n.s. The lotus

మహోదధి n.s. The sea. Vasu. 4.21.

మహోదరం Dropsy

మహోత్సాహము n.s. Energy, exertion

మహోత్సాహవంతుడైన adj Strenuous, diligent, energetic

౩ — మహోన్నత Most exalted

~~మహేశ్వరుడు n.s. A title of Siva~~

మహోదయ [Schlegel in Ramay t. 1. p: 180 says] Mahodaya, Magnus Oriens.. hoc cognomen hic et infra pro Vasishtha nomine proprio substitutum ~~మహేశ్వర~~ est. Num poeta alludit ad aliquod Vedorum dictum ? .. but see 2W: p: 653.

మహోన్నతమైన adj Vast, great. Majestic, honourable. Intense, extreme

మహారుజం Great disease

మహోరోజములు Plump breasts (ఉరోజం) Parij 3. 88

మహౌషధి n.s. Strong liquor. any strongly narcotic drug (ఔషధం) Lalita 4.68

మహోష్ట్రం n.s. A dromedary. See ఉష్ట్రం. not in W. Tara V. 18

౪ మహోక్షం a large (ఉక్షం) bull or ox

౧ మహోన్నతములైన Sublime, noble

౨ మహేంద్రభైరాషకం BD\3.113 A kind of yellow silk

3 note on మహాభారతం continued. The ఆదిపర్వం or first book is read in every village school, merely as a means of acquiring proper enunciation. The meaning is never taught: ~~and~~, the common manuscripts are full of blunders. It has been correctly edited & printed.

౪ మహోత్పలము M. Anusas 2. 293

Browns Telugu Dictionary

S మక్షి ns a fly

S మక్షికం a fly. Vema 1007

S మా ns Ma. a title of Laxmi. Vema 628 or of Durga

T మా ~~conts for (మా) [illegible] a tree. Vema 851 – or~~ for మనవారు So మావాళ్ళు for మనవాళ్ళు Very well –

T మా (the infl. of మేము We) Our. మాతలిదండ్రి my parents – Literally our parents. This is the Telugu constant expression, as also మీ తలిదండ్రి your (for thy) parents. See Tara 2.47 and Bhag. x.7.

మాంగల్య

మాంగల్యధారణము The ceremony of marriage

T మాంచు v.a To do away, or put an end to. This is contracted for మాన్పించు the caus. l of మానుట

S మాంజిష్ఠం. Manu Char 5.54. [illegible] Basu Dwi 3.520 A yellowish red – the colour of madder – The SC. p: 321 merely says రక్తద్రవ్యవిశేషః probably the same as మంజిష్ఠ – Ainslie 2.10[illegible]

P11

Browns Telugu Dictionary

3 — ౧౦ మాండవ్యమతం ... The Mandavya ~~sect~~ maxim ~~the makers~~, ~~they~~ observing no holidays, feasts, fasts, lucky days, or omens.

౧౧ మాంత్రికురాలు ns magician, conjurer a wise woman, or fortune teller Ila. 1.47. 1.107.

మాండటీలు mándaṭīl M. Virat 1.89 = మండటీలు
మాండదగ్గు the hooping cough

౪ మాంద్యం ns weakness. బుద్ధిమాంద్యం slowness of heart, silliness

~~మాందవ్యుడు ns An idiot – In truth a proper name~~

మాంధాతృడు See M. Santi. 2. 262

౬ మాంసం ns Flesh. Generally used for mutton alone. M. Anu 2.?86. Lalit VII.26. DRU. 1002 Mand 2.229 In Gita XI.8

మాంసఖోరులాగని అనగా అతిరుహ Q
మాంసలము | మాంసలైన adj. Strong, stout, lusty, fleshy Kama 2.3. de vulva carnosa
మాంసలనితంబిని a plump bottomed woman. Lalit ... in 164
మాంసాశనుడు G. 5. 67 carnivorous దుసతికి
మాకందం ns. The mango. Also Emblic myrobal. Vish P. VI.64. Çamudappa XI. PLL. X1
మాకొలుట KP. 5.13 To be stunned, amazed = [illegible]

మాకు or మ్రాకు ns A tree. Bhag X. 107. Vish P. IV. 211. Sucas 2. 22

మాగ ns The fish called Robalo. See [illegible] & [illegible]. మెఱ్ఱుమాగ the mango fish. Polynemus ... Paradiseus. There are ... the wo... Robalo is Spanish, and ... with

120

౫ మాంధారి? See note on గాంధారి No 2

౬ మాంధ్యము మాటలు "A riddle?" See book ౪౭౫ page 319 (not in Molesw.)

౭ మాంధిలవము A bird – This is the explanation of పెద్దనుంకటలుమాగ in D – not in W nor in Amara

౮ neither అతిరుహ nor అతి — is in W nor Amara – but the SC says అతిరుహ = [illegible]

౯ మాంసగ్రంధి D says మాంసగంధి, ముందేటుమాంసం వంటు మందరాంతిగలరెంపు A Carnelian

౧౦ మనోబలం మాంద్యము: Confidence is half the battle: harm watch harm catch (a strange ... in Esop)

1 మండూరం ~~Rust of iron~~ - see [illegible] - ~~It is re-
commended as a medecine~~

2 [illegible] A red silk petticoat Pancha T.[4] verse
364 of the [illegible] chapter. n 2 W

3 Mandavya - see the story about him (alluded
to. in Camudappa 95) in the M. 1. 4. 310 and
in B. 3. 212 where he is but mentioned. The story
as given in the Mahabharat is translated in my Telugu
Collections vol 1. page 240 - His sutram or maxim
wrong { ~~was [illegible] [illegible] [illegible]~~ [illegible] + Conquering our own
~~inclinations is the great point "Animum rege"~~
~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~
~~am a great philosopher - I hold my tongue~~ - No
CONFIDENCE, ASSURANCE
This is wrong - It means ~~headstrong or precipitate~~
following ones own inclination - RESOLUTION or
[illegible] - For Mandavya is the name
~~[illegible]~~ of a certain sect or sort of astro-
logers (Jyotish) according to the verse
[illegible]
[illegible] Gargeya Q.V recommends
that every thing (to be lucky) should be done in the
morning - Vrihaspati follows omens: Mandavya
considers CONFIDENCE of Determination enough: ~~and~~
~~[illegible]~~ But a Bramins word is the word of God. Thus
"a firm prepossession of victory is Mandavyas omen.

4 [illegible] ~~Pariz 2. 105~~ The Mandāli country whence
comes the [illegible] or large emerald & [illegible]
a sort of green silk. Vasu. Ch. Praf. 105 where the Tica
says [illegible] or dark emerald greens - Vulgarly
an artificial emerald - not in W Vish

Browns Telugu Dictionary

మాంగతి n.s. Supineness, careless neglect, disregard of duty మాగతికాలం a sickly season ఆ గ్రామమునకు మహా మాగతిగా వున్నది that village is in an unwholesome position

మాగధ- మాగధులు, మాగధి n.s. A tribe of men who are ~~wrestlers, gladiators or boxers~~ Lalito XII. 26 (Compare వంది a panegyrist, which sense

౧ W. seems ~~erroneously~~ to have given to మాగధ)

~~మాగధి~~ Originally it meant, a native of మగధ or South Behar, but the import is changed as in French un Suisse means a porter. Thus also ~~మాగధులు~~ సైంధవః "a native of Sinde" means a horse-keeper.

౨ - మాగధి n.s. A sort of jasmine. Tel. Cala Sas 3.68 The former language of South Behar.

మాంగన్ను maganmu - a fixed glare of the eye, as in death. Vish Pur. 4.231. P.L.L.V. 5. a fixed eye, as in grief or astonishment. Rama Stava Raj 2.74 or as intoxicated. Mandh. 4.181

3 — మాంగాణి n.s. Wet lands irrigated for cultivation

మాంగాని n.s. Quarter, side - తూర్పుమాంగాని the east side

మాంగినక్షాయు

మాంగతి

మాంగినదుప

Sar Dwi 22 Sar Padya Pref 22

౧ Wilson is quite right. see G. 4. 170 meaning a herald In 2W is a long description - The same as వైతాళి

౨ Magadhi, a pracrit or dialect, which, with the Jains as well as the Bauddhas is considered to be the appropriate vehicle of their sacred literature - Wils. As Res. XVII. 243

3 మాగజెల్లి, మాగబొల్లి the fish called Robale or Rowball - Russells fishes 183. 184

Browns Telugu Dictionary

౧ మాఁగు v.n. To mellow, or ripen fully (as a fruit or as a boil).
మాఁగుడుపండైన adj. Ripe, mellow, mature. See the (వ)[illegible] 5.53.
మాఁగ్గాయ n.s. A ripe fruit — See మాఁగుడు. Also pickle made of such mangoes
మగ్రమువాక్యము "Rodomontade" D'Roz.
మాఘము. Name of The eleventh Telugu month

మాఘ్యం n.s. The jasmine A. 5.116

౧ మాంచి Omit this proper name
మాచకాయ A sort of galls used in making Ink, & toothpowder
౨ మాంచిపత్త్రి a drug resembling rhubarb — In Ainslie 2.194 "Indian Wormwood."
మాచిర [illegible] Q another name for [illegible] Q
మాంచెనపక్కె machena packe, a kind of carp fish
మాజి [illegible]
మాట n.s. 1 a word.
2 Opinion, sentiment, vote: what he says
3 Command, responsibility
4 Language, tongue, &
5 Matter, affair, concern, something, thing. Mention, notice
6 Point, peculiarity
౬ 7 Speech, (M.5.3.31) discourse, conversation Ut Ram 6.299. (common phrases: not a set style)
8 Prose, not verse
9 Word or promise. A story, a fable, a tale.
10 Slander, rumour. Tara 2.101

see next page

౧ మాచకాయ is also used as a medicine for cutaneous affections in children.

౨ మాగెలు D Navan. p.119 bis seems to mean 5 [illegible] కొని, సంగ్రహించు In Molli Bala 50 [illegible]

3 మాచిపత్త్రి? Vencatach Mahat. p 258

౪ మాటలు ... A poet says మాటలచేతదేవతలు [illegible]

౫ మాటకమ్ము See మా[illegible]కమ్ము — but [illegible] is the better spelling

౬ నీమాటచెప్పలేదు he did not speak of you: he did not mention you. అదివేరుమాట this is another affair: another thing. వానిమాటకాదు this is not about him: I am not talking about him: not him. [illegible] What he said was (or, he said) They will not consent

Browns Telugu Dictionary

మాటలాడుట To speak

మాటవచ్చుట

మాటవెనుబడి

మాటవినుట To obey. మాటవినని disobedient
Vema 45

మాటాడుట Lucas. 3:41 To speak.

మాటల the infl. of మాట q.v. likewise of మాటు q.v. మాటలకు మాటు word for word. See కొనమాటల

మాటలబిరుసు Rbh 2.114 Some sort of cake

మాటిమాటికి Time after time, again and again
Harisch. Opakh. 5.23

మాటు n.s. 1 Remedy. Closet. privacy. hiding place
2 Ambush, concealment B.VIII.473 Trap
Local. X. 64 line 6
3 Screen. covering
4 Pretext, pretence. Tara 4.31
A menstruum in which metal is dissolved
5 Time. period occasion Vema 1826
6 Instalment of payment, time.
Panch T. 4.253
7 a patch of metal put in to mend a vessel
8 closet privacy hiding place Ila 3.149 B.X f. XXII. 8

౧ పెద్దపులిమాటు a tiger trap, or pitfall
౨ మాటేదరు Nris § XII A mahant

Browns Telugu Dictionary

మాటుకొల్పుట To place an ambush?

మాటుగొయ్యి n.s a hidden pitfall

మాటుచు v:a To conceal or hide. Tara 4.31 To place as an ambuscade. అలకమూలల్నాటించు Vaijayanti Vilas 2.44 = దాచియుంచు Nila Parin. 1.16

మాటుపడు v:n To disappear, vanish

మాటుమణుగు v:n To die away as a sound. To be hushed or stilled. To pause as conversation. ఊ
౧ రంతమాటుమణిగివుండింది the whole town was in bed

మాద్రి or మాత్రి Like. Bilh. 2.106 అమాద్రిక = అలాగునను Suca 3.379

BD\4.1477\5.27

మాడ mada. n.s. Half a pagoda, that is, two
౨ rupees, the pagoda being four. Ciphered thus ౮౪ In revenue మాడతల చెల్లింపులు is payment of fifty per cent or half the sum due, as an instalment of rent. Colloquially & in poetry it means money in general. Vema 2.17 Bhag x.27. మాడ also is the crown of the head. శ్రీరామమాడ an ancient medal imagined to be lucky: and worshipped by the weaver

౧ ప్రజలన్నిమాటుమణిగిన తరువాత in the dead of the night

౨ A certain weight of gold. Four madas are one carsham. In Suca 1.453 [433] the plural is given. మాడలు which must be wrong where all the mss agree — no. it is not wrong. See Local VIII. 95. line 15 ఇచ్చె వెయ్యిమాడలు

మాండపప్పు n. s. The crown of the head

~~మాండప్పుటిల్లు The eating room~~ the Kall ~~(from Tamil మాడి a house) మాడి~~

మాడు The gable end of a house: burnt fragments: burnt rice

3 మాడుగు a house - See Palin, pages 31. 38. 39 Vish Chitt

మాండుచుచు v: a To burn, scorch, blacken.

~~మాండుచుచు v: a To burn scorch blacken~~

మాండుచెక్క n. s What is burnt, burnings, burnt rice the gable end of a house.

~~మాండు n. s. What is burnt, burnings, burnt rice the gable end of a house.~~

మాండుచు v: n. To spoil, blacken, turn black, To be burnt in roasting. To be calcined burnt, spoiled, scorched, To fall, as the countenance ముఖం మాండ్చింది his countenance fell - he looked foolish

మాండుపప్పు n. s. The crown of the head

మాడుపు Bavyac P. U.R. 1. 71 A house or abode Moll Ram: Sund 23
మాడెగూడెం Panch 2. 195 Purlieus: streets of base houses in the suburbs - Name of a certain tribe

మాండ్చుచు / మాడ్చుట } v: n ~~To~~ see మాడుచు.. v: a To darken, blacken &c వారి తప్పులం మాడ్చినాడు he broke up their scheme (query is not this spelt wrongly మాడ్చినాడు ?)

మాండ్కి n. s. Manner, likeness ఆమాండ్కి Thus, such, Vema 236, 2089. Bilh 2. 106. M. Salya. 2. 308. = పోలిక.

To depart ~~or cease, as a smell. Vema 1524~~. To perish. To dry up. as a boil or sore. M. 1. 2. 46. Vish. P. 7. 176.

2 మాడుచు v: a To calcine, blacken, burn up, consume. Padm 3. 14

3 మాడుబెల్లు?
నల్లమాడు Rox. 2. 440

4 మాతం see on మంటపము But it must be a separate word - Thus in the Pal: p: called పల్లి(ప)తిప్ప there are these lines
బల్లాని తప్పులు పప్పుమంచిచులు
రంకైన పిలులు తమ్మ పతిరలు
చింతమాతపములు వెలయు గాడుగులు
Compare Kanyaca

Done

Browns Telugu Dictionary

మాండవ్యం ns. A kind of tree. Hams 4.10 Platters are formed of its forked leaves

{మాణవకం Lila XIV. 54 The infant breeze
{మాణవకుడు n.s. A stripling – A ~~contemptuous~~ word for a man, a manikin Dasava q. q. Vaija. 3.38

మానితం ~~Propriety, decency – I doubt it.~~

మాణిక్యం n.s. A fine ruby – a term of admiration మాణిక్యమువంటివాడు he is a perfect jewel మాణిక్యంవలె, మాణిక్యంగా as fine as possible Vema 1380 మాణిక్యమైనకాగితం superfine paper, a fine specimen of paper .. మాణిక్యాలవంటిపిల్ల a darling

మాణిబంధం = శిలాలవణం. ౧ = శరం ౧ = శతశివా ౧ శర్ధం ౧ =శింధు ౧.

మాత ns. A Mother. An epithet (like our lady) of Durgi or Parvati

౧ – మాతంగ adj. | Mātanga, i.e outcast, paria: equivalent to the gypsey caste – a Zingaro

మాతంగం ns An elephant – Surabh 102. A pariar

౨ – మాతంగి ns. The goddess Cotytto or Durgi. A pariar woman, worshipped with obscene rites by the Santricas. See సాంఖ్యాయనతంత్రం chap XXI. 63. = మాలవిద్య Sarada Tilac chap XII.

మాతంగుడు ns. A pariar = మాలవాడు

122 128

౧ In the Adventures of Harischandra H.D.I. 784–809 this name is given to a Syren or fairy created to delude man to sin – A Circe or Calypso

౨ మాతంగత్వం The pariar state M. Aswa. 3. 64. మాతంగత్వమువహించి assuming the form of an outcast

3 The Matangi is a poetical word for a gypsey woman. And the word always implies great beauty – A Zingara – In H.D. 2. 2561 the word మాలి is distinctly used as the synonyme. As a wench who serves wine, it may be rendered Une Limonadiere, Cabaretiere, Tavernière. "Matangi" is the ~~go~~ tutelar saint of the Madras boatmen. In every sense it is precisely the SIREN

Done

Browns Telugu Dictionary

మాతగారకి n. s. A fish called the old wife or rice fish, resembling the చందువ చేప or Pomfret

మా

మాతరిశ్వుడు an epithet of వాయువు the god of the winds

మాతలి The name of the charioteer of Indra or Jupiter. Tara 2.7 & 5.99

మాతాపితృలు Father and mother, Parents

మాతామహి A maternal grandmother

మాతామహుడు A maternal grandfather

~~మాతు n. s. A remedy - చెకుమాతు - Checkmate~~

మాతులపుత్రకం Omit this

మాతులాని The half aunt, or wife of a mothers brother

మాతులుంగకం A Citron. 2.W = మాదీఫలం
చూ W. - Ramabhyu 5. 227. 81; and also [236 = 81]
Tripura Calpam x1.67

మాతులుడు A maternal uncle

Browns Telugu Dictionary

మేనమరదలు n. s. The daughter of a maternal uncle Vema 1198

మేనమరదులు n. s. The son of a maternal uncle

మా అమ్మ Dear - a phrase used regarding elder female relations, as మా అమ్మ మా తల్లిగారు my dear mother

మాత్ర ns Matter in the philosophical sense - See on మాత్ర

మాతృక ns The original from which the ప్రతి or copy is made.

మాతృకాగణం } or సప్తమాతృ The Seven Mothers Maha Laxmi Ratna. 1.25 and Am: 60. q.v # needles and see the printed శ్రీలలితాసహస్రనామం verse 10 where the 7 names are given
మాతృగణం

మాతృలు Vish P. 1. 154.

మాతె

(అ) మాత్యుడు n. s. A King's minister Tara 2. 1. - (not in W.) - but see PLL IX. 32 కల్యాణమాత్యులు మాత్యులు Sunanda 5. 195

మాత్ర n. s. A minimum or measure in medicine, i.e. a pill - A minim measure in prosody i.e. a short syllable. M. Aranya 5. 452. - Matter, in the philosophical sense, - see ∩

3

∩ Haughton (Trans: of Royal As Soc vol I. pg 14) observes that the word Matter is probably derived from the Sanscrit మాత్ర - (2) In page 421 Col Vans Kennedy affirms that in Sanscrit there is no word for Matter. ~~But~~ In the As Jour Sep 1835 page 212 Haughton refutes this. (2) In page 97 Col. Vans Kennedy denies that matra means matter] - Yet I think Lucretius uses Mater in this sense (Book 1. 169) Qui posset mater rebus consistere certa.

2 దేవమాతృకభూమి land watered by rain alone: not depending on canals.

3 అతిమాత్ర overlearned - a fool - an overdose

Done

Browns Telugu Dictionary

మాత్రం n. s. A trifle, a minimum, the least measure of any kind: Quantity, amount, extent, proportion, usually the smallest, as a digit, a grain or atom. Computation whether by number, rate, weight, extent or capacity - వకమాత్రపు మనిషి a middling sort of person, a middling or tolerable servant - వాడు అట్లాంచెప్పినమాత్రాన as soon as he said this -

మాత్రం adv. Only, just, merely, alone, solely, simply, exclusively - M. Virat. 3. 60. identically (= ఖారికే) యిదేమాత్రం this very thing (= పాటి) యేమాత్రం or యెంతమాత్రం how much, how far, to what amount, in some degree, to a small extent, in any degree - ఆమాత్రం so far - నాకుతెలిసినమాత్రం as far as I know - with a negative it means At all, in the least, by any means, as యెంతమాత్రంకాదు Far from it! by no means! not in the least! అదియేమాత్రంన్యాయంకాదు It is any thing but right. యెంతమాత్రం హేతువు లేదు there is not the smallest reason

ఆమాత్ర దేవళం so large a temple ఆగ్రంథమున్నం దేమాత్రపువాడు a man likely to have that book In A. 2. 122 (99) మాత్రసం[illegible] is rendered అసిమిసంచయము । అకపసంబి [illegible]

Done

Browns Telugu Dictionary

మాంత్రకము

మాంత్రాన affix At. The ablative of మాత్రం వాడు అట్లాచెప్పినమాత్రాన immediately on his saying so, On his saying so.

౭ మాంత్సర్యం n.s. {M. XII. 1. 24 vide మత్సరం Teecanas Utt R 3. 62.

౧ మాధుకవళం Alms given to waits who recite verses. Err: for మాధుకరవళం? or మాధవకరం

౨ మాంద n.s. {Scall'd head 1848 Elephantiasis Dropsy, issue, cachexia.

3 మాదిగ A cobbler. This caste is said to derive its name from మాదిగరాయడు (Crispin) a saint much honoured by the Linga Jangams.

౪

౬

మాదిగ A person of the cobbler cast: a Knacker

మాదిగ adj Belonging to that caste

మాదిగది. A woman of the cobbler caste

మాదిగవాడు A man of the shoemaker-cast, a cobbler

H మాదిర Balarama IV. 218 Sort &c See Glossary

మాదిరి or మాదిరి n.s. A pattern, sample, or specimen. HN. 1. 115 =మచునా Bhaunumad 2. 130. Tara 3. 15. Rasica 2. 125.

మాదిరి or మాదిరి adj Similar, like.

మాదీఫలం n.s. Citron? see మాదీ? T of మాదీఫలం Vish Maya 3. 86. = ఆడదివేగారంగం Q

మాదుళం A citron? దేవమాదళం a great citron see మాది

126 131

౧ మాత్స్యం The flesh of fish: fish-dinners

౨ మాత్సర్యం ~~Omit this.~~ The మత్సరం

3 మాదతలెంది మెదడుకు he is touched in the brain.

౪ మాదిగలు a pariar – Charitra, p. 193

౭ మాత్రుడు who is born – thus మనుష్యమాత్రుడు అలవిగాదు Not a soul can do it: no one born of man: no human being.

౬ మా యెద్దులు మాదిరయుంటుకే సిద్ధముండవి My cattle are ready to die (with starvation)

౭ మాది .... The మాదిఫలం (not in MV) is stated to be the మాదీఫలం or Citron

Browns Telugu Dictionary

మాదృశం|ైన adj Like me, resembling me

మాద్రి n.s. The wife of Pandu and mother of the two youngest of the Pandu princes.

౧ — మాధవ

మాధవం The second Telugu lunar month, that in which the moon's change takes place, when the sun is in Taurus

౬ — మాధవి n.s. Sugar clayed or candied; the large creeping plant, (పువ్వుగల గురుగుడువెంద SC) termed Gærtnera racemosa Vish 6.64. G. 7.10 = బంతిగురుగు విం.ప. SC says కల్లుబెల్లము.

~~మాధ్వవ్లుడు n.s. A name of Vishnu, also of Vasunta or spring~~ - The title of a certain sect of Vaishnavite bramins - They are ద్వైతమతస్థులు

౫ — మాధుర్యం n.s. Sweetness of flavour or disposition

౪ — మాధుర్యం|మైన adj Sweet, sugared

౩ — మాధూకరంబెత్తుట To ~~support or maintain himself~~ ask alms of boiled rice

మాధ్వి n.s. Spiritous liquor

మాన The sixteenth part (one anna అణా) of the measure called మానె.

మానం

౧ మాధవ ns A name of Krishna: [also of the Spring: see Colebr Ess: 1.201-202] also of a certain sect of the (who are Dwaitas ద్వైతమతస్థులు) Vishnu-worshippers. They adore Hanuman as the one God - and look upon Vyasa as their great prophet. Their tenets are taught in the మధ్వసంహిత.

౨ మాధుకరం Vaijay 2.106 a braminical phrase for collecting food as alms.

3 మాధూకరం Living by alms: begging - see TE vol 502 page 344 line 9.

౪ sweetness of soil as opposed to saline soil

5 మధుస్రవలు Pariz. 2.74 n 2W

౬ మాధవకబళం, or కవళం - begging alms = vulgarly మాధూకరం

Browns Telugu Dictionary

మానం n.s. Measure of any kind, rate (Lalito 4.61), mode, state, way, character, respectability, honour, pride, decency, Time in music తాళమానం the same. Tara. 4. 77. His or her "person" i.e. the nakedness కాలమానం the state of the weather, the nature of the season ఎవ్వరిమానాన వారముపోయినాము every one of us went his way. Lalito 4. 61. The five chronological systems or eras are called సౌరమానం, చాంద్రమానం, బార్హస్పత్యమానం, సావనం, and నాక్షత్రమానం. Observe మానముపో యినపిమ్మట ప్రాణమెందుకు what is the good of living after losing "character" This word is widely different from modesty: a woman whose husband has gone astray & reviles him swearing she will not endure him is said to be a woman of manam or "womanly spirit."

మానంచేయుట v.n. To disgrace, dishonour
3 మానక OG 43 says is ఆలసించక unhesitatingly
౧ మానద
౨ మాననీయము|౧| Venerable, honourable DRU p: 1222
మానపసుపు See మానుపసుపు

మానభంగం n.s. Disgrace, dishonour

మానయునిల్లు see under మాను (a tree)
మానవ Written by మను thus మానవధర్మశాస్త్రం

మానవ adj Human మానవబలం human strength
మానవస్త్రీ a ~~modest~~ mortal woman.

౧ మానద (aW)
Amrugam. cited under కృమాక where Chezy translates it "trop charmant ami!" and the Tica say మానంబదాతీతిమానద

and see anecdote entered under కొండాపు

3 మానకుడు Abstain not. Dab 246 line 8

౪ మానధనము Good repute, honour R. 6. 18

౫ "precedency" — see Mad. Journ 5. 91 line 27 "The Patells rank entitles him to the maun, or precedency &c at all public ceremonies &c"

౪ మానవతి n.s. A lady, a maiden Tara 3. 80.
మానవాశనులు Kalahasti 2. 62

౨ మానవ్యుడు n.s. A man Vema 2082. In Local VIII 31 బంగారమలుదారులు నాలుగులు పట్టుకొని వుంటేగా బుద్ధిచెప్పినికి వెల్లుగాని మానవులకు యోగ్యతకాదు

మానవేశ A King, as (ఈశ lord) of men. M. 1. 1. 141.

మానవత్వం n.s. Decency, manly conduct

౪ మానసం n.s. Disposition, humour, mind + sentiment Vema 378. The name of a lake (Manasa-Raurava) in the Hima=laya mountains – It is the Cayster or Aganippe of India – and was visited by Moorcroft & Gerard

మానసం[ిక] adj Mental మానస పూజ mental-prayer Vema 931. B. 1. XIV. 4

మానసౌకం n.s. The swan of Lake Manasa ~~Cayst~~ (Cygnus Caystri) మానసౌకం

మానసస్థానము The pudendum – see verse quoted under ...

మానస్థుడు n.s. ~~A gentleman, a man of honour~~ A man of respectability or character

మానహీనుడు . Disreputable ~~Infamous~~, without honour Vema 1204.

మానాం or మానాన see under మానం

~~మానాంబులు see ... – The lowest castes of Hindus~~

౩ ౬ మానిక. A dry measure, one fourth of a కుంచం – It is ciphered మాం – Thus మాం౨ two manicas BD\4:560

మాణికం n.s. A jewel – see మాణిక్యం Radha. 1. 18. Satyabh 2. 77.

మానికె see మానిక

౧ మ్రానుu or మ్రాను infl: మ్రాని or మానుn n.s. A tree, wood, sort of wood, a beam, a thick branch, any bar or piece of wood, as the stock of a gun, Mass. lump, clod, block (see Vish P. 8. 395) మ్రానుపడుట or మ్రానైనిలుచుట Bilh 2. 124. Tara V. 115. To be astounded, petrified with horror: lit: to turn into wood, to be struck dumb M. Santi 3. 305. అడ్డమ్రాను the cross bar of a door Hams 2. 240. In P.L.L. V. 5. మ్రానున్నపెట్టు In Local VI. 33 కట్టుమాను a float?

౨ A mánica is one ~~sixteenth of a~~ తూము .. పొట్టి మానిక a stumpy figure

3 మాని Wooden. Vegetable – మానికూరలు greens

౪ మానసము a conceit or whim. (Drozario page 96) "In law, tacit or implied consent" 2W.

౫ వానికి యిద్దరుభార్యలు ఒకతె రాక్షసి ఒకతె మానవతి. He had two wives: one was a devil the other a "good gentle creature"

౬ మానాన. By the way ఎవరి మానాన వారు తమ పోయినారు. All went their way: every man retired ~~home~~ Local VI. 33 line 7.

7 పదుగురు యోగినులు సంధ్యపెట page 8 ఆకలి కాని వస్తున్నట్టు మానవుడు

Brown's Telugu Dictionary

మాంనివంతైన adj Respectful Bhag X. 86. verse 38. (Tel) PLL 3.54 where it signifies "the obedient shadow"

మాంనిని n.s. Lady, damsel, maid Magha VII. 10.

మానినీ. తెంగం M Santi. 6. 781 ~~Pudendum muliebre~~ & Madam, Nature i.e. &c

"A yellow wood" Heyne. Tracts. 131

మాంనిపసుపు n.s. ~~Wood-Turmerick~~ Wood-turmeric a certain drug like turmeric Hamsa 2. 251. "Curcuma xanthorrhiza. Rox. 1.25. = ఒజనె पर्जनी

మాంనిపించుట v.a ~~Causal of~~ (Causal of మానుట v.n. (q.v.) To give up. abstain from, lay aside, to prevent, put an end to, cut off; అప్పుడు ప్రయాణము మాంనిపించినాడు he desisted

3 — from that journey రాకపోవడం మానిపించవలసినది you must

మాంనిపలంక A wooden pail Suvas 2. 391. — 3

౬౪ — మాను. s. Tree. Here enter the preceding page

౭ — మాంన adj Fit, proper, worthy. Vema 264. 481. 1067 and printed III. 46. This is derived from మాంనిత-

మాంనుకొనుట v.a. To relinquish, forego, resign, let go, desist from, abstain from, neglect, to wait (v.n.)
అంగడి మానుకొనుట To shut up shop

౮ — మాంనుగాం adv. Duly, fitly, truly, {Vish. 2.203 Vema 1743. Vedant Rasayan 2.188}

౧౦ — మానుపుట v.a To stop, heal, cure; a causal of మాను ట — Vish P. I. 16. K.P. ~~4.24~~ 4.49

మానుట v.n To forbear, refrain, to abstain, desist, let it alone,

(desum) desist — leave off, forgive, surcease, be quiet, scruple, hold back, keep from, To cease, to fail, stop, terminate, be over, go off, end, to be healed or cured Vema 1. 58. It implies "not to do", ఆ చెప్పక మానె he did not say to be laid aside or left off, to be got rid of. Vema 43. అక్కడ ఉండక మానరు They will not fail to be there, చేయకేల మాంను Vish P. VII. 378. how should he fail of doing thus — he will do it without fail ఆ ఆక్షేపణ మాంనిపించగలను (ఆక్షేపణ విడిచివేయగలను) I am willing to wave (v.n.) that objection చేయక మాంనె he kept from doing

౧౧ — so — This verb implies a general negative — as

3 — రాక మాంనె he did not come — మెరక మానె Vicra — — —

౮ మానరా Ol 43 says it is పొందరా

౧౦ మానుట R. 1.140 = తిట్టివేసుట, పోగొట్టుట

౧౧ మానుము Dont! M Virat 5. 257 ఉండినను కన్నెమానె Local Rec: I. 129 line 4 I dont care — No matter whether it continues or not రాకమానరు They will inevitably come. కాట్లు తేకరవక మానినా — if you strike it will ~~it~~ not bite you — కొట్టితే తేనక మానదు

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ Cha V. 181. he did not enter పలికినాండో మానినాండో whether he spoke or not. lit: whether he spoke or whether he forbore. మాను or మానుమా Hold your tongue! have done! be quiet. It is even applied impersonally as ఇచ్చెయి (లేకమానదు give them me, or it won't do. అది చెల్లిస్తే మానె pay this and all will be over, or right thus మానె impersonally means It is over, that's all. as బట్టలు తడిచెనే మానె (అన్ని తడిచినవి My clothes wet! is that all? I am wet all over ఇయ్యకపోతే మానె If you won't give it, never mind, no matter, it is of no consequence. రాయి వేతునా మానునా Shall I put the stone there or no? see ౨ Sometimes as in Sumati 28. it is a simple prohibitive "you must not." Vish P. VIII. 178. (to scruple) and Ila 3. 116. in eight places. also Ila 3. 18. In PLL V. 5 మాన్పన్యవెల్గ means With fixed eyes

౨ మానుట v.a. To let go, lay aside, leave quit, abandon, relinquish, leave, omit, to renounce, forswear, desist from, to lay aside, give over, to postpone. To deduct. చన్నుమానినపిల్ల a weaned child రెండుమాని ఆరు ఇచ్చినాండు he kept two and gave six. Lit: he omitted two. నినుమానఁజాలనె Utt. R. 4. 283. how can I leave thee? చింత మానుము have done with grief (Harish Nalop. 2. 128.)

౩ Keep him from coming.

౪ మానికెవుల (a causal of మానిపు v: a) see మానిపు

౫ మాను adj Wooden. మానుమలంతె a wooden pail. See Sucas. 2. 391

౬ మానిసి or మానిసి a person / woman. {మానిసికోతి a baboon Sucas. {3. 8: 3. 384 / 1. 130} Hamp. 5. 93. Radha 1. 70 Subhad 2. 102 Vij Vilas. 2. 102

౭ (see line 12 above) ప్రస్తావించినా మానినా whether they mentioned it or no. రాకమానను I cannot avoid going I cannot help going మానక చెప్పినాడు he did not hesitate to say. మానక Olg 43 says i. వెరవక

Browns Telugu Dictionary

~~మానుడుటు~~

~~మానుటు~~

~~మానుపసుపు~~

మానుప్పు To stop, heal, cure &c a causal of మానుట

2 — 1 — ~~మానుమతి~~ Modest, a lady. See మానవతి. Chatu 3.20

మానుషం ns Manhood, manliness, Gita. XI. 51. human intellectuality Vem. 1573. 1359. Moderation, delicacy M. Asram 2.98 మానుషమైనదమానుషమైనం

మానుషసత్త్వుడు A stout fellow, one of manly spirit

~~మానె~~ ~~[illegible]~~ మానుటు v. n

మానుషాశి A cannibal

మానుషక్షీరం Woman's milk. M. Santi 1.358 = చనుబాలు

పాటు

1 మానుబారుటు } ns Petrifaction - lit: turning into wood: horror. Paruzati 3.17 } Turning stupid R. 3.93 = [illegible]

మానుపెట్టు To harden. [illegible] Dab 139 మానుపెట్టుట = [illegible] To frown, look at.

మానావమానవర్జిత Deserted

1 — మాన్గన్నువెల్చు P.L.L. ~~V.E.S~~ V.5. To bow or nod? the eye to droop?

~~మానావమానవర్జిత~~

మాన్పు v.a. To stop, quell, heal, &c. a causal of మాను Vish P. 1. 16.

2 — మ్రాన్పడు v.n. To stand aghast, be petrified with horror. Lit: to turn into wood - Bilh 2. 124 M Santi 3. 305. Sara 5. 115.

3 — మాన్యం n.s. Endowment, Chartered land Prebend or living; being what in England is called a Liberty or Honour. A glebe, ~~manor or~~ land enjoyed free, or at a light assessment by priests or other incumbents. సర్వమాన్యం such land if free from all rent. a "fee" is the word in Macbeth. IV-3. Malcolms 9th speech. A municipium or "honour" Ovid Met. X. 646 calls it Dos

మాన్యంబైన adj Venerable, honourable జగన్మాన్య Padma Puran VII. 230. Chartered

మాన్యగాడు An incumbent, a holder of glebe-land, a prebend, municeps a member of a municipal body.

~~మాన్యులు~~
మాన్యులు Honoured. జగన్మాన్యులు Padma 7.230
మాన్యులు Nobles, gentlemen Dab 162 & BD 4.2073

~~మాపటివేళ~~
మాపటివేళ B. X. 1267

1 మాన్యంబులు see మానింపబడు

2 మాన్గన్ను - see మాగన్ను (మాగన్ను) a fixed eye, as in grief, sleepiness or death: a glazed glaring eye

3 Manyam is equivalent to the Saxon phrase Allodium — which Selden thus defines in his Table Talk (voce Land) "Allodium is a law word, contrary to (పాళెగాడు Poligar) feudum and it signifies land that holds of nobody. We have no such land in England. 'Tis a true proposition that all the land in England is held either immediately or mediately of the King." The Maniam is literally an honour - thus "Waverley Honour."

Done

133 140

Browns Telugu Dictionary

Gen మాపటి

మాపు ns + Evening, night. Infl మాపటి Dative మాపటికి Swea. 3. 286

మాపటిలో at night రేపుమాపు morning &

౧ evening Vish P. IV. 237

మాపు ns Blot, erasure - See కరుమాపు

తెలుపు మాపు చేయుట Vema 1781 a phrase

౨ for Killing quicksilver

causal of మాయు

౭ మాపుటు v. a. To blot, dirty, make foul.

3 To destroy, efface. మాపవైతివి Kod § 4

౪ మాబా Very well - Contr. for మహాబాగా

మాబాగు Very well - a colloquial contraction for మహాబాగా Bdj 4. 70.

మాబిర "The plant called Ajuga Disticha" Piddington p: 177. Rox. 3. 2.

మామ ns A father in law మామగారు the same

౨/౮ Utt R. 4. 272 - The same title is bestowed equally on the brothers of a ~~son~~ father in law

మామ్మ or మేనమామ్మ. mother's brother, maternal uncle

మామకం 1 2 3 adj Mine

మామకీనజనులు My countrymen, or fellow citizens Nams. 4. 6

మామిడి ns A mango tree - See జీడిమామిడి

అనేకంతమామిడి ..... Dasav. 9. 146 సీ॥ చెలి

తియ్యగుజ్జు మామిడి వారగాదె - - One species is

౬ the కొండమామిడి, & పుల్లమామిడి ..... Rox. 1. 641

మామిడికాయ, or మామిడిపండు ns A mango

మామిడిఅత్తెంలు A. 1. 75 ii A sort of grain

౧ మాపటివేళ the night time Tara 4. 132 మాపటియెండ the evening sunshine.

Chatu. B III. N° 2

౨ An epigram says

మామను సంహరించి యొక మామను గర్వము గాంచి యెన్నగా

మామను రాజు చేసి ఘనమామ తనూజుల కాత్మ బంధుడై

భామకు కన్నతండ్రి మరి మన్మథునింటికి తానె మామయై

మామకు మామయైన పరమాత్ముడు మాకు ప్రసన్నుడయ్యెడిన్

౩ The Sangameswara Satacam, verse 89 says

పాపవిదుల్లెల్ల వేగ యెంత బాపుము నీచరణాంబుజాతముల్

జూపుము నీదయారసము జూపుము మామక చింతలన్ని యర్థిన్

మాపుము నీవు నిర్మలపు మారుచి జెప్పగ నేల దీనర

క్షాపృథుకీర్తి నే వరకు సారెకు కూడలిసంగమేశ్వరా

౮ నకుని మామ an evil counsellor a downright ... ?

౪ మాఫు māfu (Hind) Forgiving, pardon, excusing

మాఫు చేయుట moaf karna To forgive or excuse మాఫీరవానా moafi rawana a permit, or ~~gra~~ warrant allowing goods to pass free.

౬ Some plants wholly different are called by this name. Thus, అడవిమామిడి & నక్రమామిడి

౨... ౮ "uncle to Sacuni; (see below 987) -

౫ సారు? మామిడి Rox 2. 385 (బ) వర్ణమామిడి ibid vol 3. p. 558 and బారమామిడి ib 3. 561.

౭ Also the causal of మానుట to cease - - రూపుమాపుటు to ruin, destroy - Valeswara 1. 14. [illegible] మాపితి

Browns Telugu Dictionary

మామిళ్లమ్మ Our lady of the mangoes: the name of one of the rustic goddesses.

మామెన్ను n.s. A fragrant root, called Sarsaparilla Panch: 1.703 Ainsl. 2.177 అవిమెన్ను Sams. 4. 14. is said to be the same as అడవిమామెళ్లపల్లి or సుగంధపాల

మాయ n.s. Delusion, illusion, phantasm. Fiction, mystification. See on మాయ Fraud. trick Cunning deceit. cheating. snare. juggling. Fancy. freak. ~~Nature~~

NATURE or Venus as vanity or delusion personified, a goddess supposed to be the immediate and active cause of generation. See on Lalito XIX. 5. & VII. 23. Tara 2. 78. Vema 213. 234. 1040. మాయమయినాడు he disappeared. [The word māya is by Vriddhi derived from మయ maya ~~the concrete; juxtaposition. assemblage~~] ~~Delusion being the result synthesis or collocation: that is of sin or ignorance on one hand and the mind on which these act on the other.~~ See on Vema p. 63. Vanity in the theological sense: meaning unreality, ideal existence, materiality, as distinguished from intellect, the system of Berkeley & Hume. Ward on Hindus 4° 2. 120. says "Delusion or more particularly that attachment to earthly "things which makes us regard the world as our "chief good and binds the soul to earth. Maha Maya "is the Creator* Preserver, and destroyer; excepting "this deity, there is none else; it comprehends all mind "matter and quality." — It is το αγνωςον, being emphatically The Unknown — The Vis Abdita Quadam of Epicurus and Lucretius. Sin in general and all evil

* In other words, God acts by means of instruments or media; and is seen in his works

See next page.

మాయ n.s. (This articles must commence thus.) Fabric. Fabrication. Putting together. τεκτοσυνη. [This is the radical sense: being derived from మయం composed &c. This answers also to the affix denoting quality thus మతి the mind మనోమయ mental మృత్తు earth మృణ్మయ earthly, earthy. Hence it denotes a state affected or qualified by circumstances.] [మాయ is also Element, elementary nature which is doomed to be unstable and perishing. "The elements (Gr: στοιχεια are పంచభూతములు) shall melt with fervent heat." Here elements exactly answers to మాయ ప్రపంచము or "natural things, nature" considered as a fabric. τα φυσικα. The Hebrew word is תהו emptiness, formless. Chaos, chaotic See Hottinger. Hist. Creationis apud Faber, Gentile Idolatry vol. 1. p. 152 — This note, from Element &c will not do — Maya may possibly be the origin of Maia, mother of Mercury: but Homer makes the genitive ΜΑΙΑΔΟΣ so that the nominative must be ΜΑΙΑΣ So in his Hymn to Mercury he says Ερμην ὑμνει Μουσα, Διος και ΜΑΙΑΔΟΣ υἱον. The low English word for Maia is Conjuration.... "Well, said I, this is all conjuration" — Peter Wilkins, chap VII.

మామూలు n.s. Custom, habit, use, fashion, practice

250 Done

Browns Telugu Dictionary

all evil in an enticing form are (according to the villainous morality of the Puranas) considered as mere delusion and thus become venial: being referred to Maya i.e. Nature or the weakness of the heart. This agrees with the jesuitical doctrine that nothing is sinful unless committed while we fully recollect the specific divine prohibition.

{ Fabricated, composed, visionary
మాయ adj. False, fictitious మాయపచ్చ an artificial emerald as opposed to మంచి real. మాయశిల్పం the art of fabricks, whether of buildings or of images Composition - the book of Sudes

మాయం n. s Disappearance, vanishing మాయమయిరి they vanished or absconded పాము మాయమయింది the snake disappeared

మాయకాడు A deceiver, a deluder ND. 5. 478

మాయదారిగా Unexpectedly, by stealth

మాయమనుష్యుడు } ఐల మాయం

మాయమైపోవు

మాయాదేవి BMEI. vol 1. 220 denotes Nature - hence మాయాదేవిపుత్రుడు means A son of an unknown mother

257 V35 142

మాయప్రతిమ is forma affecta η προσπλασις - επιπλασις - το προσπλασσομενον See Encyclopedia on Plastic Nature [as defined by Strato the Peripatetic]. See also no such Strato is known as a Peripatetic Cudworth. - See also some remarks in the Foreign Qy Review XXXVIII p 210-211.

మాయ is given as a name of Haridwara in Sab Calp: & in Bhattana! but it does not appear in 2W

3 మాయగొల్లడు Vasu 4.16 (Krishna) who bore the form of a herdsman: the seeming herdsman

In the Calcutta Review No 7. p: 49 are these words in an article on Vedantism.

"The influence to which every creature and 'to which all things are subject is called Máyá. This 'Máyá may be regarded as the influence of spirit 'on spirit, and time on matter, or of the supreme 'spirit on the qualities of matter, and the influence 'of time upon the matter itself. By the former, 'the deity works or operates in all; and by the other, 'matter, as unsubstantial,* is destined to perpetual 'vicissitude and change. The Vedant theory is that 'the presence of the deity in the three qualities of

*Berkleys Theory

మాయలాడి n. s. A ~~rouge~~ rogue, a cheat, Vish P. VIII. 182. a plaguy brat

మాయలాడు n. s. A ~~rouge~~ rogue

మాయలాడుతు

మాయావి n. s. } A juggler, a conjurer. DRAra 248
మాయావిద్యావ } Vish P. 2.49

T మాయి Slate colour, whitish blue -

S మాయి as A juggler, conjurer, imperceptible agent, as Cupid, fire, &c BB 3.2.30

మాయించు v: a To do away, abolish, annihilate Tara V.76 BD.. 4.514 \ 454 & 2061 DRV.158 last line

మాయు v: n To be dirty, foul, unwashed unshaved, or ceremonially impure (sordere)

మాసినది it is dirty - To blow over or be forgotten

To be blotted out, as

మట్టుమాసిపోయింది The vestiges are destroyed, effaced, erased, annihilated

To be menstruous - తలమాసిన menstruous

నెలకుమాసిన the same

చుక్కలుమాసిపోయింది The star faded away (at dawn) Sar Dwi 569.

మాసినతని The state of being impure Vema 169

తలమాసినవాడు a lousy beggar

మాసినపాతలు Vish P 3.307 dirty clothes

136

143

M. Santi 5.388 క॥ ఆత్మైశ్వర్యము క్రమ్మర | మాయ
ప్రకృతి కారణంబు మాన్యచరితా | యే యెరుక దుష్కృ
తము వినుము | నేయుంగా కేమి యెల్లనంతం
పంగ దు॥

M. Anusas. 2.189 వనితలు మాయావినులై
As women are deluders

continued from preceding page

'of truth or reality, passion, and darkness, gives 'to them all their influence over the quantity 'of each of these qualities in the constitution of 'the creature. If the Satya-guna or truth or 'reality preponderates, then the creature will 'be powerfully influenced to subdue his pas- 'sions, and to seek after God as the chief good 'and only reality. If the Raja-guna or passion 'preponderates, the man will be inclined to 'gratify his passions and to become inordi- 'nate in his desires and attachments to the 'creature. If the Tamaguna or darkness pre- 'ponderates, he will be urged on from sin to 'sin and from one miserable condition to a- 'nother. While under the influence of these 'qualities men think they do just what they 'please, but are ignorant at the time that 'they are doing nothing more than unconsci- ously

మాయామావి Local Records 2.209 line 23

In Sanscrit Grammar is this line మాయావీ
మాయామేధావిస్రగ్విత్తవాం.

Browns Telugu Dictionary

మారురూపం BD VI. 31 (BD VII. 1021) [illegible] 123. an equivalent, a resemblance = [illegible] Matching, opposing

మారంవేయు To plague, or tease, (harrass) (as children do their mother) = [illegible] CoRa

మారకమ్మ A name of the goddess కాళి or Death Vema. 659

మారుమగువ n s A rival

A very Cupid మారుమరుడు as another. This is in Dipica. A perfect Venus మారురతి Rajasekhara 1. 40 Valeswar. 5. 102

మారుకు { HD. 2. 281. 6. 1. 2 [illegible] As a resemblance M Udyog 3. 93

మారులేనెూరు ~~Wild cattle~~ [illegible] signifies [illegible] in the Sanscrit of this place. cap 85. the words [illegible]

మారణం n s Killing, slaughter

మారవము }
మారాంవేయు } to pester, tease

మారాంతక An epithet of Siva CBP. 5. 280 as the Amoricide

మారాంగారం n s The mons veneris, or a magical triangle representing it. Sacti Myst. t. 1. p 146 line 6 Sanse Cala Sas. 2. 17

మార్పాటు n s Substitution, change, mistake of one thing for another

మారాడు v. n To answer, reply Padm 3. 19 To return, as tit for tat. To oppose in argument Vema. 449.

మారాటము }
మారామయ్య } Sucas. 2. 40 Quarrels, hobbles, scrapes

'unconsciously yielding to, or obeying the
'impulses of, a blind and uncontrollable
'necessity, often mistakenly designated "God",
'in all the good and evil they practise, and
'in all the good and evil they enjoy or suffer
'from their deeds. This is the Máyá or
'universal influence of the deity, by which
'he constrains all beings good and bad to
'do, suffer, and enjoy just what he
'pleases. This influence in the Vedant
'system is, in its nature and operation,
'just what attraction is in the natural
'world; and the consistent Vedantist re-
'cognizes it in all that he sees and in all
'that he feels, in all that he does, enjoys or
'suffers, All is Máyá.

'Again, the whole world is destined, at the
'expiration of one day of Brahmá, to return to its
'primeval chaotic state. So that a period will soon
'come when all that now appears ~~will~~ will vanish
'away. The world, with all its busy scenes, and
'all its various actors, will have gone—have passed
'away as a dream, a shadow, an illusion. The
'Vedantist, seeing that all is so soon to vanish
'away, professes to regard the whole as a mere appear-
'ance, unsubstantial and unreal, or, in his own
'words, all Máyá. And to such an extent do some
'carry this notion that they profess not to believe in the
'reality of an external world at all, or in the reality
'of their own existence, or any thing that they do, or
'suffer, or enjoy!

Done

138
145

మారి. మారియమ్మ or మారెమ్మ, or దండుమారెమ్మ

S మారి, n.s. Hecate ~~our lady~~: the name of a goddess, like celeno the fury, supposed to preside over certain epidemical diseases, being either Durga or a goddess equally dreaded. Mame bha 8. 28 A plague or pestilence. also called మారియమ్మ —

T మారి As an affix (to Telugu words) it means a victim or miserable wretch, as తిప్పలమారి a drudge పిల్లమారి or వేసలమారి a butt for the arrows of misfortune, a poor wretch కొండలతలమారి a makebate సొగసులమారి a handsome fellow లంచగొమారి one open to bribery ~~మారి~~ కొట్లమారి Sara 3.56 he is a mere whipping post తిప్పమారి a butt for scorn దెబ్బలమారి, పిల్లమారి a jack of all trades

౧ మారిచి ns ~~Garbling~~, confusion, upsetting

3 ~~మారించుట~~
మారించుట Cuchelop. 3.49 To knock to pieces?? or can it mean To spare? have mercy on?

౬ మారియమ్మ

మారిష్టుడు ns the principal actor, or manager, in a theatre.

మారీచం Pretence, hypocrisy. Dissembling, Humbug మాయావిద్య (From Marichi the name of a person in the Ramayan). John Carnac Morris is called by natives మారీచదొర Mr Humbug! his very character

మళ్ళా adv Again

౧.. మారి the same as సంక్రాంతి or ...

౨ Ananda Santr. 5.16 Manu 5.28 M. Udyog 2.160 H.D. 1.2009 where observe the proverb

3 మారిమసంగుల Rucmangada 3.784: To knock to pieces, destroy

౪ వలంచులమారి A poisoner, or murderer. మందులమారి a complete victim to women ~~... G 1.276 a scourge of all living creatures~~

౫ మారి is used in Drozario for Infection

౬ మారిమసంగి Ch 43 says is వధించు Slaying....

౭ sometimes it means Punisher, scourge, destroyer thus ప్రాణులమారి G 1.276 the dread or scourge of all nature

౮...౬ in M Saupt. 1.174 it is said to mean మారిలోనే పెనుగలనకి నలువలుకొని తిన్నట్టు but I doubt this — Compare కసిమసంగుల

౯ మాటలమారి a chatterer, a tattler

Done

Browns Telugu Dictionary

మారు adj Other. Turned, averted. Replying answering

మారువర్తకుడు a retail seller

మారుతాళం a false key

~~నామారుగాపోయినాడు he went in my stead.~~

మార్మొగం the face averted. Ahal 26

మారుమూలను in a bye place

మారు, infl మారింటి n. A change,
A time, as ఒకమారు once ఆమారు
this once రెండుమార్లు twice ముమ్మారు thrice
A substitute, as నామారుగాపోయినాడు he
went in my place, lieu, or stead వానికికూమార్తె
మారుగావుండెను She was to him as a daughter
రాజుమారు The kings representative
Buttermilk (a western word) used also at Bunder
A course or change of dishes at dinner

In Paidim 4.157, పొంట్లమార్లు, ముల్లమార్లు,
కల్లమార్లు are explained తొలిమలు, కలనములు,
కన్నీరకాలువలు

Done

Browns Telugu Dictionary

మారుమగడు a rival

= BD\4. ~~20~~ 273 M. Udyo 2. 214
మాఱుకొను To attack, front, face To be adverse to Ila 3.70 Congredi 5545 in amore Tara 3.136
వ. (స్త్రీ) ౧. ౬౭౧ జైమిని ౨.౧౩౩, M Carna 2. 414 MU. 1.236
BR ~~4. 206~~ Kishk. 206. R. 4. 150 = ఎదిరించుట
మాఱుగా

మారుగతిసేయుట - see మార్పులు
మారుబులు see మార్పులు
~~మార్పులుం~~
౧ – మార్పుడు adj: Substituted, altered
మారుడు adv In lieu of, instead of
మారుడు v.n To exchange blows
To be transmuted as metals.
ఈడుమారిన Nubile, marriageable
AB Arn. 3. 141.

౧ మాఱురూపు Pal. 168 An assumed shape: a new appearance

Browns Telugu Dictionary

౬ మారుడు n.s Cupid the god of love

మారుటితల్లి a stepmother (= సవితి? No)

మారుతం n.s Air, wind, vapour, gas. Seven winds are reckoned and hence మారుత is an expression for seven. Thus మారుతయోజన

మారుతాత్మజుడు Son of the wind - an epithet of Hanuman & of Bhima

మారుతాళం a picklock

మారుతాశనం an airy empty diet Vem 905

మారుతురు Enemies Ol 43 says మాఱుమనుష్యులు

మారుసవతి A stepmother, being an other mother

మారుపడుట v.n To disappear, vanish

౧ మారుబాస a Translation. Lit 'another tongue'

మారుబేరం Retail-trade.

౩ మారుమనువు a womans second espousals ... ౬

మారుమలయుట v.n. To rival or outshine (oppose, combat) - సముత్కంఠమగుట

Pal XIII.33 విష్ణుపురాణం ౧-౧౭-౧౭౯. మొల్లయ (త్రి) ౧౨౩. భాగవతం దశమం ౧౨౯. సప్తజ్ఞామ ౮.౧౨౮. వేమ ౨౦౮.

౧ మారుమాట n.s an answer; a synonyme

౨ మారుమ్రోత n.s An echo

మారుమ్రోయుట v.n To echo

మారురూపు A new appearance, a change of form

మారువ n.s The sluice from a tank

మారువర్తకుడు a retail seller.

౧ మారుబేరం Return-cargo

౨ మారుమలయుట to outvie Vish P. 6. 263

In Vish P. 2. 216 it was explained To caper, play pranks or freaks .. In BD. VI. 451 మారుమలకు To vie with

౩ మారుమలగుట To oppose, resist, disobey Vem 980

౮ seven leagues off. Lalita XXVIII. 89 - answering to which in XXIX. 26 is సప్తయోజన ... M. 1. 2, 46 Vema 905 Breath, inspiration and respiration. Vema. 1724

౭ మారుఫ్లు see మాఫ్లు .. మారుఫ్లుపేప? See Russell plate 168.

౬ మారుమనువ్రతి a woman who is married a second time .. Andhr Dip.

౨ మారుమసలె Ol 43 says సరిగాయెదిరించె To rival, match, front, oppose This is I suppose an error for మారుమలయు - No - it must be from మసలుట

౮ మారుతి * A name of Bhima: and of Hanuman

౭ మారుమనువులు see note 3 opposite మరుభూమి

Done

మాలుపు ఓ.౧.౧౧౧ A sort of fish

మారుసదనం The mons veneris Tara 2870:

Put the next three words into one article

౩ మారేడుగడ్డ ns The hog plum A bulbous root which like the truffle has little or no appearance above the surface of the earth See పల్లగడ్డ

౬ ౭,3 మారేడుచెట్టు A tree called Bel - or Aegle marmelos - ["Feronia Elephantum. Keyne. This is wrong - see వెలగ or బెలగ] Mans. 1.178 The nuts are used to keep snuff in.

౮ మార్పు ns Exchange (or మారడం verbal noun of మారుట) Retribution, visitation for sin - see గండం

౫ మార్పరుడు ns A rival

మార్కొనుట see మారుకొను

౯ మార్గం ns Way, road. Means. పుట్టుపుమార్గమున As rent, by way of rent. by means of rent

౨ మార్గణం M. Carna 2.235 An arrow. [~~Research 106~~] Hunting, the chase. Begging. Surabh. 94

మార్గణులు ns a wayfarer: a mendicant. వారి చర్యలు A.1.30

మార్గశిరం The ninth lunar month: that wherein the moons change take place when the ~~Sun~~ is in Sagittarius

మార్గశీర్షం

మార్గుడు ✱ A goer; he who walks, a passenger. See quot.n under గుజ్జరాంబ #

మార్చుకొనుట To exchange or barter

౧ మార్చులు

మార్జనం ~~Omit this~~ Wiping. Parizat 3.105 కేశమా ర్జనం A comb, Dip

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ మార్చుట v:a (causal of మారుట) To change M.12.3.466 To alter, exchange To transmute metals దినంమార్చిదినం every other day వాండ్లు తలమా ర్చిపండుకొన్నారు They were lying head to heels

౨ మార్గణం Ramabhyu 4:57. ఉత్తర ౬.౨౧. జైమిని ౯.౧౧౮ తారా౧౫.౧౧౦

3 It is proved to be hog-plum, that being, in 2W the sense of పచ్చికపొక, which the Sab Cal translates మారేడు. G.2.81 BD\2.885

౪ మారేడుపల్లు Ainslie 2.197 "The bark of the smooth Tapia or Garlick pear." where he says the Sansc is వరుణా or వరన

౫ మార్కండేయులు The name of a certain sage who lived for ten centuries తమరు మార్కండేయునిఆయుస్సుకలవారౌదురుగాక May you live a thousand years

౬ మారేడు ~~But~~ this word is also used for the రాంబెల్లం

౭ See Ainslie vol 2. p: 86 & 188 Cratova Marmelos - Rox. 2.579.

౮ మారాడుచుట (K. p: 1101.) To rival, match, ~~ex~~ excel

౯ a sect. (which word means a path) లింగమార్గం the linga creed

442 147

Browns Telugu Dictionary

మార్జని Omit this

మార్జాతిబల్లి A sort of wood

మార్జారం }
మార్జాలం } ns A cat. Sar Dwi 459

మార్తాండుడు The sun. M. 1. 2. 46 – See reason of this name in Bur B. 5. 20. 44

మార్తుర ns An enemy ? (2W.) Bhasc R Yud 639. Satyabh 4.157 M. Santi III 27. M. Virata 2. 205 Oly 43 says శత్రువు

మార్దంగికుడు ns A drummer

మార్దవం ns "Softness" 2W మార్దవయుక్తి M Santi 5.440 Full of mercy, gracious

మార్నవమి The feast called Dasara. See మహానవమి

~~మార్పించు v.a To exchange or barter~~

మార్పు ns. Exchange, change. Lavanya 31 ... abcdefgh – A kind of fish. ...

మార్చు v.a ~~To change, exchange, alter~~ To kill, slaughter see phrase ప్రాణం మార్చు under మార్చుట which seems the true spelling మారాముబంధము నిమార్చంగవచ్చు Kusalava page 139

మార్తురు M. Saupt 1. 174

మార్పుమార్పిడి a sort of incest – A & B are brother and sister in one family – C & D are brother & sister in another. If A marries D, then B becomes sister to C and therefore cannot marry him Thus a mans son and daughter cannot wed another mans daughter and son

Done

మాఱ్ఱులకు Pal 2.7 Suca 1.255 వదిలించుట

మాఱ్పలు Raja Vahana 3.139 See మాఱలుట:

మాఱ్మెడ A. 3.23 A twisted neck మెలిబడిపోయిన కంఠము

మాఱ్మొగమై Turning her face away. Ahal. 20
Lit: being-face-turned

మాఱ్పడు See మాఱుపడు

మాల adj. Vile, boorish, base. VULGAR as మాలకొరవ, మాలెగొ &c
Foul, rascally. In some compounds it is....

T మాల n.s. A BOOR, a serf commonly called a paria the lowest but most numerous caste of Hindus - They belong to the right hand caste and in the Tamil provinces were formerly slaves of the soil.

S మాల n.s. A garland, wreath, necklace or heraldic COLLAR collar: a coronal or coronet of flowers. A series or string, a string of verses or songs. A rosary or string of beads. An ulcer or eating sore - [the scrofula &c.] పంటమాల a whitlow -- వర్ణమాల the Alphabet

~~T మాల adj. Boorish.~~

3 మాలకరి n.s A gardener. G. XI. 48

మాలకాకి n.s A raven - Lit: the vile crow or base crow

మాలడు n.s A boor, serf, or pariar Vish 4.296

మాలతి n.s The great flowering jasmine
Vish P. 6.64 Rose. 2.11.

మాలది a female serf or pariah woman

mala exactly answers to Serf or villein as described in the Domesday book - or rascal
మాలపల్లి see పంచమ...

equivalent to dog - (in such compounds as dog-rose) thus మాలతులసి, the wild tulasi మాలడేగ the inferior sort of hawk మాలత్రాచు the lesser sort of viper -- మాలపడతి a paria woman. Sarabhia 3.55

3 In Holthaus, Wanderings of a journeyman Tailor p: 32 "The vegetable women at Vienna are fine mistresses of the tongue & understand mightily how to scold in the most expressive terms: There is something comic in their very language. &c.

This is an adj: it is never a noun
= పంటకులము = a snob, a villain.

Done

151

మాలనూలు Fine thread used in weaving muslin, & spun by Parias

మాళవము ~~the annual date for fathers death~~ vulg: for మహాలయము

మాళవ The country called Malwa
Balrama. 5.22

మాళవదేశం The country called Malwa

మాలవాడు A serf or pariah, a helot

మాలాకారుడు a florist or flower seller, a weaver of garlands = మాలాకారి

T మాలి ns A time - ఒక్కొకమాలి once

S మాలి ns A gardener. Radha 1.74

మాలిక ns A chaplet, line &c see మాల R.6.12

మాలిన Devoid of. See మాలుడు

మాలిన్యం ns Foulness, agitation, turbidness. మనోమాలిన్యం Sadness, melancholy.

మాలిమి ns. Fondness, kindness, making much of, dandling

Chatu 3.17 ద్వా[illegible] యరకశతకం. శశ. కళావాయశతకం

Suca 3.257 చిన్నవాండ్లతో మేళ్లేస్త్రీపాపలు | మమ్మీకి D. /

మాలు Ch 43 says, చిన్నలభుజాల తెరిబట్ట పొత్తులు i.e. The pad or cushion placed on the shoulder of a palankeen bearer చిన్నమాలు "ignorantly used for చిన్నపాలు" W.Br p 218

152

? మాళిగ ns. House, abode, dwelling. Satyab. 3.57. నేలమాళిగ a subterraneous chamber

తిరుమాళిగ a phrase among Vaishnavas for a house (see తిరు) lit: your blessed tabernacle.

Sir Wm Temple. Works. 1814 vol 3. p. 11 speaking of Ireland praises the women for spinning fine flax, "they labouring little with their hands have their fingers more supple and soft than other women of the poorer condition among us &c

3 మాలపల్లి Divorce: consisting in the ceremony (also called ఘటశ్రాద్ధ) of imitating the funeral rites over a jar of water which represents the wife thus put away — Divorce:

6 మాలతనం the being a paria. utt. Haresch 4.191 pariarship.

మాలవాడు A paria or outcaste. Vema says మాలవానినంటు మరి నీళ్ల మునిగేరు | మనుజ &c

మాళవము K.P. VI. 268 in a layagrahi verse [illegible]
[illegible]

Browns Telugu Dictionary

మాంలు - see మాలుట

మాలుగుట v.n. To be lazy or sluggish

మాలుగుబోతు } n.s. A sluggard, a lazy hound
మాలుగుమాలాత } or stubborn creature CBP. 3. 445
మాలుగుట, మాల్చుట.

మాలుట v.a & v.n. To lack, want, be deficient in - It governs an acc: or a dative, as పనికిమాలిన or కారముమాలిన useless. కృపమాలి DRAyo 158 having no mercy

3 పాలుమాలిన Idle సిగ్గుమాలిన shameless Jam. 4. 16

పనిమాలి యిది చేసినావా did you do this for want of something to do: (out of mere idleness) ఆమాటలు విని యోగం మాలిన వి these statements are ~~of no avail~~ inapplicable.

See బలిమాలుట .. Padma 9. 13, కరుణమాలి relentless, merciless DRAyo 136

దిక్కుమాలిన helpless, యెరుకమాలిన devoid of wisdom, sense-less ~~[illegible]~~ Bhag x. 88

రయంబులు మాలి the voices ceased, the heavy sound was still ~~[illegible]~~ వావిమాలిన incestuous: i.e. failing in consanguinity. So in Bhalira x1. సీ॥ ననవోత్తు, తల్లి పక్కన నన్నవ్వమాగదా।
~~[illegible]~~ వావిమాలిన యత్త వార్త వినిన

మాలిఫలుట - see మాలుమిలు

5 ~~[illegible]~~ మాలూరం The fruit called Bel, or మారేడు SC aegle marmelos Yet see Surabh. 130. & Tel Cala Jas 1. 13, మా ~~[illegible]~~ లూరఫలముల మరపించు పాలిండ్లు, where the original Sanse says శ్రీఫలం - The leaves of this are used in the worship of the Lingam

Construe the following
Rama Stava Raj. 3. 203 (౨౦౩)

క॥ తనుమాలు ధర్మమేలా
తన గురుతెరుగంగలేని తనువది యేలా
తన బుద్ధి గానిదేలా
తనుతనకే గాకయున్న తగవది యేలా

Why (What is the good) of conduct that (injures) does not profit ourselves - Why a body that knows not its real nature. What avails sense that suits not one's own wants - What is the use of (ఙ్) ఆచారం that cannot learn ones own form

153

271
Mb
154

౧ Bhallana Charitra 2.73. ఆ॥ నాలిదొంగలైన మాలు
గుబోతైన ముసలిదైన మార్పుమెయిగవయిదైన। మలినగా
త్రమైన కులహీనురాలైన। తరుణి తెచ్చితేనిదానినెల్ల॥

౨ మాలుట, మాల్చు is the same as మానివేయు
to set aside, stop — Basw. P. Dwi. IV. 623. No — It
is from మాలుట, (viz. పనికిమాలిన) thus in Panch.
3. 303 బయసిమాలిచితిని I have humbled
or dishonoured her. In BD 4.623 వానిప్రుష్టుమాల్పుట is
explained స్వరూపనాశనము చేయుట

౩ సిగ్గుమాలువానవుదు Parama Yoga Vilas: page
315 line 12 I should be wanting in shame
ప్రుష్టుమాలె BD 5.771 seems to mean జన్మం వ్యర్థమైనది

౪ in M. Dro 3.192 మాలుట is the same as మానుట
to cease ॥ తన్ను మాలిన ధర్మం మెలు ~~...~~ చె ... మాలం
దలేదు the virtues of him who has none to
begin with are like trading without capital —
i.e. a perfect absurdity — Compare the verse
Rama~~bhya~~ Stava Rajam 3.203 (alias 188) కం॥ తనం
మాలు ధర్మమెంచ "who ever heard of the bounty
of him who has nothing?" i.e. your fine
spirit is only likely to end in your own ruin.
Compare HD. 2.414 సైగమాలినవాడు Chikka
97 one who cannot understand a hint..... కాని
మాలి Bmj 4.51 ధృతిమాలంగా BD 4.1250 = ధైర్యము
విడగా losing heart. In Suca 3.117 తొలసుమా
లై అనగా తగులుచేదిన. In B. X. § 53 near the
end సీ॥ గాలువింపు తన్ను కౌగిలికొనవసి। మాలిరాడు

Doul

Browns Telugu Dictionary

మాళె A chamber, a hall, A cellar or rooms under ground. Veer 6h. 3.110. G.1.99 House, dwelling. Pal. 119 ఆ మాళెల్లో... cellars. Local VI. 137 line 13 & p161

మాలె ns for మాలిక a garland. A line G 8.30

మాలెత A Paria woman. Sancara K. 2. 212 where the other ms reads మాలిని. HN. 2. 134

మాల్యం ns. A wreath, chaplet, garland collar. Ahal. 23

మాల్యవంతం The name of a certain range of mountains

మా... Suca 1. 453 error for మా...

మావంతుడు An elephant driver. Veer 3.15. BD 4.197

మావటీలు Kala Pur. 7.63. Rolls or packs of betelnut?

మావటీడు ns An elephant driver or Mahaut

T మావడి The letter or M See on వడి

T మావి ns A mango tree. మావిపండు mango. A. + the afterbirth మావులు R.5.52 (See మావు) ~~bowering, impregnation of a mare~~ ఎండమావులు the mirage

మావు ns A snare for fish. A numerical fraction మావులు one twentieth, i.e. 5 per cent. a mare R.5.52 & 1.8

మావు n.s. గుఱ్ఱము. ... Prabhu L.L. x:7 ...

మావురాలు A kind of fish (Gedder) Surely a mere error. for it means The stone (weight placed in a fish) snare- or, snare-stone.

మాశికె ns A patch

మాషములు { మాషా = మినుములు Suca 3.316 A sort of kidney bean. రాజమాష ములు Jaimini 4.102

155

మావి ? or మావు ? in Tara 2.131 seems to mean a mahaut - = మావటీడు -- మావిచెట్టు ? Russell plate 96. కల్లిమావి

మాష్టి ns The mayor or head man in a caste. The rider on an elephant. The manager - A swordplayer or serjeant major

మాష్టిని ns The mistress, lady. An actress or columbine Tara 3.25 & 140 This must be an error for మాష్టరు

మాష్టరు ns. A captain, head man, master of an art - as ఖడ్గమాష్టరు Tara 3.140 the master of sword-play. ... మాష్టరు Tara 3.25 the hero of the bow Suca 3.109 Spelt (in Tara 4.102) ముస్తెదు Query is this from Pers ustád? Or from mustaid משתע

మాలిమాష్టులు a tax levied on fishermen

మావు is the fœtus of the mare మావు ... గుఱ్ఱం ~~a mare in~~ foal In A.6.4 = గుఱ్ఱము But...

మావురం a sort of fish - see H. 4.225

in Rbh 1.8 మావి seems to mean "Animal" and in that passage ... "creatures that can separate water from milk" - denotes swans ... a sort of dagger? Local VII. 312 line 13

మావెన = ...

మావి { the after birth, secundines. Vencat Arya p:93 line 10 mirage. ... p.93 foot, in vol ...

మాసము s. n. s. A month either of the lunar, solar, or any other computation of the year. ~~In Telingana,~~ The Hindu month is exclusively lunar, and is divided into the bright and dark fortnight, that is, the crescent and the wane; each of which comprises fifteen తిధి tithis or lunar days of variable length and commencing at different times of the solar day. To reconcile the lunar and solar computation, intercalary lunar months are inserted; and this is regulated by assigning to each lunar month, a particular corresponding sign of the solar zodiac. So often as the sun remains in the same sign of the zodiac during two days of the moon's change, the month to which the last change belongs is reckoned over twice. 1st as అధిక or intercalary, and secondly (as నిజ or proper) under its proper name (అధికమాసము). In the course of a certain number of years, two intercalary months occur within the space of one year, in other words two months are reckoned over twice. In this event, the proper month intervening between the two is entirely omitted from account and is termed the క్షయమాసము or lost month. The sun does not in ~~in~~ every intercalary lunar month ~~it does not happen that the sun does not~~ enters into a new sign of the zodiac: but in the course of the lost lunar month, he enters into two signs of it.

~~మాషము n. s. A weight equal to five sixteenths of a pagoda~~ – ~~Dubois~~ It is the Persian ماش maash

---

This part of the account which I take from Campbell, is incoherent & must be corrected. 1836

Change this article. 2W is different but not advisable. Merely say A month. Further detail is not called for.

~~మాసకవిప్పు A foul wench: an amazon, being one who has no breasts and never is menstruous. Some derive it from మాసిక monthly: Lucus a non lucendo. Apparently contracted from మాసిన + విప్పు the present part. of మాయు to be foul. Yet ... declares the word has no root.~~

Compare కొమ్మ మాసకవిప్పు

మాసటీఁడు n. A dancing master, a fencing master - Manu. V. 56 = Vijaya 1.130. IV. 47. Learned, skilled

మాసాని {Voleswari 4793

T మాసరం adv Much, greatly. {M. Adi III. 228, 255 / M Santi 1.435

(Yet some authorities (S.A.) deny this sense.

~~A.D.C. says, it is Sanscrit & means The scum of boiled rice. (so says Amara Co.) In Dasav. IX. 3~~

మాసరం A. 4. 36 Mixed, mingled Dasav IX. 3

మాసరంబుగా = కలిసేట్లుగా

T మాసరం n.s. A month. Panch T. 3. 282. ~~In Dasav. IX. 3 it is explained~~ The skin or film the forms over conjee - గంజిమీగడ (and so says 2W.)

in Sansc

మాసిన The past part of మాయు

మాసి } n.s. A patch. మాసికలు odds and ends, a jumble, a pack of nonsense మాసికలు పెట్టు to patch up - To raise false claims

మాసిన

మాసికం adj Monthly

మాసికం n.s. A monthly ceremony regarding a deceased relative continued for a year after the death

మహత్త్వం n. s. Might, triumph, power, as of a god or doctrine - Often pronounced మాహాత్మ్యం. Potency or efficacy, of a spell ~~&c~~ or vow. Legends are styled ౪

---

౧ మాక్షికం Honey. 2.W. Mari Baswa Puran page 35 foot

౨ మాసటీఁడు {Possibly from Maistre whence Maistry / Hero, gallant fellow, buck, blade seems to be the original sense - Then, a horseman - then a fencer and dancer. = ఉస్తాదు Ustad

౩ మాసిన Dirty, foul. Vish Pur. 3. 307 - the past rel: part: of మాయు

౪ thus శ్రీరంగమాహాత్మ్యం The Greatness of Vishnu, or, Legend of Sri Rangam శ్రీకాళహస్తిమహాత్మ్యం the Kalahasti Legend or, miracles performed at Calasthi - కంచిమహాత్మ్యం the Conjevaram chronicle or legend

౫ మాసి māsi { A man. Pronounced thus by some illiterate persons [μ in man !] మనుష్యులు 200 Sool. Pal. 93 line 23

౬ మాసటీఁడు {Arabic mustaid مستعد originally means An Elephant rider or mahaut - and this is the sense in Manuch: 5. 56 where ... cannot be the sense.

౭ మాసులు (corrupted from మనుష్యులు - a common error) Men - See ~~printed~~ Kasi Yatra

౮ మాసరం On a comparison of all the quotations the meaning seems to be ౧ మనోహరమైన, వృద్ధింగా, కొప్ప దనముగా also, as a noun, A month

౯ ~~మాసికలు ... Dashav. p. 8 to raise false~~ claims

౧౦ The Arabic مستعد is the only probable root: and even that scarcely will do - there being no proof that it is used for a teacher. Shakesp 1620. Rich. 1410

౧౧ మాసగండి D says

171

Browns Telugu Dictionary

మి|మిను|మీం A root signifying. On, upon, above - Hence are derived మిను heaven మీగడ|మీద|మీరుట|మించుట| &c

This is in ADC but not in D

మింగడ n. s. Cream - see మీగడ. It is nonsense

మింగనగొండి A glutton B.D. 4. ~~319~~. 1281

మింగినారు

మింగిమిరం, మింగిమిర్యం = మిరియం. Q. who elsewhere says మింగిమిర్యం & explains it (?) మిర్యం

మింగుట v. a To swallow or gulp - గుక్కిళ్లుమింగుడు To smother one's grief, or suppress it - Dasav 9. 28.

ఏందుకు గుటగుటక్కిళ్లు మింగుతావు చెప్పు why do you faulter so in speaking - why are you struck dumb. In Vaij 4.54 To seize, steal, snatch up

A schoolmaster punishing his pupil says మింగు మింగు i.e. Don't squeak.

మించ పోయినది It is too late - I am sorry I did it. మించపోయినదానికి యేమి చేసేది what can I do when the affair is over

{ మించి or మించె adv. Already మించి యిల్లు కట్టినాడు he has already built a house - Much - అది మంచి మించి చెప్పం చెడ్డది it is not particularly good

మించి adv. (infin in ఇ q. v. from మించుట) Except, beyond, as దీనికి మించి save this - మించయాతనిపైపెట్టినాడు he went so far as to accuse him of this - యింతకు మించి యెరగను I know nothing more than this -

~~[illegible]~~ యింతకు మించి ~~[illegible]~~ యేమెరగను I know only this - ~~[illegible]~~

మింటె ns A kind of ring worn on the second toe P.L. IV. 11 -

158

Worshippers of Siva

మాహేశ్వరులు. (Aradhya. p: 198) a title assumed by the Jangamas. BD. VII. 375 where వీరమాహేశ్వర signifies Vira Saivas

a proverb says వూరంతమిండగత్త, అత్తమిండగత్తెకోడలు the aunt bullies all the street and is bullied by

మించు = n. s. Excess. Lightning: (D. Naven: p: 87) so called because it passes or darts. (Dasav. IX. 366) [illegible] See also Vish. [illegible] 192.

6 — మించుట v.a. To precede, go before, outstrip, excel, preclude, exceed, go beyond, pass, surpass, to be more than, be over or above. ~~To grow large~~ - To outshine, exceed or outvie - To transgress, to depart, cross, Ila 4.124. Tara 3.15 II. 36 & 77. ~~[illegible] Dasav IX. 367 how large thy buttocks grow, says Krishna to Radha. మించిన బాల a grown girl. Ila. 1.109 ఉత్తరంబు మించెయరిగె. M. Har 1.2. he went northwards.~~ ముందుమించుట To anticipate or forestall - ముందుమించి beforehand - మాసంమించనికాలం not more than a month [illegible] not less ⌒

x — మించుడు adj Excessive, much, extreme.

7 — మించూని minçuni. Suddenly = [illegible] A. 1. 42

మింటం (abl. of మిన్ను) in the sky - Pad. P. 9. 222. మింటిచినుకు a drop of rain from the sky [illegible] p: 13: foot R. 8. 13. DRY. 2170 last word

మిండ (Vaij Vil 3.75 in ḍ prasa) a paramour

3 — మిండడు n. s. A paramour ~~or adulterer~~ ~~gallant, lecher, libertine, or rake~~ - Vema 240, 2015, Cala Sas. 1.183. Çaudappa No. 7. 85

మిండగాండు see మిండ

⌒ than three or more than ten years -

౨ మించుట v.n. To pass, increase or be exorbitant. To elapse, expire, (as time) slip through the fingers, pass or be lost (as an opportunity) to go by beyond, recall, పనిమించిపోయినది It is now too late - అతని చెయ్యిమించినది his hand transgressed i.e. he gave the first blow. ముందుమించుట To go forward or go in front - ముందుమించిచెప్పుట To blurt out or say precipitately - blurt

3 This and the next 3 words must form one article

౪ మించుట v:n To pass, elapse, exceed grow large ఉత్తరంబు మించెయరిగె he passed northwards M. 3. 1. 2 నితంబం బులె మించె Dasav IX. 367

౫ మించిన బాలిక a grown girl - Ila. 1. 109 Bal ram 4. 103 (vol 175)

Browns Telugu Dictionary

మిండగతె see మిండ

మిండజంగం An ABBÉ or secular priest BD\2.377 among the Jangams - PLL IX. They

3 ౬ pride themselves as the leaders - See Portrait in Calahas. Mahat. 1.16 & in Valeswar's Bhatana IV.92

మిండడు see మిండ A paramour BD.4.1176 & 5\200

౧ - A Fancy-man

మిండతనం n.s. Whorishness, rakishness. Chenna Baswa Purana 3.114

౪ మిండరి - see బిండరి

౫ మిండలకరి n.s. A female rake or lascivious woman - మిండెత mindeta. Chandra 2.1540

మిక్కుటం or మిక్కుటము n.s. Excess, might, abundance, greatness, severity, extremity - Vicr. Cha IV.142. II.51. Vish. P. VII.328. మిక్కుటపు గుబ్బచనుదోయి her swelling breasts

మిక్కుటమైన adj. Excessive, extreme, great, violent much, severe, mighty huge - Tara 2.109. IV.152. మిక్కుటమైన బంటు a great hero

మిక్కిలి n.s. Greatness - చిక్కుమిక్కిళ్లు Trouble, inconsistency -

మిక్కిలి adv. Greatly, much, vastly, extremely, peculiarly, particularly, well, perfectly, very, too much - మిక్కిలి అపస్త్రవమైన utterly false - మిక్కిలి రహస్యం very secretly Brih 6.147 మిక్కిలి ఉప్పు too much salt. chendr. R. 1.67. M. Udyoga. 3.357. Stri. 2.65. Vema 164. గోడలు మిక్కిలి పడి పోవు the walls are nearly fallen మాడ కంటె ~~మిక్కిలి~~ మిక్కిలి more than a penny. Sancara H. 5.112 In BD.4.614 మిక్కిలికన్ను means An extra eye: the eye of (Trinetra) Siva మిక్కిలిదిక్కు means ఆకసము the sky. Suca. 1.173

౧ మిండ~~జీ~~రలు Bhatana 3.14. తే॥ యొకతె సతి యైన స్వపు కేలయెలుసగు విలుచన। కర్పురు నవ్వురుగాపున విర్పుర కను నవ। మైత్రి తేకుమింఠ గాజూచి మగువ నొకతె। నిల్పు చున్న రవిమిండని కింతె నిజము॥

౨ మిండతుమ్మెద A cock bee or male bee - see Calahas: Mahat: 4.54

3 and compare the portrait of an Abbé as drawn by Smollett in Count Fathom chap XXII. or in the old editions (3d) of the Encyclop: Brit: which the new editions 7th exclude) - Or see the portrait as drawn in Sterne's Sent. Journey. Smollett Fathom XXII says that An Abbé and a Templar are of the same genus

౪ మిండతపసి A buck-priest Rbh 2.109 a lecherous monk

౫ మిండప్రాయము BD\4.2009 = యవ్వనప్రాయం - The age of lechery - midage -

౬ As for the amours of the Minda Jangams - see the Vitam Sti Ambrosii (apud Edinb Rev Oct 1844 p: 356) He ordered publicas mulieres to come to him in public: just to establish a character for licentiousness. And in Charles Leslie's Works folio 1721 vol 2. p: 234 regarding the Quakers - And in Doddridge's Corresp^ce (by Humphreys vol 3. p 271) it seems Count Zinzendorf was as bad.

Done

Browns Telugu Dictionary

మిక్కిలేలం See – కై – But in C B P 2. 287 the rhyme requires – కు –

మిక్కులు f. a. Bhag. 1. § XIV verse 7. The word is unknown to G. A.

మిగత n. s. Remnant, surplus – Desideratum, deficit. That which remains over or else wanting –

మిగులనాడు v. a. To overbear, to use violent language (మిగుల infin of మిగులు v. n. and ఆడు To speak)

మిగులబెట్టు v. n. To save or lay up the remnants –

మిగులు

మిగిలినపైకం n. s. Balance money in hand

మిగుల adv. See మిక్కిలి || మిగులను Jain Bha IV. 136.

మిగుడు

మిగులం or మిగలం adj. Remaining –

మిగలించుట or మిగిల్చుట – the causal of మిగులుట సంవత్సరము మిగిల్చిరి they let the year elapse: they passed a year నా మాటలు నేను మిగలించు కొన్నాను I gave you full warning: my words proved true

మిగుల n.s. Remainder, balance, remnant.
మిగులుచేసుకొను v.a. To save or lay up money.

మిగులు v.n. To remain over, to be over and above, to be
౬ left as a residue. To expire as a period. To pass, depart. మహామిగి
లినపని an outrageous business. మిగిలినది the rest,
the remainder. మిగిలినవాండ్లు the rest of the people.
మిగులమాటలు extraordinary or violent language.
Sometimes the infinitive is used adverbially as
పొలుపుమిగుల B. XI. 57 charming-ly
కొమరుమిగుల grace-fully, elegantly, beautifully Vicr Cha. VII
20. Vema 33. Padma P. 311. Tara 2.65. ఆ లెక్కకట్టి
తేం మిగ విపోయింది It is (too late) useless to calculate it now.

3 మిటారం n.s. Elegance, fineness. Dasav. IX. 55. Tara
III. 146. where చిన్నిమిటారపుకొంటునుక్కులున్ ~~is pretty ladylike tricks~~ winning ways, enticing tricks. See note
10 opposite పెట్టు

మిటారి n.s. A ~~jade, jilt or~~ spirited mettle-some lass, a pert hussey
= గడుసురాలు = ప్రౌఢ Hamsa V. 26. Tara 3.10. In Radha
3.104 It is applied to a man of spirit.

మిటారి adj. Mettlesome, spirited, insolent, jolly. మిటారిచూపు
frolicksome air. Bhanumad Vij 3.37. ~~3.510~~. In Ahalya
108. it is applied to breasts.

మిటారించుట KP. {3.20, 3.136, 7.106} & see note 10 opposite పెట్టు

౧ మిటారించు v.n. To wriggle, tumble about. Ahalya 14.

౨ ముందుమిగులు v.n. To go before or in front. To be precipitate
or inconsiderate. మాటలుమిగలనాడినారు To revile, to use strong
expressions. మిగలచెప్పె he outstript me, or was … beforehand with me in telling it

3 మిటమిట Fiercely, hotly (shining) Padma 4.62

4 మిటకొల some sort of grain. Local X. 494. VIII. 14

౬ మిగిలివచ్చినాము we passed and came Local VII 247 line 3

~~మిటుల Molli Sund 235~~ … Error for మి …

మ

Browns Telugu Dictionary

~~మిటంగొల్లి v.a. To make large (?) See మిట్ట.~~

మిటకరి n.s. Shrewdness. fitness.

మిటకరివాండ్రు n.s. A shrewd cunning man. one who has tact or mother wit. a sly codger

~~మిటుకుగా మాట~~ ~~To speak to the purpose~~, hit the nail on the head.

మిట్ట n.s. High ground. a rise, small hill. A bracelet.

మిట్ట adj. High. elevated, raised as ground. Uneven. or jutting as teeth or tusks. Chand. R. 1.54. మిట్టమధ్యాహ్నం High noon. మిట్టమిఱ్ఱుగా ఉండెడి very high as ground

~~మిట్టపల్లం~~

మిట్టపల్లం n.s. Ups and downs. uneven ground మిట్టపల్లాలుగా ఉండెడి [illegible] a raging dispute, high words. మిట్టవరహా that kind of gold pagoda that was worth four rupees - Local. 10. 180 description

మిట్ట the high part of a rivers channel: that is, the shallow part.

Browns Telugu Dictionary

మిట్టపల్లం

మిట్టమధ్యాహ్నము High noon

~~మిట్టమధ్యాహ్నం~~.

మిట్టమిరుగా, Roundly, well Har Dwi 1.401 ~~1.494.495~~ వేయించె కాల్వల మిట్ట మిరుగా త్రవ్వి digging canals in fine style – rather cutting them up, ruining them piecemeal dilapidating them

మిట్టిపడు v.n. To pop, hop along, bound. మిట్టిమిట్టిపడు To give himself airs, To be inflated with pride Chamate Manj. 3.100 & Vema 343. 1801. In Suca 1. 266 మిట్టిపడుట = మిడిసిపడుట

మిట్టిలు v.n. See మిట్టిపడు. To leap as a fish in water. Suca 3. 288 Ma. I. 189. BD. 5. 950 = మిడిసిపడు = ఎగురుట మిట్టిపొంగుచున్న boiling violently.

మిఱుంగురు (the same as వెడిగింపులు which is explained by this in the note on Bhanor R 3. 138

~~మిథ్యాయుంపుడు see – ద~~

మిఠాంరి See మిఠాయి.

మిట్టాడించు Panch T. 1. 292 To move, make it dance

మిడత n. s. A grasshopper. = శలభము

మిడమిడ Fiercely (angry) BD 4.1460

మిడయు v. n. To rise (as a bubble) Vish VII. 175.

మిడి See వెలిమిడి --- మిడిగుడ్లు Bdj 4.71 staring eyes

౪ మిడితేయు }

మిడితేరు v. n. } To exceed or surpass. See తేరు.

మిడినాగు or మిన్నాగు n. s. A very small species of the cobra capello snake. the adder. The cobra manilla? Lit. the మిడిసిన (see మిడియు) popping or flying నాగు adder

3 మిడిమిడిగా More and more, finely, Hamsa 4.100.

~~మిడిమిడిగాకాయు It is burning hot.~~ ADC .. not in D

మిడిముళ్లు n. s. Spurs.

౧ మిడిమేలం n. s. Cruelty, harshness, savageness. See comment on Sara II. 165. and on Chandr R. 1.73. Utt. Ram. VI. 347. where మిడిమేలంపు మెకములు is beasts of prey.

౫ మిడియుట v. n. To pop, leap to crack as the knuckle (hence మిడిసిపడి ...) ప్రేల్చిరి [v] --- రాయి ఎగిరి పడి ... the stone was raised and flung on one side

౧ apparently derived from మిడియుట to pop or rush out and మేలం. Rbh 2.112 "Hard, severe, cruel."

౨ మిడిప్రాని H.D. 1. 2019

౩ మిడిమింగుడు Bobbili 3.151 [illegible]

౪ మిడికొంచుట To project (the eyes) గుడ్లు మిడికొల్పుట staring. Suca. 3.32

౭ మిడివింట Dab 170 line ... where another ms reads మిడివంటు, while మిడివండి is supposed to be meant.

Done

మిడిసిపడుట See మిట్టిపడుట - మిడిసిపడిన వన్నెలు. To slip his wind or die unexpectedly.

మిడుకుట v.n. To ~~care for~~ grieve, sorrow. Ahalya 4. Vema 1298. Hamsa V. 248. Camudappa 137. Dab 216 line ౧౧ Bhasc R Y II 1039 be grieved. Panch. 1.540 & 2.118 H.D. 1.1710

మిడుచుట v.a. To instil, {DRY U. page 1112 pour drop by drop. To crack, make a slight sound with, as in cracking the fingers – hence క్రేమిడి in a crack, or instant. వేళ్లు మిడిచినాడు he cracked his fingers DRU 1112

మిడుట To leap, as a flea, to crack, as the fingers To skip

మిడుత n.s. A Grass-hopper. M. Santi 3. 292. M Bhish. 2.62 వెదురుమిడుత The cricket that bores the bambu. ఉప్పుమిడుత A large kind of cricket. గొల్లమిడుత see గొల్లభామ. ముళ్లమిడత a ౧

మిడునాంగులు

౧౦ మిడుకొంచుట {or మిడుకు – To be downcast or out of countenance v.n To fribble. ~~To hesitate, be staggered~~ puzzled or astounded, confounded. Vem 700

౪ మిణుకు n.s Glimpse, gleam Tara 3.24, 25

మిణుకు మిణుకు తెలిసిన just perceptible just seen, as a glimpse మిణుకు మన్నది it gleamed, or was just perceptible, it ~~[illegible]~~ flashed. మిణుకునకు పెట్టు to polish or burnish

మిణుకుమిణుకులాడుట To be gay in dress, to flash ... Also spelt మిసుకు See బులాకు 4.181. Sucas. 2.255. Ila. 2.27. & 3.27 ~~Ahal~~ 89 N° 7 154

మిణుకుట See మిడుకుట. – To be bright (see మిణుకు) as మిణుకుకాటుక a bright black line

౧ locust (the wrestler) so named from its strength. ఆకుమిడుత a large green insect of the same family. From మిడుట to ~~[illegible]~~ leap

౨ మిడిసిపాటు n.s. ~~Puppyishness~~ Pet, snappishness, soreness, squeamishness, sudden anger. Caluvai, printed verse, 66 [illegible] ... క్షతముకెంతమిడిసిపాటు Insolence

౩ మిడుగురు H.D. 1.2228

౪ మిడుచుట to insperse, pour oil &c. నవ్వుపోనే నిను యింత నెవ్వరు మిడిచేవారున్నారే Alas you have no one to celebrate your funeral –

౫ మిణుకు H D. 2. 2184 is A spangle or bit of gold: the మెరుగు (?)

౬ మిడుకుమాలిన OG 44, AAB explains మిడిసిపడిన And in Dab 99 మిడిక seems to mean this – "At once"

౭ మిటకరించుట Dab 217 to project (the eyes) to stare, see మిటా –

౮ మిడుకుట is rendered మొగ్గప్పడుట = మనస్సు వంపారుట In H.D. 1. 1710 To be dried up M. Dro. 2.95

౯ మిడిపాటుపడుట Local Rec I.129 line 12 ~~& page~~ = బాధపడుట?

౧౦ మిడుకరిస్తున్నాడు he is very ill: he is at a loss: he knows not which way to turn: he is much distressed – he writhes

Done

Browns Telugu Dictionary

మిణుమిణుకు

మిణుగురు ns. plu మిణుంగురులు ns or మిణుంగురు
A spark Sana 4.183 – or, మిణ్గురు metri gr

మిణుంగురు పురుగు / మిణుంగురుబూచి / మిణుగురు పురుగు } ns A firefly Ila 1.189

మిన్నల్లి The flea. From మిడుకు to leap and నల్లి

~~మిన్నాగు Stateliness, grace G.t thinks this an error for – న్న – No, it is an error for మిన్నాగు q.v~~

మిన్నాగు A springing serpent. From నాగు q.v and మిడుకు to dart

మితంగాను adj. Moderate, temperate, subdued chaste. Few (as a train or servants) మితజనముతో with a few followers.

మిన్నల్లి ~~The house flea From మిడుకు~~ to pop or leap

and

మితం ns Term, bound, measure, moderation limitation, period, due extent of space or time. మితం తప్పింది the bill is overdue Vema 189 B.6.136.

1 —

మితంపద Omit this word.

3 = మితాహారుడు Vasu 2.57 in notes

1 మితభాషి Moderate in language, not talkative, silent

2 మితంలేని or అమితమైన Countless, endless, immoderate మితంమితంగా Gently, by degrees, presently

3 మితజ్ఞ Unskilful, not expert – I find this word in a Telugu newspaper.

6 మితాప్పవర్ణ Chenn 2.350

Lond

21 Browns Telugu Dictionary.

మితి ns End, limit. Canac P. U R vi. 347 మితిలేని a Huge, vast. మితిలేలు Pal 120 = ? = Living, subsistence = ...

మిత్తి ns The goddess of death: a ~~fury~~ fury Vem 231. 2162. Rbh 2.22

మిత్తికూడు ns Pittance, beggars morsels Vema 76

మిత్తిగొంగ a ~~Puriste~~ pedantic phrase for మృత్యుంజయుడు

మిత్రుడు ns A friend. The sun. Rbh 1.123

మిథునం ns Couple, brace. of male & female The sign Gemini Copulation. Manu. v. 119. M. Anusa 2.220 a pair of gamblers

మిథునకర్మం ns Copulation, coition, pairing Vish P. 2.270

~~మిథ్యోత్తరం ns A false answer~~

మిథ్య ns. a lie. Vem 968

మిథ్యా adj False, deceptive Vem 1454 Vish P. 2.368

మిథ్యాదృష్టి A false view of a subject. Heresy. Materialism

మిథ్యామతి ns Error, mistake, ignorance

మిథ్యాప్రత్యయమైన Fallacious, deceptive, false

168

౧ మితిక్రయము Duhoor § XVI XVII ...

... మితిక్రయముగా ... Here miti craya seems to mean ~~sale~~ a pledge liable to forfeiture if the money is not paid within the fixed period -

~~మిథ్య see మిథి~~

మిద్దియ } ns. The bezel of a ring: the pistil of
మిద్దె } a flower, a flat roof. A house that
has a flat roof. ...

మిద్దెయుంగరము a ring with a bezzle seal
but not set with a stone

~~మిద్దెలు~~

మిథిల The name of a certain city

మినప, మినుం, మినప్పు an adjective derived
from the grain called మినుములు ... మినప
నీళ్లు water wherein this grain has been
steeped

మినపగింజలు the same grain

మినపప్పు the same grain. See on ...

మిను See మిన్ను

మినుకరించుట See ...

మినుకు see ...

మినుకు. adj Bright, gleaming, polished See ...

మినుకు ns Brightness - see ...

మినుకులు ns. Sciences, Scriptures
Nila Parin 1.6. In Charitra 1.2460 it means Style, way, fashion

మినుప - see మిన

See the verse cited under ...

169

మినమిన adv Daintily, finely మినమిన సోకను
as fine as possible. Sr Dari 464

this is quite ephemeral a mere storm in a punch bowl - une
tempete dans un pot de chambre - a
mere ephemeral bubble - మిద్దె also is
used for a Cupola - In short it merely
signifies The top or upper part

మిద్దె is also a Tadbh for మిథ్య trick falsehood
see ~~PVD. 35~~ Palin 26

మినక Og 44 see ...

మినుకు Nelloor H.5-102 = ...

~~మినుగుట v. n. To be steeped? in M. Sanpt.~~

Browns Telugu Dictionary

మినుములు The black grain called
౬ "Phaseolus mungo – or Phas: minimus, or black gram" Heyne Tracts 38

మిన్న see మిసిమి and మిఠారి.

మిన్న n. ~~Nobleness, superiority.~~ Charm, allurement. Rasica VI. 96 నన బోడులమిన్న
ఘూబి In KUR. 1. 306 the sense is doubtful
పత్తెరంపు మిన్నలు Suca. 1.153 seems to mean fine crystal

మిన్న adj. Noble, superior, fine, attractive & charming
Dasav. IX. 410 Sar Dw 384
Kami 1.59 Lavanya 129 + (ఫ్రౌ)
౫ అన్నువలమిన్న Ila 2.149 thou crown of slender maidens.

౭ మిన్నక adv. Quietly, sedately, silently, coolly
౪ Padma 3.39 DRY. Ol 44 says సద్దుసేయక ... A. 2.119 R.5.216 2442 line 7
M. Virat IV. 180. = పూరకుండక M. 3.2.25 & 1.6.58

మిన్నాగం See మిన్నాగం but ZA prefers – నై i.e. మిడిసినవాగం

౫.౩ మిన్ను / plu మిన్నులు Prettiness, grace, charm

౮ మిన్ను / మింటి abl. మింట. n. s. The sky, or heaven. మింటికెగసె Bhag VIII. 423. She tossed the ball up మిన్నున into the heavens Bhag X. 250. see మిన్నేళ్లు. Vema 273. 441. Manu ~~Pal. 157~~
౩
౭

మిమ్మటం Omit this

మిమ్ము
మిమ్ములు } You N Bhatt §50 The accusative మిమ్ముల ,, ,, G 4.141 మిమ్మె Bhallana Valeswar 5.35

~~ఊమించుమిలు PLL. 3.46 to spit out~~
here it is మిమ్మె

౧ IV. 115. మిన్నవిరిగవిచ్చిమీందపడ్డట్లు Sar Dwi 196. Tara 4.52. Terrified as though heaven & earth ~~are~~ were coming together.

౨ మిన్నందుట PLL. VI. 55 To exult, rejoice. ఆమిషమునొ తొప్పగా ... శరమమిన్నందివచ్చినది the torrent rose to a flood

౩ మిమ్ముల (11) for మిమ్ము You – the acc: plu: of నీవు thou.

౪ మిన్నక Naish VIII. 48 At once, merely, just. The word frequently is a mere peg in verse BD 6.91.

౫. మిన్నలవల Rbh. 2. 82 As pretty as possible, very lovely = సర్వశ్రేష్ఠస్వరూపములచేతగని నాటారి Also 1/2

౬ "Black pulse" is the word used –

౭ .. ౫ in the verse (written opposite మిమ్ములు) రాతోడమన్న మిన్నల మిఠారి పుమ్మలు గుమ్ము

౮ Dative మింటికి Pal. 157 line 15

౭ మిన్నలు BRK 4.93 = ఆకాశగంగా

Done

Browns Telugu Dictionary

మిరప appertaining to pepper, as మిరపపొడి powdered pepper Vem. 263

మిరపకాయ ns A pepper corn The chili or capsicum
తోకమిరపకాయలు Cubebs (I doubt the correctness of this word)
సూదిమిరపకాయ । or । గోలమిరి మిరపకాయ the very small hot chilly, bird's eye chilly

మిరపగంద్ర mirapa gāndra A certain herb. [illegible]
See Ainslie 2.200 – Rottler 'Scopolia Aculeata'
మిరపపొడి powdered pepper
మిరచి H హిం Chilies
మిరిచూపు ns Gaze, steady look. See మిఱు

మిరియం

మిరియాలపొడి

మిరియాలు

Done

171

-ఱు-

మిఱుమిట్లు Dazzling, the feeling of being dazzled, or stunned BD\4\1385.2062
Vish P. 6.66 మిఱుమిట్లుపోవు to be dazzled

౨ మిఱుమిట్లుగొనుట To be dazzled M.5.2.177

మిరియం, plu. మిరియాలు (మిరపాలు) + Black pepper
మిరియాలపొడి either black or red pepper pounded – Cr. (Ramabhyu VII.105) పొడిమిరియం

౬ ~~మిఱుపగం~~
౮ మిఱుపగంత్రి a certain plant

మిరెం ns. See మిరియం

౩ ~~మిఱు~~ మిఱు(రు) infl మిఱి, ns. Acclivity Swell, rising ground, a knoll a bulge. మిఱు(రు)మోము. Cala 1.33 a round face. Vish P 2.177. Surabh 123, మిఱు(రు)గాప్పం
~~మిఱ్ఱు~~ ౨ Protuberant breasts – Compare మిట్ట మిఱు(రు)
గు। ప్రసూనా। ౧।౭౦౧। = మిట్ట ... పల్లంబు మిఱు(రు)గా Dab 242 line 4

౧ మిలమిల adv. Much, greatly, in great numbers పురుగులుమిలమిలమెదులుచున్నవి the insects swarm thickly.
మిలమిలలాడుట v.n To be rife, to abound, swarm, be full.

~~మిలమిల~~ చేపలు మిలమిల గుతుతున్నవి the fishes tumbled over one another ఆకటిచేత మిలమిల [illegible] he is overdone with hunger, exhausted. See M. Mausala 1.27

మిళింద The wild bee. Tara 1.64
~~మిళితం~~

మిళితం(ము) adj Mixed, conjoined

మిష్టి } ns A very small iron spoon, like as ~~we say~~ a tea spoon
మిష్టిగరిటె }

మిస్సె or మెస్సె or మెస్పె a withe, twig, or tendril used as a cord

172

౧ మిళమిళల్లనివిచిలెలరేక యా [illegible] Vallabh Amba. 1.96
See Ila 1.128 & Vish Maya (Vencatabati) 3.129 ...

౨ మిరుమిట్లు. See -ఱి-

3 మిఱు(రు) Swelling, protuberant. Ananda Sundari 2.102

౪ ... ౧ కముమలయపవనంబు విషధర తులముల తోగలిసి మనికుల్లితమతిని
వెలమిసుపకారముగులవె మిలమిలనుపా ములగాలి మింగది పవనా॥

౫ మిరపాలు chilies. See మిరియం BD\5.1232

౬ అనివెలుగువితలమీద మిరపాలు నూరుతుంది the wife wears the breeches కాంకమిరపకాయ a very small and very hot species of chili ... పులిమిరియాలు ... see ... ౧౦

౭ Of 44 days ప్రుప్పివెదరుట। పొకట్టుకెమ్మనసలు

౮ మిరుత miruta = మెట్ట high ground M. 12.3.292

౯ మిఱు(రు)వై BD\5.1012 In heaps or hillocks

౧౦ ... ౬ Uht in Ainslie 2.197

Browns Telugu Dictionary

మివ్వలు for మిగులు q. v. Brih Nar: 5.231

మిశ్రం
మిశ్రమైనది Mixed, mingled, blended

మిశ్రితం
మిశ్రులు Mixed - ఆరాధ్యమిశ్రులు (W) "a gentleman: a man of consequence"

మిష n.s. } Fraud. trick. Pretext excuse
Envy Panch T. 4. 432
This word is Telugu
మిషం n.s.
Bhasc Rama I. 221.

మిషపెట్టు v. n. To feign, pretend మిషపెట్టి...

మిసగులు - See + స-

మిసమిస n.s. Sparkle. flash. brilliancy
Hams 2.16 Satyab 4.267 Tara 2.68. Sucat. 190

మిసిమి A sort of fish

మిసిమి n.s. Brilliancy, lustre, polish.
= మెస్సిలా Sita Ram in Amara 223
Bhanu. 2.135 Das 7.65. Hams 2.30 Tara 4.154.
Ila 1.41. Lavanya 35 మిసిమి మామిడి a bright red mango Sumati 39 మిసిమి పెందొడలు her polished thighs DR Sund. 34 మిసిమి... Dab 299
మిసిమి తేలు Rbh 2.76

మిసి Blackness, dirt. Yellowness: dinginess
In H. 2.120 it is used to mean తెరవబడ్డ గుబాటు
...తెలిసిన వెన్న ముద్దపసి మిషగా ...
- fraudulently

Done

Browns Telugu Dictionary

మిసిమింతు ~~[illegible]~~ Saucara K. 3. 165. 4. ~~136~~ 131 3. 150 (150)
~~agitation, hesitation~~ BD. 6. 532 The D says
కాంతి [illegible] D.... HN. 4. 134.

మిసిమిసవెల్లు Like a flash, gleamingly

మిసిమిసనవ్వు మిసిమిసనవ్వునవ్వు To smile slightly, to smirk

మిసుగు Disgust? apparently an error for విసుగు

౩ మిసుగులు వ.న కదలులు To move Og. 44

౧ మిహిపైడి Fine gold Satyabh 4. 98

మిహిరం ns Frost. = మంచు. A. 5. 107

మిహిరకరుడు Vijaya 2. 115 The Moon: whose rays are frosty

మిహిరుడు ns The sun. Vem. 446

౪ Jaimini VI. 96 Kasi Khand 6. 54

మీ Your. మీ అన్న DRY. 2350 your brother

మీ adj. Upper, above, contracted for మీది as మీజెయి the ~~upper arm~~ back of the hand

మీగడ ns cream. (from మీ up & కడ at) what is at the top Bhag X. 303 - పాలమీగడలు A name given to a fine sort of rice. H. 4. 156

మీగడకట్టినది the cream has formed

మీగాలు the upper part of the ~~leg~~ foot: the front of the foot above the toes. Chatu 1. 65

~~మీ adj contracted for మీది as మీజెయి for [illegible] the upper arm - So also [illegible] and [illegible] q. v~~

మీజెయి ~~[the upper arm?]~~ The back of the hand

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

౧ మిహి mihi Og 44 says is క్రొత్త, new

౨ మిసుమింతుడు A passionate or irritable man M Bhish 3. 360 --- as here entered

మహాభారతము భీష్మపర్వము - ౩ - ౩౬౦ - [illegible]
[illegible]
[illegible] మిసిమింతుడు [illegible]
[illegible]
[illegible] ౩ - ౧౬౫ -
[illegible]
[illegible]
[illegible] ౧౩౬ [illegible]
[illegible]
[illegible] మిసిమింతుడు
[illegible] ౩౩ [illegible]
[illegible] (మిసిమింతుడు [illegible]) [illegible]
[illegible] -- Finally the true reading seems to be just what the Dipica says

౩ మిసుగులు H.D. 2. 162 See Reeve in విసుగులు

౪ మిహిళారోప్య The Sanscrit name for Mailapur? W in Pancha T... apud Roy As Soc Transac I. 160-161.

Browns Telugu Dictionary

~~మీటు~~
మీట n.s A catch, as in a trap
A latch, as of a door
A see saw. A lever See on మీటన

మీటు ns. A touch, fillip, ~~to~~ toss, poke, jerk
B— మీటుగా వ్రతి adj Haughty, puffed up, proud

~~మీటుకొను~~
మీటుట v.a To fillip with the finger. To strike with the sting Vema 1087 To touch
To poke, ~~as with the~~ finger, or play with, to tweddle To toss, fling up. R. 5. 294
To raise on; or fork up, as on a lever
To touch (a lute with the finger) To twitch
To touch or urge on (a horse) To spur Tara 5.22
To flick or toss up from the nail or hand
[~~Digitis [illegible]~~]

N. VII.158 ~~Ahal 92.~~ Bhag 8.420. Vish P 2.62, మీటగా stabbed him suddenly Tara 3.40, with a jerk, [illegible] గోళ్లు మీటుట To twiddle the fingers listlessly.

మీఁద or మీఁదను or మీఁదటను (the ablative in అ q.v. of మీఁదు the top) postpos. On the top, above, on, upon, against, respect, regarding, concerning, to, towards, after, beyond, in, by, through, by means of, at, with,

మీటు Greatness, grandeur = గౌరవం|గొప్ప)
R. 6.18 This sense seems to be Kanna
See Paidem 1.10

Browns Telugu Dictionary

more than - Outwardly, externally - దేశంమీద All over
or through the country - మేడిమీదుగా వెళ్లె he went towards
the left - నమీదికి తియి pull it towards you - నామీద
వేసె he threw it at or towards me - రాజుమీద అంకితం
చేసె he dedicated the book to the king - ఆపనిమీద on
or about that business పనిమీద పంపె he sent them
about their business ఆలస్యంమీద చేయవచ్చు Do it at
leisure ~~[illegible]~~ వాండ్లయెరుకమీద with
their knowledge or privity - ప్రాణంమీదికివచ్చేపని jeopardy,
a perilous work - Literally a thing that touches
his life nearly, that comes on his life - రెండుతో
వర్తులమీద in two instalments, at two periods, తొ
డమీద వుంచె he placed her in or on his lap - పుస్త
కంమీద వ్రాశినాడు he wrote it in the book - పొలము
మీదవున్నాడు he is in the field - ఇకమీద in future
మితముమీద By degrees, after a while, gently, కొంచెం
మీద కొంచెం little by little - ఉపాయంమీద చేశిన effected
by stratagem - పనిమీదపని Task after task - వ్యవధా
నంమీద after an interval - మధ్యాహ్నంమీద After noon
మాటమీదమాట word upon word - దినంమీద దినం Day
by day పదివరహాలమీద more than ten pagodas -
against Vish. P. VII. 62. Dasav. 9. 359. externally
Vema. 1. 150. పరుగుమీద దిగిరి They halted two
miles off. వానిమగలు దేశముమీద పోయినారు he
went into the country

టప్పాలుమీద పంపుట To send a letter by post
[illegible] గడియలమీద నున్నది It is hourly expected -
పడుచులమీద పడుచులను యిస్తారా [illegible] they
allow polygamy? కష్టముమీద with difficulty
Cuchelo. 1. 74 వనితకొందాకే మీదాకే
వాసిగాదె
కండ్లుమీద [illegible] he is blind with pride
నామీద కోపముచేశి angry with me

Done

1

Browns Telugu Dictionary

మీఁదట (abl. in అ q.v. of మీఁదు) postpos. యిఖమీఁదట In future. అటుమీఁదట After which

మీఁదిని (irreg. infl. of మీఁదు) see మీఁది

మీఁదను

మీఁది (infl. of మీఁదు the top) adj. Upper, higher, against - మీఁదికొమ్మ the top branch - నామీఁదిప్రేమ her love towards me Ila. 3.37 అతనిమీఁదినేరము an imputation against him - ~~[illegible]~~ మీఁదిగుడ్లు Staring eyes as in this song - దొప్పచె పులు(దో సెవెదుపు(మిప్పనెసలు(మీఁదిగుడ్లు ... రాజుమీఁది అంకితం a dedication to the king.

మీఁదిమిక్కిలి see ప్రత్యుత

మీఁదియిలులు Casi Kh. v. 66 ~~the tips? (of the breasts)~~

~~[illegible]~~ see దూలు

మీఁదు n. s. Top, head, futurity - What is set aside, (for sacrifice &c) vowed + గ్రామమీఁదుగావచ్చినారు they came through the village .. Parizat. 3.52 మీఁదుపట్టి Vish 5.73 Chandr R. 2.11. Vema. 400.

మీఁదుచేయు v. a. To devote set aside, in the name of a god, to sanctify Vema 798 Vish P. 6.348 To hallow (food, after which it is eaten)

మీనం n. s. A fish - The sign Pisces

In Suca 3.55. మీఁదుగాఁగట్టి యున్న (ముడుపుగట్టి యున్న - అనఁగాఁ తనవుపద్రవనివారణముకై దేవతసుప్రార్థించి పొంగలి మొదలైనవి పెట్టెదనిముత్తకమై ముడుపుగాఁ - పరవారని మొదలైనవి కట్టి దాఁచిపెట్టిన ముడుపు॥

Browns Telugu Dictionary

T మీనవల్లింతి A quail? ఊరపిట్ట

మీనాంకుడు Cupid Vema 1301 So called because this god has a dolphin for an ensign

మీనాక్షి adj Bright eyed. Having swimming or dancing eyes. Sparkler, fair eyed See on చకోర

మీను - plu మీలు or మీనులు. ns A fish.

మీమాంస ns. Polemical divinity. Theological criticism The పూర్వమీమాంస like the old Testament is a system of works The ఉత్తరమీమాంస is a system of faith being the same as the వేదాంత శిక్షణ (?) — On the Six Sastras see Vani విలాసం. Vilasam: p: 386. See Transac. of Roy. As. Soc. vol 1. p: 439 regarding కర్మమీమాంస or ~~కర్మ~~ పూర్వమీమాంస and vol 2. p. 1 regarding బ్రహ్మమీమాంస or ఉత్తరమీమాంస Both essays being by Colebrooke.

మీమాంసకులు A visitor or learned bramin who decides questions regarding breach of caste పుత్రీకరణమీమాంస A treatise (or Essay) on Adopting a Daughter

Browns Telugu Dictionary

~~మీ[illegible]ంబు मीमांसा is said, at Raj. to mean [illegible] but seems to be erroneous. Possibly a misprint for మీ[illegible]~~

~~[illegible] To spit out – see [illegible]~~

మీఱ Extremely – see under మీఱుట v.n

మీఱ You yourselves (intensive) Dab 227 మీ [illegible]

మీరలు You – plural of నీవు – See ~~మీరు~~

M. 1.2.121 Radha 3.16 G. 1.255

మీరు You – plu of నీవు – see ~~మీరు~~

Dasav. 4.190. M. Udyog 4.156

మీఱుట v.n To grow; exceed, ~~transgress, overpass, surpass, cross, disobey, go beyond~~ To be fat, teem or thrive, to be haughty or full

Vema. 931. 1310. 1335 [illegible] Molli. 1.46 ~~[illegible]~~ మీఱంగ Vrah P. 3.290 [illegible]

Dasav. 9.361.

మీఱుట v.a To exceed, pass, transgress, cross, go beyond

Vem 564. 987. 1076.

మీఱు sometimes means = [illegible] = to be [illegible] as [illegible] మీఱ being certain. Vem 1880 Here మీఱ is extremely thus నెనరు affection నెనరుమీఱ affectionate-ly. (faith-ful-ly is the literal rendering)

Done

Browns Telugu Dictionary

మీల adv. Well, excellently

M. Anusa. 2.265. = తెప్ప In TE 158 राघामाधव विलासं page 13 (i.e. మీరి?) అంతనిందునచెల్లెలను నెకకాంతరాదా (యనదగు, వంతకారి మిత్రారి మిక్కి లివలప్ప మీరి॥

మీలు n.s. Fishes: the plu: of మీను N. ~~M~~ VII. 69 M Anusa II. 265 Ahal 12. Vish P. VII. 65 "(see Wils. 680) = మీనాయు" ॥:॥; (this is 461.15 in old ms. what?) మీల M Santi 2. 272. 3. 207 of fishes

మీస
మీసం } n.s A mustachio or whisker; an insect's feelers, horns, or antenna
పులిమీసలు నుయ్యలలూగినట్లు Padma 3. 39 (prov) To beard a lion in his den -- Hans. మీసాలు Tara 2. 66. In Lavama 129 v. 248 de ... ...

మీసకట్టు The whisker's-place: i.e. the upper lip

మీసర See మృగశిర for which this is the vulgar name -

మీసరం n.s. { పొసు, తంబం, శృంగారం Fineness, grandeur. Prank, jollity, feat trick - Query, does this ever occur as a noun? yes ... 2

మీసరం, పైన, adj. Fine, grand - Jolly, tricksy, wicked - See quotation under పైసరం from Ila. 4.138. 1

3

1 Tara 4. 144. సీ॥ శిష్టంపుగట్టి బలిగుబ్బచన్నవను మీసరము లానలం పుసరములమర Here the comment says శ్రేష్ఠం, దివ్యం - So also in Tara I. 51. కడుమీసరం is explained మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన - Bhanumad Vij. IV. 1~~66~~ Compare పైసరం ... Satyabh IV. 80

2.. plu మీసరములు Satyabh IV. 80 This word is the same as పైసరం M. I. 3. ~~285~~ 255

3 మీసరించుట v.n To exceed, go further. See mss Volume ౧౧౮ p ~~24~~ 26 line . అగ్రామీయున్న శివగిరివారు మీసరించి కేల్మొకొన్నారు = విశేషించి

Browns Telugu Dictionary

మీసాలు } see మీస
మింసాలు

~~ముక్కుపుడుకు~~ To spit out See ముఉమ్మివేయు
Error for ఉమియుటు

ము in composition is a contraction for మూడు three — and the first consonant of the next word is usually doubled — thus from మారు a time comes ముమ్మారు three times, thrice; పాతిక a quarter ముప్పాతిక three quarters —
Elsewhere ము" denotes ముంద

Elsewhere it stands for మూఁడవ third as ముత్తాత Great Grandfather: or third father (or possibly for ముసలితాత)
See ముఉమ్మడి. Elsewhere ము or ముం is first, fore, front, (ముందటి) as ముంగురులు (కురులు) her front locks
Elsewhere for ముసుపేట as see ముత్తైదువ
or for ముడ్ వేయు as see ముఉప్పురాలు

ముంగల adv First, at first ముంగలువచ్చు To come forward: to prosper

ముంగ Rox. 3.265 A certain forest tree called Crotolaria stricta —

Browns Telugu Dictionary

ముంగల adj First

ముంగితనం. Charitra 2.2523 ~~[illegible]~~ - where it seems to mean ముఖ్యత్వం

ముంగర ns A nose ring worn by women Ila 4.77. Calw: 99 Kalahasti 4.54 A proverb says (వేమనగ్రంథం Dwip. p 157) ముంగరముత్యంబు ముక్కునకేల

ముంగల adv. Before. See ముంగిటి - In front, opposite ~~[illegible]~~ ముంగలనిలిచి Dhurjati Kreshna Ray 4.32

ముంగటి ~~[illegible]~~ adj Next, before, & ముంగటిదిన్నం

Appab. 1.256 the following word ముంగటిరోజు the day before - =ముందటిది. M. Suca 1.72

ముంగటి adj First, fronting, opposite

~~[illegible]~~

ముంగటివెల్లు Being in front M. Bhish 1.147

ముంగా mungā, a sheaf

ముంగాముచీర A kind of cloth used for female dresses

ముంగాముడియలు A kind of gold bracelets Dasav. 9.229. Nala. Dwi 2.398

ముంగాలు the knee A.6.17

ముంగిస The ichneumon or mongoos - a kind of weasel - See fable in Sar Dwi 398 which is a greek story & see Madr Journal VIII - 237

ముంగల ~~[illegible]~~ adv. At first, beforehand Vem 3201 in front. Dasarathi § XXIX

ముంగలిని

ముంగిమొండితనం Stubbornness Stupidity

ముంగిముప్పితిటీగె.? Russell plate 110

ముంగి, and, ఇట్టి, ముంగితీగె Rox. 3.311 where he spells it itoo mangee tiga and says it is Phaseolus Madraspatensis Compare ముసర

మొలముంగి ~~KL.~~ KP. 3.259 Error for ముంగి?

Done

౮ The front. Satyab. 2.56 A square Vasu 4.102
ముంగిలి, n.s. A court yard ~~within a house~~
Infl. -గిట abl. -గిటి. pl. -గిళ్లు Vasu 2.35
ముంగిటిలోని ధనము R. 4.158 A treasure at
౩ ~~ముంగిట్లో~~ your own door: a windfall = అతిసులభ
ముగా దొరికేది

~~ముంగిస~~
ముంగిస A mungoos - Hams 5.400 Viverra ichneumon

ముంగిసమోకు The staff of a ~~pump~~ pump? Hams 1.219
ముంగాలు

౯ ముంగురులు Front-locks, curls, love locks
Tara 3.11. Utt R. 4.294.
ముంగేలు the fore arm Dab 255 line 7
ముంగొంగు n.s Fringe or trimming. The front tuck of the girdle.
Dasav. 9.328 Sar Dh Padya 21 &c
ముంగోపము
ముంగోపి Irascible, irritable. కోపి angry ముక్కు in his nostrils

ముంచికొనుట } see ముంచుట - To imbibe
ముంచివేయుట } liquid - To dip (a pen in ink &c
ముంచుకొనుట } or a bucket in a well) In Local XIX
p 88 line 10 ఆ అంబలి ముంచేటి కావడి
౭ బుకాని ప్రత్యక్షంగా కొంచు వచ్చేవారు

ముంచుట v.a To cover, to conceal, To dip
To plunge in ruin, To bathe in (water)
Ahal 8.. Vem 3223. To sink or make
౧౦ away with (property) వెల్లి ముంచి ఉండ్లు కొంతకాలం
ఉంచుకొని They put the payment out of
view, or blink it.

183
184

౧ ముంచెదను Dab. 122. last. Surely I will
drown him: = ముంచుదును 1st pers sing Aor
= ముంచువాడ

౨ A. 6.104 · బూది (ము)ంగిన మెడతో } Error
for (బు)ంగిన

౩ Locative ముంగిట Dasarathi § XXIX

౪ ముంగిగాళ్లు Pal 337 line 1. what? compare the
other poem KrPal. p 200 It seems a phrase
regarding a miser, as "close fisted."
౫ The same phrase occurs here too అతిపిలనల్లి
నుపంచవా తెరతో ముంచి ముంచితె
గినాడు here ముంచుట clearly means
to draw water

Browns Telugu Dictionary

ముంజ A fine silky grass of which the braminical thread should be made: A girdle. Vem. 904

ముంజకేశుడు An epithet of Vishnu

~~ముంజర~~

ముంజాల Brindled? (Z.A. [illegible])

౧ ముంజె, ముంజులు The husk of the palm fruit used as a sort of brush.

ముంజకోక an expression for the గోచి Vem. 904

౨ ముంజూరు The eaves of a house. From ముందు front and చూరు eaves. The chapiter of a pillar. Chapiter = కొనకోల

ముంజె ns Jelly, being unripe kernel. See చేసం and ChandrR. 2:35

ముంజేయి The fore-arm, below the elbow. The wrist. Vema. 302

ముంటను Infl. of ముల్లు a thorn P.A.S. in కంటకము:
In Bobbili 2.273 [illegible]

౧ ముంజె = గోచి a modesty piece – note on A 6.21

౨ ముంజూరంతే i.e. min-jumla [illegible] Out of, & appertaining to.

Browns, Telugu Dictionary

T ముండ ns Wretch, "creature" "thing" object, A concubine వెక్కముండ a draggletail Vema 3.153

3— ఊరముండ a miserable creature ~~woman~~, poor

2— thing, a slut. పోకిరిముండ an idler ~~slut~~

S ముండ ns. A widow. A head cut off from the body Labito IX.17. XIX.98. a శక్తి, or Power Vem 644.663

S ముండ adj Shaven on the head, made bald with the razor. Lopped

In R.5.143 ముండదయ్యములు = దౌర్భాగ్యదేవతలు ye cursed gods!!

ముండితంబైన Shaved bald on the head

ముండము the skull A.6.29

ముండమోపి A widow. ము. See కల్లాలు

ముండకట్నాలి a sum settled on a widow by her kinsmen

4— ముండధారి She who bears in her hand a head cut from a corpse ~~in her hand~~ Labito IX.17 !

౧ పేదముండ poor ~~bitch~~ ~~soul~~ wretch! బొటుకుముండ a poor little infant, a brat. or urchin

ముండను పెట్టుకొన్నాడు he has a woman (a wretch of a woman) in keeping – ఆ దొంగముండ that wretch of a woman – Tales of Parrot. p: 73

నేను పిచ్చిముండను I was a fool to do so – a silly simpleton, a wretch

౨ Other women are addressed as అక్క or అమ్మ thus లక్ష్మక్క, లక్ష్మమ్మ but a widow is addressed as లక్ష్మముండ, మారెముండ

౩ ఆదిరాక్షసముండగనుక as she is a horrid wretch a "devil's whore" as the Amber Witch says – A proverb says ముండను పట్టిన గండము మానుక నిప్పట్టును (enter this under మునుగ) – meaning The devil shall leave the man & enter the divine i.e. Let the evil turn on another's head

౪ ముండదయ్యాలు అనగా జెట్టువారు. D. Omit this: it is a proper name, like Ajax

Browns Telugu Dictionary

ముండనం n s Shaving, shearing, cutting

ముండమోపి n s A widow: an object; a miserable object, a poor creature. This word is considered comical, and never excites a merciful feeling.

ముండమోపువాడించు v: a To widow, to ruin

ముండమోయు To become a widow: lit to wear a shaven crown, to be widowed, to be ruined

ముండి n s He or she who has a shaven head.

~~ముండిమల~~

ముండిముల్లె, see ముల్లె

~~ముండకాడు~~

ముండుడు A bald headed man, one with a shaven pate, as a monk — M Santi. 5.133

ముండ్లపంది the porcupine - see ముల్లు

~~ముండిముల్లె~~ } See ముల్లె
ముండ్లముల్లె }

ముండ్లు the plu of ముల్లు a thorn

Brown's Telugu and Sanscrit Dictionary

ముండ్ల Thorny, prickly

ముండ్లజల్లు = ముండ్లవాన. D. See KP. 6.9 where ముండ్లజల్లు means A shower of ముండ్లు thorns cast by the porcupine — plu of ముల్లు

Browns Telugu Dictionary

ముంత ns A pint pot or mug of wood or earth - See [illegible] and [illegible] - A varying measure of grain ముంతపోగ

౪ ముంతపొగ పెట్టుట To burn chilies &c in a pot and apply it to the face so that the acrid smoke acts as a torture

See మామిడి ... ముంతతోట Loc Rec 2.296 line 1 = జీడితోట a garden of)

ముంతమామిడి The cashoo nut tree Anacardium occidentale.

౩ ముందట see ముందర adv. (ముందటి note ౪)

ముందటి (see ~~[illegible]~~ ముందర) adj First, prior. Subsequent, future

ముండరి - plu ముండర్లు ns A wretch a miscreant. Camud. 77 - a word peculiar to the west.

ముందర or ముందట adv Before, in front. First, in the first instance. Formerly, previously. Hereafter, more, next, in future అంతకుముందర M.1.1.189 ముందరిపోటు a wound in front. Vem. 250

౧ ముందర or ముందుర, infl. ముందటి or ముందరి, or abl ముందటి

The front. Former time, past days. Future time ముందరికి forwards

ముందరికివేసియున్నవాకిలి a door partly closed, or set ajar. ముందరకుతెచ్చుట To bring forward, promote. (ముందుతెచ్చుట M. Udyo 4.310) ముందరికి వచ్చుట To come in front, be promoted

౧ ముందరిమాట the next word - literally the word before: and thus also వెనకటిమాట (see వెనక) means the preceding word, literally the word behind

౨ చల్లకువచ్చి ముంత దాచనేల Dab 311 is a proverb

౩ ముంతగజ్జనం = దేహ Q = దేవగంధనం = ~~[illegible]~~ దేవసః Q
W says దేవసహా or సహాదేవ is "a plant:" but he gives four Latin names

౪ A proverb says కథకుకాళ్లులేవు ముంతకుచెవులులేవు denotes that "the story will not bear examination" - an idle tale. Lit: it is as lame as a ~~teapot~~ gallipot that has no handles

Browns Telugu Dictionary

~~ముందరిమతాపర్వ్వము~~

ముందరి adj (infl of ముందర) First, prior, fronting. Subsequent, next, later

~~ముందరికవచ్చు~~

~~ముందరిప్రొయ్యి~~

ముందల (i.e ముందు + తల) The front part of the head, over the forehead — The plu: ముందలల్ occurs in UR 4.112

ముందళ్లు see ముందలి

ముందార (n SC = ముస్సె) Omit it

ముందు — see ముందర — ముందుచదువులు Your future studies, or subsequent reading

ముందు } Beforehand. Afterwards - see
ముందుగా }

ముందర Presently, after a while Henceforth, thereafter, at a subsequent period వెనకముందు backwards & forwards before and after, up and down ముందువెళ్లు go on ముందుచదువు read on

క్రొత్తనెం. 3[illegible] పాతనెం. [illegible]
గ్రంథనామము— బ్రౌను దొరగారి తెనుగు డిక్షనరీ (తెనుగు ఇంగ్లీషు నిఘంటువు)
విషయము— నిఘంటువు.
కర్తనామము— ×
...నకావ్యము. కాగితము. తెలుగులిపి.
...లు. 72[illegible] పట్టుల. 30
సమగ్రము. శిథిలము. శిథిలం.
12-5-23

౧ ముందుగా చేస్తున్నాడు he will do it afterwards,
ముందుగా చే~~స్తున్నాడు~~ సినాడు he did it
beforehand కడాకు వాని మాటలు ముందుకు
వచ్చినవి at last his words proved true

Browns Telugu Dictionary

ముకుళం n. s. A bud or closing flower. Thus in the Bhramara Panchacam. అళికులవర్యపద్మముకుళాంతర మందులనుందబాలకా। నలనవమించ నేలనవసారసమిత్రుడురాకయుండుగా మెలగకనందెయుండునెకతో యఖిరిలిరంబరాంత్రియాకలవరమేల

ముకుళించు v. a. To shut or close up as a bud or the eyes or the hands. To clasp the hands. Sar Dwi 574. or the eyes Vema III. 199. Tara III. 125.

ముకుళితాగ్రకర
ముకుళిత P. L. L. ~~V. 24.~~ 5.95 Half Clasped (hands)

ముకుళీకృత adj. Half open, as eyes. Amarugam VI. Half closed.

ముక్క n. s. A bit or piece. A playing card? రెండుముక్కల గావ్రాస్తాను I'll write it in a line or two, or in three words. చిరుగుడ్డముక్క a bit of cloth

~~ముక్కు omit this~~

3 ముక్కు Root = A of ముక్కిలు q. v. to be musty &c. ముక్కిపురుగు weevils in spoilt grain ముక్కువాసన a frowzy smell

ముక్కంటి n. s. Three eyed, a title of Siva. Bhag X. 86. Vema 1308. Mrityunjaya 3.161. CBP. 5.283

ముక్కంటిపండు n. s. A cocoanut, so called because it has three eyes.

ముక్కారులు ~~omit this~~ Three shares: whereof the farmer takes two & pays one third as revenue to Government. Tatachari

ముకళ్లు Features

ముక్కటి [illegible] m. Aswa. 1.16

ముక్కటిమూకగ m. Virata 4.3. All at once, in one rush, Literally ~~A As if~~ famished crowd from ముక్కటిలు to be famished

191

ముకుళిత adj. Closed as a bud, the eyes, the hands &c. ముకుళితతా ధ్వనితో Tara 4.7. gently increasing murmurs.

తప్పుతుదగానకదూలకయూరకుండుమా

3 { Local, VII. 4 line 5 says
అగ్గిలో తొంటిగ్రామము ముక్కలై దీనాంతసున అనేకం వితిలిరి [TE vol 500 page 3] as the village was ruined. Enter this under ముక్కలు And again in VII. 342 line 10

8 DUR 779 ముకుళితనేత్రుడైకుంతలు వింది

Dove

Browns Telugu Dictionary

ముకుళం n. s. A bud or closing flower. Thus in the Bhramara Panchacam. అళికులవర్యపద్మముకుళాంతర మందులనుంతరాలకల। వలనవతింవనేలనవసారసమిత్రుడురాకయుండగా డిలగకనందెయుంతునెకత యబ్బైరితిరంబరాత్రియు। కలవరమేల

ముకుళించుట v. a. To shut or close up as a bud or the eyes or the hands. To clasp the hands. Sar Dwi 574. or the eyes Vema III. 199. Tara III. 125.

ముకుళితాంతరం

ముకుళిత P. L. L. 5.95 ~~V. 24.~~ Half Clasped (hands)

ముకుళీకృత adj. Half open, as eyes. Amarugam VI. Half closed.

ముక్క n. s. A bit or piece. A playing card? రెండు ముక్కలు గావ్రాస్తాను I'll write it in a line or two, or in three words. వస్త్రము ముక్క a bit of cloth

~~ముక్కిరి omit this~~

3 — ముక్కు Root — A of ముక్కిలు q. v: to be musty &c. ముక్కిపురుగు mice weevils in spoilt grain ముక్కు వాసన a frowzy smell

ముక్కంటి n. s. Three eyed, a title of Siva. Bhag X. 86. Vema 1308. Mrityunjaya 3.161. CBP. 5.283

ముక్కంటి పండు n. s. A cocoanut, so called because it has three eyes.

ముక్కాలు ~~omit this~~ Three shares: whereof the farmer takes two & pays one third as revenue to Government. Tatachari

ముక్కలు Features

ముక్కిరి [illegible] } M. Aswa. 1.16

ముక్కిరివారు } M. Virata 4.3. All at once, in one rush, Literally ~~A As if~~ famished crowd from ముక్కిలు to be famished

ముకుళిత adj. Closed as a bud, the eyes, the hands &c. ముకుళితతారం Tara 4.71. gently increasing murmurs.

తమ్మిముదగానకకమంకకయుంకకుంకుమము

3 { Lgeal. VII. 4 line 5. says తిర్నాలి తొంటూరి (గ్రామము ముక్కలై) రెండు ఆనెత్తెం పరిపరి [TE vol 500 page 3] — as the village was ruined Enter this under ముక్కలు And again in VII. 342 line 10

DUR 729 ముకుళితపాస్సుకై కుంచలు వెలి

Browns Telugu Dictionary

ముక్కద్దం n. s. A pair of spectacles. i.e. ముక్కు the nose and అద్దం glass.

ముక్కుపుల్లకొక్కెన Hamsa 4.20. [illegible]
ముక్కుపురుగు a weevil
ముక్కుపుల్ల a nose ring. See [illegible]

ముక్కెర n. s. A nosering or jewel for the nose. Minaxi 123 Tara 2.91. Suca 3.259 407. Niranjana 2.132 R.5.135
= ముక్కుపోగు

ముక్కెరమంచె n. s. The frame in which the పుల్లురుసు or roller of a కపిల well rolls.

ముక్కాళ్లపీట n. s. A three legged (stool or table) Rasica 1.152. Ila 1.117. A tripod. Nila 1.75
ముక్కసు Basw Dwi 2.(216)869 see ముక్కోపు
ముక్కాకలదేరిన adj. Thrice proved, thrice tried in the fire. Lila XX.258 Inured. Well versed, or experienced = [illegible] From ము three కాకలు heats and తేరు to be perfect.
[illegible]
ముచ్చాడి (ainslie p 212) The timber tree called Weaver's beam, or Schrebera Swietenoides. But see Rox. 1.109 muccadi
ముక్కాని n. s. The fraction of three కాసులు or three sixty fourths, thus cyphered [illegible].

ముక్కారు Triply fertile: that bears three కార్లు crops in the year. Tara V. 315.

ముచ్చాకే in Ag 44 is rendered [illegible] & this is the precise phrase required in Lila XX.258 ముచ్చా కలవచ్చింది. or, ముచ్చాకలవచ్చింది As it is terminated.

Browns Telugu Dictionary

ముక్కాలు Three quarters. See కాలు thus cyphered ౗

ముక్కిడు infl of ముక్కిడి q v

ముక్కిడి ns. A snipe

ముక్కిడి adj Noseless. who has lost his nose. DR Ara. 151 (ము)క్కిడి. Manu ౬.49. Manusa 1.16 ముక్కిడితనము to snuffle ముక్కిడితో ముక్కిడిగా మాటలాడు to caries of the bones of the nose - ముక్కిడి తోకలు [illegible] (Rama Linga Satacam)

౧౦ ముక్కిడి or కొండముక్కిడి a certain plant. Hams. 4.20.169 Schrebera swietenoides. Rox 1.109 " a large timber" &c ~~ముక్కిడిచెట్టు~~

౨ ముక్కు ns. The nose: the bill or beak. the point, or tip చనుముక్కు a nipple Gla 3.115 Hams V.206 Bmj 2.68 ముక్కు కోపం hasty anger Vem 1426. Ramabhyu ~~[illegible]~~ - VI.142 [illegible] ముక్కులు [illegible] &c The phrase ~~[illegible]~~ ముక్కునిండుగా Panch 3.224 where ముక్కునిండుగా [illegible] satiating his nostrils with fragrance to the full. పాము ముక్కు మొదలు తిని [illegible] the snake is glutted & sluggish

౬.౩ ముక్కుపుడక a nose ring

ముక్కుకపుల్లక ns a certain useless forest tree

౭ ముక్కుపుటములు A.5.122 the nostrils

౮ ముక్కుజారటము To moan, groan

ముక్కు v.n. To be famished, to shrink, as paper / To strain (as in easing the bowels) ~~[illegible]~~ or To spoil or become half rotten Vema 330.

౧ ముక్కులం, ముక్కులుపసుపు [illegible] A kind of garment also called [illegible] or [illegible]

193

౧ ముక్కులం Caudle (see [illegible]) for infants

౨ ముత్యాలు ముక్కి పోయినవి the pearls turned black & were spoiled -

౩ [illegible] ముక్కులు and [illegible] ముక్కులు Two sorts of grain. H.4.159

౪ ముక్కులు To fret, fume, be annoyed worried - See on ముక్కు

౫ ముక్కుకు [illegible] a pint of fluid came from the nose

౬ In Dr Jerdons Catal. No 198 రెండుముక్కులపిట్ట (the double beaked bird,) also called [illegible] ముక్కులపిక్క pikka, and [illegible] ebbera, the "Hornbill" or Toucan

౭ ముక్కిడిచెట్టు? Russell No 154

౮ ముక్కులు n.s Ruin? ముక్కులు [illegible] Ruined? desolate? Local Rec: III. 417. line 3 [illegible] [illegible]

౯ [illegible] KP.౫.95 A colloq. phrase of giving the lie [illegible] (Waterloo) [illegible] as they came off conquerors - [illegible] ముక్కు [illegible] they reinforced us

౧౦ ముక్కిడి [illegible] M.4.4.3

౧౧ ముక్కుతో [illegible] to be sulky ముక్కుతో [illegible] he did it with a bad grace, or insincerely, or grumpily ముక్కు [illegible] DA.3.781 she held her face down, hung her head

Done

Browns Telugu Dictionary

~~ముక్కువట్టులాడె~~

ముక్కుదు Manu. 6.49. see ముక్కిడి (Error.)

ముక్కుదూలము n.s. The bridge or division of the nose

ముక్కుపొడి Snuff

ముక్కురంధ్రములు The nostrils

ముక్కలు Rice flour

ముక్కానే or ముక్కాన్ని n.s. A measure of grain &c equal to five మానికెలు q.v. Ciphered thus ౡ : Caaw Dw 2 (210) 869

ముక్కెనగుండె n.s. The heart: a low word. applied to animals

ముక్కెర for ముకెర q.v. Caliwai 99.2 in one ms. Also निरंकुशोपाख्यान 2.132

1 ముక్కుమంగర a certain useless forest tree

2 ముక్కెన బండలు Panch 3. 224

3 ముక్కుబెల్లగము. H.D. 2. 1059

4 ముక్కుపుల్లరి, or, ముక్కుపుల్లరిపిట్ట The common snipe – Jerdon (XII. 207) No 337

Browns Telugu Dictionary

ముక్కెరదవ్వు n.s. The heart. a low word. See నురుగుదవ్వు. See ముక్కెర

3 — ముక్కోటి ఏకాదశి A fast held in Margasira

ముక్కోణం A triangle

ముక్కోపం Hasty anger, passion. See ముక్కు

ముక్తము adj Freed, released, liberated, discharged, sent, as a weapon ముక్తకవచం freed from his coat. See ముక్తి

Vema 740

ముక్తకం ns An abridgment, shortening. Satyab 4.5

౪ — ముక్తపదగ్రస్తం n.s. Reiteration, somewhat similar to capping verses. See instances in Manu V.133 and Narsa Bhupal. 2.178.

ముక్తాఫలం ns. A pearl See ముక్త -- Kanyaca Puran 4.44 ముక్తాఫలలిపి a pearly hand, in writing, i.e. round, clear & beautiful

౧ — ముక్తాయించు

౨ — ముక్తార్థం ns The import, the plain meaning or purport. Summary, substance

ముక్తావళి } A row of pearls Tara 1.1.

ముక్తాస్ఫోటం a pearl oyster

౧ ముక్తాయించు To quaver To pause. stop

౨ ముక్తాయింపు a long quaver

౩ ముక్కెరమానువు A door post? Tel. Miscel 3.427

౪ ముక్తిస్వేచ్ఛ Freedom, release, liberty DB. p. 89 line 14

౫ "Muccōti Ecādasi" "The 11th తిథి of the first fortnight in Margasiras. A fast observed in honour of Vishnu and kept all day and night: sleep being forbidden." Warren p lvi (the ultimate page of his volume)

ముక్తి n. Deliverance, salvation. beatitude. Final release from all transmigration, Emancipation manumission, liberation

సంసారముక్తి, or దేహముక్తి release from all earthly bonds, or mortal ties Vema 481 - 339. 494. 495. 740

ముక్తుడు He who is freed, emancipated, released from the body. Vema 516

ముక్త see ముక్తుడు

S ముఖ్యం (in compounds) adj First, initial, And the rest - Etcetera A. 6. 132 = ప్రభృతి, మొదలయిన

Browns Telugu Dictionary

స. ముఖం ns The mouth

The face, the countenance.

The front. నఖముఖములు the points of the nails

Side, quarter, part (see ...W)

End, close, finishing

Commencement - నిశాముఖము Evening Suca 3.260

Means, expedient

View or position of an argument, light

ముఖంముచ్చు To countenance, to bend an ear. ముఖం తిరుగుతున్నది I feel giddy.

వెఱ్ఱిముఖం a stock head, a silly thing a foolish body. చిన్నిముఖం అయినాడు his countenance fell. - శ్మశానవాటం ముఖం Bilh 3.26 - కథాముఖంబున నే Mandh 1.8. by means of a story. అర్ధముఖం the profile or half face. శ్రీరామముఖముగా నన్ను రక్షించవలెనని I pray that for the sake of Saint Rama you will release me. ముఖంగా Towards పడమటముఖంగా towards the west. వానిముఖం an expression in cursing - his eyes be —. contracted for వాని ముఖం + ముద్దం తెల్ల

ముఖంతప్పించుకొను To skulk, abscond

(పా) ముఖమెరుగని పిల్లవాడు A boy that as yet knows not the face of a woman - i.e. entirely chaste. అందరు ఏకముఖముగా వుండక లేరు As they were not unanimous: were not all of one mind. వాని ముఖము చెప్పుచున్నది he read it in his face - In M Dro 2.275 బాణాకర్షణాముఖ (సం) ...

Browns Telugu Dictionary

ముఖాంతర్గతుండి

ముఖకళ

ముఖజాతు Born from the mouth (of Bramha) a word for a Bramin.

ముఖితా Local XIX. 57 line 11.

ముఖద్వారం The mouth of a river - the bar at the mouth of a river

ముఖపట్టు The headstall of a horse

ముఖప్రీతి Modesty, shamefacedness

ముఖభంగం Humiliation, ~~being out of countenance~~ - rejection, scorn

ముఖభూషణం The ornament of the lips - a phrase for the scarlet juice of తమలపాకు

ముఖమంటపం The porch or entrance chapel of a Temple BP. 4. 374

ముఖమాటం Partiality - ఆ మొగమాటు \4. 1501

ముఖము మ్ర్వివినులు

౪ ముఖరం | ముఖరమైన adj. Noisy: resounding, aloud uproarious, (అతివారవలు)

3 Lalitop. 4.10. Lucas. 3. 294. Rbh 2. 38 5. 149

౧ ముఖరుత్తు n s A makebate, a troublesome ~~man~~ or noisy fellow.

౧ ముఖరాళి n. s. A mob, a set of noisy people, Manu Cha 5.47.

౨ ముఖరోగం Tooth ache

౩ ముఖరఝురము R VIII. 93 a roaring cataract

౪ See note on మొఖరి.

Browns Telugu Dictionary

ముఖవచనం Verbal communication, word of mouth.

ముఖవస్త్రం A veil (Mahr. Dict.)

ముఖస్థమైన adj. Ready at hand.

ముఖాంగ Brihan Narad. 1.5.

ముఖాంతరం ~~adj~~ adv. By means of, through
నాతో మల్లని ముఖాంతరముగా

ముఖాముఖి Face to face Tara. ~~I~~ 3.84
ముగి, ముగియు (ధ) ముగి v.n. To end, finish – Better spelt –గి–
ముగింపు

ముఖుడు (from ముఖ the face) a word used in compounds, ~~as~~ as చంద్రముఖుడు 'of glorious face' సుముఖుడు, దుర్ముఖుడు, అధోముఖుడు

ముఖ్యమైన adj. 1. Chief, primary, principal, eminent. Desirable, proper, right, good 2. Urgent, indispensable, 3. General, usual, 4. Real, downright. 5. Especial, particular, 6. Literal ముఖ్యార్థం the literal sense. 7. Probable, likely. ముఖ్యమైనభాగం The bulk of the work, the greater portion, ముఖ్యమేమంటే In fact, in the first place. To tell you the truth ఇదిముఖ్యం This is a great point. ఇదిముఖ్యంకాదు No matter for that. It signifies etcetera in Vema 1442. in Sansc ముఖ్యాః as see

3 Lalito VI. 31. X. 19. కనుకఇదిముఖ్యం This is all

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

I have to state. అదియిట్లాంచేస్తేముఖ్యం You had better do it so. ... In Tara V. 76 it means ... ... As an interjection it means "In short" – in fact, indeed

ముఖవాస Paun, areca &c. – as a sweetener of the breath (Molesw: Mahr D.)

3 వాండ్లకుపెట్టేతీరేగాని ముఖ్యమేమున్నది you must pay them: you have no alternative. No matter: you must pay them – – ముఖ్య Et cetera Dab 143 line 10

Browns Telugu Dictionary

ముగురు or ముగురు ~~Three~~. A verse says కం॥ ఏకతె
కు జగములు ఏకాకినను అగణితమగు నిర్వికారమైన అంబుధు
లింకుర్వము గురాండు వారుగుండిన సంగుణా కరసత్త్వ
గవెమున్కులు బాడుచుచున్.

౪ ముగులువు v.a. To end or be ~~[illegible]~~ finished, see ~~M.~~ ముగియు

1 J ముగ్గబోయు v.a. To slack lime

J ముగ్గవేయు v.a. To ripen fruit in baskets in a house

౧ - J ముగ్గు n.s. ~~[illegible]~~ A pattern or diagram (రంగవల్లి) (వర్త్రం) drawn
with lines of flour or coloured powder to avert demons from

3 the threshold. ముత్తియపుముగ్గు n.s. Seed pearl. Satyabh. 3.158
ముగ్గుచెరుపు To spoil his plans, to break the spell. See వెంత
ముగుదాళ్లు Limestone ~~round~~ pebbles ~~arranged in a pattern~~
~~in the earth before a door~~. See వెంత... ముగ్గువేయు
to set a pattern Vema 1841. (ముగ్గుబడ్డి) Jaimini VII.52

ముగ్గుపొడుం See Reeve page 1115–1116

ముగ్గు v.n. To become ripe, to be slaked ~~slackened~~ as lime, to waste away
perish, be damaged or spoiled... DR Kish. p. 320

ముగ్గురు adj Three

ముగ్గాయి n.s. a gag. a difficulty or puzzle. — వసుచరిత్రవిద్వాం
సులకెల్లముగ్గాయి The Vasu charitra is so hard as to puzzle the best
scholars. From ము before (in the mouth) and కొయ్య a stick

౬ Or ము is contr. for ముందు in the mouth

౫ - S ముగ్ధ n.s. A simple maiden. See next word. = ప్రథమవా
లనిది । శకరి R.5.211 ముగ్ధుడు D Sananda, p. 206.
వెనుగి ప్రదక్షిణ ముల. ముగ్ధుండు ధరణి । అగణిత త్రైష్టవ

S ముగ్ధంబైన adj Simple, artless, girlish, innocent,
silly, childish Dasav 1.125. Tara 2.72. ~~R.5.211 = ప్ర~~
~~థమవా~~ ప్రథమబాలని

ముగ్ధభావము

ముగ్ధుడు B.X.522

౧ ముగ్గు Gravel, pebbles (these two words seem
to give the radical sense)

౨ ముగ్ధ Amrugam XVII à Chezy
ముగ్ధే ముగ్ధతయైవ నేతుమఖిలః కాలః కిమారభ్యతే
మానం ధత్స్వ ధృతిం బధాన బుజుతాం దూరే కురు ప్రేయసి
సఖ్యైవం ప్రతిబోధితా ప్రతివచస్తామాహ భీతాననా
నీచైః శంస హృది స్థితో నను స మే ప్రాణేశ్వరః శ్రోష్యతి

3 See Reeve, page 1115–1116

౪ ముగ్గబెండ్లు name of a particular tree — mugga

౫ ముగ్ధ See on వరాహ్యము Amrug XXX Entered under ఉల్లాసం

౬ In Local (Tewt 5. 549 line 5)
అతడు మన్నెములలో వడి అందరికి వలుగా
ఉముల్ల అయి ప్రవర్తి He has fled to
the hills and is the curse of the country

Browns Telugu Dictionary

ముచ్చలి n.s. a sort of fish H. 4. 225.

ముచ్చటించు v.a. To converse, talk, chatter, To be covered (with lice)

ముచ్చట n.s. Tattle Chat, woman's talk, prattle ~~Discourse, conversation~~, Towntalk, rumour, news, topic Occurence, matter, ~~charms beauty ...~~ ~~...~~ Fondness, fancy, liking, ~~inclination~~

Prettiness, charm Freak, playfulness, sport, Vish Pur. VI. 273. Tara III. 7.87. IV. 55 Surabh 110. Taranga D. 564. Chamat. manj. 3. 112. Utt R. 4. 259

నా ముచ్చటలు ఉదేర్చు N.7 ~~42~~ 183 Ahal. 113 to satiate my longings

~~ముచ్చటైన adj. Elegant handsome~~ ముచ్చటగా ఉన్నది it is very nice

ముచ్చటపడు v.n. To fall in love with, be enamoured of Sar Dwi 558. KP. 3. 108

ముచ్చటలాడు v.n. To be fond of. ~~Sar Dwi~~

ముచ్చటలాడు, ముచ్చట మాటలు v.a. To talk &c see ముచ్చట

ముచ్చటలాడు v.i. To talk or converse Ahal. leaf 45 line 4

ముచ్చవరం adj. Three çavalas – that is three eighths of a pagoda: being one rupee and one third. See చవలం

ముచ్చి n.s. A moochy – the name of a trade who work as cabinet makers, upholsterers ~~as~~ gilders, painters, ~~toymakers~~ bookbinders, & saddlers and toymakers. Some are portrait painters. In public offices a moochys business is to make pens rule and bind paper & seal letters. The builders of palankeens are generally of this tribe

ముచ్చటలాడి n.s. A fond girl, a merry girl. Dasav. 9. 153. from ముచ్చట q.v. or the plural and ఆడి q.v

మన నష్టము ముచ్చట కాదు I am not talking of our loss

గుఱ్ఱము ముచ్చట పెట్టింది Pal 54 the horse was frisky or in high glee ... Tel Misc. 2. 710

నాకొక ముచ్చట అవుతున్నది It strikes me – a fancy occurs to me – it came into my head Observe the following use – వానికి మాటలాడేమి ముచ్చట he is fond of conversation.

Browns Telugu Dictionary

ముచ్చికె or కై n. s. Husk or rather scales like those at the stalk part of a cocoanut.

ముచ్చికొను v. a. To ~~sneak or crouch~~ contract, or fold up. Suca 2.288. కు

అనిపలుకబుషులు మదిచెనగినగా మేనెల్ల ముచ్చికొనుచున్ పులిమె।
ల్లనెయువలికి బునిచెసవం। గునన్నప్పుడు లతలు దెంచు మనైనమం చార్చె॥

~~ముచ్చిమి n. s. Roguery, theft, filching.~~

ముచ్చిరులు To grieve ముచ్చిరనేల why grieve or sorrow? M Udyo 3.104

ముచ్చిరితనం n. s. or (ము). Distress, trouble. Bhag X.239

ముచ్చిరులు v. n. To grieve, or be in distress M. Udyog 3.104

ముచ్చిలి n s Stealth

ముచ్చిలి adv By stealth Bhag X. 164

ముచ్చిలింపులు
ముచ్చిలిపడులు
ముచ్చియులు. } v. a To attack, invade, fly at. To rush on.

~~ముచ్చిలిపడు~~

{ ముచ్చిలిగుంట n. s. Local VI. 163 line 11 The nape, or hollow at the back of the neck (vide SC in కృష్ణాలంక.)
{ ముచ్చిలిగుత్త the nape. Vema, Verse మూలమలవంక &c

ముచ్చిలిపడుట

203

ముచ్చుబంగారం n. s. Tinsel used by gilders - See ముచ్చు.

The quotation proves that it must be a transitive verb - and indeed it is contracted for ముడుచు కొనుట - to fold or bend up

Browns Telugu Dictionary

ముచ్చి ~~ము~~ వీసె. Local VI. 96 line 12 Three quarters (of a rupee) This is the Chensu dialect.

ముచ్చు n. s. A rogue, a thief, eater of, drinker of గొర్రెముచ్చు a sheepstealer. A wretch [illegible]ముచ్చు a cannibal. A simpleton, దుక్కిముచ్చు a rogue? a rustic thief, మునిముచ్చు Vema a hypocrite Satyabh 3. 137. where it means a ninny see నాంచిముచ్చు Marcand 2. 163.

ముచ్చు adj. Roguish, thievish, Vema 215. 52. ముచ్చుపొద్దు Midnight (Dipica) a needless word "Thief time"! ముచ్చుచూపులు Roguish glances A. 6. 19

~~ముచ్చుకొనుట See ముచ్చుకొనుట~~

ముచ్చుతనం Prank, roguishness, roguery thievishness Satyab. 4. 232

ముచ్చురించుట v. n. To grieve, or be in trouble. Bhag X 239.

ముచ్చె - plu ముచ్చెలు ns Shoes

ముచ్చె adj Of the moochy or workman, artisan caste: who are generally painters, paper fitters, makers of saddles, toys trunks &c.

ముచ్చెకర్ర A spungy wood called [illegible] So called because much used by moochees or artisans, figure makers—

ముచ్చెపని Lacquer work

ముచ్చెపెట్టె A lacquered box

ముచ్చెబంగారం Gold leaf

ముచ్చెమల Same as [illegible]. = [illegible].

ముచ్చెలు Shoes

ముచ్చు n s in some compounds means "eater" Thus a certain bird is called ముష్టిగింజల ముచ్చు or "Poison-nut-eater", another is తొండలముచ్చు lizard eater and సారాయిముచ్చు a toss pot or tippler – [illegible]ముచ్చు Utt H. 4. 15 a brute of a ploughman – మడిముచ్చు KP. 3. 208 A pretended saint .... a thief Dab 236, 13 & BD. 5. 773 ... నాటిముచ్చు One who leers under his hat: with a cat's glance. Or – with a sneaking eye.

ముచ్చుచూపులు [illegible] P. 4. 255 notes

Browns Telugu Dictionary

ముట్టెవాండ్రు A man of the ముట్టె caste

~~ముటంలు~~ Faggots

ముట్టుకోసు Cauliflower - ఆకుకోసు being cabbage

ముట్టెగించుట v.a To rout up earth with the snout (as a pig)

ముట్టెగించుకొనుట v.n To look sulky - to turn up the snout or nose

౩ — X ముట్టడి n.s ~~Sieg~~ Siege, blockade

ముట్టడివేయుట v.a To besiege - also expressed ముట్టడిబెట్టుట Local Rec. 3.86 line 14

~~ముట్టువ్రత~~

ముట్టుబడి ~~a~~ payment, delivery, arrival

ముట్టు adj Menstruous - Cala Sas 2.75
ముట్టుగాళ్లు వేసుకొనిన నడుచుట to walk bowlegged like an ass: గాడిదవలె.
తెచ్చిపెట్టిన ముట్టుగాళ్ల విద్యది is a proverb

ముట్టించుట v.a

ముట్టించుట v.a To deliver, pay, make it touch
To light a candle BP. 4.386 i.e communicate (fire)

౬ — ముట్టుగాళ్లు వేసుకొనుట v.n To ~~kneel down~~.

౧ / ౪ ముట్టుకొనుట v.a To touch, meddle with

౧ ముట్టు n.s Touch - Defilement by contact. Hence, the menses. ముట్టుపరి the privacy or chamber used by those who are menstruous ముట్టుగాచ్చినది she is menstruous. See కొరముట్టు & కొత్తముట్టు

౨ ముట్టు adj Defiling, foul, unclean, menstruous
ముట్టుదాన menstruous

౩ ముట్టచెప్పుట To deliver, ~~make over~~

౪ ముట్టుకోల (Touching staff) పట్టుట Pal 241. line 8

౫ ~~ముట్టుగాలుపట్టుట BD|5.457 = తుదముట్టేటట్టుగా సేవించుట To love or worship him to the end~~ Entered in next page

౬ ముట్టు Tool, instrument. పనిముట్టు the same
కన్నపుముట్టు BD|5.712/807 A housebreakers tool for boring walls

Browns Telugu Dictionary

ముట్టు v. n. To arrive, be received or paid BD|5.795

To be kindled, as fire. To come on, as a storm M. Santi, 3. 291. or break out as sweat or the menses. చెమట ముట్టెను he sweated

x ~~చేయి ముట్టుట Vish P. 8. 64 to gather round, or~~

3 – ~~hem in, v. a~~ గూడి ముట్టుట To meet together

౧ – Veer Cha. ౯. 90 ౬

ముట్టుట v. a To touch BD|5.760

Vem 1358. 1827 Chatu 1.49 M Anu. 3.289 BD|4.1078 \4.1994

To arrive at or reach Vish P. 2. 32

To sting (as a serpent does)

To touch or affect the heart Radha 3.102

= తగులుట = అంటుట

ముట్టు ముట్టుట To hem in, surround. Vish P. 8.64

ముట్టని

Camud 49 says ముట్టనివైనవెలంకమంచ కొంగిలితెప్ప

ముట్టు సందు A blind alley: a lane the end of which is closed by a wall – No thoroughfare

ముట్టె mischievous, rascally, precocious ము. ౩౭ – ౩౨ – 138

ముట్టె ns A snout, beak, bill. A kernel, a fruit stone మామిడిముట్టెవంటిమొగము a haggard face

ముట్టుచివికె

ముడత, ముడతలు. ns. Wrinkles, tangles, knots crumpling ముడత తెగులు a transient blight in corn, that goes off again

ముడవ An earthen platform or terrace = ముడవ = నట్టు This is an error for ముడవ

206

౧ ముట్టచెప్పుట To pay, deliver payment.

౨ ముట్టుగోడ A buttress

3 ముట్టుబట్టుట In M Santi 4. 152 ముట్టుంబట్టున is rendered బలాత్కారంబున – In BD|5.457

ముట్టగొలిచిన ఫలంబు ఇట్టుండదవలదె To worship to the end, or, with unfailing devotion In Parvata Puran IV. 127. ఆ॥ సన్నుతపంచమస్వరము సంభవమైన గానంబు ముట్టగా Here it means to be touched, to resound, as a tune. In Vasu 4 170 రాత్రి తుదముట్టగానే when it drew towards morning – when night touched its close.

౪ ముట్టెచేప ? Russell No. 49. అలముట్టె No 171, కొరమట్టె plate 50, వానెముట్టె 52 నెత్తికంటముట్టె plate 54

౫ In M. 9. 2. 4 ఉత్తరము ముట్టున తూర్పు North East

Done

మురి, plu మురులు ns a knot. A tie, a truss, a sheaf. A puzzle. A twist, a twirl = మురి. A pocket. Ila 2.167
మురి or మురి is the letter while నామురి is Dasan. 9.256 Bhag X. 418 G. XI. 148
Vish P. VII. 135. మురిమురి bashfulness (see Bhadra 3.297) మురిమోపు A. 6.97
మురివిప్పు To open a knot; to open a pocket, to pick a pocket. explain a puzzle. Money being kept in a small knot in the handkerchief or skirt, that serves for a pocket.
కనుబొమలు మురిపెట్టు To knit the eyebrows -- 2

మురి
మురికట్టు Ila. 1.13 or is it మొదరకట్టు, or జరకట్టు?

మురికట్టు n s Certain fees on a crop for the benefit of the landlord. A truss of straw a sheaf

మురివేయు To tie a knot. To tie a knot in a man's cloth to remind him that you call upon him to be a witness

మురికాళ్లు Knock-knees మురికాళ్లవాడు a man who is knock-kneed.

మురిజొన్నలు see మురి

మురిపంచె A plain cotton cloth without any coloured border
~~మురిబట్ట~~.

207 198

Bald. Plain BD. 4.474.

1 మురి adj Closed. knotted, Plain, unornamented. మురిపువ్వులు unblown roses. Ila. 2. 163 మురిజొన్న is an unopened ear of corn, మురిబియ్యం rice not well cleaned (మురిపువ్వులు, linseed not cleaned)
2 Bhadra Parin 3.297. ... In Enugala p 33 మురివక్కలు is Unbroken (whole) areca nuts.

3 మురిజామవారు or ... a cloth without any coloured edge and worn only by widows

To hitch

4 మురికొక్కు n s A weevil - see ...

5 Note - All that is not మురి is ... i e All that is not good is bad - Satach doubts the phrase
6 ... మురికట్టినారు our ancestors have laid down this rule, or held this doctrine.
2 In Local Rec. 3.70. line 9 ... మురి పెట్టు he confused the affair - in a hitch -
... మురిపెట్టు
...
5 ... మురిపెట్టు he made a hitch in the business
7 మురికొప్పులు. DRU 442 line 7 DRK. 372. మురికొప్పు ...

3128

Browns Telugu Dictionary

ముడిబియ్యం

ముడిగ ns A knot. See ముడి A bundle of straw

౬ — ముడియవిడుప్పు a pickpocket

ముడివడి ns Tangle, confusion Pal 420

ముడివడు To hitch, become entangled HD. 2. 1389 ~~To object~~, make difficulties. Dasav VII. 312 where see the note. [C says To be tied in a knot, to succeed!]

౩ —

౨ — ముడుగు v: n To shrink [ముణుగుడు means To sink, to drown, ~~to dive~~] – see Das: 1. 227, Tara 5. 24 (note) to sink, as a ruin. Vish P. 8. 93

~~ముడుచుట~~

ముడుచుకొనుట va To tie up. To set aside, by vow, to devote. To make (a face)

ముడుచుకొనుట v: n To be tied up, to shrivel up shrink, be chapped, to be contracted

౭ — ముడుచుట v: a To tie up, knot, fold up, close To bend the knee Mand. 3. 198. – Tara 4. 38. To pack ~~t~~ up. To wear, as clothes or a chaplet, put, money in his purse. BD. 5. 1097

— ముడుపు ns A packet, pack, pocket, bundle purse. roll. A vow – the article promised by a vow (అద్దములోనిదిబ్బ ముడుపు) Ahal 3. 48 wealth merely viewed in a mirror

208 199

౧ అతనికనుబొమలు ముడుచుకొన్నవి his brows were contracted by anger

౨ ముడుగు A knot ముడుగుగొడిన బొంగరాంగి D. Nav: 42

౩ ముడిపట్టుచీకటి thick darkness

౪ ముడుచు v: n To close, be closed (as a flower) Vish P. ~~8~~. 93 VIII. 93 Suca 3. 399.

౫ మోము ముడుచుచు Vasu 3. 218 hiding her face

౬ ముడియం, a word like పల్లె used in the names of some hamlets – (బి)పల్లెలముడియం (గ్రా)మము Local 1. 304 line 14

Browns Telugu Dictionary

ముడుపు n s A bone

~~[illegible]~~

ముద్దీకం n s A halfpenny, called ten cash

ముడ్డి n. s. Simply, the breech The rump. also The anus [Appa Cavi 1. 331. condemns it as a vulgar word: I have heard it in a prisoners statement]

ముడ్డిపూస n. s. The rump bone. Some erroneously use this word for the kidneys.

7 ముసాక

~~[illegible]~~

3 ముసాకరాపులు n s Hobble, troubles, annoyance

ముసిగారం n s Failure, deficiency

1 ముణిగించు v. a To sink, immerse, drown

1 ముసాంగు ~~A vegetable the pod of which is more than a cubit long. [illegible] a similar one the sticks of which are used~~ in curries

మునుగుకొను To be coiled up

ముసాంగి

మునుగు v. n To sink, drown, dive, shrink Hams. 1.200 Subhadra 2.116. [illegible] BRY ~~864~~ 846. ... అపని మునుగుతేలు తూగుచున్నది that affair is still in uncertainty

మునుగుదామర ~~The mimosa pudica? or sensitive plant?~~ समंग Ainslie 2.432. The SC gives this as = [illegible] which is the Hibiscus mutabilis. Y. = [illegible]

మునుచు see ముడుచు Sara 4.88

1 query, an error for ముసాకరాపులు?

1 ముసాంగు - see ~~[illegible]~~ మునగచెట్టు

3 [illegible] the tiger was now at bay - [illegible] I was lying upon brambles

5 [illegible] they reviled him behind his back [illegible] - Same as. Local Rec I. 130 [illegible] "which accounts for the milk in the cocoanut. --- [illegible] I found it hidden under him - he hid it by sitting on it. [illegible] roguery hides under the judgment seat

7 [illegible] As the demon possessed her they are engaged in curing her

Browns Telugu Dictionary

ముత్ (In composition) Three or third. See ముత్

~~ముతక ns Coarseness~~

ముతక adj Coarse.

ముతి ns Death. (For మృత్యువు) Vema. 189

ముతుక ns Coarseness

ముతుక adj Coarse.

ముత్తే Dear, my dear, my cousin Charitra ~~p 233~~ I.2951
where some mss read తల్లి

ముత్తయిదు see ముత్తైదు - This is Cannadi

ముత్తరం Three steps (see తరం) in genealogical series

ముత్తరంగాలు Three waves. Mandhat. 3.11. See ముత్ and తరంగం

ముత్తరలు Tel Bibh 2.153 Anir. 2.65 ? the three folds that appear above ~~between~~ the navel ~~and the pudenda~~

ముత్తరాచ see ముత్తరాచ which place here

ముత్తవ ns ~~An old woman. (Abb Dubois)~~ The same as ముత్తవు

ముత్తవతల్లి A great grandmother: an old woman, a beldame.

ముత్తవపులగముబెట్టు (Sab Calp: in బెట్టు and బిడ్డ and Ainslie 2.297)
Pavonia Odorata, (Willd.) Root of the sweet smelling Pavonia

210

ముత్తరాచ A tribe of Hindu descendants from feudal tenants who were holders in black mail - a species of militia who often are freebooters - See Madras Journal Jan 1837 (vol 5) page 83 note, line 8

Pavonia Odorata is in Rox 3.214 called చిట్టిబంద but Q says ~~అముబలక~~ అముత్తే

ముత్తవ్వ BD\3.800 A great grandmother

ముత్తాత ns A great grandfather

ముత్తి Salvation (for ముక్తి q.v.) Vem. 671. 1021 Nela Parin 1.21.

ముత్తికె ns Siege, blockade. Panch Tant. prose TT. vol. 189 leaf 4 & 5

ముత్తిగ Local Rec. Vol 5. ... & 296

ముత్తియము ns A pearl. Any bead or concretion ~~gummy drop~~ resembling a pearl: such are found in bambus &c. Tara. 1.16. III. 3. ముత్తియముల వంటి వ్రాలు a pearly (or delicate) hand writing

ముత్తిరాజువారు } A tribe of Sudras descended from రాజులు or lords - Squires or ~~poor~~ gentlemen by descent.

ముత్తరాజులు

ముత్తెం The measure of three ... ములు

ముత్తువప్పులగ A certain tree, apparently the same as పేరామడం Perhaps the Pavonia odorata called ... in Sanscrit.

ముత్తెం ns A ~~pearl~~ pearl. Any gummy drop resembling a pearl. See ముత్తెం & ముత్తియం

ముత్తెంపుచిప్ప A pearl oyster. Mother of pearl
A certain dish or preparation of rice. Yayati 4.184 Hams. 1.118.

A pearl has been found in a periwinkle - See Times 23736 page 4 col 1. "Any concrete ~~body~~ bead white & semitransparent is called a pearl. A pearly hand (ముత్తెపు వ్రాలు) may more properly be translated a free hand - being derived from ముక్తి freedom. Various sorts of bdellium are called pearl - as see Class Jour XVIII. 273 this being a general word for a concretion. A pebble sufficiently hard to cut glass has been found in the joint of a bambu cane. Philos: Transacns 1791 - see further in (Madras Newspaper) Spectator 19 Sep 1840. p: 24. It is known as a drug called "Tabasheer" See minute description by Dr Russell (in Phil. Trans. vol 80) in Ann Reg 1790. "Nat Hist:" p 63-66 - See Ainslie 1.420 where it is called త్వక్షీర which 2W spells త్వక్షీర - There the Arabic name طباشیر is given see 2Richn 962 an evident corruption from Sansc. Ainslie calls it in Telugu వెదురుప్పు a likely name enough. But that is a separate article

పెద్దముత్తువప్పులగము అనగా అలబల. Q

ముత్తైదువ / ముత్తైదువ } ns. (Cannadi) Goodwoman, mistress, goody dame — or gossips. The brideswomen, who are always wives (not maids or widows) Vema 1261 Ratnavali 4.137 From ము i.e. మునుపటి former ఐదువ wife — one already a wife ముత్తైదువలకు పెట్టు నావల we celebrate a rite in honour of the departed dame.

T ~~[illegible] ns. Dame, lady~~

ముత్తోపాలగం A corruption of ముత్యపు పల్లకి

ముత్తోవ్వ... జననీ. జననులతల్లి... సర్వజ్ఞ. D

ముత్యం ns A pearl — See on ముత్తియం

ముత్యాలమ్మ A certain local goddess: Notre dame des perles.

ముదంబైన adj Charming, delicious, agreeable Chatu. 1.46

ముదం ns Delight. Love, lust, Pleasure. Tecc V.R. 6.21

ముదలకించుట / ముదలించుట } v.a ~~To introduce (a topic) [illegible]~~ Ticcanna. U.R. VII.78 To address yourself to a person — To repeat or reiterate. ముదలింప DRK.16 BD\5.644.993 & 240 DRY 354 .. In Panch 1.521 — On a review of these passages it is proved to mean To front or oppose; to scorn. To greet, or meet joyfully. To greet, hail. To front. Pal. 110 line 18

T ముది adj Old, ancient. Hams. 2.53. BD. VI. 266 ముదిపోరు old men's squabbles Dab 140 ముదియెలుగు BD\5.1311 an old bear.

ముదిత ns. A maid, damsel, lady Vem. 1003, 2071

ముదితనం ns Age, decrepitude.

---

౧ ముదం M. 1.8.32 Dasav. 9.394, molli. 1.25. VishP. V.272. VI.8 Tara 2.44. Hams. 2.52-70 IV.340. M.1. VIII.119 —

౨ ముదలకించుట / ముదలించుట } To meet, or front, either as a friend or foe; Pal. 110.10 (line 30) = the word ముదలించి See mudā

౩ ముదమున్నగ A.4.234 (267) is rendered [illegible] See on [illegible] Error for [illegible] mad-mast, careless thro pride

౪ ముదశ్రు A.6.6 i.e. ముద్ అశ్రు tears of joy = ఆనందబాష్పములు

౫ ముదలకించుట R.5.190 is rendered ఎత్తిపొడుచుట To taunt, to speak smoothly but this is certainly wrong — See BD.1.671 where it is spelt —ర—

౬ ముదలి Suca 3.359

౭ నన్ను ముత్తైదువరావలసినది I invite you to come & be worshipped — ముత్తైదువ ప్రార్థన (Letter from Reeve p: 1120)

౮ ముదలపెట్టుట KP.1.93 & Suca 3.363 (359) అనగా సెలవు ప్రసంగుట, చెప్పుట. To command permit = give me leave

Browns Telugu Dictionary

ముదిమతు ns A benefactor వరమిచ్చువాడు తుశేద్దైవం Sar Devi 572. He is our god who bestows what we desire

ముదిమి ns Age, decrepitude. Vema 367

ముదివడు ~~adj Decrepit~~, ancient. Sara. 4.41

ముదిముదితప్పిన Decrepid. worn out with age. Ahalya. 15. See తప్పు

ముదియు ns To grow old
Vish P. 2.48. VI.223. Vema 120. 206. 1091
ముదిసిముప్పు B.D. 4. 311. Decrepitude

ముదిరం ns A cloud

ముదివగ్గారుడు H. 3. 260 is imagined to be a cant phrase for ముదిరినవెధవ old wretch
It literally is "This old V" But ముదివిగారుడు is the true reading.

ముదిసెవితనం

ముదుర adj Coarse Hams. 4.40 Soft మెత్తని. see M Bhish 2.71

ముదుక } A senior, an old person M Dro 1.135

ముదుకరాలు n. s. ము. ప్రోడా. ర. ౧౧౧ = ముసలిదాని. (This now is only a canarese word.)
మా. శిల. ౧౧౩౦౧.

ముదుగు ns. Coarseness.

ముదుగు adj Coarse Mandh. 3.42 ... Local XIII 10 line 13

ముదురకంపము see ముదురుకొన్న

ముదిసిముప్పున in old age BD 4.1249 In Vema (1842) 2.227 ఉదితేరముదిటకు నంగన

ముదురు ns Maturity, ripeness, age
ముదురు adj Mature. Elder, senior, old, ripe
ముదురుట ns To mature, be grown or settled, reach height
ముదిరిన Full, peak, intense, inveterate, set in, as summer or winter
చలికాలం ముదిరింది winter has fairly set in

ముదురుపెండ్లం
ముదుల... Suca 3. 359 363 ... KP. 1.93
ముదుసలి adj Old, ancient

ముదుసలి ns A crone, beldame, old person Vaizaianti 4. 28

ముదుసలి adj Old, ancient Parizat. 4. 48 Rbh 2. 108
ముదుసలి ns An ancient, beldame, crone: plural ముదుసళ్లు A. 4. 26 or old man A. 5. 48
ముదుసలితనం ns Old age

ముద్దవలు The grain called వసలు Suca 3. 316

ముద్గరం ns. A mace or club, a hammer. Bagala. I. 2. Telugu Bramhand Pur: Adhyatma R. Sund. 206 BD. 5. 357\ 1431
ముద్గులు The same as ముద్గరం

ముద్ద A simple maid (for ముగ్ధ
ముద్ద ns A lump, a mass ముద్దగొను To form or collect in a mass, to sit down squat Vem 816
తడిసి ముద్దవుతారు They are soaking wet, or, are a mass of wet నెత్తురు ముద్దైపోయినది It is a mass of blood. it is all bloody, soaked in blood.
ముద్దకమ్మరవాళ్లు ns Smelters: smiths who work at smelting iron

ముద్దకవ్వం a sort of churning staff, with a heavy mass at the end.
ముద్దమాను a paste of rice and ashes applied to ...

ముదురుకచ్చరం a fixed hand, or formed handwriting
ముదురువెంట్రుకలు Bristles, stiff hairs

the eye of a drum (the black spot in the centre of the head) for the purpose of regulating the tone —

ముద్ద a mouthful. Pal ముద్దఖర్జూరం a lump of dates తడిముద్ద a wet wisp of clothes
గొల్లముదుసళ్లు old women who guard the seraglio Suca 1. 293 295
లేతచిగురు a sprig a tender green leaf ముదురాకు a leaf that is ripe and brittle పండుటాకు a yellow leaf, of the autumnal tint. ముదురుమొగం the face of mature age, set features

Browns Telugu Dictionary

ముద్దకొలిమి n.s. A forge for smelting metal. From ముద్ద a lump and కొలిమి a forge

ముద్దపప్పు n.s ~~A sort~~ of peas ~~pudding~~ soup SC in [illegible]
ముద్దవాయువు The cramp

[illegible]

ముద్ది This word is admitted by Vencaya & by Campbell. but appears to be an error No – right – Suca 3.21 = ముసలిది
ముద్దింపు)

ముద్దియ n.s. A charmer or darling. Sucas 3.41 Bhag 3.996. In Hams. 2.53 ముదిముద్దియ is an old woman. – ~~The stamen or pistil of a flower~~

ముద్దు n.s. Sweetness fondness, delight caressing toying. Love B.D. 5.368 A Kiss (Meaning love) Ila 3.141. Radha 1.21. 869 (= ముద్దు) Bhadra Parin. 3.295 ముద్దుచూపుట To evince love (Meaning a kiss it occurs in) Tara, 2.96. ఆకెదముద్దు పెట్టుకొనెను "she kissed his –" ~~Bahund~~, Bahulaswa 5.177, Pros. p 28. line 4 ముద్దుపెట్టుకొనుట To kiss. Tara 2.96. or ముద్దుమెట్టు or ముద్దాడుట or ముద్దిచ్చుట or ముద్దుపెట్టుట || ముద్దుకొమ్మరా Give it

me if you love me అదిచూస్తే ముద్దువస్తుంది I am delighted to see her. She is very charming ~~I am overjoyed to see her. [illegible]~~ She is very lovely I have set my heart on her I doat upon her ముద్దులమూటకట్టినది She is a bundle of kisses, she is radiant with loveliness ముద్దులతమ్ముడు my darling little brother ముద్దులయ్య my sweet lord.

... (ప్ర) లోకాగమముల సూక్ష్మములు కనుక్కోవటం బహుకష్టం It is very difficult to perceive the niceties (delicacies) of local adaptation or meaning – కాకిపిల్ల కాకికి ముద్దుకాదా Surely the crow's chick is dear to the crow – i.e. the beggar will love her brat

A sort of fish? కరముద్ది Russell plate 48

Browns Telugu Dictionary

T ముద్దు[ైన] adj Darling, pet, sweet, charming, lovely, comfortable, nice, dear, ముద్దు వన్నెలు Surabh. 39 ముద్దు మోవి Utt Ram 4. 281 Vicra Cha 1. 82, నా ముద్దు పట్టి my beloved son, my darling boy, Sar Dwi, 572 ముద్దుబిడ్డ a pet name. ముద్దుటుంగరం a pet ring worn on the little finger. (here T is inserted as described under ఈ)

T ~~ముద్దుము Bluntness see [illegible]~~

ముద్దుగా Charmingly, tastily.

~~ముద్దుమె n. s. Pusiculus, pusillus.~~

ముద్దుగలం The fraction of three dugulams ^

^ i.e. three sixteenths of a pagoda, thus ciphered [illegible]

Browns Telugu Dictionary

ముద్దుటుంగరం A pet ring Ramabhyu 6.187.181.

ముద్దతి n.s. an idiot

ముద్దుటాంత్ర

ముద్దుపెట్టుకొనుట To kiss

ముద్దుపేరు A pet name

JCMFRS = Jolly crippled miser fat rich & saucy

ముద్దుమొగం A sweet face, a lovely face

ముద్దురాలు n.s. A sweet girl, Hamo. 2.16

ముద్దులగుమ్మ n.s. A charming woman

ముద్దులాడి n.s. A charming woman, A fond creature Pros. p. 94. Chatu. 1.59. Vema. 1073 plural ముద్దులాండ్లు Dasav. 9.102

౨ [illegible]

ముద్దులాడు

నాతిబాగనముద్దులాడెను Utt R 4.287 he kissed her till her face was covered with blushes

~~ముద్దులాడుకొను~~

{ ముద్దె See ఉద్దె for which this is another spelling
{ ~~ముద్ద n.s. the stamen or pistil of a flower~~

~~ముద్దుపెట్టుకొను~~

ముద్దెత్తుకొను To take a kiss

ముద్దరకం - ~~an error for ముద్దరటంకం. Three~~ ~~ఒకటిముప్పాతిక~~. One Tancam & a half

ముద్ర n.s. A seal or signet

3 Stamp, print, impression
The mark, symbol or token of a god, as లింగముద్ర
Coinage.

The seal on a door Bhag x. 320 An attitude or gesticulation ordained in the ritual ~~In magic a seal means~~ a peculiar mode

౧ - of fixing the eyes or limbs in prayer &c. Vema 452

Seals were ~~always made~~ of black wax, or stampled in black ink and hence poets allude to them in descriptions of objects "dark as a seal" Vasu IV. 18. &c. Seals or marks made of clay ~~earth~~ are also placed on heaps of grain: a theft cannot easily be com-

౨ — mitted without moving this seal.

౧ మౌన.ముద్ర Amu 2.149 staring or gazing like a hermit thus placed in attitude * Transfixed In 2W ###### ముద్ర is well explained under the word पंचमकार page 493 as "Gesticulation"

౨ ముద్ర likewise means the permanent marks representing the insignia of Vishnu: which are the sceptre, thunderbolt & shell: these are worn only by the more rigid sects: and the marks are drawn with black or blue lines on the skin The mudra used by bramins on their fingers is thus

3

3 The mudra, or mark as ~~న~~ ఆసనముద్ర, లింగముద్ర &c placed on boundary stones, on woven cloths &c

ముద్రకర్త The "privy seal" [chancellor,] or officer who has charge of a princes or high priests business Similar to an archdeacon, or Chancellor

ముద్రకోల n.s A ~~wooden~~ stamp

3 ముద్రగరిటె A ladle-shaped mace, or large spoon borne in state ~~f~~ before an alderman. Hamv. 2.55

ముద్రతీసివేయు To unseal

ముద్రధారణం See చక్రాంకితములు A sort of sacramental rite conferred, from time to time by a వైష్ణవులవారికి or chief priest

ముద్రపలక A ~~wooden stamp~~ seal or stamp

ముద్రపిండి Tel Miscell. 3. p 430 A portion of the crop bestowed on the labourer [illegible]

ముద్రమనిషి A sealer: a certain officer so called

ముద్రవేయు To seal -- see ముద్ర.... [illegible] ఈ గుడికి ముద్రవేయబడ్డారు these dancers are dedicated to this pagoda

ముద్రాంకిత Sealed, marked with a seal Vema 1833.

ముద్రించు v: a To seal HN. 5.175 seems to mean [illegible]? [illegible]? = [illegible] = [illegible]

ముద్రిక See ముద్ర. Bhag III. 1003.

ముద్రిత ~~Opened expanded~~ Closed, sealed. Swa. III. 1.15. & 2.3

2 ముద్రలు, plu: [illegible] The insignia of Vishnu, being the shell and wheel made in copper: these are heated & the disciples of a Vishnu guru are sealed with one on each shoulder

2 ముద్రణ mudrana A. 2.53 is rendered [illegible] [illegible]

3 ముద్రగర Pal 450 A standard? a banner?

Browns Telugu Dictionary

ముద్రుడు Mandhatr. 2.302

మునే for మును Erst, formerly, in old times M. 1.2.9. M. Santi. 1.61

మునం, మునుము. see మునం

~~[illegible]~~ అటుమునువెట్టుము turn your face that way

~~[illegible]~~

మునక ns. Immersion, plunge అతనికి సంస్
కృతంలమునకలవున్నవి he is familiar
with Sanscrit: lit: he is over head and
ears in it, imbued, immersed.

మునగ } A tree resembling the horse radish
Hyperanthera Moringa. Ainslie కొండమునగ
a wild species of the same – The munga
is proverbially weak & brittle brittle

మునగచెట్టు } see పేటమునగ

మునగజిట్లు See under జిట్లు Mads Journ XI. p224 No232

మునసరా ns. The same as పెత్తం being the
bar of a pump. A Nelloor word unknown
to Z. A. See Miscell. 3.426-427

T మొన ns. End, point. plu. మొనలు. Beginning,
commencement – In composition it means
the point of – as మొనపల్లు (lit: the point-tooth)
the point of the tooth, మొనమాపు the early
evening మొనకోల the tip of a goad. మొనాలుక
the tip of the tongue మొనవేళ్లు the points of the
toes, tiptoe Ila. 3.126

? విత్తు, మునగతీగ ? Roxb. 3.311 | మునంగ Rox 2.368
Ib 3.353 | Rinal 1.175
Ainslie 2.53

? నేను పట్టుకొంది మునగకొమ్మ కాదు what I rely on is no broken reed

మును adj Former – మునుటేడు the preceding year

ముని ns. A hermit, monk, or recluse. A prophet, seer, or sage. A saint or holy man – See definition in Gita p. 41 Ramay. 1.44. Warren, p 371. See Dubois page 587 (ms) C shewing the seven Munis to be the Seven Sleepers

మునింగి i.e. మునిగి sinking Utt R. VII. 177

మునుకొని Sarabhaia 2.208 In front, before HK

మునికోల ns. A goad: or, the point of a goad Siddha Nama Satac XLI. M. Dro. 3.230

మునిగించు v:a To drown, or make sink Naish. 2.161.

మునిగుత్త ns { Usufruct of land in satisfaction for debt
A forestalled rent: money wrongfully collected by anticipation }

మునిశేషంవాండ్లు

మునిత్రయం The name of a certain sect among bramins who reverence "Three Teachers" of the Vaishnava sect.

మునిపల్లె

మునిపుంగవుడు Kash P. 3.871 a he-recluse, i.e. a great hermit

మునిపుట్టు Original birth – anterior birth Source, home, wellspring, origin, reservoir Hams. 2.80

మునిమనుమడు A great great grandson

మునిమనుమరాలు A great great grand daughter

మునికొంగు Suca I. 330 the tip of the skirt

Browns Telugu Dictionary

మునివరాంవష్

మునివముచ్చు A demure jade PLL x.109 Lit: a roguish hermit - KP. 3.208 Swa 2.82

మునిమ్ముని

Dasav. 9.286

మునిమేడు The former year (విడు) i.e. the year before last.

మునిశ్రేష్ఠుడు A venerable saint (ముని + శ్రేష్ఠ) or hermit.

మును adv Formerly Vema 1306 Oj.44 says ము నుకోశే పైరు the crop first reaped ... BRS.182

మును adj Former. First: chief: mere, downright. Thus మునుముచ్చు a chief or ringleader of thieves, ~~మునుముచ్చు ... downright falsehood~~

౮ ౯ మునుం ns. The front. that which is presented, or set across. Season, proper time. Share, portion, as in a field = చేనిపంట్లు, Bhalva 20 see ము

మునుకొనుట To be regular

౧ మునుక ns Immersion, plunge: a flood

౩ మునుకలు ns Point, tip. PLL VII. 57

౪ మునుగుట v.a To split, ఛేదించుట DRU. p 870. HD. 2.2675

౭ మునుకొనుట Ahasc RG II. 688 To outstrip

౬ Vish P. 1.72 - మునుకొని Previously, before, in front - Sarabhia 2.208. Pal 94

మునుకొనుట

మునుకోల

= ములుకోలకర్ర M Dro 3.230

౧౦ మునుగవెఱ్ఱి } see ములగ The plant named Hyperanthera moringa The pods are often more than a cubit long. కాడుములగ the wild species of the same In Sanscrit శిగ్రు which is expl? మునుగ in Sab C. p:935

మునుగవెఱ్ఱి

౧ మునుమునుకొనుట v.n To be regular, in order. M. Santi. 3.441. VI.472 మునుమున Regularly, in order. = వరుసగా B.R.Y. III.280 ము నుమునుపెట్టుట to ruin, destroy (a low phrase used in Guntoor) మునుమునుముంతయు Charit. 2.4350 The whole.

౨ మునుమునుల PLL- XI.11. DRB. p:298 Regularly, in order, M. Santi 6.473 మునుమున A మునుమను is a little rick or heap of two or three sheaves. Tel Coll 1 3.425

3 నీటిమునిగేపొలము land liable to inundation

౪ అటుమునుమెదలు Turn your face that way

౫ మునుకలుగా R.5.217 = ముందుగా & 5.308 =

౬ మునుకొని అనగా (కొ) మునుగా Suca 1.72

౭ To hesitate. మునుగుడు ములుగ గుండులు

౮ మునుమ is also rendered a field which is so far reaped that the ears are cut off - no This is wrong

౯ మునివముచ్చు B.X. chap 9.16 ~~...~~ సీ॥ ...విరంబు లు ... నవునిమునివముచ్చు ... Another ms reads ము నివముచ్చు

౧౦ here enter proverbs under మునుగ

౧౦ మునుగు v.n. To sink, plunge, set, decline as power

మునుగు An erroneous spelling for.

ముడుగు or for ముణుగుడు q.v.

౧ మునుపటను adv Formerly, before

మునుపటి adj Former

మునుపు adv Formerly.

మునుపు adj Former

మునుపు n.s. Former time

౯,౪ మునుప్రులు v.n. To idle? to delay? HD II p 178 line 2 p: 236

౬ మునుపె adv Formerly. Bhattiyam 46.2

౫ మునుముట్టి Beginning, setting out DRY. vol 4. p 2200. HD.1.113 Dab 199 line 10

మునుమడింపు To triple

మునుము see మునుం M. Santi VI. 472.

మునుముచ్చు n.s. A ringleader - See ~~[illegible] 28 it signifies a roguish hermit, a cunning friar - Demureness~~

మునుముట్టక Before ~~to~~ touching Bhag. {X. 89.16 X. 356}

మునుమును / మునుమున్న } By degrees. Sara. II.71. IV.187 gradually

౨ మున్న Formerly. (అ intensive added to మున్ను) Hams II. 109 (eight times) BD 5. 1195

౩ మున్నరితనం n.s. Emulation. ~~[illegible]~~ Chandr R 3.141 where the note says, [illegible]

మున్నాడు v.n. To come forward. Jaimini Bha V.125

మున్నీరు.

౧ మునుమును M. Santi 6.472

౨ మునుగోట at the commencement (Nila Parin. 2.128 what?)

౩ మున్నెరక {Ol 44 is rendered ముందరి [illegible]

౪ మునుచు A. 4.289 is supposed to mean To catch, పట్టుకొనుట or To kill, or చంపుట To sum up, narrate briefly.

౫ మునుమాపు BD 3.269 the earlier part of the night

౬ మునుముట్టి Beginning, setting out BD.4.1237

౭ మున్నటివలె BD 5.819 As usual

౮ here enter the 2d note of the preceding page

౯ మునుప్రు n.s. మునుప్రులు Local Rec 3.267 line 8 & line 14

౧౦ మునుగుట to fall as a realm or power. Loc Rec 2.291 line 16

Browns Telugu Dictionary

మున్నీటంతరంగాయా see సము(ద్ర) కరకా etc. under కరక

మున్నీరు. infl. మున్నీటి (From మును first and నీరు. ~~మున్నీటిలోనికి~~ waters) The sea, ocean

Vier Bh. 4.51. Vasu. 1. . Bhag X. 13 మున్నీటిఅగ్గి Volcanic fire, submarine flame కన్నీరుమున్నీరు

~~మున్నీరు~~ గా ఏడ్చె she shed a torrent of tears

౧ మున్ను adv. Formerly, erst, of old

M. 1.1.118. M. Udyog. IV. 310 ఇంతకుమున్ను just now, lately. Sucas. 3.152

౨ మున్నూటి infl. of మున్నూరు -300- The మున్నూటివారలు or 300th caste is a phrase for the బలిజవారు – See the బసవలింగపద్యములు TT. N°306 & G pref: verse 100 & Local X. 609 XVI. 523

మున్నూరు Three hundred

ముప్పంచెల or ముప్పేటకుచ్చెల A cloth woven with a red border a cubit deep at the ends. From ము three and పన్నె or పేకల red thread

౩ ముప్పది Thirty. (From ము. i.e. మూడు three & పది ten)

M. Stri 2.165. Chatu 1.67 Vasu. 6.5 speaks of 333.000 gods

ముప్పాతిక Three quarters. Xgoun is 3/4 of a pagoda and కుం is 3/4 of a fanam

~~ముప్పి~~

ముప్పావిస Three quarters

౪ ముప్పిరి Threefold. Triple Of three పురి twists or strands as a cord. Mingled as three contending

~~ముప్పిరి~~ feelings From ము for మూడు three and పురి a twist.

౫

౧ ముప్పిరి Nala Dwi 3. 580 is applied to three combining passions – వలముకోపంబు రోషంబు నీమూడు ముప్పిరిగొనగ Annoyance, anger and spite united to spur him on. – But this is held to be a wrong use of the word

౨ ముప్పుటుల్లుట G. 3. 42 To cool after boiling కాగిన పాలు

౩ ముప్పందిమ BD\5. 1232 Thirty tumulus

౪ మునుపుల్లె BD\5. 1230. Nija Linga

౫ ముప్పిరిపేప ? Russell plate 110. ముంగిముపిరి?

౬ ముప్పిరి HN. 2. 10 some sort of instrument used in hunting "three [illegible]". KP. 2. 143

౭ Vaizaianti 2. 117 అరుణోదయము ముందునకు మున్నె before dawn. In B. X. 522 అది మునుపు ముగుంచబడెను.

Browns Telugu Dictionary

౩ — ముప్పిరిగొను v.n. To redouble or become threefold. ముప్పిరిగొన్నమోహం threefold love. Vema. 3.256. Bhag VIII. 222 Vish P. II. 126. V. 181. VIII. 188. Vasu Cha. VI. 134. ముప్పిరిగొన్నవేడుక exceeding joy. redoubled delight. Vicra ~~ముప్పు~~ Cha: V. 191. Sar Dwi 297. "where anger grief and shame contend."

౫ — ముప్పు n. Harm, damage, inroad, Juncture, fraud, mischief.

౬ ~~ముప్పరాని~~ Old age. ~~Vem. 1594~~ Vish P. 7.97; 6.223 Sar Dwi 568 Ila. 4.93 Vem. 205.1594.1323 More correctly ముప్పు is old age by మెుప్పు is harm

ముప్పిరి

౭ — ముప్పొద్దు (ముప్పొద్దు) Chamatc Manj 3.37 ...... ౧

ముప్రియము

ముప్ప } ముప్పయి Thirty

ముప్ఫై

౪ — ముప్రియ The fraction of three priyas (see ప్రియ) or 3/256

౮ — ముబ్బడి Three fold. treble. triple

ముబ్బేడ mub-bēda. i.e. one ముగ్గలం and one బేడ

ముబ్బాయిలు The fraction called three annas, or 3/16 ciphered thus ≡ being three బొట్లు or cross lines ≡ see బొట్లు thus ౪≡ is 4 3/4 ... ౪।।≡ is 4 11/16 .... ౪।।।≡ is 4 15/16

ముబ్బావం see Mixed Vocab: in ముబావం.

౧ ౧ There is a proverb ముప్పొద్దుల మారిమగడు మరిణి చచ్చె i.e. Between two stools &c a man had three wives; each left the others to attend him in his sickness, and he died forthwith

౨ ముప్పిరి Threefold - see the శృంగారశాకుంతలం 1.117 see ముప్పిరి. See Vencat Arya. 201 line 2

౩ This is more correctly spelt ముప్పిరి for it comes from ప్పిరి not పిరి .. PLL X.55 & Charitra p 383

౪ ముప్పొద్దు The three times i.e. morn noon and night. All day long Chamatc Manj 3.37

౫ ముప్పిరికొన్న Threefold, redoubled, vehement

౬ ముప్పిడ్లు Pal. 377 A sort of daggers?? Tatach iyu

౭ ముప్పూటలు BD|6.26 = ౩ పూటలయందు At the "three (పూటలు) times" viz morning noon and night. Continually.

౮ ముప్పొద్దుల BD|5.1223 Continually

౯ ముప్పు అనగా మోసము Suca 3.184

Browns Telugu Dictionary

S ముముక్ష ns Desire for salvation, heavenly missings Prabhu Linga Lila XVIII. 3 Bhag X. 5 = మోక్షేచ్ఛ

T ముముక్షువులు Pious, heavenly minded Devout

ముమ్మడి Treble, triple, threefold - ఇబ్బడిముబ్బడి two or three times as much. BD. 4. 293 - 4\716 4\178 BPad. 4. ~~265~~ 265 [illegible] ముమ్మడి

T ముమ్మడించుట To triple, or multiply by three

T ముమ్మనమడు ns A great great grandson (ప్రపౌత్రుడు)

ముమ్మరం Excessively, much PLL XIII. 26 [illegible] his star is now in the ascendant = [illegible]

T ముమ్మరం ns. Vehemence or excess, violence. Bhag X. 415 ~~Ticcana~~ U R. Satyabh. 3. 57. Tara IV. 53, V. 24 Ila IV. 128 de coitu. = [illegible]. Bmj. 4. 44 [illegible] the access of fever is now past

T ముమ్మరించుట v.n. To grow stronger, redouble, exceed become violent. Lav: 21. Satyabh 2.202. The fever rea-

T ముమ్మాటి abl. of ముమ్మారు. Thrice - ముమ్మాటికి

T ~~ముమ్మాఁగులు unpl of ముమ్మారు ns. Dasar 2.438~~

T ముమ్మారు ns. Three times Venu 86 157. M. Anusa. 3. 288

T ముమ్మాఱు adv. Thrice

T ముమ్మారొ Oh! aha! Tara V. 58

T ముమ్మూలలు ns. A triangle Triangular

T ముమ్మొనవాలు A trident or (మూడు + మొన + వాలు) three pronged weapon = త్రిశూలం

T ముయ్యంచు Three edged Vish P. 8.257 where it is applied to a species of grass

ched its height or acme, or maximum or crisis

ముమ్మరం the maximum or extreme height

ముమ్మర Great, vast ముమ్మరంగా excessively Pal. 89. fiercely. hotly - Error - Exclude it

ముమ్మిడి Thrice: three times R. 3. 114

ముముక్షుత్వము Rama Stava Rajam 2.121 Devotedness, heavenly disposition, piety, devotion.

Done

ముయ్యెల్లగుళ్లు A boundary mark separating three villages. manu. 3.54 More correctly ముమ్మెల్లగుళ్లు, being der. from మూడు + ఎల్ల (a boundary) & గుళ్లు

ముయ్యాకు Three-leaved

ముయ్యాకుపొన్న – see under పొన్న

ముయ్యుట. To close – see మూయుట. Surabh 140

౪ ౨ – మురంగాకూర the vegetable called drumstick greens

3 – మురకంసారి Cuchel 2.59 Queller of Mura & Camsa

౧ – మురగ see మునగ

మురమథనుడు M Aswam 1.3 Slayer of Mura – See మురారి

మురజం ns. A tabor or small drum
Lalita XI.3 Manu Ch. IV.170 H. 3.38 ~~Probably~~ a ~~[illegible]~~ harp = [illegible]

మురమురలాడు To be all in a flame (anuk)

మురళి ns Any wind instrument, a pipe, a trumpet
~~[illegible]~~ Vicr Ch. 4.53 {not in Kan Dict

మురళీరవం HD. 1.571 ~~and 2~~. {All the mss agree. Zacc 4.53

మురారి The vanquisher (అరి) of Mura a celebrated giant
This is an epithet of Krishna. – Thus Mercury was named Argiphontes Slayer of Argus.

మురారిజల్లి Fine Bengal rice

మురాలు ? గర్జిమురాలు ? Rox. 3.727

౧ ముఱకొబుకూబుట v.a. To smell. To nose. A vulgar word. Pal. 143 Omit it: doubtful

౨ ముయ్యేరులు HD. 2.3 అనగా [illegible] అనగా (త్రి)వేణి a name of the river Ganges

3 మురంగ Rox. 2.368 Ainsl. 1.175 where he calls it మునగవేరు

౪ ముయూర్పురి [illegible] Suca 3.375 Rice of a place called Muyoor.

Browns Telugu Dictionary

౯ T మురి ns. A half-piece of cloth, called a Salampore. [above: A bit or piece]
plu: మురులు

T మురి n. Pleasure, thriving? [above: Pride] Nela 1.3 నామురిపెరదం

౮ T మురికి ns. Dirt, nastiness గక్కులమురికిగాస్రెక్కెవి they are as plentiful as blackberries.

T మురికి adj Dirty, foul

మురిపెం ns Delight, glee. Exultation [above: exultation] Lust, liking. Exultation

~~మురిపెము~~ Caresses Hams. 2.16. Bhag. X. §. 86.7 ... Sara 2.98
Padma 3.13 మురిపెంపుపలుకులు sweet words loving expressions.

మురిబొంత A sort of sword-fish or wolf-fish with an elongated head

౧౧ ౧౦ మురిమురిచీకటి, slight darkness. M. Virat III. 187. CBP. 5.382

౧ మురియుట v.n మురిసిపోవు Dasav. 4.204 To go to pieces, drop to bits

మురియుట v.n To ~~rejoice~~ exult, be gleesome or sprightly

౯ ౧౩ to be amorous, or lust. Vem. 465. 1101. 2046 Hams 2.111.
3 Bhag VIII. 468 Radha. 1.10. To rejoice in hope Sar Dw. ౩౬. to Fawn

మురిసిపోవుట v.n To go to pieces drop to bits Das. 4.204

మురిసిరావిన M. Virata 3.69 = ఒరిసిపటిన

౧౨ ముఱు adj Stinking. CG44 says ముఱుత్రోవ i.e. దుర్గంధపుత్రోవ

~~ముఱు ns. A bit of cloth~~

౧౫.౬ మురుగు ns మురుగులు Tight bracelets – Earrings worn on the top of the ear – (being of the same shape) Suca 3.54

మురుగుట v.n To putrefy, [above: mortify] rot, ~~To be dissolved as earth in water~~ (Met) To pine, languish,
౭ faint [above: be mortified] మురుగుబడివాసన a stench that turns one faint
మురుగునీరు Slush, putrid water. మురుగునెయ్యి
౧౪ rancid butter మురుగుపొలం land enriched by putrid water

౨ ౧౬ T మురుపు murupu – ns Delight, glee. Lust, liking

మురువరి HN. 2.145 = శృంగారమువెలి

~~మురువు~~

మురువు ns muruvu A bit or piece

౧ మురికొరుకుట v:a To cut into bits (Query is not this the v:n?) M: Stri 2.4. The quotations are all entered opposite మురియుట

౨ మురువారుపస్ని Factitious gold? Hams 2.248

౩ {BD\5.941.986 to flatter himself – To bloom, flourish, [above: To sport, frolic] Utt Harisch III.4 Bhallana Dwip. 1.105 .. మురిమురిమురియుచున్నారు DRY. 1572}

౪ మురుయుట see మురియుట

౫ మురిపించె he ~~cut them to pieces~~ [above: quelled their pride]. Nilap. 1.3.

౬ మురుక్కు ns A kind of sweetmeat.

౭ See proverb written under మెప్పుతెలుగు .. BD\4.84

౮ మురిపించుట Panch 3.159 To brighten or illume (the eyes, as delight does)

౯ మురికొలుపు To coax, tease with foolish requests, as a child to its mother = కుమ్ములు

౧౦ మురికొయ్య a bit, a fragment = ముక్క DRU 1024 M(స్త్రీ) 2.4

౧౧ మురిముంచుకొనుట M Saupt 1.15 = ... To prune her wings, as a bird does

౧౨ in A. 6.18 ముఱుత్రోవ a dirty stinking road. In Rox 3.675 Moorkanda, probably మురికంద

౧౩ to rejoice BD\2.106\5.941 Suca 3.259. Dab. 13.

౧౪ మురుగుడుచేప ? Russell No 161. or is it mooree godoo ముఱిగొడ్డు a flying fish

౧౫ మురుదుసంవారి ? Rox. 1.228 Murcu shalee a kind of grass

౧౬ మురుదురుదు ? Roxb. 2.429. Omit

వారుపస్ని

Done ✓

Browns Telugu Dictionary

౪ మురిపెము ns Beauty, loveliness, grace, manners. Civility. Elegant " act, feat, graceful air.

3 Also a sort of earring

సొగసు. సౌందర్యం ॥ తా. రా - ౧౫౯ దశావతార - ౬ - ౨౨౨ -

౩౬౮ - శారదా - ద్వి - ౨౩ - ప - ౮౧ - ఎవుయాపి - గే - రత్న శా - ప్ర - ౭౩

మన్మథమన్మథ - వేమ - ౭౬౮ - ౧౧౪౮ -

సౌం దర్యము మురిపెం - (వ) - ౧౨౨ - మురువు శాంతము. ౮ నగా -

[illegible]

౧ — ముర్రుముణుగు v.n To sink down - See మునుగు

Here ము(ర) is an anuk.

~~మురిసిను. To fawn~~

ముఱ్ఱు, ns Beestings, or milk given by the cow during the first week after calving

ముఱ్ఱుపాలు - ns Beestings

భండాకి = భ్రాండాకి = బృహతి = మహతి

ములక ns The solanum or nightshade. ~~[illegible]~~ నేలములక Solanum Jacquini. Heyne. తెల్లములక Solanum Indicum - See also వాకుడు & కంటకారి

ములగవేళ్లు The citron-leaved Morinda (Morinda citrifolia) from the root of which a red dye is

౧ — made - It is very brittle, hence

౪ ములచ adj Paltry. ములచమాటలు D.Abhim: p: 39 line 11 = అల్ప

ములచచేయు v.a To slight, hold trifling, disesteem make light of.

ములచతనం ns Paltriness, lightness. Hams 2.259 హ

~~ములతేర ౧౬~~

ముళ్ళ adj Thorny, Prickly ముళ్ళమోదుగ the Butea spinosa and ముళ్ళగుప్పి - see గుప్పి - ముళ్ళపేగ ౪c

౧ hence the proverb ఇంతేకొమ్ము పట్టు తగాని ములగ కొమ్ము పట్టు తేదు I trust in an oak, not in a reed.

౨ ముర్ర The foot or lower ~~ear~~ corner of a sail - (murra)

3 మురువు ABA. 3.88 says సౌందర్యమురువు / కర్ణభూషణము న్న.

౪ See note 2 written opposite పెట్టుట

౫ ములచలు K.P. ౬. 301

Browns Telugu Dictionary

plu. ములుకులు

ములికి n.s. The tip or point. An arrow. Tara 3.42 Vema 1323 (భ్రమరప్పు ములికి) the peg of a top Vish P. 8.258 బొంగరాల ములికి ND. 1.299 పూ ములుకుల Bmj. 3.119 . Vizaia 3.29 Pal 312 = పిసి Rbh 2.46

ములిగుబ్బిచెట్టు

ముల్లు n.s. A thorn &c see ముల్లు

ముల (in composition) thorny as ములుగోరింట see గోరింట - and ములుమోదుగ see మోదుగ This mulu = కింశుక moduga is the tree mentioned at the end of every one of the Betala fables అనగా ఓవిని బేతాళుడు వారి వోలు ములుమోదుగ చెట్టునదాగినాడు ..

Coll.ⁿ 3.426.7 See Mack Glossary

In Rox. 1.438 mulu sari is some sort of prickly grass. ములుసరి? or సారి? or పరి?

...

౧ ములుకి see ములికి

౧౨ ములుకోల n.s. A goad. ఎద్దులను పొడిచేది D

౩ ములుగు see ములు(కు) ములుగుడు

౬.౧ ములుచెమట n.s. Sweat Radha 3.83(5) (m)

౧౩ ములుమోదుగ see మెదుగ The tree called {కింశుక. D Rox. 2.213}

౧౧ ములువెలగ The tree called కపిత్థ(శ్రీ)క. D

౧ ములుపదనం See ములుపెదనం.

౨ ములుకోలు — plu. of ములికి Bmj 3.119

౩ ములుగుత్తి Chenna BP. 3.319 some sort of instrument used by thieves

౪ ములుగుమ్మాయి A sort of fish H 4.225

౫ ములుపని (A word of unknown origin) The "grain crop" as distinguished from జరీబు, i.e, Tobacco, chillies, betel, &c The two together form "Baghayet": i.e "Garden cultivation." ములుపని is explained తమిదిమళ్లు మొదలైన మళ్లలో బాగా యేర్పడిన వాటి కే ములుపని అని పేరు See Tel. Collecⁿ. Miscell. vol 3. p. 425-6-7

౬ ములుగుడు The tree called Morinda Umbellata Ainslie 2.253 not in Rox

౭ ములుగోరింట D = ఝింటీకా వృక్షము

౮ ములుగొలిమిడి D = కోకిలాక్షము

౯ ములువెంపలిచెట్టు The tree called కంటకపుంఖ D

౧౦ ములుదోసతీగె D = కోశాతకి

౧౧ In SC కోశాతకి is rendered ములుమొదుగ but correctly it is బీరదుగ

౧౨ ములుకాసర Rox. II. 191 = వెదురు.

౧౩ ములుతాడు H.N. 2.16 some sort of snare

Browns Telugu Dictionary

ముల్ల see ములక

ముళ్లి see ములికి

ముల్లంగి R. 5. 95 = కందమూలము from ముండ్లు

ముల్లు,ద or ముల్లుతుద D

ముల్లంగిగడ్డ The radish, (or raphanus sativus)

Vem. 1369 Rox. 1.569?

ముల్లొత్తించు v: a To chip (stone with a chizel) To chizel. From ముల్లు a small chizel, or, a fragment & ఒత్తించు to apply, or make

ముల్లు ns. infl ముంటి, abl ముంట plu ముండ్లు, ముళ్లు

A thorn, a point, a spur, a prickle Vem. 1455 M. Sant. 3. 317. The tongue of a balance A fish-bone. a spine - A small needle or spin, as the hand of a watch, or the works of a watch - వడ్లముండ్లు the beards of corn

ముంటికత్తి a penknife or sharp instrument to extract thorns in the flesh ముండ్లపంది a porcupine. ముండ్లబంతి BD. 5. 676 a pricker used by thieves

ముల్లుమొగ్గు Zacc. 1. 22 To turn the balance i.e. be superior - to make the tongue of the balance turn - ముళ్లిడె he planted thorns A. 4. 265 ముండ్లుపోయినగడియారము a clock that has lost its hands.

ముల్లు adj Thorny, prickly. Bony (as a fish)

ముల్లుమొగ్గు Vicr Ch. 1.22 ✓ See తల ముండ్లు

ముల్లుతుద, or, ముల్లు,ద D

Bramins are strictly prohibited from eating the ముల్లంగి & the [illegible] - A few eat the ఎర్రగడ్డలు, & ఉల్లిగడ్డలు & the వెల్లుల్లి or garlick is also forbidden - just as in Egypt

ముల్లుపెల్లాకు if there be such a word: In Rox 3.171 "Multo-opullakum" is printed: this evidently is some blunder: & ముల్లుపెల్లాకు is my guess.

Browns Telugu Dictionary

ముడి n. s. A bag of money, a purse or rouleau
a pocket - the girdle, used as a pocket -
Vem 52. Wealth, money. Lumber, baggage

ముల్లోకం For ముజ్జగం The universe, heaven earth
and hell - Vish P. 6. 288. Padma. VI. 80

7 — మువ్వ, మువ్వలు Bracelets for the feet with bells -
bangles, such as dancing girls and parrots wear, C.B.P. 2.230 Ila. 4.40
మువ్వకోడె a bullock taught to dance with such
bells - Rasica. 1. 98. "A fancy ox" is the strict
meaning: vide Local Rec.

మువ్వదోని n. s. A vessel with one keel as distin-
guished from రెండుదోని a shoe dony, which has
two keels

మువ్వలు

మువ్వన్నెమెకం Sarabhi (Kanchi H) 5. 109 A royal tiger - lit:
the ~~A~~ tri colored beast

మువ్విపెల్లి ? Muoi Rox. 2. 666 Some error - He
says Uvaria Lutea - which Parkinson calls (Tel) Mekasi
మేకసి ?

మువ్వీసం muv-vīsam the fraction of three annas
(see వీసం) or 3/16 ciphered thus ౩౯

మువ్వురు Three (persons) Vema 644

3 — మువ్వెత్తులు Basw Dwi ~~3.242~~ 3.964 & 4.627 త్రివిధాత్రసు
threefold plague - wretched drudgery

ముసలిపోవు To become decrepit. నీకేమి బుద్ధి ముసలించినది
are you out of your wits, are your wits worn out?

ము౧౦౮ అనగా ౧౦౮ఫల Q =

~~మువ్వీసం Omit this = మువీసాలు~~

7 మువాసు muvās A ringleader (1834) query

3 మువ్వెత్తులు the meaning is doubtful

Browns Telugu Dictionary

ముషిత = కటుల Q = ముష్టిపెట్టు?

ముషితం adj Stolen, robbed

ముషినిపండు Hips or scarlet haws - a wild fruit ~~pinky scarl~~ crimson & sour - Vema 520? a hypocrite

ముష్కం n The scrotum which ~~covers~~ skin over the testicles

ము। అమరాస ౹3.౧౧౧ - పంచవం[illegible] - [illegible] - ౧౩౪ (ఉ) ముక[illegible] ౧౪ర[illegible] it is shewn to be the scrotum

ముష్కర Omit this

ముష్కరం n s Hardness, obstinacy, severity persistency

ముష్కరుడైన adj Hard, obstinate, severe Of a sullen saturnine disposition Vem 1476. Ahal. 116.

ముష్కరుడు n s A ruffian, a violent man

ముష్టశరాన్యం

3— ముష్టి n s A fist. A hilt: a handful. Lila XIX. 206 Vish P. VII. 239

౪ ముష్టి Appertaining to the Nux Vomica - or poison nut

౬ ముష్టికాయ The nux vomica or poison nut

ముష్టిగాచుముక్కు The bird called hoopoo, a crested woodpecker - Lit. the poison-nut-eater

ముష్టికుడు n s A boxer. Padma. 9. 323

ముష్టిగింజ The nux vomica or poison nut

౧ ముష్టిపెట్టుట To give alms. Vema 1331

౧ ముష్టిమద్దెల A small drum shaped like an hour glass. Lalito XI. 4.

౧ ముష్టియెత్తు, కు(బ) తినుట To live by alms - lit: by holding out the hand as in begging

౨ ముష్టివాడు A boxer

3 ముష్టాముష్టి DRK 144 Fist to fist: a phrase in fighting

౪ ముష్టింపచ R. 3. = బెల్లుపెట్టుట

౫ నాగముష్టి, ముష్టి Musadi Ros. p. 575

౬ ముష్టికాంతకుడు Dab. 69 a name of Balram. W.

Done

ముసగసలుపోవ్వటు Raghava Pand 4.47.. To be at sea in argument

ముసముసమని Titteringly, laughingly, smilingly Mandh. 4.185. Furiously, ragingly Dab 203 foot and p:139.

ముసర ns A hillock. Refuse of food = ఎంగిలి

ముసరతేనె Ground honey – formed by bees in hillocks also called పుట్టతేనె

ముసరుటు

ముసలం ns A club, whether used in fighting or as a rice-beater Vish P. 8. 250 Lalito. 12. 14
ముసలాయుధుడు He who is armed with a club Dab 72

3

T ముసలి ns An old man or woman. మూడుకాళ్లముసలి an old creature that hobbles on three legs: i.e with a staff – see Manu 6. 57

S ముసలి * a certain proper name

T ముసలి adj Old – ముసలిమనిషి an old person plural ముసళ్లు see Dilaram 84
ముసలిగ్రంథం an old book ముసలిపండు an old thing (i.e. man or woman, as opposed to the phrase పిల్లకాయ) ముసలివాన the latter rain

ముసలితనం ns Old age
ముసలియబ్బ a grandfather
~~[illegible] ns Aloes.~~ (not Telugu)
ముసారు ns Cloudiness, gloomy wet weather.
~~Vema 1913~~ 1813 A western word unknown in the north, Vema printed 2.421

ముసి adj Small, little ముసిముసినవ్వులు Giggle, a titter, a smothered laugh – Also a smirk or silent smile Tara 2.93. Vem 47 Radha 1.60 Das. 9.103 Ellaya 3.4/179

2 plu ముసళ్లు old people Pal 454. Tales of Parrot. p:83 Here the word evidently is a noun.

2 ముసనాబు Paidim 3.76 what?.

3 ముసలకిసలపువ్వు – "Club blossoms" – an expression similar to "milk from a stone." – the name of a certain book.

మసిబి } m. Udyo 3.331. Calah hasti Mahat IV.12
మసినిచెట్టు } the same as ముష్టిచెట్టు? ~~W. Dubois~~ BD. 5.202
also Vaijayanti 3.108 [illegible] BD|5.855 ముష్టి 857
మసివియుష్టి

ముసుంఠి See W. [illegible]

ముసుకచెంఠి A plant (see చెంఠి) the ~~plan~~ seed of which has a musky scent. Perhaps from the Persian [illegible]

ముసుకు n.s a veil. Darkness, a black cloud

ముసుకుపెట్టుట
ముసుకుపోసుకొను To put on (a veil) To muffle up Vish 4.210

ముసుకొను To muffle up, veil ముఖం ముసుక్కొని నవ్వుట To laugh in his sleeve

ముసుగు n.s A veil

ముసుగువేసుకొనుట To put on a veil Ekaya 3.159 Vicr 6.45

ముసుగుడు Parijata I.119.123
ముసుగుపడుట To be veiled Parijat. 1.119
ముసుగుపెట్టుట v.a To cover, to cover with, put over, as a veil Vish P. 8.23
ముసురు n.s Drizzle, mizzling rain.

Covering, going over
Rambling, going over or about, haunting
Cloud, flock, covey, crowd

గాలిముసురురోగం The blight, the rot in sheep
ముసురుగా ఉన్నది It is hazy, or drizzling
ముసురు ~~[illegible]~~ ముంగోపాలు a fiery passionate fool
ముసురుకొనుట To throw (the veil) over (the head)
చీమలు బెల్లము ముసురుకొన్నవి the ants cover the sugar

ముసుకు Vema 1847. Hams. 1.230, Ila 1.111. [illegible] Ahal 1.23 Muffling up the head by bringing the back skirt of the petticoat over it. In Local VII. 324 [illegible]

ముసలించుట To wither with age, become decrepit [illegible] Though you be deaty me you thee you to turn silly. [illegible]

ముసలించి the same. See [illegible]

[illegible] he has lost his wits [illegible] he was off his guard & took the letter & read it

ముసిడిచెట్టు [illegible] Nux Vomica

[illegible] (K.) 'A sort of weapon' (Reeve) P. 3.110

429

Browns Telugu Dictionary

మసుగు v.n. To swarm, crowd together, cover, surround Vem 483. Padma 3.40

ముసలిమూతి A captious man, a cross creature, a faultfinder
ముసురుమూతితనం Crossness ill humour peevishness

ముస్తె see ... A sort of ... or root eaten by pigs. The Q gives more than 20 names as species

ముస్తరు error for ముస్తె ...

ముహుః Again ముహుర్ముహుః reiteratedly over and over. Ahal 91 ప్రతిముహుః Lalita x 1.76 ముహుర్ముహుః (Reeve) Reiteration.

ముహూర్తం n.s. An hour. A period or time, A time, A moment. Also one thirtieth of 24 hours being 48 minutes. Lalita. VII.36 ఆముహూర్తమందే at that very time. తత్ముహూర్తమందు

మూ. plu. మూ... n.s. Hairs

మూ contrac^n for మూర ... cubits

ST మూక n.s. Assembly, army, host. A dumb man Harich 1.62 Tara 4.104. V.70. Anir. 3,13 HD.2.529 BD 5.132 Das. VIII. 106. Nila P. 1.2. Vem. 322.1798 BD 2.108

మూకమీద Indiscriminately, in the lump without details..

S మూకు C says A dumb person –

మూకుడు n.s. ... A pan A pan A large saucer, platter, or deep plate or pan for frying shallow basin. The lid of a box – a pot lid. Hamsa. V.12 – a spitting pot

మూకొనుట v.n. (contracted for మూకకొనుట) Pal 322 To go as an ally, to side (with)

మూకొనుచు v.a To pounce on, seize, fall upon Bhahra 123.

236

ముస్తె The nux vomica or poison nut. Nightshade. A certain plant called ... and ...

ముంత్లముస్తె The three lobed nightshade. Solanum trilobatum. Linn. = ...

సముద్రముస్తె Cyperus speciosus. W. Heyne

తుంగముస్తె The Cyperus rotundus W. Heyne

తెగముస్తె Rox. 3.817

తత్ముహూర్తమందు In an instant, at at once, in a twinkling పెండ్లిముహూర్తము the solemnization of a marriage ...

ముస్తాదు or ముస్తైదు – see ...

Tara. 4.102 Surya Tanaya 3.248 But in Utt Harich 4.22 ముస్తాదు signifies preparation, readiness. ...

... ముహూర్తల ... he is the very image of his father

మూకగొన్నతి R.2.130 To Stricken dumb ...

... ముసల్లుముసల్లు ... BD 5.967 = ... = anuk of a bull roaring

మూకకర T.4.104 not in Reeve

See W. Vish p: page 223 "48 minutes."

మూకవిలుప్తలు DA.p:140

మూగ adv Silently సొమ్మూగకనియెను Vish P. 8. 177 he silently gazed. మూగనవ్వుతో Pariz 3.97 silently smiling

మూగి n.s Dumbness ~~Vish P. 8. 177~~

౬.౬ — మూగ adj Dumb. Appa C. 1. 296

3 — మూగు v.n To swarm, come or settle in a crowd, to flock. [settle, alight, perch] Chandr R. 1.73. Pariz. 3.97 D. IV. 95 = మూసురుకొను In Mitravinda 6.62 he settled upon her middle.

మూగబెంట sultry weather

~~మూగి [illegible]~~

మూచూచు To smell, put to the nose - M. Anusa. IV. 105. [illegible] {in 3. in 3. Manusa. 3.179.

మూడవ adj or adv Thirdly, at the third. From మూడు Three q.v.

మూట n.s infl మూటి A bundle, a pack - From మూయు. ~~M. Anusa. 3.179~~ Vicr Ch. 1.78.

మూటం n.s A lump of cow dung

మూడారుతెరువులు (múdu-āru-teruvulu) In 3 & 6 ways, i.e. all at sixes and sevens.

~~మూడి Tara: 2.124 — [illegible]~~

మూతి The nostril {KP. 2. 94 Cl. 44 says [illegible]

మూడు adj: n.s Three - pl infl మూటి as ఆమూటికి to the three plural మూడ్గురు as పదిమూళ్లు ten times three. [illegible] G. XI. 49 placing the garland in three festoons

[illegible]

[illegible] in Cl. 44 is rendered [illegible]

౧ భక్తి అనే శబ్దం [illegible] The word bhacti has no inseparable import

౨ [illegible] A bonfire

3 మూగలు Hams 1.114 A sort of cakes. A sort of bracelets? {in all the mss. H D 1. 1959}. H. 1.114 sweet cakes

౪ మూగు A dumb man G VIII. 2

౫ మూటలు (among shopkeepers) a pair of leather bottles full of ghee: [illegible]

౬ మూగ Unpolished, rough, uncut (as a ruby) [illegible] See note on [illegible]
మూగబెంట dull fierce heat in a cloudy day

౭ [illegible] HD. 2. 1202

౮ [illegible] H. 4. 143 with crooked ~~man~~ fingers?

౯ మూగమొగ్గలు unblown buds

మూయు v.n. To end, close, terminate H.D.1.1629. To happen, to end in M. Santi 3.251. వానివాఁడు మూసెను he met his death వానికి ఆయువు మూసెను his days are ended.

మూఁడుపు mūḍupu The name of a certain plant Hams. 4.11

మూఁడో adj The third మూఁడోదినం The next day but one (either before or after) ~~The day before yesterday or the~~

~~మూఁడోదినం~~

మూఢమైన adj Dull in any sense. Stupid, foolish. మూఢభక్తి blind faith, simple reliance
307 — మూఢదినం a dull cloudy day
౪ — మూఢత్వం n.s. Dulness, stupidity

~~మూఢభక్తి~~

~~మూఢ~~
మూఢుడు n.s. A fool, simpleton Vem 750

మూగమంచు Thick fog (Vizag) muṇa

1 మూర్ఖభక్తులు a silly saint or ideot venerated as a favourite worshipper of the god. See stories regarding these in the Basava Puran as printed in Madras Journal

2 మూఢతమ Surabh Dwip page 56 మోదినివసం బరు
సుమము । లురయంబన ఉపేయు నెగిమూఢతం
బు । వదలకషెదవియు వామకపోల

3 శుక్రమూఢము విడిచిన తర్వాత After the emersion of Venus.

4. మూఢతమ Kala Sasti p 77 line 1-12 (bk 1.159) A Dent made on her lip by his teeth చ॥ అమర
వాతెరకగురులేలంటగజేయుట మూఢతంబగుక.
This word is not in Swa ~~but~~ nor in T but in H.5.175
SC says దంతక్షతిపై

మూత ns. Shutting, closing. Hanu 2.32 Cover, lid, top, covering. A valve, any little door, as that of a lantern. The cover or parchment of a drum. దాగుడు మూతలు [illegible] - see దాగుడు & see Bhag. x. 298 To play at hide and seek. From మూయు To close. -- ~~మూతలు~~

మూతపడుట v.n. To be closed [illegible] his ears were stunned, or torpid, his ears tingled [illegible] Ila 2.41 He was laid on the shelf as useless

1 మూతబల్ల ns Sheathing plank, that closes up the ends of the beams

~~మూతలు~~

మూతి ns face, mouth (in B. x. f. §8.33 this is the plain sense) meaning a childs face

2 ~~మూతి~~ ns A snout, nose, muzzle. A birds bill. Phiz, a low word for face. Bhag. 304. SarDw 369. [illegible] Lavanya VIII. In ib. xi it seems an error for మూతి

మూత్రం ns Urine

మూత్రకృచ్ఛ్రం The disease of stone in the bladder

~~మూత్రవిసర్జనము v.n. To urine - Omit this~~

2 మూదలించుట in M. Bhish 3.111 is rendered [illegible] q.v. This old word occurs in [illegible] 44 & is rendered మూదలింపు = [illegible]

మూదలించుట This word, in Campbell, explained To remind, to caution, ~~is a mere error~~ for మందలించుట

3 మూస ns The chaff of castor oil seeds. That which remains in the sieve after sifting

1 Say thus. మూతి. face, mouth, muzzle. Used generally in contempt.

2 మూదలించు... Tatach declares this is a mere blunder for మందలించు... But the word occurs also in M. Karna 2.19 and is rendered [illegible]

3 మూదేవి Mudevi - The goddess of "bad luck," or Misfortune: she is represented as a hag mounted on an ass bearing a banner with the sign of a crow or raven [Reeve, p 1128 by error says a crown for a crow] See Kindersley Nella Raja, page 19 - This is the Tamil name of her whom the Telugus call పెద్దమ్మ & has the same meaning, for మూ means పెద్ద. Miss Owenson (Lady Morgan) in her "Missionary" 1:186 speaks of Mudavi - probably copying Kindersley

4 In K.P. VIII near the end [illegible]

[illegible]

4 (మూతపాటు) H. 3. 191. a sort of childish game

Dowl

BD\4.1810

మూపు n.s. The shoulder H.D. 2.494 Padma 7.176

~~మూపు n.s.~~ the nape (of the neck, including the part between the shoulders) The ~~forequarter~~ of a sheep

Bhag x. 225, Vish P. VII. 152 Marcandeya Purana 2.161 Suca Saptati 3.13. Sar Dwi 309 M. Verat 2.191 &c

నేలమూపు లావు the might of the neck. In Panch: 3.280 మూపులుమూరెలు is a phrase for Overjoyed, triumphing

మూపురము A bull's hump.

మూయించు v.a To have it closed &c see మూయుట v.a

మూయుచు v.n To spit, eject saliva ADC !!

మూయుట v.a To shut, close. To terminate, close. To cover. To close in, as darkness

Hams 2.70 Surabh 140

రెప్పలు మూసియుమూయక Vema 1383 with half closed eyelids అంధకారము మూసింది darkness gathered

తోలుమూసిన పెట్టె a box covered with leather

In Padma 7.176 కుడిమూపుపై evidently means on the right shoulder. In Bobbili, 3.100 రే॥ పిక్క, అంకెలిపెట్టి పక్కలాకై । మూపుమీదు యెసు కాత్తెలు మూపెట్టె This shews that the మూపు is the shoulder.

240

Browns Telugu Dictionary

౪ మూర n.s. A cubit [The lower arm] గుడ్డను మూరవేసినాడు he
౫ — measured the cloth

మూరశెలారి Longcloth

3 — మూరిందిపోవగ A. 6.29 is rendered Riotously [అతిశయించగా] కొల్లగా +
మూరి the cloth called Salampore, mooree
మూరుకొనుట see మూర్కొనుట – which is thus spelt in K.H ~~Sarabh~~ 3.224 ప॥
మూరుకొంట అనగా ఆరామము a garden !! ?
{or మూరిపోవుట To teem, be full, overflow, abound
౧ — మూరుట Vish P. 8.413 క॥ See ... [G. 6.85] for which this stands in Marc. 6.265 In C.G. 44 మూరిపోవ is rendered నిండారుగాను

మూర్కొనుట v.a. To nose, snuff, put to the nose. BD.4.1065 To smell a childs head (equivalent to kissing it) see Vish P. II.16. v.15 Ila 3.125 Ramabhyu 4.57. ౨.

౨ — మూర్ఖ n.s. A fool, ajade. Vema 119 – Senseless, stupefied
మూర్ఖము adj. Irrational, brutish, stubborn, obstinate. Sumati 21 Senselessness, insensibility. Manch. 3.37.

మూర్ఖత n.s. Stubbornness, stupidity.

~~మూర్ఖించుట v.n. To be stubborn or brutish~~

మూర్ఛ n.s. ~~A swoon~~

మూర్ఛ n.s. A swoon. మూర్ఛనొందు M.1.2.46

మూర్ఛ తేరి ~~...~~నాడు the swoon went off. he recovered his senses

11/60 ~~232~~ 241

౧ మూరుట occurs in these passages: Vish P. 8.413 క॥ బల్లు
ను బోవ్రు ను జా ప్రును । బల్లుగ యిలు నంగాని జీవము నకొకమాటర్ ।
నెల్లు కొని యిుంట జిల్లదు । ముల్లు నకర్మ ముల వమూరి బెరా బన
కలసనర్. Here it means To be full, complete. In
Marcandeya Puran VI.265 తే॥ నన్ను సేవించి మనుజుండు నా
ప్రసాదమున ధన ము ధాన్యము ను గల్గి మూరిపోవు ॥ Here it means
To be rich, to abound. In G.6.85 మ॥ రవ
గొబందన గోవాదన్ల కుసుమ ప్రసన్నస్త్రీ ... భోగములన్ గొ
రికె మూరిబోవనతి సాఖ్యంబందుచున్ Here it means To wallow in luxury. In C.G.44 it is rightly explained
thus మూరిపోవ । అనగా నిండారుగాను. It does not appear
in the Kannadi Dict. In G.6.75 మూరిపోవుట
is rendered యథేష్టంగా నిండుగా Fully, completely.
In G.4.228 మూరిబల్లు is rendered కొల్లబెట్టు
As a spoil, plundering, devouring.

A sanscrit epigram says

... నాస్తి జగత్త్రయే ...

... Also see note at మూల No. 2

... మూర్ఖః

౨ మూరింబో

౪ మూర length, ఆ బట్ట మూరకు వెడల్పు
లేదు this cloth is deficient both in length & width

౫ మూరబెల్లు ? Nella mura Rox. 1.119

Browns Telugu Dictionary

మూర్ఛన ns Fainting, swooning. A cadence or dying fall in music H.D.1.865

మూర్ఛపోవు To swoon

మూర్ఛారోగం Epilepsy

మూర్ఛిల్లు, v.n To swoon or faint BD|5.257

మూర్తం ns See మహా ... 6.

మూర్త adj Solid, substantial వేదత్రయి మూర్తం M.1.1.1.

మూర్తి n.s. See ౧ & 3

మూర్తిభవించు To represent, embody, realize, exhibit.

మూర్తీభూతం|మైన| adj. Corporeal, bodily, real. Acas. Bhair chap. 50. Entered in # 107

మూర్తిమంతం n.s. Influence, might. Auspices. Compare ప్రభావం

మూర్తిమత్ adj. Material, corporeal, individual, actual, substantial, existing. Lalito. 4.75. ... మూర్తిమత్ క్షీరసాగరుడు neptune, appeared in a visible form - So also Lalito. 6.26.

౨ మూర్తి[illegible] - ns Blessed

మూర్తీకరించు To assume a visible form Bmj 4.49
మూర్తిభవించు

౪ మూర్ధం ns. The head

మూర్ధజం ns That which is born from the head: i.e. hair

మూర్ధాభిషిక్త Anointed, consecrated by having holy water poured on the head. Local Rec VI.46. VI.340

మూర్ఖు - Surya Tanaya v.48, ౫,

౧ మూర్తి n.s. Thing, article, object, item - Matter, essence - Substance, Itself actuality - Person, body, individual - Personage, (divine, hypostasis) Image, form, shape. Vema 1453. పుణ్యమూర్తి Embodied excellence, intrinsic holiness, your grace, your holiness - కృష్ణమూర్తి the divine Krishna న్యాయమూర్తి. A paragon of equity Absolute or embodied justice - ~~your grace~~, your excellency - భైరవమూర్తి An absolute fright or horrible figure personification. Chatu. 1.49. It is added as a mark of veneration to some names, as గురుమూర్తి or నారాయణమూర్తి The Creator, కృష్ణమూర్తి the most holy Krishna: saint Krishna God Almighty - మూలమూర్తి The Very source, the Prime Author, i.e. God. Vema 575. లింగమూర్తి The venerated Lingam - Hence is derived the title భట్టుమూర్తి THE Minstrel, that is He who is embodied poesy - This is the name of the author of the Vasu Charitra. It is also added to some names as శ్రీ పాలమూర్తి Ila. 1.79. Ipsissimus Apollo. సుకుమారమూర్తి Harisch Dwip 403 a paragon of loveliness - Beauty itself, or, unparalleled excellence. See 3

౨ { మూర్తి ns Individual, one of a species or class
{ తమ మూర్తి వంతెంపల్ల Through the light of thy countenance - Through your influence (good or evil)

3 ... పది మూర్తులు, రాళ్ళు తెచ్చినారు or they brought ten stones: ten items - వేదత్రయి మూర్తి, M.1.1.1. In Local Rec III. 437 line 9 the cannon ball struck & broke the image or statue The Gosseyas use this word for మనిషి Man, person

౪ మూర్తిభూత

Cavi Sheshaya was a pandit
at Chittur — The Judge asked him
a Law Question బాలదర్శనం యెవ్వరు
చేయవలసినది ప్రశ్న చేసినారు — And he
had the impudence to reply

బాలస్తావత్క్రీడాసక్తః। తరుణస్తావత్తరుణీసక్తః।
వృద్ధస్తావ~~చ్చి~~చ్చింతాసక్తః। పరబ్రహ్మణి కోపి న
సక్తః। భజగోవిందం భజగోవిందం భజ మూ
ఢమతే॥ This joke was told me
by Bramhaya Pandit 10 Mch 1838.
— This pandit Cavi Sheshaya
was subsequently dismissed for
Bribery — He was an అంగర ప్రరాణం
చెప్పేవారు.

మూల n.s. A point, a direction or quarter. A corner. A retreat. PLL VII. 30

A brand or tree.

~~The loads or cargo carried by bullocks~~

మూలయఱ the corner of a room Sar Dwi 574 మూలవేయుట To lay aside take care of, put by. To throw aside, neglect మూల(బ)డు the same Vem 1490.

మూలబడు

ఇది యే మూలకు వచ్చింది what will this avail

మారుమూల ~~[illegible]~~ లేదు in a bye place

మూల affix Through, by reason of

మూలం or మూలాన, or ద్వారమూలాన Aside

మూలం affix + or మూలంగా Through, by reason of, on account of ఆతని ~~[illegible]~~

మూలాన దొరికింది through him I gained it

= మూలకంగా || ఆ మూలానా జీవించిరి hereby they subsisted ఆతని మూలాన విన్నాను. I learnt it of him (వ్రా)త మూలాన in writing.

మూలము n.s. Root. Capital, principal Source, ground, origin, commencement Text, as opposed to commentary Means, medium. Cause

The piles, a disease. A common proverb says

1 – నదిమూలము ఋషిమూలము if we trace a river its origin is a pit: and if we trace the birth of a saint we may find him to be of base birth

మూలమైన adj Radical, main, principal primeval

1 ఆమూలాగ్రముగా Thorough, from bottom to top — మూలయఱ the inner chamber

2 Note on మూర్ఖ Hitopades 1.40

మూర్ఖోపి శోభతే తావత్ సభాయాం వస్త్రవేష్టితః

తావచ్చ శోభతే మూర్ఖో యావత్కించిన్న భాషతే

A fool shines at court only inasmuch as his dress is fine: the fool is respected so long as he says nothing

మూలంగా see మూలం

మూలకం ns A radish

మూలకం or మూలకంగా see మూలంగా
సాక్షుల మూలకంగా by means of witnesses
లిఖిత మూలకంగా in writing

4 మూలగ ns The marrow in a bone.

మూలనక్షత్రం The nineteenth lunar mansion. Warren p. 74

మూలబడు To lie in the corner, be thrown aside, be thrown away Panch T. 4.255 Sla 2.41

మూలభూతం ns Origin, source

మూలభూతమైన Original.

1 మూలనక్షత్రం The common name for the feast called శరన్నవరాత్రి being sacred to Venus or Devi. It falls on ఆశ్వయుజ శుద్ధ సప్తమి see J. 27 Aug 1830. It is also called దసర Dasara or Dusserah. See మహానవమి.

2 మూలధనం ns Capital, principal, stock

3 మూలద్వారం ns The anus

4 మూలగమూల A tree, Morinda Bracteata Rox 1.544 Wight plate 126 where this Telugu name is written

Browns Telugu Dictionary

మూఁకవ ns Dumbness. = మూగ

మూఁగివాయనం (better spelt ముష్టి) Alms - i.e. [illegible].
~~నమలందు ముష్టివని~~ enclosed (received) ~~...~~ alms ముష్టి వాయనం treasured offerings

మూంద ns A cup, crucible, mould for metals
A. 2. 200. PLL. 20.34 A frame of bricks over which an arch
~~arch~~ is turned. See కరేలు

మూషకం ns A rat or mouse Bhag. 7.368 Sucumāra 3.267 where మూషకేంద్ర తురంగ "he whose steed is the rat" is Ganesa HD. 1.655 DRY. 299 where –

మూఁకి పట్టుట To smell, put to the nose

మూస ns A cup, crucible, mould for metal – a frame of bricks over which an arch is turned

మూసుకొనుట v.a. To close &c. see మూయుట. కండ్లు మూసుకొను To close the eyes: to die. నోరు మూసుకో hold your tongue

మృగం ns Animal, creature. A deer, fawn, gazelle, antelope. Vem. 190 BD\5.259

As distinguished from పశు a beast. Thus in Ananda T. 4. 42. పశుపక్షి మృగాదిజంతువు Beasts birds and all creatures

మృగతృష్ణ See in W. Mirage: vapour that looks like a lake in the distance –

మృగదంశకం The deer-seizer. i.e. a dog

మృగ~~దంశ~~ధూర్తకం The deer-snarer: i.e. a fox ధూర్తకం Suca 3.353

మృగగ్రీవ A satyr, or demon, having the ~~legs~~ neck of an antelope – see ME. 5. p 345 –

చెట్టుమూషకము the tree-mouse denotes గబ్బిలం a bat.

మృగనయన Gazelle-eyed, having eyes bright and black as those of the fawn. Chamat. Manj. 2.18

మృగనాభి ns Musk: produced by the civet. Chandrabhanu IV.43

మృగఘ్న [?] The lord of beasts: a lion. Vema 1479

మృగపెంట్రుక [?] The musk deer

~~మృగతృష్ణ~~ [?]

మృగమదం ns Musk. Bhag 8.418, produced by the civet ~~& being its semen~~ cat.

మృగయ ns The chase: hunting. Calahasti 1.109

మృగయుడు ns A huntsman Manu 4.75 Kod § 67 a man of the woods Rbh 2.16 & 58 = వేటగాడు = బోయడు [?]

మృగవాహనుడు The deer bearer; i.e. the breeze, as bearing a deer along.

మృగవ్యం

మృగశిర
మృగశీర్షం } The name of the fifth lunar mansion

Browns Telugu Dictionary

మృగాంకం ns A certain drug: of which రాజమృగాంకం is a species Ila - 3.156

మృగాంకుడు ns Fawn-bearer: he who has a deer for his banner or ensign: an epithet of the (Endymion or Adonis) genius of the moon, either as being spotted like a fawn or for reasons mentioned under శశి See Sasi in Rees - Taylor on Myst. p. 164 & భాగవతము I.15 Tara 3.40

మృగాదనం ns. The fawn-eater. (i.e a leopard &c) Lila xx. 86

3 మృగాక్షి ns. A dark eyed beauty, fawn-eyed, with eyes like the gazelle.

~~మృగీదృష్టి~~

మృగి the female musk deer

మృగీమద Musk, produced by the మృగి Hams. 4.1

మృగేంద్రుడు ns The lord of beasts. i.e. the lion

మృగేక్షణ Fawn-eyed, having eyes brightly dark as those of the gazelle Lalit VII. 27

మృగ్యం ~~Peril of wild beasts?~~ 2W says To be sought or enquired for. RKD says, మృగితవ్యం। అన్వేష్టవ్యః ఇతివాచస్పత్యం

మృగ్యతలు KP. 5.250 Worthiness

మృడాని ns An epithet of Parvati

మృడుడు ns A name of Siva PLL. 1.49 Anadhya B.P. 4.300

మృణాళి ns. Lotus-fibres: the film attached to the stem of a lily. Sacuntala 2.17a. ME. 26 p 172 line 13 where it seems to bear another sense. M. 3.2.23

1 Again, in the Tripura Calpam VI. 33 describing Venus he says అనాపత్యమనాపేతమచుకోర్ధ్వకశైల బితాం కంబుశ్రీవాం మహాదేవీం మృణాలలలితైర్భుజైః॥

2 or, మృగాద Sar Dwi 6.15

3 మృగాక్షి ~~[illegible]~~

A comic verse on the vulva says

సపంకతలవిన్యస్తసారంగఖురసన్నిభం,
అరోమశం మృగాక్షీణాం వందే మదనమందిరం,

4 In K.P. 5.250 ఉత్తాన్యపాదపత్యములు

భోగవస్తుతృష్ణవేమిష్రదమికనిదానములే
యోగ్యములుసుగాని జేరనిల రుత్తమద్విజుల్
మృగ్యతములవారివేడకి మెచ్చిగొంచితెచ్చుకో
భాగ్యమతనికబ్బు టరుదుబ్రతుకెయుదినయునక్షరం.

Browns Telugu Dictionary

మృతం adj Dead. expired మృతమైన dead BD 5. 1042
మృతమనుష్యుఁడు A. 6. 21. A dead man

మృతనష్టంబైన adj Dead, merged, extinct. as a family or heirship

మృతమగుట To die

మృతి ns Death

మృతిబొందుట v. n To die
మృతుఁడు Deceased, dead. DR Ayo 331

మృత్తిక ns Earth. clay.
Vem. 1677. 1857

మృత్తు ns Earth. clay
మృత్యువు, మృత్యుదేవత The god of death. Death as a god
See epigram entered under కల్లత HD. 2. 1192
1 – మృత్యుపుష్పసూనం That which "flowers and perishes" i.e. the sugar cane.

మృత్యువు ns Death

2 .... మృత్యు ~~[illegible]~~ సూతి That which "bears young and dies" i.e. the crab. which like the viper is imagined to be destroyed by its young
మృత్స్న ns Rich soil, fine earth.

251

1 మృత్యుగోదానము See Molesw मृत्युगोदानं
2 is interpreted in SC కుళీరము a crab

Browns Telugu Dictionary

మృత్స్న ns Fine soil, sweet earth.

మృదంగం ns Tabret, tabor, drum మద్దెల A.4.36

మృదు adj Soft, smooth, polished

మృదుకపోలం Her bright forehead Tara 3.11

మృదులం adj Soft, smooth, polished

మృదులోపసదన ChandrR. 2.152 Cupid, whose palace is the smooth vulva

మృదులోరు She who has a smooth thigh Hams 1.60

మృదువు adj Soft, smooth

మృద్వీక ns A grape. Omit this.

మృధనం ns Battle. Omit this

~~మృ[illegible]~~

~~మృణాళం ns Lily-films; the fibres of the lotus The silky film on the stalk of the lily~~

మృష ns A falsehood ChandrR 3.163 Surya Tanaya, 2.31– Nelluri H. 5.117. Vaija 4.36

మృషావాది ns A liar. Vema. 1543

మల్లాయుద్ధం A Tournament or mock battle (Naish)

మృష్ట adj Delicate, fine

So in Amrucam, verse 5 విపరీతరతవర్ణనం

ఆలోలామలకావలీం విలుళితాం (dishevelled) బిభ్రచ్చలత్కుండలం

కించిన్మృష్టవిశేషకం తనుతరైః స్వేదాంభసః శీకరైః (dew)

తన్వ్యా యత్సురతాంతతాంతనయనం వక్త్రం రతివ్యత్యయే

తత్త్వాం పాతుచిరాయ కిం హరిహరబ్రహ్మాదిభిర్దైవతైః

మృదంగు Ananda VIII.52

మృద్వంగి ns Sweet bodied: having delicate limbs

మృష్టాన్నం A nice dinner, A delicate morsel, a tidbit Tara 4.224

౧౪ / ౧౮ మృష్టమణిరత్నభూషితా Adorned with bright jewels Ramay 1.6.17 See Carey's note

౧౩.౦ మెండు ns. Abundance, excess D.9.~~398~~ 405 A.6.142 = సమృద్ధి, ఆధిక్యం

౧ మెండైన adj Abundant, excessive Vem 1652, 2061, 2133, 682. A.

౪ మెండుకొనుట v.n To abound, exceed, redound, overflow. To flourish, prosper, be blessed T.2.104. D.2.278. Ahalya 3.119 Sucas 2.270 Aniv IV.61

× HD.2.1298

౧౫ / ౬ / ౧౦ మెండొత్తుట v.n To rebel, To disobey entirely, or see ఒత్తుట Tara 4.35 to transgress greatly Suca 3.315 = విదలించు

మెంతి. / మెంతులు } ns The herb called Fenugreek (mem: the herb mint is పుదినతులం) Rox. 3.389.

మెంతిమజ్జిగ Buttermilk curdled with fenugreek

౨ మెకం ns. A beast &c. see మృగం M. Virata 1.258. D.9.408. Nila P.1.2

మెకమెకపడుట Much, eagerly, (scolding, cursing) M. Santi 3.369 = శాపించు SWA.3.59 మెకమెకపడు

౧౩ మెక్కుట v:a To eat. – To gobble, swallow (Kan) Vem 222. Nila P.1.3. B.X.441. T.5.46 Sar Dw.460 Lavanya (pr.) XLIX. Canacanti UR.IV.56. Paidim 4.252

౧౧ మెగం n:s. A beast &c see మృగం. Also the కణితి or elk deer.

౭ మెచ్చు ns. Praise, approbation, favour, countenance

మెచ్చుకొనుట v:a To praise, approve: favour, countenance: be pleased at. Tara 3.12 be content at. To agree Cavicarna 2.280

మెచ్చుట v:a To applaud, like ~~praise, approve, delight in~~, welcome R.6.18 Vem 31.55. To take pleasure in Vish P.1.144 gratify Ahal 113 To forgive ... మెచ్చెను ... Padma... a laughter-loving lass. ... మెచ్చు ... Hams 2.16 91;

౧ a proverb says. సా॥ కల్లుపసింతళుకే కాంతి మెండు Tinsel is ~~as bri~~ abundantly bright: false gold glitters finely. కల్లుపైతళుకే గరుకులు మెండు – the same

౨ మెచ్చుటపరుడు The maid whom I ding Vem 698

౩ [illegible] – Vas XI.

౪ మెండగించుట To smite. M: Udyoga 1.(~~44~~?) in ~~Pal. 56 మెండగ "nobly, greatly"~~

× in this place HD. మెండగనుగాని is a false reading for మెండుగాని

౬ In Bh. 43 ... is rendered మెండెక్కి ...

౭ . జటమెకం the long tressed beast: i.e. the lion!! see Harabhacta Vilas 1.70

౮ మెండగ Pal. 56, nobly, abundantly

౯ మెచ్చుట This verb governs a Dative case. Thus అపనికి మెచ్చి, approving that act. Raghav Pand 3.25

౧౦ see quotations under ఒద్దుట

౧౧ మెచ్చెవడు Balu 238 (౧౩౧) Error for ఒచ్చవచ్చు

౧౨ approbation BD|5.475 See note 6 opposite ఒప్పుదల

౧౩ మెచ్చు Paidim 4.252. సా॥ ఇదికోవెలల మెచ్చు

౧౪ మెంతెంగు See మెంతెంగు

౧౫ మెండెము HN.3.138 Excess? greatness?

౧౬ మెండగలు KP.3.259

౧౭ మెంగపట్టు = ... ?

Browns Telugu Dictionary

~~మెటికె~~

మెటికె n s A snap or crack (of the fingers &c)

మెటికెవిరుచు Hari Vams 2.23 Padma 2.265 she snapt her fingers at her husband, ... HD. 2.939 the women thus cursed him

మెటికెలువిరుచు To snap or crack the knuckles

మెట్ట n s Rising ground, high-lying land, uplands Dry land as opposed to మడి land artificially irrigated. The shore. Vem. 1.169. A hill, a rock, a pile. BD|3.2141 = మెట్ట G.7.92 D.2.286. T.4.128.?. సారంగమెట్ట the hill at Rajahmundry on which Saranga Dhara was slain

మెట్టునిలుచు To front, face, oppose Baswdwi 4.90

3 — మెట్టతామర or మెట్టతామర n s The Indian reed or Arrow root plant, Sacunta 2.180. Hams. Yet I have also been told it is a sort of cassia (quite different from Indian reed) the leaf of which cures ring worm

[illegible] — మెట్టమడుగు A lake among hills, or on a rising ground, a mountains basin

మెట్టమార్గము the road over the higher land The upper road

మెట్టించు v. a To shake, make tremble, agitate Bhag. X. 122. Tara V. 33.190 To make him walk D Navan: p:152 = తొక్కించు A.6.90

~~మెట్టెనిల్లు~~

మెట్టెలు n s A ring worn on a toe Tara 2.89
= మెట్టె

T మెట్టు, or మెట్లు Pl మెట్లు n s. A step of a ladder or stair Step, degree, rank. The whole, or total A custom-house? a toll-gate? a post office? A stop, on the lute. Curds mixed with water. See పద్మిమెట్టు

Plu మెట్లు Shoes, slippers, sandals -

T మెట్టు adj

మెట్టతామర ... మెట్టతామర పువ్వు a certain creeper

మెట్టు adj Mere, simple. Total, general మెట్టువెరసి the grand total, మెట్టులెక్క the general account మెట్టుసాకే a mere shed

3 See Ainslie. 2. 361-362 Rox. 2.350 he is wrong & Ainslie is not quite right. After a long investigation it appears that the name is clearly known to none and they partially doubt whether the tree exists. They think it is meant for the tree called [illegible]

మెట్టుకు adv. In fact, in all. at the most. at least. In short, at the best. or worst. once for all. finally. at last. in the end, after all; on the whole. altogether. withal. yet, still. [From మెట్టు a step. Thus మెట్లుమెట్లు is By degrees; step by step] Truly, indeed, but, still; merely, just [In the east they say మెట్టుకు, in the west మెట్టుకి]

మెట్టుకే పోయినాడు Of course he is gone

౬ — మెట్టుట v.n. To tread, walk, go. Ramabh 5.97

౩ — మెట్టుట v.a. To Put. To put on or wear. To thrust away. BD\4.1523 refuse, reject. To stumble over. Vem 1836

౪ — see తెంచుట .. మెట్టిన యిల్లు a family by alliance Raghu Vams. 1.52. as opposed to పుట్టిన యిల్లు ones fathers family .. To touch or tread (a country) Verna 3.289 Manu. 1.82. To touch at a sea port .. Ila I.117. II.124 D. 9.122

~~మెట్టెలు~~

T మెట్టె or మెట్టుగడ A ring worn on the toe. a toe-ring. Also called మట్టె Hams V. 28

~~మెట్లు మెట్లు~~

౭ — T మెట్లు ns Steps – Plural of మెట్టు

T మెడ ns. The neck, the back of the neck – ~~The plural మెడలు is often used with the singular import. as in T. 2.23 B. 8.418.~~ Also it is translated by "shoulder" as మెడమీది జంద్యం the braminical cord worn over the shoulder

౮

౧ — మెడపడుట To fall on the neck of, i.e. to thrust force, insist on, మెడను మెట్టుట To impose (a law) to bind (by law) constrain. Ila 4.101

౨ మెడబట్టుకొని గెంటుట To take & thrust by the throat

౧ To పల్లకి మెడమీద పెట్టుకొనుట is to bear the palankeen on the (neck, i.e.) shoulders

మెడకట్టుకొనుట Ila 4.101 to doat on (his wife) be tied to her apron strings

౨ మెట్టబిరటి Basav Dwip 3\2289 3. ~~670~~ ~~Rash~~, foolish weak, cowardly –

౩ మెట్టుట – simply To Put. Pal. 46 చెప్పులు మెట్టుకొనుట Jaim Bh. 6.78

౮ మెడయొగ్గుట or మెడ ఇచ్చుట to submit, to offer his throat to be cut – To submit in any sense

౪ కాలమెట్టు to kick, thrust with the foot. Ve Go § ౧౦ to wear (marks on his shoulders) Pal. 45 To tread on, trample on A. 6. 11

౬ to go, to walk BD\5.795

౨ మెడకౌగలించు BD\5.977

Browns Telugu Dictionary

3 మెతుకు ns. A morsel of food: rice, diet, food, victuals, a mess. = కబళం - మెతుకు తినదు She cannot eat a bit.
1 మింగ తానకు మెతుకు లేదు మీసాలకు సంపెగ నూనె

మెత్తి. adj Soft, mild.

మెత్త ns Bedding, cushion, pad Ila. 3.128

మెత్తగా adj Softly, slowly మెత్తగా పిండి కొట్టుట To pound, or beat fine.

మెత్తడి ns A sprat, a small inferior fish

మెత్తచనపు M 4.2.57

మెత్తన ns. Softness: mildness: slowness, toughness; want of edge: dulness, silliness

నోరు మెత్తన Soft words

Sar Dw. 584 says చిత్తంబు లోకల శిక్ష చేయంచు। కత్తికి మెత్తన గలదె యెందైన. Camudappa 35 says ముదితవచను మెత్తనైనను - also 4 other lines in that verse

మెత్తని adj Soft, mild, slow, tough, not brittle dull of edge. Silly, foolish చెయి మెత్తన చేయుట to grease his palm, or bribe

మెత్తబడు v.n To soften, be mollified. yield

మెత్తడి Tamil? A coward. Faint hearted

1 The ... సంగ్రహం leaf 15 line 10 says ...
... మెతుకు లేని దిమంతగాండ్రు
మెదుగా చెల అటు కలుకలది విలేపి

2 i.e. you {have fragrant oil for your whiskers / are revelling in luxuries} while you have not a morsel to eat.

3 రెండు మెతుకులు తిన్నారు ~~They took a frugal meal~~ mouthful
They ate a morsel

Done

Browns Telugu Dictionary

మెత్తు ns. Plaister మెత్తువేయుట To plaister or daub – ధాన్యంబు దకట్టున మెత్తులు clay seals set upon heaps of grain to prevent depredation

మెత్తుట v.a. To plaister: to lay on or apply, daub or paint – Local VI. 118 line 2

Manu: 4.109. Vem. 399. 1684. In KP. 6.284

[illegible]

మెత్తువడగ i.e. మెత్తుదుడుముగదా Vij. Vil 3.107

మెదడు ns. The brain. Infl మెదటి Vish P. VII ~~240~~ 222 (Palin. 44 "the stuff, or pulp" inside a fruit. The Kernel)

మెదలించుట v.a. To move, stir, shake. నేరు మెదలించవు fluent or eloquent, ready of speech

మెదలుట v.n. To move, stir, ~~shake~~ (Dab. 216 line 14) To wander, rove, go about – M. 12.3.313 Bilh 3,78 Chandr R 1.63 Tara 4.114. To walk, behave, conduct himself. Padma 3.56 To be ready, as money ఇప్పుడు మెదిలేరూకలు the money now (stirring i.e.) on hand, ready money మెదిలితె కొట్టుదు if you stir I will slay you

మెదపుట Sarabhūa 4.146 to grind down or triturate HK. 4.148

Suca 3.316 మెత్తు [illegible]

3 the Locative is మెదట H.D. 1.1961.

మెదిచుట - Radica 4.40 pr. in Gr: p: 113* See మెదుప్పుట
To grind, dissolve, to inure, qualify.

మెదికాళ్లు n.s Stilts

మెదినీ Yayati 5-5- error for మెదిని ?

మెదివించుట

మెదివేరగాలేట

మెదురం ?? Pal 104

మెదుమ see మెతుకు

మెదుగుట v.n To dissolve, to be pounded, chewed, digested, To be thoroughly understood, to be familiar with, inured to, & well versed in,
1 — To dwell or associate. This governs తో, with.

2 — మెదుచుట v.a Same as మెదుప్పుట Yay. 5.31 కస్తూరిమెదిచి

మెదుపుడు n.s What is dissolved, or mixed, as an ingredient

మెదుప్పుట v.a To pound, grind, dissolve, mash; To inure, or qualify. Manu. 2.40 To chew B X 429
3 — Bhag X. 429 [To wrench, haul, tug ? dubio]
HK. 4.149

1 Enugala p. 25 line 16 to dwell. see

2 మెదుచుట to combine, compound. G. 4.186. పా॥
మెదుప్పులన్ని మెదిచికొని పుగడ్డి
సరిజాసివదేవెంక్రా

3 B X (G X1.32) కా॥ కంఠోత్తం తమెదు
వక్ర లెక్క {వెను మేయరు / మెదుప్పు} 5 లాగ్గి...
(see...)

Browns Telugu Dictionary

మెదుపుట see మెదల్చుట

మెదంపు see మెదుపు

మెప్పుచెప్పు v:a To talk over, conciliate. to

మెప్పింపుకొనుట v:a To gain his good word, acquire character. To hymn or celebrate – Abstract of BD. VI. 73

మెప్పించుట v:a To gratify, please, tickle, persuade, talk over, conciliate, Vicr. Cha. 4. 41.

మెప్పు n s Content, approbation, countenance

మెయి n s. The body. Manner, way, means Time, period: way, manner –

౨ – అప్పొయి|అప్పుడుమెయిన్ at that time, thence, Thus. M. Carna 2.367, Vem 885 Vicr Ch. VI. 110
మెయిమఱచినంత M. 1. 6. 177 being in a swoon
నవెప్పి రుమెయి బూ తగ M. Carna 2.417.

౧ – మెయి affix. By. through. For, with
Suca 3.46 బాహుమెయిన్. M Asram 2.172 2.78 ...
ఆయుర్బలముమెయి నుండగా

౧ మెయిన్ By (మెయు). The same as ...
Vish P. 6. 268. I. 54. II. 32
Tara 4.129 Marcand. 4.4
M. 1. 2. 148. Carna. 2:417 ~~what~~? Manner = తీరు, విధము??

ఒంటిమెయి Alone. by himself
Dasav 9. 349. ~~Pary~~.
అత్యంతవిమోదకేళి మెయిన్ తులు. Pary 1.49

౨ రెండుమెయిల On both sides = ఇరువంక ప్ర్కలు M Dro 5.334

9 — ~వేసకొనుట
మెయకొనుట To seize, take To accept, receive
~~[illegible]~~
Utt R 4.269 Hams. 2.239 Jaimini Bha VII.36
11 — మెయక్కట్ట see మెయచట
~~[illegible]~~

మెర Much - an anuk to మెప్పుకు Vem 1088 See మెరమెర

~~మెర ns. Swell, knoll, rising ground~~

మెరం ns. Lightning

మెరక ns. Swell, bank, rise, rising ground the bank of a river. A shoal in the sea A continent.

అదిమెరకగా వున్నది that part bulges or projects
మెరక పల్లములు irregularities in the surface: ups and downs In Towt Tayl fol 5. 497 ఈ చెరువు మెరక అయి పోతూ వస్తున్నది this pond is gradually filling with earth.

not a right phrase

మెరక. మెరకయిన
మెరకైన చిప్ప A a shallow dish

మెరకవేయు To draw ashore, to haul up on the beach

3 — మెరకుట Same as మెరుకుట To twist or twirl as a stick in a hole. V Narr. but Z.A. ign To grieve, pine.

The root బల్గు would give the meaning బ్రు To be strong!

— మెయకొనుట v.n. To be potent, to prevail
Pal 323 M. Anusas 4.193 = వృద్ధిఁబొందుట

3 అతడు వేసిన పంది యొక్క శరము గాయములో మెఱసి వున్నది. The spear pierced the hog and rankled in the wound

మెరమి Foulness, trouble. H Sarabhia 4.38 కల్గ్యం

మెరవెలయు v: n To touch, collide. ~~To rub~~
HD. 2. 214 To rankle - To itch
Tara 3.116 & 2.85 dubio

~~To flash, as lightning~~

In Somanar Mahat Dwap TE vol 481 page 46
కంటిచూపు నెరసంబంధ కళ మెరసినట్లు This is merely rubbing the eye when it itches

~~మెరవేలు~~

మెరమెర n.s (Smarting) Perturbation, agitation Pal. 97. T. 2.85 PLL. IX. 14 XIII. 39

3. మెరమెర adv More and more, eagerly, agitatedly
Tara 2.85, See also verse under మల.. Suca 3. 239

2 — మెరమెరలాడు v: n To smart, to be agitated, to itch, to be in pain . . .

మెరయు See మెరియు In M Dro 2. 17. ఆ॥
మెరుగులు మెరియు నట్లు మెర యుంగ నదరంబు । కథ । 511
కవికారకేతు

మెరవడి, or మెరవణి n.s (plu మెరవళ్లు charms blandishments BD\5. 1213) Vigour. Skill. BD. 4. 512. Pal 60. 90 (2052) ~~Bloom~~, (Charitr: 361) elegance

2 —

Bhag. 8. 454 మన్మథుని మెరవడి నెరసిన the force of love burst forth అవతని అక్షరంపు మెరవడిగా వ్రున్నది his handwriting is elegant.
here enter note 3 next page on మెరుపు

మెరవు
మెరవని తరమిన Bhag. 8. 418

2 Evidently the same word as మెరుగు — తే
వారి వారి డేగల మెరవడి (క్రమ) వనవుని Surya Tanaya IV. 144
in proportion to the vigour of their hawks - NB.
μ gives this word as meaning Procession! but this seems to be the Tamil sense of the word - M V omits it

2 మెరమెరపాటు HD. 1. 1416 agitation, smart, itching, The OG 45 says Hungering, pining. ఆకటి తెరపాటు

3 మెరమెరమనగా Dab 244 line 17 being grieved Painfully

మెరికె ns. A choice bit

3 మెరికెబియ్యము, or మెరికెలు the marrow of wheat, that is the finest part, the finest and hardest particles which pass the thrashing unbroken

మెరికెలవంటి వాడు, a jewel of a man, a darling or choice favourite, a phrase మెరికెలవంటి మాటలు choice phrases

Ramud. 112. ~~Vema 1857~~. ఈ గ్రంథము రత్నాల మెరికెలు this book is a perfect gem, a galaxy of beauties

మెరపించు v.a To burn, or cause smart, to enlighten or make bright, to illume. To cause smart as chillies do, inflame, Vem 263

౪ మెరయు v.n To glitter, glare, shine. Vema 1857. flash, to be inflamed. ~~Vema 1857~~ Bhag 8.419.439

౧ — Vem. 453. 2110. ~~947~~ 974 ప్రలికోర మెరపినట్లు BD\4
BD\4.1452 = ప్రకాశించు

మెరుంగు, or మెరుగు – Suca 3.324

మెరుగు

మెఱుగు ns. Polish, lustre: brightness. Oil grease, melted butter:
Vema 1292.. Bhag VIII. 423 BD\4.1738 & 2062

౨ మెరుగు adj Polished, bright: luminous. Clean, as rice See Kod § 33
మెరుగుసున్నం fine plaister మెరుగురాయి a polishing stone మెరుగుబోడి (Vema [] 3.270 in one ms)

౧ మెఱయునికె M XIII. 2. 169

౨ మెరుగుపెట్టినట్టు ... Kod § 33

3 మెరికించు ~~To slay, kill, destroy~~? is it an error for ~~వరికించు~~? no – See in MS vol. ౬౪౬ tract 2. page 19 – no – it occurs in the next page & means To writhe, be in pain. It is గా మెఱ్రిసప్పన్నయుని
To rankle in the wound = మెరమెరలాడు

౪ మెరయుట KP. 3.243 నీవిమ్మెమెరయుటకై is said to mean మెరుటుకై ??

Done

Browns Telugu Dictionary

~~మెరుగుపా (శాస్త్రంబులు) To measure) favourably or granting something over. Dabis~~

మెరుగులు v.a To rub TE vol… see మెరవులు

మెరుగుపురుగు ns The fire fly

మెరుగుమొప్పుప్పు ns The fire fly

మెరుగుతీగె a slender band of gold worn by women round the throat. Raja Sekhara 2.156

5 ౫ మెరుపు ns Brightness, shining, glitter, varnish. Beauty, lustre

మెరుపులు see మెఱుంగులు

3 మెలవు — see — లు —

౪ ౬ ౨

మెలగు v.n To be, live, exist. R.5.56 εν τούτοις ἴσθι 1 Tim 4.15

To behave, walk, conduct himself BD|6.91. M.4.2.24

To harmonise, agree, conform, comply,

To

To dwell, stay, remain.

To be united, coalesce, intertwine, embrace

To move, stir, walk. Swa.

Vish P. IV. 154. VI. 13. III. 287 M Stri 2.67

Kavis. V. 208. Tara II. 93. 77 III. 121

౧ మెలత ns Turn, twist. Objection, obstacle hitch.

మెలత } ns. Lady, female, maid. BD|5.1345 Sar Dar. 346. Mandh 4.205 Das. 9. ~~140~~

మెలమెత } Vem 190 ~~A turn, a twist~~

మెలన Miscell vol 1. p: 557 line 9. నరక, ప్రవర్తన, మెలిగినది

౧ మెలగుట
Vem 2133. 932. 1026, 820. 1829. 1479

౨ మెరుగుపెట్టుట To polish

3 మెరుపరి Bloom, beauty, elegance Pal 199 ప్రకాశము.
Harisch Durip — Preface, line 13 } కరుణ కెంపుటెలుగుతెత్తంబు మెరుపరిగా భూతిచెలువు నింరనది
Entered

౪ మెరుమును v.n To lighten (with thunder).
M. 1. 8. 328 II

౫ మెరుగుతీవెలు P 44 says మెరుగుతీవెలు means పగడములు Corals and మెరుగుగలచుక్కలు the bright stars

౬ మెల
Dab 198 line 13 మెలపెట్టు

౭ మెఱ్ఱు G 10.42 — no — మెఱు. Q says మెఱ్ఱు అనగా లెమ్మ

౮ మెరయుట To shine, glisten. M Dro 2.17 మెఱుగు మెరిసినట్లు

Browns Telugu Dictionary

మెలపు n s ~~Being, existence~~ Trim. Mould, form conduct. behaviour. ~~Contact, application~~
Sar Dwi 133 G. 1.24. Pal. 149 line 4
Tara 3.118 Vish P. V.142 M Anusa 4.399 Vish V.142

మెలపు v.a To use, put to its use: to produce, offer; To mould, form, govern, train, educate To enamour, beguile Radha 1.30 To unite, join Tara 3.118

మెలమెల్ల adv. Gently, just, only
Ila I. 144. III. 48

మెలయు v.n To intermingle, be used, walk.
Tara 2.107 3.121 See మెలఁగు

మెలి n s A turn, a twist, hitch Contravention objection మెలిపెట్టుట To contravene, object to. — A twitch or pinch బట్ట మెలి పడ్డది the cloth is entangled మెలికట్టిరి they ~~laid~~ plotted.

మెలిక

మెలికెలు పడుట }
మెలిగొని పడుట } v.n To dispute, wrangle & get into a hobble.

మెలిగొనుట v.n To twist, get twisted
Hams. 2.30 Dasav. 9.52

మెలిపెట్టుట - see మెలి

{See more quotations under —ఉ—
{In Vish V.142 the sense is ప్రౌఢి brilliancy
M Anusa {2.302 walking, sleeplessness
{4.399 the sense is విలాసము Gayety jollity artfulness
in Tara 3.118 it is sporting, offering, frank ~~Drinking, tasting, using~~
in Sar Dwi 133 it seems to mean ప్రేమ, ప్రియము i.e. Love, fondness. In Vaijay. 2.119 మెలపుగా means Duly, properly

మెలపుట - To be fond, or gay, To exult, sport, to frisk, shine (Like the noun మెలపు) this is acknowledged to bear very obscure senses)

Browns Telugu Dictionary

మెలు

మెలుపులు n.s. Tricks, frauds

మెళుకువ n.s. Wakefulness, alertness, watchfulness, vigilance. Trick, contrivance, device. Cleverness, knack: amorous arts జక్కన P.L. I. xiii. 43. G. 8.27 R. 5.157(142) ... Radha 3.114(1.49). Tara 2.110. 3.141. V. 190. B. X. 417

మెళుకువ పుట్టిలేచె he awoke and rose In G X. 122 it is rendered నేర్పున a place

మెళుకువగల adj Wakeful, watchful, artful, cunning: మెళుకువ మెరు an allurement, bait, delicacy

మెళుకువగానుండుట To be awake, alert

మెళుకువపడుట v.n. To be aroused, to awake

మెలంగుట see మెలగుట

~~మెసవుట v.a. To eat, feed on~~

~~Cuchelo 3.11. Ahal. 16. Yay. 1.185~~

మెలుపులు..
Bhattana Dwip. 1.105

మెలుప్పుట v.a. To use, put to its use. a causal of మెలగుట Tara 3.118 she sported her lips, i.e. offered it to him

మెలుపు Tara 3.118 – see – ఉ – & G I. 24 where మెలుపు is explained నేర్పు... & in M. Salya 1.24 it means నేర్పు skill M. XII. 2.182 = నేర్పు

మెలుపుట. To use, put it to its right use, employ – Tara 3.118 she used or presented her lips – To employ, set to work A. 3.105/109 = నేర్పుగానుండు ... నేర్పుగానుండు

మెలుపులు Miscell 3.426 foot - Strands, twists in a rope - మెలుపుల త్రాడు = పెనివేసిన త్రాడు - And page 422

మెల్ల (or. వరిగె barigĕ) A switch

మెల్ల or పంచతుమెల్ల a stone bench

మెల్ల n s A squint, squinting లోమెల్ల a squint inwards. వెలిమెల్ల a squint outwards

మెల్ల adj Squinting

మెల్లక్షరము An unaspirated letter, as క. ప. &c

మెల్లకంటి Squint-eyed, squinting; one eyed, like a crow: from its peculiar squinting action when looking at an object a crow is imagined to have but one eye

మెల్లగా adv Gently, softly, slowly B. viii? 420 gradually

మెల్లచూపు) A squint, a side look.

మెల్లన n s Gentleness, softness. slowness

మెల్లన Gently BD.\4.1523

Browns Telugu Dictionary

మెల్లని adj Gentle, soft, slow, gradual

మెల్లనె Same as మెల్లని, adding the intensive ఎ
Very gently. Tara, 3.13

మెల్లు n.s ~~A hall~~ A sitting place, called in England a divan: in America a stoop పందిలో
మెల్లనెల్లకుండబోయిన్నరు slept under the shed

మెల్లగొనసాగు To persuade, instigate, tempt = మెల్లింపరచు

మెల్లగ - see మెల్లగా

మెల్లమెల్లగా Very gently - see మెల్లని

మెల్లె n.s A withe, twig, tendril: a withe used as a cord switch. Loc Rec. 1.335

మెసగు v.a To eat, feed on
Bichelo. 3.11. ~~Abhat 16~~ Yay 185 KP. 2.141. N. VII. 73

మెసలుట v.n To be, live ? [illegible]
Vem. 872 = తిరుగుట, గలిసియుండుట Error for మెలగుట?
= మెలసి?

మెసవ్వుట v.a To eat, feed on
Ramabh {4.80. Manu. V.28 Vema 3.222
2.11.5.157

మెహెందా

మెహనతు, [illegible] Exertions, trouble

మెడకట్టు i.e. మెడతాడు on the neck

Browns Telugu Dictionary

మే { మేపూత anointing. KP. 2.91
{ for మెయి the body. Paruj. 2.9

మేంఢ mentha a ram. W. Casikh. 7.120

మేంఢకము see మేఢ్రం – Omit this

మెత్రుంగొను v: n To increase, grow great, redouble. Bhag X. 122. (or X. § 3.21) Probably mĕndu See పెంచు

~~మేంఢ~~.

మెంతి ns The herb called Fenugreek. fainfoin

మేక ns A goat, a she-goat Chanr R. 1.63 entered under విధిరాజ Vish P. 4.297 మేకవన్నెపులి a wolf in sheeps clothing

1 – పెంటిమేక a she goat – He or she B. 6. 532

మేకపిల్ల ns A ~~goi~~ kid

మేకపోతు ns A he goat Panch T. 3.150

మేకమేయనాంకు a certain poisonous grass Hams. 4.14 Lit as Shakesp says in Tempest V.1.25 "The green sour ringlets whereof the ~~మేకపెంటి~~ ewe not bites."

మేకవన్నెపులి – see మేక

మేకు ద్ర్యం A wooden pin, peg, stake. A nail; a hook

~~మేకపోతు~~

1 పిల్లలు మేకలు కలవాండ్లం I am as good a man as you – The Indian goat has ~~excr~~ excrescences like teats on the neck: as these are useless ఆ ఈ మెడచన్ను మేకమెడచన్ను denote He is a mere useless burthen

Browns Telugu Dictionary

~~మెగ్గానుట. See మెగ్గకావలెను To consent, submit~~ 1 –
~~R.~~ R. 4. 269 H. 2. 239 Vij Vil 2. 34 PLL IV. 67
where it means to incur shame – HD. 2. 376

2 మేఖల or మేకల ns A zone or girdle: the girdle or framework of an altar. "The resounding girdle" which women ~~wear~~ wore in ancient times was set with small bells – See Amrugam 29 in notes, D. IX. 159 ..., B. 3. 1002. Sanscr Magha 7.6 – Frame of an altar, Sarada Tilacam 3. 60

మేగ – see మేవ

~~మేగు v.n To return. Dubis~~

మెత్తు v.a To plaister, build up into a wall = మెత్తు = పూయు ... HD. 2. 1388 his face was as tho' plaistered with filth

మేగిశేల Loc. X. 22

~~మేఘం A water-spout (...) or cataract at sea~~

మేఘం ns A cloud – Also (see Molesw 842) cloud broth. The mountaineers set a kettle on the hearth when the air is foggy, on a hill: and boil therein some leaves – which 3

మేఘజ్యోతి A flash of lightning

మేఘద్వారం The gate of clouds i.e. the sky

మేఘనాదుడు Thunder-voiced, an epithet of ~~the~~ giant son of ~~Ravana~~ son of Ravana

1 = అంగీకరించుట A. 5. 138 Rbh 2. 82

2 మేపుఉబ్బించు Rbh 2. 109 = దేహము పుష్టిపొందునట్లు చేయు To cherish, nourish

3 have allured the cloud into hot water – this tastes like flesh – Hall Kr 845

Browns Telugu Dictionary

మేఘపుష్పం The flowers of clouds. i.e. rain

~~మేఘమాలతత్తుక~~

మేఘరంజి - Lavanya § 63.. సీ॥ సారంగబారాళ్ళుల చపలత వ
ర్తింప। మెఱుపగు తేగ నీ మేఘరంజి

~~మేఘమాలపుష్పం~~

మేఖల See మేఖల a zone Tara 3.115

3— ౪— మేఘుండు A cloud, personified as living. Bhasc. verse 1

మేచకం ns A Dark hue, a deep colour

మేచక adj Dark, (as a hue) deep (as a colour)
Chandr R. 2.31 R. 6.33

మేట ns (mēṭa) Accumulation, alluvial soil
మేటువెట్టినమన్ను a deposit of earth

మేటి ns. A chief, leader, head man: lord, prince
~~Utt~~ Ram. 4.267.
The head heap, or chief heap. in thrashing corn

౨— ౫ A division ~~county~~. or district. Enugala. p. 8 line 9 A party
or division of men. A share.

౬ మేటి ~~[illegible]~~ adj Chief, principal big, huge, large, great.
DRS. 236.. మేటిదొరలు H.D. 2.1351
Bhag. X. 94. 225 మేటిదొర Vish 7.9 a noble prince
మేటితరువులు (i.e. చెట్లు) large bushes. Bilh. 2:50
మేటిపాత్ర a leading actress Vema 796 -
మేటిపసరం choice oxen
మేటివిరహార్తి Ila 4. 19 great longing, deep anxiety

మేటి (infl: of మేడి) Of the plough-stilt

౧ మేటిక ~~Me~~tica. adj Chief, fine. see మేటి Tel Miscell 3:322 ....౧

మేటికోరు The chief share, the masters share in the crop. the net product

౧ here it is written మేటిక ... in ద్విపద metre, viz
తేటైనపన్నీట తీర్థంబులాడి మేటికానుకలారి మెలగుచుండి॥

౨ plural మేట్లు i.e. కుప్పలు A. 6. 91

౩ మేఘపు వన్నె B.D. 3.114 A sort of silk

౪ మేఘగర్జన గంభీరము (see ఘోర గంభీరము) The lowering or threatening of clouds. Empty menaces and intimidations: ~~vain bluster~~: appalling but abortive display.

౫ ~~[illegible]~~ మేల A party, or side, in a quarrel &c see Duhur Katha, p: 93, 98 &c a share, or portion.

౬ మేటిపథము M. 18.1. 112 the Great Doctrine

Net product
మేడికోరు, Lit: the plough-tail-share. (From మేడి q.v. infr మేడు, & కోరు a share) The stilt-share. That is, the <u>net product</u> of a crop, after deducting all charges. See మడికట్టు. Others derive this from మేలు a lord, thus మేలుకోరు is the same as స్వామిభాగం (not భాగం ?) Some spell it మేడి but others say the two are different — Note – మేడికట్టు is a phrase even used by salt makers

మేఘాడంబరం

మేఘపంక్తి

మేఘవిస్ఫూర్జిత

మేఘశరం A large bush. See మేడు and పొదరిల్లు

మేధ్యం Omit this

మేడ ns A mansion or large house: an upper chamber Bhanu. 4. 135 Nila P. 1. 1.
మేడపి Pal 316 line 19 name of a village Medapi
~~మేడరి~~

మెడకోడి – see మేడిపు for which this is a rustic spelling – కోడిమేడ్పు a cock fight see Palin. p:39

Browns Telugu Dictionary

మేడి n.s. The Indian Fig tree, or glomerous fig tree (Ficus glomerata vel oppositifolia) called in Sansc. ఉదుంబరం (ఔ-దుం-)

The fruit (మేడిపండు or fig-apple) is golden coloured but full of dirt, and proverbial for hypocrisy Vema 174. 1257. — One species is బొమ్మమేడి, and another, రాతిమేడి grows parasitically on other trees

మేడి a plough staff మేడితలకిందులు పాతు బెట్టుట to bury a ploughstaff upside down as a signal of విరాలు

మేడితాడు. The plough-bands See description in Telugu Collections vol 3. p: 423

మేడితోకే The plough tail

మేడిపాలు — See మేడులకోలే

మేడిమేలు n.s. A kind of knot.

మేడిసీల The nail or pin which fastens the plough to the handle

మేడిపోక The plough tail

మేడ్లు — plu of మేడి

మేఢ్రం n.s. The penis Panch T. 1. 463 This word frequently occurs in all Silpa books, Chandr R. 2. 56. Acasa Bhair p. 101 verse 13 apud vol printed 1842. page 22

In Panch T. 1. 463 pancha medhra is said to be the name of a giant as "huge membred".

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

1 మేడికోలు See మేలుకోలు

2 or మేడికర్ర — compare మేడి

3 మేడిపేలు BD. VI. line 119 means A lance or spear = కుంతం In BP VI. 25 the same word is used

4 మేడుపుప్పు DR Aran 168 — What? Tatach thinks it an error: that it should be పప్పు — I doubt this — but he is correct. It should be మేదుపప్పు

5 మేత్రంబులు See మేండ్రంబులు — Careful search in the original Sanscrit (B.X. § 3. 22 ...) has totally failed to shew the meaning — The word occurring in a passage foisted in.

మేత ns Food, meat, provender, bread. A lure, or bait. Tara 2.113 Vema 1887

మేతరి ns A head man, a head labourer Letters vol 3. p: 10 middle – Perhaps for maiatry

మేతరి (in compounds) an eater, as గడ్డిమేతరి a grass-eater

మేదకుడు } adj. Plain, unsophisticated, simple, shy sonsy. Simple, old fashioned sedate, demure, staid, silly, harmless. = సాధు Compare వెర్రిమంతు & గణుగ్గాయి = boar geois being the reverse of గడుసు. The French word is Un Lambin – q.v. in Le Roux, Dict. Comique "A man of plain understanding. Tatler – 164 end.

మేదకురాలు fem.

మేదతనం Plainness, a harmless quiet disposition

మేదర Belonging to the basket maker caste

మేదరకులం The basket-weavers caste

మేదరపెట్టె ns A bambu box

మేదరవాడు a basket maker Mari B.P. p: 123

మేదస్సు ns Marrow: serous or adipose substance in the flesh: in low English called pack-wax (Johnson) or aponeurosis మేదఃపం కిం Pariz 5. 19 triturated marrow: i.e. a mass of trampled corpses

in the sense a lure, or temptation, see సంసారగళసేత్రృంఖలంబైనమేత.. p: 157

= మెత్తించుట HK. 4.177 = మెదియించు Kanchi H. 5.71

T మెదియించు v: a To soften, make soft: mix up (medecine &c) ~~Vem. 1548~~ Rasica 4.40 — Error — The word
2 is mĕdingu మెదిగు not మెదియించు

S మెదిని ns The earth

T మెదులు v: n To soften, become soft
మెదుపప్పు DRAr. 168 Pulp: what is pounded in water
{Beauteous, charming Lila XIII. ~~7~~ 64 R. 5.294
{Smooth, soft, unctuous, Harmonious
3 — S మెదురం। [illegible] adj Smooth Thick. = దట్టం। తరుచు
Ratnavali 4.181 (చ్చ)। procase Tara 3.33 Chandr R 3.73. Manu
Ch. 2.49. = సాంద్రం. PLL. 3.5. Aradh 1273. line 8 = దట్టమైన

S మేధ ns. Wit, skill, understanding: advantage or profit on sale, Stuff. solidity

S మెది. adj Delicate, fine in grain

S మెత్తదనం ns Fineness of grain, delicacy, refinement

S మేధావి ns A wit, a man of intellect, a genius
Interest, profit मेधावि मेधावि — Often applied to one
4 — who has a good memory

S మేధాదిభవం Pregnancy of wit, cleverness
Tara 2.44. R. 2.198 B. 1. § XIII. 33. 1

S మేధ్యం adj Pure, purified, witty: in Sansc Ramay
Bk 2. § 70: Rama, dining with Sita ~~thus~~ సీతాం మాంసేన ఛందయన్। ఇదం మేధ్యం ఇదం స్వాదు నిష్టప్తమిదమగ్నినా। ఏవమాస్తే
1 — స ధర్మాత్మా సీతయా సహ రాఘవః

T మేన Connected through a paternal aunt or maternal uncle

మేన On the body: this is the ablative case of మేను

1 "Entertaining Sita with venison Rama said This is మేధ్యం juicy flesh, this is of delicious taste, this is well roasted by the fire." — Nowe 2W & Haughton: p: 2318 merely says Pure — fit for a sacrifice or oblation — The word అమేధ్యం signifying nastiness perhaps మేధ్యం is best interpreted Nice, delicate. The Sab Calp says పవిత్రే [illegible]

2 Thus in Pearsons Bengali dialogues, a boy who has a good memory is called [illegible] A clever lad

3 మెదుర Thickset, as diamonds: in CBP. 5.411. it is applied to Kumarasamis six faces — Thickset, as a hedge. Pariz. 3.23 సాంద్ర BD\4.1398
DRS. 48 [illegible]

4 మేధావిబొట్టు KP. 4.44 50 A mark worn in the forehead (వ) [illegible]

1 The verse here quoted from Vema runs thus
[illegible] — for which reading TBVS substituted this reading

Browns Telugu Dictionary

మేనక ns. A goddess, (answering to Hebe) wife of Himalaya, and one of the courtezans in heaven Vish P. 1.122.

మేనకాత్మజ The daughter of Menaca: an epithet of Parvati, wife of Siva

మేనకోడలు ns A niece, daughter of a man's sister or of a woman's brother

మేనత్త ns An aunt: wife of a mans father or of a mothers brother. Local IX. 203. line 8

మేనబావ ns The son of a ~~fat~~ fathers sister, or of a mothers brother is thus called if older than ones self.

౧ — మేనమ~~రది~~రది The son of a fathers sister or of a mother's brother is thus called, if younger than ones self.

~~మేనమామ~~

మేనమామ ns {A maternal uncle PLd. XII.6 [DRY. 1544 line 7] B.X. 9. L. 1. Radha 1.66 a proverb

మేనరికం Cousinship, the relationship of cousins Radha 1.168

౨ — మేనల్లుడు ns A nephew, son of a man's sister or of a woman's brother. Vish. P. 4.90 T.5.144

T మేనవదిన The daughter of a fathers sister or of a mothers brother is thus called, if older than ones self

T మేను ns The body. G మేని, L మేన. The mons veneris T.2.68. Ila. 3.47 tritiya vibhacti

౧ మేనమరదలు The daughter of a father's sister or of a mother's brother is thus called, if younger than oneself.

౨ మేనరికధర్మం The relationship of cousins

Browns Telugu Dictionary

మేపరి ns Eater, feeder
Vem. 1967

మేపించుట To make (him) feed (them): to make (him) tend (cattle)

మేపు ns Food. Balarama 4.57

మేపుట v:a To feed, let graze, herd

మేలంపుచు H.4.202 To persuade, coax, sue

మేయుట v:n To feed, graze, eat
Vem. 1877.

పాములు సాయంత్రము మేయును snakes feed in the evening
మేఘములు కొండమీద మేయును the clouds hang over the hill

మేర (adv. or prep.) Near (abl of మేర ns)

రెండు అడుగుల మేర as much as two feet

మేర ns Limit, boundary. Moderation. Distance
An instalment. Dues, fees, allowance
Time, as చాల మేర very often = మాఱు
అది యెంత మేర How far was it, how near was it
మేర యెరింగి Moderately. Tara 2.54
తీవ్రకోపము మేరగాదు. U.R. 4.278 Wrath is far from moderation
దరి మేర లేని బాధ Sar Dwi 478 grief beyond limit or moderation
మేరదప్పుట To transgress, err B.X.§.73 verse 12

మేరకు Up to, according to
బుద్ధిమేరకు according to reason
ఆజ్ఞమేరకు according to orders = ప్రకారం

మేరలటమెర్ Sar Padya 1.102 Justice, dues fitness = ధర్మం (వాతి)

మెప్పులు KP.2.91

మరుమేరు Turn for turn, tit for tat Ila 2.130

మే

మేర

మెరు - see మెరువు Olg 45 explains it [illegible]

3 మేరువు ns. A pyramid, a cone

Mount Meru, the Olympus of India which is proverbially the finest of all things. Geographically it appears to be the high land of Tartary, immediately to the north of the [illegible] or Himalaya mountains. The poets and writers of legends describe the earth as a lotus floating on the great deep, having seven petals which are ~~seven conti-nents round~~ called ద్వీప dwipa or Isles, around it, the centre being Mount Meru, ~~from~~ on the top of which the Ganges pours from heaven

This name is given to the solitaire or centric jewel of a necklace: also to a carboy (Ila. 2.163) or large bottle or jar of rosewater In Bny 1.21 it seems to mean The top or ridge of a house

A high terrace -

1 మెరువు; This seems to be a corruption of మెరువు [illegible] [illegible] a pile of bricks built to turn an arch over. See Local 1.21 line last

2 This is all that Molesw. says - W. in Vish P. pages 167, 171, 172 clearly shews that it is fabulous He also refers to a description in Asiatic Res. VIII. Twelve different mountains were called Olympus - See Notas Edit Delph in Virg Eclog. 5.56. As for Maha-meru that is the principal Olympus.

3 మేరువుపూస the biggest bead in a necklace

Browns Telugu Dictionary

Queries in this volume

~~[illegible]~~ - [illegible] p. 28 & 42

~~[illegible]~~

~~[illegible] Vies 6th 1.22.~~

Extra page

[illegible]

[illegible]

[illegible]

279

మెళ్ల ns Side, part. ఇరుమెల on both sides Pal. 371 330

~~మెళ్ల Adj. - Omit this~~

Vasu 3.80

౬.౧ — T మేళం, ns. Merriment, entertainment, jeering, mirth.

3 — మను॥ [illegible] ౧.౧౧౧ వ॥ - ఆది - (పే) - ౧౧౬ - విష్ణుపు ౮. ౯౦ -

౯ ౬ - ౨౧ - మేలములాడు To ridicule. [illegible]

T మేళం ns A band of musicians. The orchestra

మేళం కట్టుట, or మేళం కుదిరింది The band is all in

౮.౧ tune {the rogues are all in one story / the villains are all met together} Vish P 3. 108

మేళగాండ్రు

మేళవించు or మేళవించుట v.n To harmonize, be in tune

Vish P. VII. 296. be united, కలిసికొనుట

మేళనం ns. Meeting, union. Connection, affinity, as of two languages దంపతిమేళనం coition

Acasa Bhair p. 148. verse 10

మేళ్ళమతి Omit this Adj.

మేలమాడు To laugh, ridicule. See మేళం

A 4:36 పరిహాసము చేసుట .. Molli Bala 82

~~మేళము వేయుట~~

మేళవించు melavinçu See మేళవించుట

Tel Jaimi. Bh. V. 125. Chandr Hasa Part 2. verse 73

Pal. 2. 15. Navanatha p: 6. KP. 2. 98

~~మేళ్ళంకొను~~

271

280

{ గుడి మేళము Srica 3. 98 the pagoda band

౧ Stavan: p 87. The same as మండపమేళం

౨ ఇట్టిట్ల మేళవమున just like relations Pariz 4:63

3 Abh 1. 194 where మేలంబులు is rendered మందమే
లములు। కలగలపు సంబాషణలు

౪ in BD 4. 1668 పెంచిన ధర్మ మేలంబున నొరయు। నం
బయినవారల జేయుంబుంచి తలెక The path
of virtue, the series of works - This ... ౨

౫ మేలమాడ Srica 1. 194 = పరిహాసము చేయగా

౬ In BD. 4. 1668. = పరిహాసము

౨.. ౪ passage (at least this word) is omitted
both in the Padya BP and also in the
Kanarese version. - మేళవ్యమాలు
DM Udyoga. p 79 line 16.

Browns Telugu Dictionary

మెలి } ns. Tangle, hitch, entanglement (See మెలి)
మెళి } Embarrassment, opposition, check
బట్ట మెలిపడ్డది the cloth was caught. మెలి కల్పినారు they plotted

మేలి } adj Fine, beautiful మేలిడాలుమీలు
మేల్మి } glittering fishes Sara 3.126. IV. 144 superior B.D. 4.429

మేలెంచుల Caluvai 199. ~~fatigue – query an~~ error for మేలు + ఎంచుల? So మేలుకాడు a lover

మేలికట్టులు Dasav 9.124

మెలికచ్చుపట్ట a cotton cloth woven with a coloured border three inches broad

మేలిమి ns. Fineness, excellence. Pure gold. B. X. 207. Vem 174. Dasav IX. 124

మేలు ns. Fineness, excellence, goodness, virtue
Fondness, affection. Kaluvai 100
Good Advantage, superiority, benefit, success.
= శుభం
Interest on a bond. Likewise premium
Advancement, progress, amelioration
Observe P. 4. 119
See on మా and on తగులు. – మేలు ఎఱిగిన Grateful, who feels a kindness

[illegible] మేలు కల్గనేడు
(q.v. in Yayati v. 3) మేలాయెనే she is improving! Ila 3. 15

Appa C. 3.88 quoted from M. Adi
Vem. 171. 181. 1115.
M. Sal. 2. 130
Bhag X. 92.

Browns Telugu Dictionary

మేలు adj Upper, higher, top.
Good, fine, superior Compare మీ→
Affectionate, glad, fond
Vem. 44. Suca 3.57

మేలు మిద్దె an upper story Sar Dwi 113
మంచి మేలు [illegible] Cala Kasti. 1.40
మేలుమట్టు the top plaistering on a wall, the coping on a mud roof. (See on [illegible] for the change from మేలు to మీది) మేలుకప్పు
Lavanya 17 మేల్పురల Aner 3.59

మేలు. adv. Up. hence. మేలుకొనుట to get up. and మేలుపడి Utt R. 4.258 Above, over అంతకు మేలు and beyond all this ... Sar Dwi 502
మేలు. or మేలుమేలు interj. Well done! excellent! Chatu 1.66 better and better!

మేలుకట్టు n. s. A cieling in a room. Loc. J. 261 Awning. BD 3.246 The Tilt of a bed. [illegible] Vier Ch. 6.73

1 — మేలుకాంచు v. n To look up, awake Ila 1.14. Sar Dw. 520 ఎదుర మేల్కాంచి – Lavanya 49

మేలుకొనుచు v. n To get up, rise To be aroused, stand on his guard, be alert Manu Ch VI. 52. Vish P. VIII. 177. III. 221. IV. 208

మేలుకొలుపు v. a To awaken, arouse BD 5.691 Padma 3.30 To raise a ghost by spells
మేలుకొలుపులు a Reveillie. matinsong, music in the dawning Shakesp. Merch Venice p 210 line 33 Act 3 Scene 2 Portia's 5th

1 మేలుకనుచు v. n To look up. to open his eyes Cast Kh. 2.62 M Anusas. 2.303 మేల్కని

Browns Telugu Dictionary

మేలుగోడ The top wall (గోడ) or battlement, the parapet, or rail wall

మేలుబొమ్మలువాడు Who has conquered M. Bhish. 2.9

మేలుచేయుట To benefit, do good, see మేలు n.s. To bring forward, patronize M. Bhish 2.2

H మేలుదురంగి Tara 4.202 ⊥ Fine velvet - see దురంగి Rather, fine shot silk. From Do-rangi

౫— మేలుబంతి The top line, the copy set to a scholar learning to write (see మేలు adj + బంతి). He (or she) who is or sets an example, a paragon of excellence. Vish P. II. 116. 333. VI. 63. Vierbha VII. 40 H A. 6.33 = శ్రేష్ఠుడు, పంక్తిపావనుడు

మేలుబంతి adj Exemplary, admirable

౬— మేలురాసి The top part of a heap, the upper heap, of winnowed grain = కల్లమ్ముకొంచలపేరు మేల్లామ్ము see

౮ మెల్లకట్లు see మేలుకట్లు, మేలుకోళ్లు

౬ మేవ n.s the fish called white pomfret, a species of turbot, Stromateus argenteus, also called చామ్నె

3— మేషం n.s. A ram. The sign Aries

మేషముష్కుడు Vema 1831

౧— మేషాండం

మేషాండుడు Kalahasti ౨.౨౦ Ram-testicled సుత్రామునవలెన్ దైవదేవతాశ్రేష్ఠులు దమరమేషాండులై యిమురినట్లు (ibid)

మేషాక్షి The ram's eye, a sort of cassia. W

౨— మేషి n.s A ewe

౨— మేహం or మేహనం Gonorrhoea, Gleet (Carey) Cachexia Ainsl. I.528 ~~the penis~~ - మేహవాయువులంకెలు the disease of swelled testicle మేహపుగడ్డ a bubo

౧ మేషాండం ~~A~~ Hard hap, hardship, hobble, inconvenience. What he must put up with ~~Literally~~ నీకుమేషాండం తగిలెను he has put a spoke in your wheel you have got into a pretty scrape. Lit: you have got a rams testicles: The allusion is to Indra who was obliged to put up with such ~~a rams testicles~~ in lieu of his own which he had forfeited as damages to Gautama the husband of Ahalya. - Ahal. 119. - a spoke in his wheel.

౨ మేహాహారంతి ~~ప్రా~~ శీతపథ్యం a cooling diet.

3. మేవరి a glutton - Vema 1967 surely an error for మేపరి

౪ మేలుమలుపులు Vasu 1.78.

౫ మేలుపడుట Vijaia Vil 3.37 To fall in love, be enamoured

౬ శృంగారమైన మేలుబంతి Lila XI.36 this is the highest line or degree of ~~faith~~ devotion మేలుబంతులై Rbh 1.126 = సర్వోత్తమోత్తములై

౭ మేస్త్రి, or మేస్త్రీ Head man, foreman, a master in his trade. Apparently corrupted from the Old French Maistre

౮ మేలువారల అనగా ... A. ౫. 56

౯ మేల్వాంచలు or మేలుకాంచలు.

Dor

మేహడ A sort of dagger. Manu. 4.36 Andhr Bhash Arn. 2.404

మేహనం n s The penis. Ananga R. 3.5. Sansc Bala 3.5

మేహడా mehadā A Persian scymitar. Manu Cha. IV. 36

మేహరోగం } Any disease of the penis
మేహకృచ్ఛ్రము }

3— మై affix. With. (or an affix like -ly, వికమై Tara 2.79 With boldness, Boldly (also Tara I.103.129. IV.86 Together with సర్వసన్నాహమై Sancara H. 3.37 ఒంటరులమై తిరుగుట Vish P 5.294 To wander alone - or, with one - This shews that it is sometimes used adverbially, thus
౨— అర్థిమై As a beggar BD\5.338 ఖ్యాతిమై gloriously BD\5.336

~~మై n s Time, occasion~~, as ఒక్కమై Once, on
౧— one occasion Vish P 5.146 ఒంటరులమై once Vasu 3.147

౪— మైను n. The body Vema 918. మైగరప్పులు To stretch the body after sleep మైపూత ointment. cosmetic

మైకము Intoxication

మైకొను v.n To agree, consent, counsel. HD.1.1839 see Basu Dwip 3. ~~257~~ 1023 To consent to, be satisfied at. Sarabhu 4.154 or approve HD.1.1839

మైకొలుపు v.a To persuade

మైగాపులు A body guard Bhallana 5.83

మైగరప్పులు v.a To stretch the body after sleep

275
284

౧ మై n s Side, ఇరుమైలన్ on both sides = ఉభయపార్శ్వములయందున్ On both sides A. 6.28 Pal. 277 line 22

౨ కలభయంకరమై Pal 215. Terribly, frightfully
బుద్ధిమై willingly BD\5.279

3 మేహవాయువు Ainslie 1.70 "a complaint wherein the limbs are stiff & contracted

౪. In వల్లభాంబపరిణయం. 1.100 జలకములార్చిమైదుడిచి

Browns Telugu Dictionary

మైజారు The broad ornamented border, a cubit deep, at the end of the పైట
TE vol CXXXIII. p 330 line 20 in కామమ్మకథ
Local VI.92 line 3 & VI.119 line 10

మైత్రావరుణి An epithet of the saint అగస్త్య

మైత్రి ns ~~Friendship~~
Vem 200

మైథునం ns Coition ... is a pr.l actor in the CBP Chenna
~~మైథునం~~ Vem 1908, 1832

మైదీక or మెయిదీక A flash of lightning PLL. VII.27

3 మైదు ns Love-powder, magic powder made to enamour one. – In Acts XIII.11 Pritchett uses it for "a mist over the eyes". BD.4 (250)\1003

2 మైనం ns Wax తెల్లమైనం virgin wax, white wax; మట్టిమైనం beeswax, unpurified మైనపువత్తి a wax candle

మైనాంకుడు The name of the brother of Parvati

మైపాళి Local ~~III~~ VI.143 line 3 some sort of grain

మైఫ్రాంతి

మైమరవు ns Armour, mail, m Bhish 2.319 From మై the body and మరుగుచేయు to cover ... M. Carna 6.317 where the plu is -వులు M Dro 3.36

1 మైరాంగం

మైరేయము ~~Omit this~~ కల్లు Q. ... D
– a wine made from Lythrum fruticosum W – q.v. apud Rox. 2.233. = ... SC ... (nSwa)
A. 6.29 wine

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

1 మైమై Og 45 says is Body & body మేనుమేను.

2 మెన Ay. with – Turabh. 118. [మై "with" ను the ... like నే]

3 మైదు in Canarese, Reeve 1140 "Deception, deceit, delusion." Baswa Padya 4.229

Browns Telugu Dictionary

మైలమత్తం "Blue vitriol or sulphate of copper."
ADC

మైలవేశె

మైలవస్త్రములు

మైలారువాండ్లు n. s. A certain class of ~~musicians~~ Zangams BD 4.158

~~మైలి Bilh. 2.63. Buch and Z. A. ign.~~

మొ॥ A contraction for మొదలయిన that is "etcetera" see also on మొ॥ See D on

~~మొండి HD. 2. 1497 Wretch, miscreant~~ Error for

~~మొండితనం n. s. Fractiousness.~~ womanish obstinacy
From మొండితనం.

మొండి adj. 1. Incomplete Bare, mere, naked. Hard, maimed, short, stubborn, tough, wanting in, defective, ~~naked~~, lopped, cut off. ~~(Mancus cassus) Plain, mere, naked bare. It has also the following derivative senses.~~ 2 Wanting (in feeling) బండ, వివరణ i.e. Dull, sullen, Incorrigible, pugnacious, stubborn, unreasonable, unamiable, ungracious, perverse, fractious, brutal outrageous, heartless, shameless, pertinacious, rude 3 Wanting (in length) i.e. Indolent, unfeeling, Curt, lopped off. 4 Wanting (in dress or ornament) as మొండిచేతులు hands without bracelets మొండిమెడ naked. 5 Wanting (in perfection) కున్న i.e. megre stunted, stumpy, short in stature, broken, ruinous, abrupt, crippled, wounded, mangled, dilapidated. 6. Wanting

(see next page)

281

మైసమ్మ i.e. మహిషాసురమర్దనమ్మ, Maisu, Maisamma, a certain ~~A name of Cali worshipped as a~~ village goddess. Bhanum Vij. 2.199.200. The town of Mysore మైసూరు Mais-oor, is named from

మైత్రావరుణం n. s. Omit this word.

3 మైసాక్షి error for మేషాక్షి a drug used in fumigation.

మైల(సైన) adj. Unclean, menstruous, dingy. మైలు వస్త్రములు dirty clothes, dark hued. Bilh 3. 24 Pal. 361 Vema 169. also మైలు Hamsa 2. 88. is a grizzled colour in Local IX. 231. foot cows. See దోర apparently a mixture of red, white, yellow, and black dingy soiled మైలుమలి Clean and dirty, foul & fair.

మొండి, adj. Hard, short, rude, broken, ruined, imperfect, maimed, bare, Unintelligible mere, utter. మొండి గోడలు the shell of a house: the bare walls: మొండిమాటలు nonsense; broken expressions మొండిప్రాణము hard to kill, tenacious of life — [This will suffice — Omit, in printing, the next 20 lines. 1839]

మైలారుగుడి Pal 53 what? In Kann Dict. p1141 మైలారుదేవర is a god worshipped by shepherds — like Poturaz. మైలారువాండ్లు D

మైసాక్షి Pal 361 A perfume, burnt like frankincense (not Sansc.) like సాంబ్రాణి — Named from మైసు Mais-amma a certain madonna

మొండికె ABA. 2:452 ... మొండి ...

Browns Telugu Dictionary

(in facility) ముండ్రు | అసాంధ్యు. 12. unmanageable, ungovernable, obstinate. 7 Hard (of life) as ముండి ప్రాణంగల. i.e. (vivac.) hard to kill. 8. ముండి మాటలు Nonsense ముండిపురుగు the amphisbæna, a thick snake that looks as if ~~both ends were cut~~ the tail was lopped off. ముండి యిల్లు The shell of a house. ముండిచెయి a crippled, maimed hand. Also a toadstool ముండివాండ్లు see బండ్లవాండ్లు ... ముండితనం Rude behaviour

ముండి n.s. Hardness, The stump &c. see adj. సొమ్ము యివ్వకుండ ముండికి పెట్టినారు They refused with stubbornness. The stump.

2— ముండితనం | ముండి ముండు. n.s. Stubbornness, obstinacy &c. see ముండి. Vema 864. The stump or remnant, as the body of a scorpion after the tail is broken off.

3— ముండిపా రిన. adj ... see ముండి n.s.

ముండిమెల Stu...

ముండు n.s. Stu... hardness - A maimed body, or c... D Navanatha p. 135

ముండి... ...orn, hard, imperfect

[query for కొంగ bird?]

1 ముండికొంగ A pelican (I saw one at Guntoor and this was the name given)

{ముండి చెయ్యి A crippled or maimed hand. The stump. A toadstool

2 {ముండి చేయు To rebel

3 ముండిపురుగు The stumpy stumpy snake: which looks as if the tail was lopped off: the amphisbæna

Browns Telugu Dictionary

మొండెం n.s. A stump. The trunk of a body after the head is lopped off. Utt. Ram. 2. 342. A fragment, a limb lopped off, a separated member. Sar. Devi 474. Vish P. 8. 410

మొండెత్తు బత్యెం n.s. A canarese word. see Mixed Vocab.

మొకం Tadb for ముఖం { A'di Laxmi Vilas. 2. 79 | ... ; – see proof in Radha 3.76 }

మొకమాటం is the ancient spelling of మొగమాటం

మొకసాల

మొకరం n.s. A post, a door-post. Suca 2.151. A short beam set leaning against a door to keep it shut.

మొకరి Great, big. = మొరటు = గండు తుమ్మెద ... Harab. 1.134 Manu. 3.37 – మొకరి తుమ్మెదలు ❑ Bhalura § XVII

మొకరితుమ్మెద n.s. The black bee which bores a hole
౧ for a nest in the మొకరం post or wooden pillar Bhalira ^

మొకలం See మొక్కలం

1 మొక్క n.s. A germ, shoot, young plant. ^A stump^ A bit, a piece, ^a jag^ Bluntness: disgrace మొక్కపోయిన blunted, broken edged ^jagged^
3 రెక్కలమొక్క Tara 3.31 i.e. .....

మొక్కం or మొక్కపుచెట్టు n.s. The ముష్కరవృక్షం being the male plant of the ముష్కగచెట్టు Heyne.

మొక్కకట్టుము v:a To transplant: to set plants

మొక్కచెడుము v:n To be ^disappointed^ ~~disgraced. To make himself ridiculous~~ See TT book ... page 423

మొక్కచెరచుము v:a To disgrace

౧ ...ప్రు. Rucmangada 3.166. ఘనమొకరిపిసాళితుమ్మెదలున్రూం
తము. The same as గండుతుమ్మెద.

౨ మొకరమాటం a ~~mis~~pronunciation for మొలాహిజా
or ... molâhizah

3 మొక్కనవ్వులు A budding smile, a slight laugh
A. 4. 36 మొక్కపైరు young corn

మొక్కజొన్న ns Indian corn : maize a large species of great millet. See Roxb 1. 268 & 3. 568

మొక్కలేనుగు ns An obstinate man : an elephant without tusks

౧౦ మొక్కడు ns A firm or ~~determined~~ man

౧౩ ౧౧ ౧౨ మొక్కప్పవెల్ల The tree called [illegible] or [illegible] W.. Sab C. Or [illegible] SC See H. 4. 20 మొక్కప్పకొక్కెన వెల్ల

మొక్కబోవు v: n To be blunt : to be disgraced To be ruined, to ~~[illegible]~~ perish

మొక్కమామిడి The cashew nut. W Brown. See జీడిమామిడి

మొక్కరం a Bar Brij. 2. 20 See మొక్కలం. A prop A bar set up leaning against a door (like a prop) to keep it shut

౧౬ మొక్కళ "Mass, multitude, heap" (Canarese) This is I suspect the root of the next 4 words – vide 2 opposite

మొక్కలం n. s. Vigour, hardness, stubbornness, Cruelty. = ముష్కరత M Dro. 5. 127 Pal. 141. = దుష్టత్వం, దార్ఢ్యం severity. Force. efficacy. virtue as of a curse, an oath, or a medecine. = కఠినత్వం, ముష్కరం, [illegible] Vish P. V. 302. VIII. 440.

౪ మొక్కలి n. s. An adamant, a rock-ruby or stone of proverbial hardness being a spinell or fine ruby Not in Rottler ~~perhaps the Balas ruby supposed~~ to be ~~the same as the [illegible]~~

౧౫ T మొక్కు ~~[illegible]~~ ns Entreaty ; a vow. [illegible] Tara 3. 124 See the plural in Sacambari § 46 మొక్కులిడుదుర్

T మొక్కుకొనుట v: n To.

T మొక్కుట v: n To bow down, prostrate himself To vow Vem 52 మొక్కపోవుట to mortify the passions మొక్కబోయిన దేవర [illegible]

Rukmangada 3. 259. M Santi 3. 100. CBP. 3. 438

౧ మొక్కలం ns Bilh 3. 34. Casi Kha VII. 93. Bhag X. 6 Satyabh 4. 234

In M. 12. 3. 100 it is rendered అద్భుతం

3 మొక్కలి adj. Hard, obstinate, unfeeling. = కఠిన. See మొక్కలం & మొక్కరం. Satyabh Preface. 133. and III. 75

౪ మొక్కలపీట n. s. A cricket or three legged stool. Corrupted from ముక్కాలి.

5 మొక్కలించుట v: n To be rigid? or hard?

౬ Johnson says Rock ruby but this is ~~[illegible]~~ explained Garnet by Webster

2 మొక్కలీడు M. Aranya V. 451 A stubborn man – A determined spirit. మొక్కలీడు Surya Sanaya IV. 92

౮ మొక్కలీడు A stubborn wretch : a brave man M. Aswam. 1. 23

7 మొక్కలికాడు a jailor Vema 583 The CG 45 says మొక్కలికాడు [illegible] which I suppose means [illegible] a cruel wretch The A Bhash Ara 2. 526 & in III. 103 it says [illegible]

౧౦ మొక్కలు or features, lineaments, face, likeness See the [illegible]

౧౧ మొక్కటిగు mokkadugu "A second or extra crop beyond what was originally intended." Nellor

౧౨ మొక్కనగవులు A. 4, 36 is rendered [illegible]

౧౩ మొక్కపుచ్చుట To disgrace. [illegible]

౧౪ మొక్కపడుట, or మొక్కబోవుట to disappoint

౧౫ మొక్కలితనము = ముష్కరత్వము Suca. 3. 27

౧౬ మొక్కరము here enter [illegible] —

Browns Telugu Dictionary

మొక్కుబడి ns A vow
మొక్కుబడివారలు Loc Rec 1. 187 those who perform their vows

మొఖం A vulgar pronunciation for ముఖం

~~మొఖండి ns Stubbornness~~ = మొండితనం

౪— మొగ ns. Tip, point, end, beginning, mouth (of a river &c)
యతి మొగ Hams. IV. 12. + {మొగలేటి [illegible] Calahasti 2.161 the acasa ganga}

మొగ adj. Male
In G. 7. 137 మొగతిరుగక is rendered [illegible] ... మొగము ... A womans side locks – zulf – This is an ugliness

3— మొగం ns The face [illegible]
మొగంతప్పించుట To abscond, disappear

మొగకొనుట i.e. స్ఫురించుట M Santi 1:197 where మొగకొనమి i.e. స్ఫురించకపోవుట

౫— మొగడ ns. A bud మొగడలు D Nav: p: 72 an ornament...
Vem. 1270. Ramabhyu 4. 60 ~~Ganap. 40~~ R. 6. 16.

౧— మొగడు adj Much, great = మొక్కుటితనం Dasav. 9. 358
మొగడు -డి- } masc. ns A man, a husband – see మగడు

మొగడు. -డి- plu మొగళ్లు or మొగడులు and మొగలు
neut మొగడు, G. మొగడలు or మొగడము [illegible]
[illegible] మొగడు + The ridge of a roof
మొగడ Vira Bhadr Vij 2. 268

మొగతనం ns Manhood, virility

మొగతల
మొగదల } The end or butt (of a wall) Local VI. 141 line 6 See మొల = వాకి

మొగనాలు A married woman. Surabh 66

~~మొగతారవట్టు~~

మొగపం. what? Vide Pingala Suranna, ప్రభావతీప్రద్యుమ్నం 1. 31 సీ॥ [illegible]

మొంగరా [illegible]

మొగముట్టు. A veil. Manu 4. 37 = మొగమలిపట్టు

౧ మొగడలు To close, as a flower – Charitra. p. 355.

౨ in housebuilding, supposed to be gems or coloured glass set in mortar – Or, an ornament in a Hindu roof, shaped like a beautiful breast

౩ మొగవాకిలి The front door BD\4.661

౪ see Local Rec 1. 212. line 3 [illegible]

౫ మొగలాలు
Vencateswara § 16. సీ॥ [illegible] మొగలాలు [illegible]

మొగమాటము ns Complaisance, politeness

=దాక్షిణ్యం

Vish P. 1.143. T. 4.210. M. Ann 2. 284

Buchaya states that మొగమోటము is the right spelling

Compare మోమోటము

మొగలిగొడుగులు A sort of umbrella

3 mogili See Rox. 3.738

మొగ మొగమున్నదా D Abhim 47 will it be ill - will it be inconvenient - Dubio -

మొగరం or మొగ్గరం A pillar: a post

~~మొగమోటప్రియుడు~~

మొగరాలు n.s. A pillar. Bhanumati 4.136. Dasav. VII 119. These two passages prove the sense. But in Bhanu. 4.136 it is an error for మొగరాలు diamonds

3 – మొగలి adj Made of, or appertaining to the Mogali or కేతకి, the caldera bush - మొగలిపొద the caldera or Pandanus odoratissima మొగలిచాప a mat or

9 – stuff, woven of the silky fibres of the Ketaca? This flower is never offered in sacrifice to Siva ~~మొగలిపూవు~~

~~మొగరాలు Diamonds = మొగరాలు~~
~~Bhanu. 4.136~~

మొగ్గలి: The choultry or town hall. Valeswar 5.85 From مغلی Moghlai. [illegible] 2.85

Done

Browns Telugu Dictionary

మొగలింతం లేక మగలింతం

మొగలికేరి [illegible] in page 421 of vol: folio 495

మొగవిసాంగు A certain snake

మొగవిరేకు n. s. A certain jewel worn by women on the head. Chandra Hasa 1.969.

౧ ౨ మొగసాల n. s. The front hall or central open part of a house

౩ The word is now peculiar to the west, the northern word being మల్లెసాల See Vish Pur VII. 67. Bhag X. 141. Balarama IV. 258. Vema (౯) M. Salya 2. 34. Often spelt ముగ- and even -శాల

మొగసిరి n. s. A root said to be aphrodisiac. q. d. మొగవాని శ్రీయము Hamsa. 2. 45.

మొగాంతం adv. In front of. It is a low word. = ముదురు = ముందర = అర్థం. Local Rec {I. p 225 line 21, VI. 425 line 13} it seems to mean "opening or digging a canal."

౫ మొగి n. s. A time. thus ఒకమొగి once. one time. (also) all at once, altogether. Sancara H. 1.165. OG 45 says ముందు గాను. This word like ఒగి q. v. is frequently a mere peg to fill the metre. Vira Bhadra Vij 1. 83. Tara V. 19. M. Adi. 1. 130. BD. VI. 37

మొగి. plu. మొగులు Clouds. Tara 2. 10. Sacuntala. 2. 47. Ramabhyu 6.10 మొగిల్గుంపులు KP. 6. 244

౬ మొగిష్ప్రులు ~~An erroneous~~ spelling for మొగుడ్పులు Sar Dwi 283.

మొగిపించుట v. a. To sum up, relate briefly.

మొగిపెడుముడి

---

౧ మొగవాడు n. s. A man, a male, a husband

౨ మొగతేరు Baow Dwip 3. 349 the celestial flood = ఆకాశగంగ -- మొగతేరుల మీదు [illegible] Calahasti . 2. 161 -

3 OG 45 says మొగసాలలు ఇంటిముంగిటి [illegible] meaning an upper chamber? a first floor. In the Palin 119 is a list of various mogasalas. There వీర మొగసాల is the Guard room R. 6. 48

౪ మొగదలదూలము The ridge of the roof See మొగదల

౫ and ibid p: 226 line 18 it clearly means the same మొగకట్టించెను ibid {VI. 425, I. 418 line 2, 1. 225 line 21} & see vol 2. p 288 line 20 In page 304 line ౧౧ [illegible] [illegible] మొగకట్టించెను they stopped the river with a dam. ~~wherein~~ A wier or wear as Johnson spells it. Loc Rec II. 288. line 19 and ...

౬ మొగిడించుట or, మొగిడ్పుట + To close or fold [illegible] Parama Yogi Vilasa Dwip: page 238, line 8, closing his hands in prayer - Pal. 47 line 1

[illegible] vol 280 (Newbold) p: 518 [illegible] మొగకట్టించెను [illegible] [illegible] [illegible]

T మొగిచుట, మొగిచి v.a. To unite, put together = పారసించుట = సంధర్శించుట. J. A.
మొగిడి -- see -K-

T మొగవిసెట్టె పట్టె A game like draughts.

T మొగు See మొగుడు. Vema 1079.

T మొగుచు

T మొగుచుట. To close, shut (eyes) fold (the hands) also spelt మొగుడ్చుట To cover (as rising water does land) Anir. 3. 51. Ila 1.178. Ratnavali 1.16 Vish P. 2.72

T మొగుట

T మొగుటం ns (moguṭam) A clean dress, fresh linen = మడతలం = మడి
మొగులు the ridge of a roof (Tamil?) = మొగులువాసం

T మొగుడు ns a husband
మొగుడాలు Charts 12.13 Local IV.451 line 8

T మొగుడ్చుట see మొగుచుట

T మొగులు -ns Cloudiness, gloom, obscurity M Brish 3.242
మ। విరాటే। ౧౯౮. = మొప్పులు - Tara 2.10 Das 4.95
మొగులువాలు R.6.5 = మేఘపంక్తి

౨ T మొగులుదారి The cloudy road. i.e. the sky

T మొగ్గ ns A bud - (see also తిరుగుమొగ్గలు -) + మొగ్గలు A bend (from మొగ్గుట) bends, feats or contortions practised by dancing girls; as that of falling back and dancing on her feet and hands with her belly upwards మొగ్గవాల్చుట or మొగ్గవేయుట to perform this feat. From మొగ్గుట to bend

౧ In A.4.170 విచ్చుమొగ్గలై is rendered crowd, mob - గుంపుగా వ్రేల్జనములు విచ్చుపోవగా మొరలుబాసిపోయిరి The literal sense seems to be the crowd dispersed "like an opening bud" - but it seems to be interpreted "gathering" and also "scattering". Perhaps it is a mere proverbial expression like "as thick as hops."

౨ మొగులుకడిమి the tree called Nauclea Cadamba (SC. in కదంబ)

మొగ్గతిలు v.n To fall down on the knees — (To bend down, crouch, sweep, be...) Siccana U.R.V. 118. Jaim Bha VI. 149. Bhasc R Yuddh II. 437. 461. M Bhish 3. 218 = వొత్తిగిలు Utt Har Rd. 3.30

మొగ్గరం. Array, battle array, evolution = వ్యూహం. Bh 45 = వ్యూహం M. Salya 1.318. 365 Molli 3.15. R. 5. 112.

మొగ్గతొడుగు v.n To bud, to open or expand – See ~~మొగ్గ~~ మొగ్గ

మొగ్గిలు v.n To be tarnished, as silver

మొగ్గవాలుట

మొగ్గు s. s. Slant, leaning, inclination of the balance to one side. Weight importance, CBP. 4.358

మొగ్గు v.n. To lean to one side, slant, incline, yield, sink BD. 1. 155 R. 5. 314. BD. 5. 269 To be depressed as a scale in weighing. To bow down under a burden. Vicram. 4.52. To give way, as resolution or patience. PLL. 4.52 Tara 3.40. To trip. Dasav IX. 256. procax

దూరంగాపోయిమొగ్గినాడు He stumbled and fell a little way off. మొగ్గిపోయిరి they came to terms, or submitted

మొగ్గలు: G 7. 64 is rendered వ్యూహము

Utt Harich ~~3.45~~ 4.30 [illegible] her vest swept her ancles

మొగ్గలు To assent, consent, submit BD | 5. 268 ABA. 3. 136

మొంటికె n.s. A shiver or fragment. a hop o' my thumb. Ila. 3.25. ~~Vaiz. 1.56~~

మొంటిమ n.s. A pimple.

మొట్టమొదట adv. At the very first. See మొదట for which this is an intensive. B.D. IV. 268 \ 4. 1078 = ప్రథమారంభం

౧ మొట్టికాయ n.s. A thump or cuff.

మొట్టు n.s. A thump, a cuff.–

౪ మొట్టు v.a. To thump, cuff, thrash. Vema 3.58. To strike with the knuckles – R. 5 – 197

3 మొరస adj Thick (as a ring or bracelet) – No – This is an error for మొరస

మొరకల్లు Ila 2.13

మొరుగవింగం

మొడ్డ n.s The penis – See లింగం which is the decent word. Ganudappa 40 పే. spells it with a single D, metri gratia.. Vema 963. పే. 3216

౧ మొట్టువేసుకొ v.a. To raise (a mob) query? ~~error~~ for మొట్టికొ No– It is an error for మెచ్చుకొ.

~~౨ మొట్ట motte Rascally; precocious,~~

3 మొ(లు)గు ... ములుకు (BG 45 is rendered మొరకల్లు)

౪ మొట్టచేప ? "Wana Motta" వాన మొట్ట" ? Russell fishes CLXXI : "a species of Silurus". And in plate CLXXII బడిమొట్ట ? Badi Mottah – "a species of Salmo" Tamil name "Alali" (Jerdon)

Browns Telugu Dictionary

మొత్త n. s. A side. [the butt end] The side of a door way. The corner
౩ or end of the wall at the back of a door. బలిసిన మొత్త fat sides
or paunch. మొత్తబలిసిన broad bottomed. a round backside
౬ మొత్తం n. s. The bulk. gross. or aggregate. Stoutness.
౭ Strength. The generality; not all. Vema 3201. Crowd
flock assembly. [Surabh 36.] Vier Cha IV. 26. Dasav. 9.53. Surabh
120. Bhanu 4. 31. Anirud 3. 13. మొత్తములయిన in
crowds. Hamsa 3. 228. మొత్తముగా In crowds.
Vish. Maya 3. 18. మొత్తములా రులు Rasica 6. 76
మొత్తమైన adj. Bulky. huge. excessive. Surabh 53.
మొత్తంచేయుట v. a. To collect. gather.
౬ మొత్తములగుట - see మొత్తం n s

మొత్తించు v. a. To have him beaten. See మొత్తుట.
మొత్తివేయుట See మొత్తుట.
మొత్తుకొను v. n. To beat one's own head or mouth in
despair. To lament or wail. Chandr Rek. 2. 63.
మొత్తుకోళ్లు n. s. Lamentation. howling. outcries. wailing.

౧ మెత్త a bank thrown across a stream
౨ The Kalah: §22 says మంజు మెత్తములుకనపొర్లా
రులున్నట్లు Compare Xn Ved Rai 3. 8. a
౩ కనుమ మెత్తను కాచుకొన్నారు they ~~halted near~~ lay hid in the sides of
the hill pass
౪ మెత్తవలె విరాళకట్టిన లెక్క A round sum
౫ మెత్త వలె Rbh. 2. 19 = సమృద్ధాయుపాల This is
apparently the same as -వు
౬ మెత్త చేప ? Russell plate 82 Vide మట్టు
plate 84
153
162
171
172

(To knuckle is – [illegible])
beat, smite

మొత్తు v.a. To thrash. lick (a low word for beating.) Ila 3.70. Vema 252. (not pr^d) Vehementer inire puellam Permolere uxorem effutuo. [illegible] like [illegible] signifies to lose a thing. or to do away – Som the Vasu Deva mananam ...

~~[illegible]~~

మొదట (abl. of మొదలు q.v.)

At first, at the root, at the beginning, in the first place Vem 1.120. Even, actually

మొదలు adj First, prime, fundamental – See మొదలు. Chief, principal, original

[illegible]

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary.

[illegible] with a view to do away that hindrance ... In the वेंकटाचलमहात्म्यं p 171 [illegible] ... in the चंद्रांगदचरित्र or Paidim: 5.49. [illegible] Sometimes it is a mere anik– as మండు or మొత్తె మండు to blaze furiously. ... K.P. 3.85

మొత్తులాడి A.6.91 = దెబ్బలాడి A thumper or rude woman

or మొదటిలు PLL. 1. nnn

మొదలు 1 n.s. infl మొదటి, + abl. మొదలి plu మొదళ్లు or మొదుళ్లు See each of these words

The beginning. Origin, source. Root, stock

Principal, capital, as opposed to Interest

The chief, the head. Foundation The foot of a mountain

Vem. 996. 1079

చెవి మొదలు the lower tip of the ear

వడ్డీ మొదలు ~~from~~ Interest and principal

మొదల = మూలమునందు. at the root BD\5. 861

or మొదలైన or మొదలుగాగల

మొదలు or మొదలుగా + adv. Etcetera, భేరి మొదలుగా drums &c (or, literally, beginning with the drum)

Molli 1. 40 పంటలు మొదలైన కాపు ప్రజలా నగరిఁ

Vish P. 4. 242 జ్యేష్ఠ మొదలుగాగల నక్షత్రములు In Jyeshtha and the other months మొదలుగా

Hams 5. 14 & Vish 7. 38

మొదలుకొనడం To originate

మొదలుకొనుట v.a To begin అది మొదలుకొని henceforth, beginning from this time

మొదలగు } And the like, etcetera. Hams 5.14

మొదలుగాగ } At first &c see మొదలు, adv

మొదలుచెడు To be ruined root and branch

మొదలుపెట్టు v.a To begin

మొదలుబెట్టు v.a To begin

మొదవె See మొదలు - The e is intensive

మొదలెత్తుకొను v.a To begin

మొదలైన Other, similar, etcetera, see మొదలు adverb.

మొదవగడ్డి n.s. The grass named Saccharum Cylindricum

మొదవు n.s. A milch cow. విష్ణుపురాణం [illegible] భాగవతం దశమస్కంధం [illegible] సుమతి 92 BD\2.884

మొదుక Soft. మెత్తన M.Bhih 2.71

1 మొద్దు n.s. A block, stump, pollard, lump, mass.

2 A blockhead. [illegible]

మొద్దువైన adj. Blunt, not sharp. Indefatigable, stubborn

3 unwearied, uncouth lumpish, dull, stupid, callous.

1 నీ మొగం మొద్దులెత్తు I wish you all ugliness

మొద్దులాగు stark naked, or, begrimed, nasty, odd, queer, horrid, foul

మొద్దులు a great hulking boy

3 ఎద్దు మొద్దు Suca 3.21

Browns Telugu Dictionary

మొద్దుగా adv. Indefatigably. unweariedly

మొద్దులు modduta To knock down with a stick TE vol: ౭౬౪ page 1 foot

M. 6.2,97
M Udyo 2.214
Pal, 81

Point BD 5.894 Side or army

౧ మొన n.s. Point. tip. end. front. A band, a troop. మొనచేర్చు ... Sar Devi 45. Dividing the people into bands. దైవము మొనజేసి Vema 1490 setting God before his eyes. patta mona - Vem. 3183 మొనలేరాని కత్తి a blunted knife మొనలుబారు Lila XIX. 210

౨ మొనకోల An ox-goad

మొనగాడు n.s. A leader, ringleader, a principal.

మొనచన్ను n.s. A nipple. Lit. tip breast. Lavanya XV.

మొనపెట్టు Parizat 4.12 v.a To apply, put, place.

3 మొనయు v.n. To begin, set to work. Bhag X. 435. Vema 974. To approach. draw near = తారసిల్లు Vema II. 19. III. 256. often this is a mere peg. = పొడకట్టు Rbh 1.108

మొనయు v: a. To apply. Vema 1437. To touch, meet. Vema 864. To meddle with. Vema 1164. To engage with in combat. To combine with Vema 1162. To lie on. rest. recline on. Hamsa 2.55.

300

౧ మొనకట్టు Suca 1.18 An amulet or drug used as a charm

→ a band, a troop. Pal 81.250 (line 7) In Hamsa I. 245 there is a list of words అవి మొనసెలి మొనద్రుత మొన ... మొన ... మొన ... which are phrases used in dancing

౩ మొనయంచులు Rbh. 2. 83, 84

౪ మొనజిమ్ములు. Duhur - p: ... line 13 - ... the final answer - the last word.

౫ మొనతేల Dab. 41 అర్థము తెలియుట

౬ అటు మొనపెట్టు Turn your face that way

మెనవేర్పరిచి.

మెన్న inst. మెన్నయం n.s. The day before yesterday, the other day, lately, ఆమొమెన్న the day before that: three days ago. మెన్నయంసంవత్సరాది last new years day. Sar Dwi 540.

మెన్నటి adj Late, recent. మెన్నటి బేస్తవారం. last Thursday. (though five days ago

~~మోపము mōpāmu प्रसन्नराघवशतकं 96 Secret, trick, = మర్మము~~

మెప్పు n.s. The dragonet, callionymus Lyra: a fish with a projection like a switch from its shoulders.

మెప్పం n.s. Harm. = మోసం ఉపద్రవం. మెప్పంగా కొట్టిరి they beat him severely. Pal 211 నీకు మెప్పము సేయరు

మెప్పము n s Harm, damage

M. Aswam. IV. 19. = మోసం ఉపద్రవం.

మొప్పలు n.s. A fishs gills.

మెప్పె n.s. An ideot, a headstrong, obstinate fool. Vema II. 67. & 68. Pert. మెప్పెను మూర్ఖ వేరాలు

మెప్పెం n.s. Ruin, loss.

మెప్పు n.s. Death says Z. A. on Vema 2. 151. – but I am convinced he is wrong – misfortune, ill, harm in general. Sar Dwi. 568. It is used for old age in Vema 1. 19. III. 73. also 1323. Vish. P. ~~VII. 97.~~ ~~VI. 223.~~ ~~Ita IV~~ 93.
It is sometimes erroneously written for ముప్పు.

Browns Telugu Dictionary

మొప్పెతనం n. s. Idiocy. stubbornness, శేషగిరి Chandr Rek 3.110. Pertness

3 — మొప్పెనగరి Sucas 3.9 The name of a certain country. Moulmein?

మొయిలు, మొగిలు n. s. A cloud. Vasu 2.49.

మొయిలుకట్టుట. v. n. To become overcast Tara. 3.37

మొయిలు n. s. A cloud. plu మొయిళ్లు Dab 206

మొర n. s. Cry. complaint, plaint. Vema II. 59. Sar Devi 344. [మొర మొఱ] - మొరపెట్టుట to scream Vem. 173. 252. cry, yell. Pariz. 4.71 R. 5.173 Declaration, statement. (స్త్రీ)లకుగల స్వా[తంత్ర్య]ము తెలిపిన గ్రా(స్త్ర)ములు మొరపెట్టుచుండగా

~~[illegible] see Dvi. 7.18~~

మొరం n. s. Gravel - hence మొరప q. v.

౫ — మొరక, or మొలకి n. s. Harm, mischief, damage, defect.

౨ — మొరకు n. s. An ideot, a blockhead - Folly ౧

౧ మొరకు adj Stubborn, brutish. Want, defect.

౪ — = వెర్రితనం. Basw Dwi. 3.348 -

మొరకుడు n. s. A blockhead, an ideot, ౪ M Dro. 5.290 M. Virata. 1. 207 The stump of a tree, block, Vema 1146. = మొరకు

మొరగు n. s. A bark, barking. as of a dog తిరుగుమొరుగులు = Twists and turnings Ila 3.16 herein the word is anuk. In Vier Ch 3.70 మొరగు seems equivalent to మరగు

౧ brutishness - Charitra. page 463 and M Udyog 3.233 where it is explained మొండితనము

౨ మొరకుతనము Brutishness. O G 45 Pay [illegible]

3 మొయిల్లు See మొయిల్లు

౪ మొరకు Stupid = మొండి BD\3, 1388

౫ మొరంగ See మొరంగ

Done

S. 3. 54 (౬౦) ఉదరులు = నోరాయుట। Mari BP. p 104 Parizat 4.20

మొరగుట v. n. To bark as a dog. కుక్కలతిగాంగ అరచుట. విష్ణుపురాణం.
Vem. 177
౧ —౨—. వేమన్న౹౧౯౮. To disappear or vanish. దాంగిపోవుట। అ
గపిలకుంభాపుంతుట। విశ్రమాంగ। ౨౦। శిలాంపతిణాయుం। ప్ర। ౩। భాస్కర
రామా॥ సుందర॥ ౩౮౭॥ విష్ణుపురాణం। ౬. ౩౦౬

౩ — మొరగుట v. a. To hide, veil, conceal. దాంగుట। తెనుమొరగి। భాస్కర
Suca. 3. 39 = మాయబిల్లు
రామాయణం। సుందరకాండ। ౬౬। ౩౮౧। = కొలుపులవాకుక్కే
వేకులు Nelloor H. 5. 52. = మాయవేయు. R. 4. 152

౫౩ — మొరగులు v. n
మొరటు
మొరటుపుష్టాదత్త Stubborn massy, big

మొరటు adj Stubborn, as a fool. Vema 1965 ౧౯౬౫

మొరటుతనం Stubbornness, intricacy అనవల్లిగోపరం
౧ — మొరడు, మొరటు adj Rough, rugged, stubborn.
Panch. 3.193 where మొరటుపోరిన is Blockish. Lumpish
మొరడు ns Stubbornness, roughness, a mass a block
౪ — Vema 2084.
మొరపి adj Rough, rugged, gravelly. stony Vem 867 (query మొరస్సు?)
Vema 1322 మొరపరాళ్లు PdL VII. 56 pebbles
మొరపం Sound, voice - M. Virat IV. 24.
మొరపక్కై see పక్కైపేరు

మొరపనేల

మొరపరాళ్లు

మొరపెట్టుట v. n. To scream, howl, complain. Vema 7. 257.

మొరబండి ns A timber-dray.

౧ µ vayi Abrupt
౨ మొరటుపోరిన diseased, scabby, gouty
3 In R. 4. 163 మొరంగి is thus used as a neuter BD\4.1530
verb పయ్యెద మొరంగి her veil dropped, or vanished, or slid off - To disappear, vanish In R. 5. 97 = మాయవేయుట
to use craft. To play tricks, play fast and loose = వంకరమాటలాడుట। మాయవేయుట।
To lie hid, to hide BD\4.1962

౪ మొరటుపోరిన P. 3.193 where the tica says decrepit, old.
౫ కనుమొరంగుట Suca 1. 275 is explained actively మరుగుపెట్టుట

Browns Telugu Dictionary

మొరబోవు v. n. To be blunt. To be disregarded or disused

మొరమొర adv. Hotly, fiercely, angrily

మొరమొరలాడు v. n. To be incensed, or furious

మొరయించు v. a. To ring, make it resound or roar, to sound Vish P. 6. 364. R. 4. 82. = ధ్వనిచేయించుట

మొరయు v. n. To sound, resound Bhag. X. 1158 & 173

మొరసు v. n. To be worn away, diminished by friction Surabh. 79 Compare note on వెలయు No 2 synonymes

మొరలాడు

మొరలించు HD. 1. 571 = ధిక్కరించుట to outshine, rival

1 – మొరలిచెట్టు morali The tree called Celtis Orientalis or ప్రియాళవృక్షం. Heyne – Or, బారపప్పుచెట్టు BD 3. 519

మొరవేలు Vicr. 4. 53

మొరవం A. 6. 125 Sound. = ధ్వని

మొరసు adj. Dry, morose, ungracious Rough, rugged, gravelly, stony See మొరుసు

మొరసవైరాగారం The smelting trade – (Cuddapa) H. 4. 171

2 – మొరసకం n A kind of dog. Manu 4. 67 a ~~mastiff~~ terrier

మొరసు see మొరస

మొరర n s Defect, maim

మొరకే " మొరకే see మొరర

మొరిటి moritē A little winnowing basket, a plaything for children. = మొంటె, = ముచ్చిరి

2 It must be a terrier according to the description given in Manu – 4. 67 "hunting rats"

1 ప్రియాళువు: q. v. in SC

మెఱుగువ

మెఱసము Gravel
Local Rec: 2: 265 line 23

మెఱుపు
Sacuntala, Pref: 112 సీ॥ ఆమోదమునరమ—రామాలలామంబు + మెరుగారు మరువముపై మెరుపులీనగ Dasav IX. 122 సీ॥ మెరుగు మెట్టువలెతి మెరుపుజూపె॥

మెఱసు adj Rugged, stubborn Vem. 949

మెల్లుండు Next day – The day after tomorrow

మొఱ్ఱ ns Cry, outcry, wailing, scream
Mairávana Charitra 3. 37 BD\4. 1961 45:134

Browns Telugu Dictionary

Brokenness: the state of being chipt

౧ మొఱి ns. Defect, maim, want, a slip, fragment, bit, ౨ ... మొఱి
౨ a dirty slut. or nasty thing. (

మొఱి adj Defective, maimed, imperfect Damaged. Partial, as an eclipse - Compare తొఱి and తొస్స తొస్స .. [illegible]
౬ [illegible] As the eclipse came on.
౪

మొఱ్రో Suca. 3.92 = ఆర్తనాదము

మొఱ్రోయను (మొఱ్ఱు to Howl or anuk: to cry) vociferously [illegible] మొఱ్రో వద్దనచెప్పితి I cried Alas do not do this

మొల ns. The lap. the waist, the middle. A wedge, pin, large nail or spike. PAS says [illegible] [illegible] !! Camudappa 106

A steel point used by engravers or statuaries Hams. 2. 200 .. దిసమొల or మొల [illegible] starknakedness, utter nudity
౩ మొలతేర. G 5. 160 is rendered మొలకతెత్తు

మొలక ns. A germ, a sprout. A sort of briar Efflorescence, exfoliation caused by corruption The core or centre of an ulcer or boil

మొలకైన Vem. 300, 981, 1927 germinating, blossoming, budding వజ్రమొలక a darling
౫ a perfect jewel of a child, a little angel. Dab 76 line 15 [illegible] [illegible] OG 48

౧ "Entered in Caunadi as obsolete

౨ broken edge, as that of the moon in an eclipse. "Defectus Lunae" (Virgil)

3 [illegible] మొలలు [illegible] ?? She has no dish & eats out of a [mŏlă ??] cloth. మొల [illegible] DRY 2246 foot

౪ a saying .. [illegible] - what harm does his jibing do you

౫ మొల్లలపున్నము Local VII. 400 line 11 name of a certain feast

౬ [illegible] there is a stone which they call the lump of butter: on one side it looks "ragged" as if gnawed by a cat. MS vol [illegible] fourth tract Also in Local XX. p. 26 line 1. మొలుపంది seems to mean అడవి [illegible] a wild hog.

Browns Telugu Dictionary

మొలకక్రొన్నెల The [~~young may-moon, the~~] gentle moon Abal 9

మొలకేళ్లు ns The girdle or waist band Suca 3.54

మొలకచన్నులు Budding breasts, gentle breasts Vicr Cha VII.43 మొలకచన్నులవాని Vem.. 3000

మొలకజంగం A beggar who sells water brought from Benares

మొలకనవ్వులు ns A gentle smile. [~~or budding smile, a beaming~~] మొలకనవ్వులమోము Bhadra Parin 3. 295 + a face radiant with joy beaming with smiles

మొలకపండుగ.. a vernal festival: the feast of the sprouts

మొలకబంగారు Fairy-gold, supposed to grow in snake-holes &c

మొలకప్రాయం

మొలకమ్మ

మొలకలపండుగ

మొలకెత్తు To sprout, germinate Vem 1927

~~మొల[illegible]~~

మొలవాటుపిట్టగోడ a parapet or rail wall = పిట్టగోడ

[illegible] [illegible] "The love apple" – see notes in Ainslie, vol. 1. p: 668 – Reeve says, p. 333 that [illegible] [illegible] is the Kannadi name.

Browns Telugu Dictionary

మొలత్రాడు ns The girdle - To this the గోచి is suspended by men! ~~warm~~ Also a flexible metal belt: of which various kinds are called మొలతాళ్లు, మురుగు, తాయి, గోవ, పంచపట్టె, అర్ధచంద్రము and పంచలము

మొలతెంపులు Dab 299 line 3

మొలనూలు ns A girdle, a zone: a cestus of gold or silver: which in old times was set

3 — with small bells: as that worn by infants ~~state is~~ - Kalahasti IV. 54. Prabhavati. v. 114 Bhakra 80

మొలపించు v. a To sow corn - i.e. మొలకెత్తుటకు వేయుట to cast in order to sprout.

౧ — మొలిపించుట To plant

మొలచుట v. n To sprout, grow, take root. ~~appear~~ Vem. 1009 - To rise or appear, as a star

3 BD\6. 81 where is మొలిచెను మొలిచిన (#4 in 82.76 మొల లవంగ

మొల్ల see మొల

మొల్ల ns. మొల్లతీగె The [jessamine]. Ila 1.106 Sacunt. 2.180 అడవిమొల్ల wild jasmine SC in + ౪ Vira Bhadra Vij 2.256

మొల్లం ns. Prime, bloom, Trim, array

౧ — మొల్లమ్ (మొ) ఎ Vish P. 2.11. B Abundance - Bilh 3.83 Wealth. BD. 47448. PP. 9.224

T మొల్లంపైన, adj Much, very. Abundant, rife Complete, accomplished, trim, arrayed Blooming, in its prime, Due, fit

Cala Sas. 1.115 B.R.Y. II. 512

మొల్లమైన సంపదలు abundant riches Vish. 2.11 ~~Bilh~~ 2.11 regarding prayers. ~~Halli R~~ Cuchelo 1.90

మొల్లమి Trim ns + Prime, bloom, abundance, plenty Ila. 4.7. Tara 3.30 Radha 1.4

మొల్లమి adj Trim, decked, completely furnished accomplished Radha 1.4

౧ మొలదామపండు A sort of melon

౨ మొల్లము = సమృద్ధం BD\4.1796

3 మొలచుట ౧ Dab 303. ult.

౪ W. says మొల్లప్పొదు A sort of jessamine, Globe amaranthe. It is quite different from jessamine

Browns Telugu Dictionary

మొల్లమొగ

మొల్లముప్పి adj Base, vile, rascally

మొలి A bit, a chip, the same as ముక్క

మొవ్వ The bud or shoot of the palm tree – Apparently the same as మొలక

2

మొసలి ns A crocodile. Vem 1.26 This is used metaphorically (as serpent or dragon) for lusts, as
3 — see in M. 3. 5. 51. Capricorn, in the zodiac

మొసలి కట్టు }
మొసలి చెట్టు } ns A certain drug

4 — మొహరా Battle array. See మోహరం

మోహరించు See మోహరం. To set in array = వ్యూహం. పన్నడం

మోం ns The face

మో (in composition signifies) Front, fore. as మోకాలు the front or lower leg మోచెయి the front or lower arm

1 — మోక ns {A germ or sprout; a line or avenue of trees Manu 3.102} M Virat 3.185

2 మోకరిల్లుట, మోకరించుట To kneel: to squat down and sit on the knees. BD. VII. 207

మోకాట Infl. of మోకాలు q.v. hence మోకాట on the knee – Kadri Balu p 35 ... Resting the pail on her knee

మోకాటి చిప్ప The knee-pan

మోకాళించుట }
మోకాళ్ళించుట } v. n To kneel: to sit on the knees on the ground

Browns Telugu and Sanscrit Dictionary

1 మొల్లమొగ ... what?

2 in M Virata 3. 185 ... 5 ... To be, metri gra: for మొక్క a plant or shrub

3 మొసలి is vulgarly used for a hare!! This is the common word!! This is a corruption of the Tamil word ...

4 మొసలి Local Records 3. p. 362 line 5 & p. 363 line 21

5 మోకరిల్లి ... Q and again మోకరిల్లి ... Q again ... = ... Q

Browns Telugu Dictionary

మోకాలు ns The knee - infl. మోకాటి or మోకాళ్ల Basikh. 5.126 - మోకాటిచిప్ప the knee pan మోకాళ్లకూర్చుండు To sit squat

మోకు ns ~~A dray or waggon~~ or బండిమోకు. A thick rope, a cart rope

మోకుతాడు The cord that strains a cloth while weaving. (Lila Virabhadr) The cord round the waist of a toddy drawer ~~&~~ round the tree

మోంగమోంగలు ns Nasal twang

మోగ A face - Pandit Arabhya p 354.

మోగు v: n To sound, ring, resound, echo Vem 1. 30. 492. Pal 44

మోఘం adj Empty, vain, fruitless

మోచ ns The plantain tree: the silk-cotton tree Pururav 4.58 From this word mocha, (in Persian mauz) is corrupted Musa Sapientum (i.e. of bramin-pandits) the Linnean name of the plantain

మోచకం The plant called Hyperanthera Moringa

మోచనం n. s Liberation, release Chenn 2.73 కామమోచనము

మోచాస్కంధం The trunk of a plantain tree M. Virat. v. 385. = అరటిస్కంధం

సంసారమోచనము deliverance from lusts: or, from the ties of the flesh.

మోక్షం a plant called గరుడవృక్షము = గరుడిపోసవృ. = మూర్కవృ = మహాపిక్షవృ = మోక్షవృ. అనిది అంటారు [illegible]

మోయు v.a. To bear, carry: to have (love in ones heart) Mandh 2.109 Vem 866. Vish 7.98. 8.41[3]
ఆజ్ఞతలమోయుట To bear a command, obey, carry orders. Calahasti 1.102 to pay implicit obedience

మోచెయ్యి ns The elbow. vulg మోచేతి .. మో

మోచేవి వంపు Triangular, having a projecting angle. This phrase is used to avoid త్రికోణం

మోచేతిపోటు A thump or jolt with the elbow
౨ మోజు ns. Liking, fancy Vem 1524 partiality, taste
మోజుగల సరుకు Favourite or fashionable goods
3 మోటు adj Dull, stupid, simple

౫ మోట ns A leathern bucket మోటతోలే యెద్దులు ... ౫
మోటుకత్తి A hunting knife, a cutlass Surya Tanaya 4.91

మోటుబాన

మోటబారు mota báru The slope at a well down which the cattle run while drawing the water — surely it ought to be మోటబ్బు. No.
౬ ౭ మోడు n. s. A stump, stubble, stump of a limb. Sar. Dwi. 190. A clod. Surabh. 79. a lump. Vish. Pur. 2.143. A device or lure, a contrivance = సాధనం. Hams. 2.94. The lever that raises water from a well — A springe for birds &c. A blockhead, a lout. Lumpishness, frowardness. The crest of a hill. ఆ కొండమో
౮ డున on the hill. A stallion. సుంకరమోడు a wretch of a tax gatherer. నీ మోడుకి పనులులేదు You have nothing to do with this

౧ మోడిక A sprout, such as springs from a cocoanut or a potatoe in a warehouse

౨ మోజు This word is colloquial (గ్రామ్యం) yet is used in Sananda Ganeswar 1.34 where it is in the plural మోజులు whims fancies BD 5.220 = ఆసక్తి, ఆశ

3 మోజెయి the elbow: see మోచెయ్యి

౪ మోటాటువాండ్లు H.4.171 name of a certain tribe of farmers
౫ bullocks trained to draw buckets in a well: see కోలె

౬ The barber excusing his rough shaving said మోటుతె గలేదు it is very harsh — the "roughness" has not gone off

౭ మోడించుట {as a bank Local Records vol XVII. 42 line 7 / XVII. 15 line 11 / I. p 26. line 14 = ఆధారించుట = నిలుపుట — To prop up: to set as a prop — or as a ladder ~~Bobbili 3.~~

౮ గుండం కొండ మోటున దిగి Local Rec I. 383 line 13

Done.

Browns Telugu Dictionary

J మొండి(కైన) adj. Stupid, dull: awkward, ungainly – Gross, vulgar, coarse – Rough or severe – Pollard, lopped of all its branches as a tree. మొండివారిన చెట్టు Manu 4.44 = మొండివేసుకొని ... and in DRB 48 మొండియువేయుట is to lop off (the ears & nose) E

J ~~మొండిపడుచుదనము To be precocious.~~

J ~~మొండిపడుచుతనము n.s. Precocity, early womanhood & signs~~

J మోటుసరసము n.s. Bears play, practical jokes, rough romping –

మోడం n.s. Cloudiness, hazy, thick weather –

మోడ్పు D Nava: 145.

Prank, freak

మోడి n.s. [1] Way, quaintness, an odd arch look – Trick, whim, whimsical air, peculiarity, fantastic air, spleen, etourderie naiveté – Elsewhere

2 (కార్పణ్యము మూఢత్వం) obstinacy, unaccountable stubbornness or spite.

Brnj 3.130 See Satyabh. 4.264. Radha III.20. & II.38. మోడిలాగుపుండింది she was stark naked – Compare సంచు which has a good sense while the import of మోడి is always bad. See తోగె మోడి – మోడి is construed విశేషం|వికారం|మూర్ఖం|పాశం|రసం|విభ్రమం|చలం|కార్పణ్యం|మొండి It is what Shakespeare means by "Ann Hathaway she hath a "Way," by which she stole my heart away – See Tara II.88.94, 124. III.92,

See next Page –

అనగా తిప్ప, దిబ్బ, మిట్ట.

1 మోడి. Local Records I.74 line 2 what? also in Dukoor Catha p 40: మోడిమీదిపల్లె also page 41 line 11. – It is the name of a certain village. In Local VII.206 line 7 చిప్పర వాండ్లు చిప్పర మోడిలు వేసెను. also line 17 also XIII. 115 line 4

2 The ABA. 3.91 says మోడి అనగా కోపము. మోడి అనగా రతి. In the Tamil Rottler p 127 it is rendered Discord – The name of a golden – Grandeur, austerity, indignation.

3 మోడి Rottler, p. 128 II A sort of magic: to discover what is buried =

4 మోటుసరసం ~~Jain~~ H.2.94

59 dup 6

124. IV. 74, 98, 102. Radha III. 116, 69. See also తొగమోడి - - - మోడి
3. Peculiarity of one's hand writing. 4. A feat or challenge in conjuring,
౭ — a spell or charm - మోడిచేయు to charm or conjure - మోడివిడుచు
to dissolve or break a charm; 5. Pique, spite, malice. 6. A name of the
Maharatta character, as distinguished from the బాలబందు or
౫ — Sanscrit character. 7. A drug prepared from the root of the మోడిచెట్టు
the ~~yery~~ that bears long pepper = పిప్పలిమూలము. It is given to women
3 — who have borne children.

మోడి or మోడిగాడు adj. Strange, whimsical, freakish, quaint, queer, arch, droll, comical, humourous, fantastic, grotesque, mutine, etourd, wanton. మోడిగా like a mad girl. Tara 2.94. మోడిమానిసింబవై Radha 1.70. he assumed a loutish air. మోడివెర్రి an obscure jumbled account.

~~మోడిమోడిచూపు~~ వెర్రిమోడిచూపులు strange looks.

౨ — మోడిపోరిన adj. Stubborn, as మోడిపోరుగగాని సరివిపోరుగగాని క్షేత్రము॥ అయిన, క్షాయవృక్షమైన, Land or wood that cannot be turned to any useful purpose.

౧ — ~~మోడాడు~~

౪ — మోరు n s. Stupor, horror, amaze. మోరుపట్టు shocked M. Virata. 2.10 = మెద్దుపట్టు In Local X. 175 ruined = పాడు

~~మోడుపడు To be motionless~~

మోడ్చుట BD 4.1457
మోడుచు or మోడ్చు v. a To close (the eyes &c) fold (the hands
Vem 988. M. Anusas. 2.330. Vish P. 2.76, 340 Rams. 1.7.7
అరమోడ్పు half-closed (eyes) Tara 4.77. కనుమోడ్పు, చేగా
క. DRB. page 266
మోడుపడు To be motionless - చేమోడ్పులు the clasping or folding the hands.

మోత ns A load. a carrying, a carriage, మోతవేయు To impose, lay, put on. A roar, a yell. Vem. 115 .. A pace (in
౨ — walking) or action Vish Pur. 6.13 proves this
౬ — మోతు Another pronunciation for ప్రోతు a wretch, as తిరుగుమోతు a headstrong wretch

మోదుకచెట్టు See మోదుగ

మోద A small packet or parcel of betel-leaves, several of which together form one సుదిదు, సుదియ

571
~~304~~
313

A stump - see proof under మొదు
౧ మోటు n s. ~~A stumbling block.~~ The stump of a tree. A knoll or rising ground, like the crest of a hill

౨ మోటిడి The stalk (of a ~~plant~~ fruit).

3 ~~మోతరి At the rate of. (This word in the printed Salt permits is unknown in the north. At Cuddapa it is said to mean) In the gross.~~ This is Entered in Mist Vocab

౪ plu మోతుల్లో see D. Nava page 145

౫ మోతకట్టేవాడు one who has the power to draw magic lines: and it is imagined that if ~~two~~ the man laid ~~at~~ under the spell ventures to cross them he will die of fever

౬ ~~మొహతర్ఫా~~ Mohturfa محترفه (See Richn page 1352 ~~he pronounces it muhtarifah - his explanation is all wrong~~) A tax levied on trades, artisans & sometimes on houses - See విసుబడి Visubadi

౭ మోతెద్దు a canal a channel మోతెద్దు a bullock for carriage - not for draught and మోతెడు as likely to bear - on the point of calving

౮ మోడి the thick woody stem of the long pepper vine

మోదం ns Pleasure, joy. Vem. 1.200. 1838

మోదకం A sort of sweet cake – offered to Ganesa
= కుడుములు

మోదిగాడు A huckster who sells వెన్నపూస A shopkeeper

మోదించుట v.n To rejoice, be happy DR Aranya
page 244 – or మోదిల్లుట DRB 482

మోద్దుకొడుకు? Pal. 104

మొందుకొనుట v.n. To strike, hit, smite Bhasi R.
Y. 3. 377. Pal. 104 మోదుకొని – no, that is మోదుకొం

మోదుగచెట్టు n.s. The tree called కింశుక, the పలాశం or Butea frondosa
SC. = పలాశ
the leaves are peculiarly bright in hue, and the
~~మోదుగతోలిమెలు~~ flowers are of a brilliant red but scentless (proverbially) Tara V.
97. Of these leaves the platters called విస్తరాకు are
usually made. The ముళ్ళమోదుగ or thorny species is
the same as కింశుక. It is used as a remedy for
worms in the belly.

మోదుగతోకమెలు The name given to a kind of fine
rice, having long grains. H.4.157

మొందుము v.a. To hit, smite, strike Vish. P V. 264.
Dasav. IV. 210. M ~~Anu~~ Anusas V. 304 to beat BD. VI. 230

3 మోసం Harm, mischief, inconvenience (Kirl ..)

మోపరి n.s. A sustainer, a supporter, he who props. Sucas
2.7. మాటమోపరి Chandrangada 4.64
A. 5.133 మోసేవాడు। భారవాహకుడు

మొప్పెంది ns Danger, risk

మోపి – see ముండమోపి Vem. 817. derived
from మోయుట to bear. i.e. ముండమోసుకొన్నది
she who wears a shaven pate

[గాలికొండమోదుచున్నది the breeze strikes the hill
– Virasamy 20.6.30 – this word is unknown at
Masul[m]] చీకటింట్లో గోడ మోదుకొంటూ
వెళ్ళినాడు the room being dark he felt
his way along the wall. మోది = మొత్తి Kanchi
H.5.2. Paidim 6.83

The moduga is specified as the most beautiful
of flowers – see Paidim. 5.46. On the leaves
figures are sometimes drawn and punctured
Dab. 102 line 7 See Rox. 3. 244 – and
in page 247 లేత మోదుగ and in p 253
ముని మోదుగ? And Ainslie 2. 335.
See Rox 3. 253 ముని మోదుగచెట్టు Erythrina
Suberosa -- An essayist says విద్యావిషయములు
దేశభాషలయందు అభివృద్ధిపొందినప్పుడు ... వృద్ధి
మోదుగపూవు ... ప్రకాశించ
వచ్చును ——

3 మోదెన అనగా అంబుజా Q అనగా ఈశ్వర Q అ
నగా కపిప్పలి Q

Browns Telugu Dictionary

౬ మోపిక (verbal of మోపుట) Help. and
కాండ్లమోపికచేసి by the help of the plough
:ఘోషిల్లుచు మోపికనేగా దెనెల్లు గుంటె Loc. VI..54

మోపు n.s A bundle, load, burden. BD\5.413 ఇది మహా మోపుగా ~~మోపైన~~ ఉన్నది This is very burthensome

నీ.3 1 మోపు n. s. Stability, firmness, steadiness, severity. Vehemence, force Effect, potency, as of medecine or poison, The shoulder... ౪

మోపు or మోకు n. s. A dray or great waggon.

౧ మోపుగా. Severely, heavily దెబ్బలు మోపుగా తగిలెను the blows fell thick.

మోపుగాయము

౧ మోపు v. a. To put on, lay upon load (a burden) on another. to lay (a fault) upon, ౧

మోపుదల n. s. A charge or accusation. a load. ఈనే మోపుదల ఆవు A cow on the point of calving ఇక్క మోపుదలైన రూకలు Money still due. వాడు మోపుదలగా చెప్పెను he overcharged వానిమీద నేరము మోపుదల అయినాడు he was charged with the offence.

మోపుదలచేయుట v. a. To lay or bring as a charge. ఒప్పి మోపుదలచేసెను to assign, make payable

మోపెక్కుట v. a. To brace a bow. M 1..7..211 ~~1.7.206~~ Tara 3.83
M Udyog 1. 281. ~~B~~ R. 5. 294. DRV. 28

మోబడి n. s. see మోపుదల.

మోము

౧ to put upon or charge against, another. to prop up. మోపుగాయము a severe wound (From మోయుట) To impute. Sar Dwi 3.45 మోపు Forest lie or recline upon Tara 2. 84. చేతులనేల మోపెను he {rested, leant / laid his hand on the ground. సూదిమొన మోపిన యంత నేల Kanyaca Puran 7..116 as much earth as the point of a needle could rest on.

౧ మోపుకొనుట v. a. To take upon ones self.

3 Exertion, stress. దప్పి తాటాకు మీద మోపు గా ఉన్నది It tries or strains the eyes to read books written on palm leaves - strains the eyes వాకిటికి తలుపుకు మోపు పెట్టితి I put a peg against the door to keep it shut. ఒప్పు మోపులు see what we agreed or settled to give

౪ మోపు (సే) see Sita Ramayas Amera page 111 ~~42~~ where he says is స్కంధ: a shoulder Error for మూపు mūpu

నీ..3.. ముతి మోపి A. 6. 97 is rendered ముళ్ళబరువై || దొంగమోపు మోయుట to shirk work: to sham exertion. In Madras (from moghappu Tamil) a buckle to fasten a necklace

౬ మోపించుట To place (a burden on another's shoulders.) Causal of మోయుట. మోపించు కొనుట DB. p 129 line 9

Browns Telugu Dictionary

మొంమరగేయువాడు

మోమోటము n. s. Bashfulness, Feeling, delicacy, back-
3 :wardness. Probably derived from మో the face and
మాటము (from మాడు to fade) fading or from ఓడు
see మొంమొండు Query, is there any connection between
this word and మొగమోటము Also మోమాటము and మొగమాటు

౪ మోమోటపడు v. n. To feel bashful. U. R. 6. 384

మోమోడు The countenance to fall (see ఓడు) To be
abashed U. R. 6384.

మోము n. s. The face or countenance. మోమిటు త్రిప్పరా
O turn thy face this way. Pad 2. 3. Vema 1033. 1465
wherein మొంమరగేయువాడు is "he who, (turning away
his ear from advice,) shews only his half face or

౪ మోయించు v. caus. To cause to bear, &c. a burden to load with a burden.
To apply, see Bhag 8. 420. గడ్డి మోయించినాను I
had the grass removed

మోయుళ్ళు n. s. A load.

౬ మోయు v. a. To bear, sustain, bring, convey, take or
carry a burden. Nais. 6. 43. See మ్రోయు
P

మ్రోయుట To cry, roar,
BD 15. 974

౧ Compare దాక్షిణ్యం and మొగమోటము and under తలవరి Vasu Cha.
Tara 4. 26. Satyab Sant 4. 202. నిక్కకమాటముగా Fairly, duly 3
౨ profile Radha 2. 38. బిన్నమోమైనాడు Pal 99 he was abashed

3 .. n. A respecter of persons (is translated in Fabricius
by this phrase) - See on దాక్షిణ్యము

౪ మ్రోయించుట To twang, make (a bowstring)
resound ~~మొరయు~~ మొరయంగ ధనువు త్రెంచి మ్రోయించి
DRY 2250

౫ మోమాటపు = దాక్షిణ్యం

వెలుపుగుబోటు... ...వయుం... కపు ...

౬ ఆవానముము... మ్రోయుతినిముసులుతున్నది He drank
till it rain ~~out at his nose~~
Vema 974 where ... is wrongly
In Local XVIII. p
౭ written
267 ... ఊరు గ్రామాలు మోపి
దిగివుంటేను his army filled or extended
through these towns: అతని అప్పు మోపి
జేక ... ఆ ... నది ...
... — ...
... his follies are spread through
పెంచినది ..
the country In Pal Balu Charitra
p 57 the army filled or touched, extended to
these villages ... వాగు ...
మోపి ... &c In the
same page are more instances = ...

౧౧ — మొర n. s. The face or countenance (a low phrase) - also by corruption from [illegible] the breast or chest మొరతమ్ము [illegible] Panch T. Shoes put on the wrong way so as to deceive those who trace the wearer - also a corruption of [illegible] q.v. [illegible] మొర tips of the breast ~~the side of the chest or breast between the breast and armpits it is also called~~ a sore or ulcerated nipple

[illegible] - [illegible]మొర the cheek bones - adding that generally it means the profile or side of the front: that is, the front quarter - Dasav. 9.402. Bhag. 1. ౧

3 — మొరతోపు n. s. Aversion Turning away or Averting the face from [illegible] Sar Dwi. 100. = [illegible]

మొరతోపువదనం D Nav: 65 Aversion

౧౭ మొరపెండె n. s. A thatched hovel, of leaves.

మొరవిపండు A kind of fruit. Charitr p. ~~440~~ 1549 mōravi

మొరతొట్టు Suca 1. 49d. seems to mean మొరతోపు [illegible]

మొరం n. s. A wheal or whelk - the coagulated blood suffused under the skin, after a bruise. a node on the shins from disease.

౧౦ — మొరల [illegible] Before, in front. Suca 3. 168 Hams 4.7. Vish VI. 19. Bhag X. 419 [illegible] M. Adi 4. 49 [illegible] [illegible] (here it is the same as మొర) ~~[illegible]~~ it is all in one hand writing BD 4. 301 = [illegible]

౧౨. ౧౩ మొరలగు [illegible] n. s. Hams 4. 18. 1

3 మొవ DRB p. 308 BD 5. 1036

మొవంగా BD 5. 1038 = [illegible]

మొవి n. s. The lip. a tender bud. Bhanu 2. 48. a bunch of blossoms. Nagna jit Parin 2. 113. [illegible] A: 5. 152

మొవిబెల్లు? Hams. 4. 19. + Tara 3. 29. మొవిపండు Rbh. 2. 4 A sort of wild apple

౧ cap. 14 verse 7.

౨ మొర్వపాయుగా నేర్చుట To learn ~~[illegible]~~ (a song) by rote.

3 మొరకలు ~~In Virata 4. 200.~~ error

౪ మొరచెంగు a jews harp M. p. 500 morcheng

౫ మొరకం is said to mean Obstinacy

౬ మొరకసేడు Hams 5. 110

౭ మొళ్లు D Nava. 152 see [illegible] & మొ[illegible]

౮ మొళా mola Fashion, mode = మొడి (Masul.m)

౯ మొలుగు మడ్డి A. 4. 36 the sediment, మడ్డి, of moduga flowers or leaves when boiled

౧౦ మొరు is rendered [illegible] in A. 4. 196. where [illegible] మొరు[illegible] is rendered [illegible] [illegible] The point or top of a hill This is probably an error in the ms. for మొర్ర morā the face. But all the mss read - రు - & in Loc Rec 3. 364 line 1 top of a hill?

౧౧ మొర This low word is used in the following verse

[illegible]

[illegible] &c

౧౨ మొల n. s. మొలలు. Local Rec 3. p 322. line 20

౧౩ మొలుంచలు H. 1. 117 a sort of cake

౧౪ మొరుతోపుతనము Navan p: 65 [illegible] ~~[illegible]~~

మొరుతోపుతనంబు also Sar Dwip [2. 348] 2. 252

[illegible] మొర తోపు న [illegible]

౧౫ మొలంగు [illegible] Q. [illegible] Q. = [illegible] Q.

౧౬ మొరలి = [illegible] = [illegible] Q = [illegible] Q

Browns Telugu Dictionary

మోషం see under మోసం

మోషకుడు n. s. A thief, or robber. యథా హి మోషకాః పాంథే పరిబర్హీః ను వేయుషః। నివృత్తమోషకో దుర్గాః ఇత్యాది పాంచరాత్రే అహిర్బుధ్న్యసంహితాయాం। (This is quoted in the వేదాంతదీపం

మోసం n. s. Harm, damage, Fraud, Mischief, inconvenience, loss, prejudice, detriment, derogation, Wrong, cheating, deceit, treachery, evil design, trick. deception, deceit, injury. defect of judgment, error, hazard, peril, duping, delusion, deception that produces harm - not otherwise. Para 4. 53. బుద్ధికి మోసము వచ్చె - I was deceived or mistaken - అజ్ఞానవశాత్తు బుద్ధికి మోసము వచ్చును. as Horace III Ode 27 line 7 fraudes: answering surely to మోషం - మోసగాడు A deceitful or treacherous man

మోసగత్తె - A deceitful or treacherous woman.

మోసగాడు

మోసగించుట
మోసపుచ్చుట
మోసముచేయుట
మోసపెట్టుట } v.a. To deceive, delude, or betray. ప్రాణమోసం mortal peril - danger of death see Vem 1325 Chatu. 1.56 line 11

మోసపోవు v. n. To be ruined duped deluded de=ceived - to ones ruin Ellaya 2.139. Vem 403 1247. 1325. Chatu 1.56. line 11.

మోసబా H. Responsibility. Statement = ప్రా...
మోసముచేయుట
మోసల A. 4.36 is rendered ఎదుట in front
... in G. 8.54 ముంగిలి ...ము. KP. 2.98

మోసల
మోసాల } The same as ముంగిలి ~~...~~ a front hall. Vish. VII 86. ~~...~~ Goccanatha Lila p 346 कनकांगिनि 1.264

మోసు n. s. A shoot straw, spike - Manu 5.116 Vira Bhadra Vij 1.58. The sprout of any edible root. or grain మోసులెత్తు to sprout Vish 3.172. or మొలకలెత్తు to arise, as a feeling or passion

మోసుకొను v. comp. To bear or carry vide మోయు.

మోహం n. s. Love. Kindness, affection. love of a child Sr. Deci 347. Passion. feeling avarice Vemal 507

౧ పొగమోసులు curls of smoke See మోయు. రెక్కమోసు a sprouting feather In the Ambarisa Charitra 3.150 he says ---- 3

౨ fascination. infatuation. Ward. 2.260 distraction Jones 3.295 loss of consciousness, a swoon. Compare నిర్వేదం. See మోహదృష్టి చేరం --- మోహం weakness of intellect, says Jones on Menu VII. ...

3.. ౧ । చ॥ ఘనవనబాణ సంభృతి నికాననసింహము పదాబ్జనూపుర । స్వనములు విందమనా విభవస్తు తెమ్మెర లిడి బాధనవ్వభా । మున బిరవెల్లి బింబువులమోసులు గూరవిధానం ప్రోదవో । బిరుపు వెల్లుబోతి యురపాయగవచ్చె వివాహవేదికన్॥

and in Panch T. 2.232 దైన్యము మోవనవయలు మోసులెత్తె humility appeared (lit: sprouted) in his face - The literal sense is in Vish 3.172 ~~...~~ నొలందలన్ బీజములగల్గియుండగగద మోసెత్తియు లంబుతో । విదితస్పందవలు మింబకావ్యలగటన్ వినూత్నరుచై॥ In A. 4. ~~...~~

192 మోసు is rendered మొలకవిరనిపూవుసంబంధపైన చుట్టు ... In परमयोगविलास Dwip vol 140 p: 293 line 15 మొలకొత్తు, ముత్తెంపుమోసులకరగి

2.೪ ~~మోహహారం A sword~~ hilt BD. 5. ~~220~~ 223 \5.893 quite doubtful the words

౩. మోహద A scymitar, a crooked sword Manu. 4.36

మోహదత్తప్రవేశం. n.s. Buying blindfold, or, without any enquiring into the real value, or, buying on a cursory glance.

మోహనం n.s. Enamourment, allurement, Fascination. The overpowering of reason. But in Tel. it (మోహనాలు) means ఏకైనం. Vish Chitt 1.49 Flags, banners

మోహనత. Desirability, Amiability, loveliness. Charms, allurement A. 1.43 = ఏకైనాలు ఏకై Tara 4. 38. మోహనకష్టమొంప the red sweet potato which Heyne calls Country potato.

మోహనాస్త్రము Fascinating, stupifying, depriving of

మోహరం n.s. The front or van. Battle array Array, evolution, Fronting, facing, manœuvre. Ila 4. 128 modus caeundi "Terre-voluta toro est" auson Virg. M Virat IV. 266

౬ — మోహరించు To array prepare for battle. To Front to face Chatu 1. 52. line 21 and Tara V 11 Padma Pur X. 2831 in coitu. Satyabh 3,82 |కై|

మోహి. A lustful or amorous man Vem. 1474.

మోహించు v. a. To love.

5 — మోహిని n. s. Mohini, or, Titania, queen of fairies, a Syren ~~The goddess of love~~. A syren or fairy Laeshm. Ratna Cosa. III. 19. An amorous woman. a lewd lustful woman ~~[illegible]~~

మోహినీకాష్ఠం A certain flower tree

sense, or understanding. Maha Laeshmi Ratna Cosa. III. 19.

మోహరణి See మోహరం..

మోహ్రాలు n. s. pl. of all the pieces at chess, with the exception of the pawns.

mohanam and mohadam, derived from moham love, are equivalent to cripanam derived from cripa favour — & both words mean a sword Probably as that which puts a foe out of pain!! (మోహహారం is not in 2W nor in Kannadi Dict) nor in And Dep — or in Sab C.... nor in the Hind Dict — In the Mahratta Dict p 850 मोहणा is To bewitch).

మోహితి through love Sar Dwi 5. 437 affectionateness, lovingness

C G 45 days it means మోహనాలుంచుట

... ultimately మోహహారం is believed to mean the hilt — but the editor is quite dubious — N B — There are no various readings

here insert verbatim Wards acct. of Mohini

అసిమోహనాడులు BP. 5. 214 the haft of a sword? and BD. 5. 893 The sheath of a sword?

BLISS Salut Bournouf in B.p: 85 verse 28

మోక్షం n.s. Liberation, Beatitude, bliss, salvation,
BLISS absorption in the deity Vema 2.118. ~~[illegible]~~
Tel. Cala Sas 1.116. As. Res. 3.178. శాపమోక్షము
M. Adi 1.150 the being freed from a curse ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ మోక్షకాలం the time when an eclipse terminates

మౌంజి n.s. A waist cord, made of the holy hyssop or grass termed Darbha. Vaija. 3.12 మౌంజీధరుడు a priest: a bachelor: he who wears this holy cord

మౌక్తికం n.s. A pearl.

మౌఖరి Vijaya 1.137 is explained Deep (as a base note) MV says నాలిదరం - wrong In his Sab C. he says... 3

మౌనం n.s. Silence, taciturnity. విభూషణం మౌనమపండితానాం Silence is a credit to the simpleton

మౌనవృత్తి Sar. Dwi 164 Recluse austerity, monkery: a hermits life; A solemn silence

మౌని n.s. A hermit, ascetic, dumb man, a silent man, a pimp or private messenger Vasu. 4.3. ~~[illegible]~~ V. 1444. N.7.72

మౌరజికుడు n.s. A drummer.

మౌరి mauri A. 4.36. means నాగస్వరం

మౌర్వి n.s. A bow-string. Lalita XII. 46.

మౌష్టి n.s. Boxing, sparring. From ముష్టి

మౌళి n.s. 1 A crest or topknot, A diadem. 2. a lock of hair on the crown of the head. 3 hair orna=

౧ =mented and braided round the head. Bhanu p.137. మునిమౌళి వట్టామౌళి the venerable hermit, that crown of hermits రాజమౌళి the noblest of Kings Hams. 1.137. భూమండలమౌళి రాజమౌళి Suca. 4.73 M. Sauf 2.116. Compare మకుటం and శిఖ and మెలకేల్లు.

౨ మౌహూర్తికుడు n.s. An astrologer. From ముహూర్తం M. Virata V. 364 where it is spelt మోహూర్తికుడు

3 he says ముఖరస్సర్వభావకల్పనాః! And for ముఖరః he says [illegible] i.e. a talker of nonsense, or silliness, — And A silly talker, a babbler.

౪ మాంగల్య DRU. 1056 which says ~~[illegible]~~ కాబాలి మాంగల్యగావము.

౫ మౌహూర్తికుడు A soothsayer Hari Vams 2.3.15

౬ మ్యావనలు To "mew" as a cat !!! JCM.

౭ here enter my note on స్పర్శం

౮ Moxa gundam - a village near Khummam - See in Local IV. 332

Browns Telugu Dictionary

ముంగి, ముంగడు, మ్రగ్గు &c. Look for these words without the ు

(మో)కే, (మో)స, (మ్రో)గు, (మ్రో)యు &c. Drop the ు and see మోకు &c.

మ్రోయు v. n. To roar BD 5.974 M. Adi 2.3. To sound, or ring

మ్రోల adv. Before; in front {Paidim 3.147 Hans 1.7. BX 419 Sucas 3. 166 Vish 6.19. M. Adi 14.49. [illegible] M. Virat 4.140

మ్లేచ్ఛ Foreign.
మ్లేచ్ఛతమైన } Barbarous, rough sounding. foreign. A word used, as Indian is among Europeans, with great latitude.

మ్లేచ్ఛుడు A barbarian, a foreigner, a stranger by nation or religion. Vulgarly a Musulman or European (this last sense is not usual)

End of Letter మ

End of Vol. 6

Explanation of marks used in the References

□ denotes "Printed Edition"

refers to the original ms: in my writing

CVIII denotes that series of Sanscrit chants (now printed) denominated అష్టోత్తరశతనామావళి or "hundred and eight epithets."

URK Kanak = [illegible]

K or KH is Canchi Vira Sarabhia's Harischandra

N or NH is Nelluri Cavi Sarabhaya's Harischandra

D or H.D is Harischandra Dwipada (printed in 1841) [illegible]

H. or HV or H.V is Hamsa Vimsati హంసవింశతి

Pal is Palinati Vira Charitra

A is Amucta Malyada, or, Vishnu Chittiyam

మ్రాన్పడు T. 5.114 [illegible] Molli Sundara 235

మ్రానుపాటు. R. 3.93. Pariz. 3.17. Petrifaction, stunning, horror

మ్రందించు. [illegible] M. 8.1.36

(మ్రు)ంగపడు Ellana 3.366 to fail. be foiled. be eclipsed

~~[illegible] Anand Sant VII.52 Soft~~

మ్రాగన్నువేయు {To fix the eyes, as in staring or falling asleep, to be sleepy. To in the Rama Stana Rajyam 2.74 is this verse
తెల్లవారగ తొల్లి [illegible]
[illegible] & G. 8.58 మ్రాగన్ను [illegible]
means closing the eye కన్ను [illegible]

3 (మ్రు)ద(మ్రు)ద Vaizaianti 4.93 same as Lazily, idly, carelessly (మ్రు)ద(మ్రు)ద [illegible] To idle or act carelessly.

మ్రోయు v. i. To sound or make resound. [illegible] twanging his bow Kusalava p. 129.

To proclaim, denounce, say (as a law or book declares) [illegible] Mari BP. p 175

మ్లాన Faded, withered, languid. Tel Miscell. 2.521 line 18

మ్లానిమ A. 5.147 [illegible]

మ్లేచ్ఛపడు Suca 3.414 [illegible]

దేశము మ్లేచ్ఛాక్రాంతమైన తర్వాత Local VII.218 when the land fell into the power of the Musulmans

(మ్రు)ంగు see ముంగు

మ్రుంగు here enter [illegible] ... [illegible] DRK. 320

a well known verse says [illegible]
[illegible]

Explanation of Marks used in this Dictionary

See preceding page –

Supplementary note – (continued from volume I. opposite the word [illegible]) explaining signs & contractions used in this dictionary.

W. Wilson. nW not in Wilson. nnW – not in his 2d Edition. The first, (W) is a reference to the learned Wilson whose Sanscrit dictionary is constantly cited.

n.W signifies that this word or meaning is not in his first edition (1819), n2W or nnW denotes that it is not in his second edition (1832) W2 or 2W signifies the 2d Edition

PLL or Prabh L.L is a reference to the poem entitled (ప్ర) భు లింగ లీల BD is బసవపురాణం ద్విపద

CBP is చెన్న బసవ పురాణం

Hodgson – refers to a ms vocabulary Eng & Tel

[ ] Brackets imply uncertainty – Thus under the word [illegible] Appa 6.2. [475] signifies that this number is used in my copy, but may require to be altered. In like manner most of the verses quoted from Vemana refer to the old arrangement, in 5 volumes – extending to 3000 verses. Herein the verses were differently arranged when divided into Books – as in the printed edition. – If the book is mentioned, as Vem 2.178 this generally is the permanent number. If a number alone as Vema 659, this is the temporary number – for verse 659 is in the printed edition, verse 176 of book 2.

In references to NBh. i.e. నన్నయభట్టీయము the Nannaya Bhattiyam § denotes verse because each verse of the original forms one section in the voluminous commentaries.

OG
OTG
OTD – signifies Obsolete Glossary. A mark of interrogation denotes doubt – and marks of admiration denote that the words or meanings are wrong or absurd.

KUR Kanakanti Papayas Uttara Ramayan. Padyam.

SD
Sar Dwi – Sarangadhara Charitra Dwipada. The old edition is all in one book, and every four lines is counted as one verse. The new edition of 1842 is arranged in seven books and each line is numbered. Accordingly Sar Dwi 199 is the same as S.D. 3.362

Ellana – denotes the author of the Vishnu Maya Natacam

[illegible] – denotes the author of the Vicramarca Charitra Padya

Goparaj – author of the Simhasana Cathalu or Tales of Vicramarca in 2 books, padyams written by [illegible] This is often referred to as G. Thus G.4.286

SK Siv R means [illegible]

[illegible] Doto – This is manuscript TE 451

SD – Surapuram Kyfiat – is contained in Tel. Miscell. vol. 2. p 265

PP or Padma – the Padma Puran

~~Gunt. signifies the Guntoor Satacam i.e. [illegible] the Nrisimha Satacam, already printed~~

Dharm – The Dharmapura Nrisimha Satacam, already printed as [illegible]

Mch denotes Manu charitra – Or, more usually, Manu C.

NB. A mark of interrogation denotes doubt: but a mark of admiration denotes condemnation.

Bhallana Charitra – This has been written by three authors viz.
"Valesvar" – in 5 cantos
"Veraya" – 3 books
"Bhall Dwip"

And the Rajasekh. is the Rajasekhara Vijayam on the same subject, written by Muccu Timmanna in three books

Y The Yayati Charitra

BPD Basava Puran Dwipada

PBP or BPP Basava Puran Padyams

CM. CBP Chenna Basava Puran

NLCY / Chick } The [illegible Telugu] Nlcy

H or Hams. The Hamsa vimsati

A or All. Allasani Peddanas great poem the Vishnu Chittiyam, or, Amucta Malyada

Abhimanya Kalya Cavyam by [illegible Telugu]. The 2nd canto is wanting. It is in vol with [illegible]

Q The Quatha Vivaranam క్వాథవివరణం a medical dictionary alphabetically arranged – bound in vol TE. 289.

DV. / DV. Cond } The Dwipada Vicramarca Charitra written by Condaya

Pal UD / PVD / Palin } The Palnati Vira Charitra Dwipada – a voluminous poem, referred to by pages – more than 12,000 lines in length. – Named from Palinaud. In references to the Pal. (Palinati Vira Charitra) I generally use the paging of the original manuscript: which is marked at the margin of both my copies. Thus Pal 342

Abhim D The Abhimanya Viwaham Dwipada; written by Chenna Bhattaracudu

Dhur KRV ... Dhurjatis poem "Krishna Raya Vijayam" in 4 books

Rudra / Nirank } [illegible]

Misc. The Telugu Miscellany, in several small folio volumes referred to by volume and page.

Heynes Tracts on India, 4°. 1814

Va Go The వేణుగోపాల శతకం, printed 1842 in a very small tract

Collec / Miscellanies } or Tel Coll. denotes the three folio volumes of mss.

The unprinted Dwipada poems are generally referred to by pages: but the pages referred to in the dictionary are those of the principal manuscript: and these are marked alike in the margin of all the copies: thus in all the copies the paging corresponds. And the same is done in prose volumes. Thus reference is easy.

Local Records – These are in general small quarto volumes

K Pal is Krishna Reddees ms of the Palnati charitra

324

D denotes "Printed Edition"

S denotes Satacam – Thus Nrisim S 91. D. denotes verse 91 of the నృసింహశతకం Nrisimha Satacam in the printed Edition. The various editions of Vemana are referred to by years – being the dates.

D. Bhag } The [illegible Telugu]

Dav

Q Out of this Glossary I have taken many words: In it the Sanscrit words are arranged alphabetically: accordingly any Sanscrit word cited by me may be easily found. In it I often refer to columns by numerals thus Q 67 The original ms is numbered TT 806 and the transcript is TE vol 289.

Heyne

Sow. or Çam [illegible Telugu] The epigrams of Çamudappa, also called Sowdappa. సౌడప్ప – A printed copy of these epigrams is inserted in this dictionary at the word [illegible Telugu] in vol. 8.

TE see quotation under [illegible Telugu] denotes Telugu-English. i.e. a Telugu manuscript bound as an English volume, and referred to by its number in the library catalogue.

TT denotes Telugu-Talapatram: i.e. a Telugu volume written on palm leaves

Chik The medical treatise in seven volumes folio called Chikitsa Sara Sangraham

Ras / Mand } The Cavi Carna Rasayan. or "Nri or "Mandhatri Charitra

Purn / or K.P. } The Kala Purnodayam by Pingala Suranna

Rbh / R: } The రామాభ్యుదయం Ramabhyudaya

The letter C or ADC alludes to Campbells Dictionary It very rarely occurs

Knight – refers to the excellent English Tamil Dictionary published by Mr Winslow in 1844, the first author named in the titlepage being the Rev J Knight

BD refers to the Dwipada Basava Puran – This poem was at first marked with a numeral at every 4 lines thus, BD. 2. 100 denoted the 400th line. In a new edition each line was duly numbered, to designate which a slant mark was used; thus BD.\2.400 which was equivalent to 2.100 under the old reckoning

In the same manner L\1.50 denotes the new edition of the Prabhu Linga Lila Dwipada; of which PLL 1.50 was the mark of the old edition numbered at each 4 lines.

Kadri denotes the [illegible] that is the [illegible] ([illegible]) vol TE [illegible]

Virab i.e Vira Bhadraya, my learned Jangam Editor

"Tatachari" This is the name of one of my pandits

Jyo i.e Jyotisha, Astrological

Colebr. 2.200 Vide Colebrookes Miscellaneous Essays 2 vols 1837 published edited by Professor Rosen.

ABB [illegible] AB Arnava = [illegible]

Ram Raz – refers to this author's Essay on the Architecture of the Hindus pub^d 1834 by the Roy As Soc

Linnaeus Rottler Ainslie i.e New Edn – London 1826

Journ. i.e Journal of Madras Litt Soc

Jones on Gita Govind

a. b c d (vide [illegible])

R Reeve

SNT Sanscrit New Testament, edition of 1841

BB Bengali Bible edition 1844

BNT Bengali New Testament, edition 1837

S. Suca Saptati.

Duhur Catha. [illegible] – See Local Records, vol 3. p 39

325

or MM. or MMD

Molesw: or Mahr Dict: refers to the Mahratta and English dictionary 4° Bombay 1831 by Capt Molesworth. OTG denotes Obsolete Telugu Glossary: see Catalogue of Library, article [illegible]

Haught. Beng. Dict – Haughtons Bengali & English dictionary

Sometimes I refer thus – as, under the word [illegible] the citations are M. Vir. 2.107. H.v. 320. D. 9. 273 T. 2. 80 PLL. 1.53 – Panch IV. 255. V. 38. 462 – which references written at full length would be –

Maha Bharat. Virata Parvam canto 2 verse 107

Hamsa Vimsati book 5 verse 320

Das Avatara Charitra book IX verse 273

Tara Sasanca Vijayam book 2 stanza 80

Prabhu Linga Lila book 1 verse 53

Pancha Tantram chap IV. verse 255

Vemana – verse 38 & 462. The notation in Vemana is generally according to the original manuscript – verse 38 is the 12th verse of the first book of the printed edition – & verse 462 is at present unprinted

Buch. Mys – or "Ham. (Buch.)"
BH is Buchanan (Hamiltons) Mysore – 3 vols 4°. 1807

S. denotes [illegible] – Thus Co Ra S. signifies [illegible]

Morris's English Telugu Dict: and Reeves Eng:- Canarese Dict are referred to by the names of the authors

nil – signifies nought – Thus (nil R) means that Reeve gives no aid – nil W. 2. 12 Wilsons 2^d edition gives no aid

BMEI Buchanan and Martins Eastern India 3 vols 8° London 1838 – Better referred to thus Buch E. I.

Browns Telugu Dictionary

The Great letters are references to authors. Thus μ denotes Morris's English Telugu Dicty
S denotes Reeves's Eng-Canarese Dict
αυ denotes Haughtons Bengali Dictionary

The Latin words that sometimes occur are mere memoranda for my private use and of course must not be printed. Thus vidi – 'I have seen it myself' – audivi 'I have heard this word used' – Sed dubito 'but I doubt it'. Procax 'a queer passage'

Some of the marks refer to manuscripts – viz T Telugu S. Sanscrit T తాళపత్రగ్రంథం E English or modern form – Thus TE vol 317. p 212 refers to volume 317 among the books written in the English form – whereas TT would denote a Telugu ms. on palm leaves. M refers to "Mystery" i.e. మంత్రగ్రంథములు Thus ME XIV is vol XIV among the Mantra books written in the English form & MT refers to Mantra books written on palm leaves – All the mantra books being Sanscrit the letter S is needless –

"Hodgson" refers to a ms Eng-Tel Vocabulary prepared by a bramin for Mr Hodgson in 1815

DR is Dwipada Ramayan – I generally refer by pages to the variorum ms. framed in 1839 – Thus DR Arany. 127 signifies page 127 of Part 3d – as see page 7 of my printed Essay on Tel Literature
DRY or Dry is Dwipada Ramayan. Yuddha Canda

But it will be convenient to call the
DRA అరణ్యకాండ the వనకాండ DRV and accordingly the 6 books will be easily noted thus

DRB	బాలకాండ	Bala Canda, or Part	I	Drab
DR Ay	అయోధ్యకాండ	Ayodhya, or Part	II	Dray
DRV	వనకాండ	Vana or Aranya	III or DR Ar.	Drav
DR Ki	కిష్కింధ	Kish	IV	Drak
DR S	సుందర	Sund	V	Dras
DR Y	యుద్ధ	Yuddha	VI	Dry. Dray
DRU	ఉత్తర	Uttara	VII	Drau Drau

For Dwipada Ramayan the sign (ద్వి) would answer very well. Or else (ద్వి) or perhaps (D) will be best. See my Grammar, page 266.

pr.d □ } signifies Printed – meaning that I quote the printed edition: Latterly I have used the sign □

The mark ⊕ denotes a reference to the folio ms. of Vemana wherein various readings are recorded

M placed after another letter signifies మహాత్మ్యం Thus
Cal M. Cahasti Dhurjati } కాళహస్తి మాహాత్మ్యము written by Dhurjati

P is పురాణం Puran.
Thus P P Padma Puran M P Madhura Puran.
Rmbh is రామాభ్యుదయము
SK is Scanda Puran
MK is Markandeya Puran
ME 27. 370 i.e. page 370 of vol 27 of M. i.e. మంత్రగ్రంథములు E. i.e. [illegible] – or Mantra books bound as English volumes
M.T. is in like manner a reference to మంత్రగ్రంథములు తాళపత్ర [illegible] or – Mantra manuscripts written on (T = tala patra) palm leaves.
μ (The Greek letter M) Morris's English Tel. Dicty

{Velag. refers to the Hanumad Vij. written by Velagapudi Krishnaya

{Hdy is Hanumad Vijayam హనుమద్విజయం [illegible]

In Vemana the numeration used in the printed editions is sometimes substituted for the old numeration used in the manuscripts. Thus under the word తెల్లకం Nos 1917. 768. 73 &c are changed into II. 468. I. 360. II 465 &c

UR or KUR — UR or URC or CUR signifies the Uttara Ramayan translated by Cancanti Paparaz — NB. Pushpagiri Timmanna is said to be the real author of this charming poem - which I also cite thus U R Paparaz.

DUR / DRU } Dwipada Ramayan - Uttara Canda.

Char. The పండితారాధ్యచరిత్ర is sometimes referred to as Charitra - elsewhere as Aradhya or else Pandit.

The word Done written in pencil at the top of any page denotes that that volume is thus far transcribed for the press: the press copy was made from the present copy, but the quotations are omitted

W. Vish. refers to Wilsons Translation of the Vishnu Puran: to which I usually refer by the pages.

Ved Ras. or XnV.R refers to the Christian Poems named వేదాంతరసాయనం

Chandrang - or - Paidi refers to the Chandrangada Charitra written by Paidi-marri Vencatabati

Charu - The చారుచంద్రోదయం written by Chennam Raz

{URT / TUR The Uttara Ramayan translated by Teccanna

P.1391.F

317 / 318

Contractions &c continued

DN } ND Dwipada Nala Charitra, the printed edition. 1841 ND

DS Dwipada Saranga Dhara Charitra.

DL Dwipada Lila (ద్విపదలీల) PLL Prabhu Linga Lila Dwip

DB Dwipada Basava Puran PB Padya Cavya Basava Puran

HV. H refers to the Hamsa Vimsati - to which I often refer without mentioning the chapter or verse: because these are pointed out in the Index which has been framed.

Samagamam refers to the [illegible].

□ signifies "Printed Edition" of any book cited.

Gr. - refers to my Telugu Grammar, printed in 1840

H { Sarabhaya (Hjara Nelluri) - refers to the Harischandr Opakhyanam in 5 books by (Canchi) Vira Sarabhaya ([illegible])

H Sancara (Hra or Nelluri Cavyam) - refers to the Harischandr Opakhya in 5 books written by (Nelluri) Cavi Sancara

NB Both the above poems are much admired - (Canchi) Sarabh: is the more simple & easy but (Nelluri) Sancaras is more learned and eloquent.

HD DH or HarD. (or HD) the Harischandra Dwipada HD

Lingaya H. denotes [illegible]

Tammaya / Vaijayanti / Vipra Naray } the వైజయంతీవిలాసం written by Tammaya or Vaizaianti

Pativratya - The పతివ్రతామాహాత్మ్యం

DNav. The నవనాథచరిత్ర ద్విపద or Navan.

H. or HV. or Hv or Hams. The Hamsa Vimsati. This will be sufficient, as H when it denotes Harischandr Opakhyan is always followed by a mark (see above) denoting the poem

Kod. is the Kodunda Rama Satacam

Queries

మంధటీలు

మలుప్పు లేదా మెలుప్పు

మరల షండి

మిశ్రా నైగం

మైత్రులు

మేలు తక్కె

~~Other queries are entered between మొదు and మేలు~~

మేలు రగంబ్

మేలు రలు పు

మెలు రం

మైరుగురు [illegible]

మేనప్లు to return?

మెప్పులులు

మైకావిరు మైరాలుప్పులు

మిస్సాస్యం a weight 5/16 hoon??

మల్లికార్జున a name of Siva Mallic Arjuna lingam

మంకెర

మెట్టుపు the foot line, Hamu 2.16

మరక a Kid?

మాన్త్రకరం

మరపి last note on p. 97 మరపిస్తల

మాటలు లంగం

మాక్షలు

మా పి దూరం

మందుపు

2